

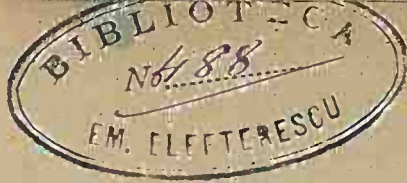
BIBLIOTECA CENTRALĂ
UNIVERSITARA
BUCUREȘTI

Cota

137/111

Inventar

705577

SCRIERILE

PĂRINȚILOR APOSTOLESCI

TRADUSE

DE

DR IULIU OLARIU

*Născut la 20 Iulie 1860. Profesor
la 5 Februarie 1859 în Comuna Moindan
Comitatul Caras-Severin. Mort la 23 Noiembrie
1920 în Caransebeș. —*

CARANSEBEȘ, 1892

EDITURA ȘI TIPARUL TIPOGRAFIEI ȘI LIBRĂRIEI DIECEZANE

Biblioteca Centrală Universitară
Cota W 437/111
Inventar 705.517

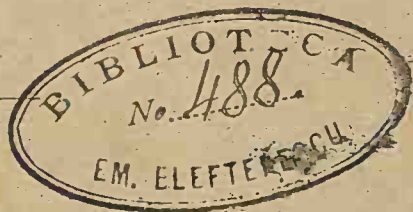
P R E F A Ț Ă.

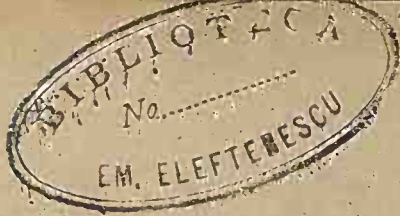
Pentru preot și teolog nu poate fi indiferent de cunoaște sau nu ceeace bărbați învățați și cu multă experiență au depus în scrierile lor cu privire la credință, cult, păstoria credincioșilor, disciplină, etc. Întrênsele fiecare cărturar află legătura bisericii de acum cu cea întemeiată de Cristos, iar păstorul sufietese în special mijloacele polemice, apologetice, foarte necesare la apărarea adevărurilor creștine. Acestea ne explică fericirea care a simțit-o Ieronim că a fost învățacelul lui Grigorie Nazianzeanul și Didim dela Alexandria. Și fără îndoială, oricare preot ar simți bucurie, de ar putea consulta în anumite împrejurări pe Ignatie, Iustin Martirul, Irineu, Tertulian, amândoi Grigorie, Vasile cel mare, Crizostom, Augustin etc. Limba însă în care aceștia au scris este pentru cei mai mulți ne'nțeleasă. Serviț mare — cred — s'ar face bisericii, dacă s'ar începe traducerea celor mai importante opuri ale acestor bărbați și s'ar forma o Bibliotecă a Părinților bisericesci.

Traducerea de față am făcut-o după textul original edat de Gebhardt, Harnack și Zahn: *Patrum apostolicorum Opera, textum ad fidem codicum et Græcorum et Latinorum adhibitibus praestantissimis editionibus recensuerunt* (cei amintiți); Lipsca 1877; am mai consultat textul original edat de Hefele.

Caransebeș, în Octomvrie 1892.

Traducătorul.

Epistola I. a lui Clement către Corinteni.

Biserica lui Dzeu care peregrinează la Roma, bisericii lui Dzeu care se află între străini în Corint, chemaților sântiți după voia lui Dzeu prin Domnul nostru Isus Cristos. Har și pace să se înmulțască voaue delat atotputernicul Dzeu prin Isus Cristos.

I. Fraților! Deoarece asupra noastră au venit pe neașteptate și necurmat nevoi și cercetări credem, deși cam târziu, a ne arunca privirile asupra întâmplărilor arzătoare din mijlocul vostru, cugetăm adecă, iubiților, la răscoala nepotrivită, străină, urcicioasă și nemăntuitoare pentru aleșii lui Dumnezeu, care unii oameni pripiți și aroganți au aprins-o întrun foc mare, că prealăudatul, preacunoscutul și fiecărui plăcutul vostru nume mult este vorbit de rău. Cine găzduind la voi n'ar fi dat dovezi de credința voastră plină de virtuți și tare? Cine n'ar fi admirat pietatea voastră înțeleaptă și în Cristos măsurată? și n'ar fi lăudat ospitalitatea voastră? n'ar fi fericit cucunoscința voastră perfectă și sigură? Căci voi toate făceați fără a căuta la persoană, și umblați în legile lui Dumnezeu, supuși mai marilor și arătând cinstea datorită presbiterilor vostri. Pe tineri îi învățați să-și îndrepte cugetele la lucruri modeste și înalte; stăruiați ca femeile să împlinescă toate cu conștiință neprihănită, deamnă și curată, să-și iubiască bărbații cu iubire cuvenită; le învățați ca între marginile supunerii să îngrijească de ale casei cu demnitate fiind totdeuna prudente.

II. Toți erați smeriți întru nimic îngâmfându-vă, mai mult supuși decât poruncitori, mai gata a da decât a lua, mulțumiți cu bunurile date de Dumnezeu. Și luând în samă cuvintele lui le păstrați cu îngrijire în inimile voastre și patimile lui erau înaintea ochilor vostri. Astfel întru toți se afla pace adâncă și curată, toți erau cuprinși de poftă nesațioasă a face binele, întru toți revărsarea Spiritului sânt era deplină. Plini de nizuinți sante din inimă curată cu încredere cucernică întindeați mâinile la atotputernicul Dzeu rugându-l să fie milostiv, dacă ceva fără voie ați păcătuit. Ziua și noaptea vă întreceți între olaltă în binefacere către frați, ca să se mântuiască numărul aleșilor lui prin împărtășire și conștiință. Erați simpli și nevinovați și nu purtați rău unul asupra altuia. Orice răzvrătire și dezbinare urcicios lucru era voaue. Vă întristați pentru greșalele aproapelui; socotiați de ale voastre scăderile (călcările) lor. Nu vă părea rău de nicio binefacere; gata erați spre orice lucru bun. În-zestrați cu viețuire deplină și venerabilă toate săvârșați în frica ei. Poruncile și așezămintele Dlui erau scrise pe păreții inimilor voastre.

III. Voi posedăți toată gloria și cinstea, și s'au împlinit ceea ce este scris: *Măncat-a și beut, s'a îngroșat și îngrășat, și a azvêrlit din*

*picioare, cel iubit.*¹⁾ De aci au purces jaluzie, pizmä, ceartă, sfadă, prigonire, cădere, rezbel și robie. Așa se ridicară cei necinstiți contra celor cinstiți, cei fără nume asupra celor renumiți,²⁾ cei neînțelepți asupra celor înțelepți, tinerii contra bătrânilor. Pentru aceea mult s'au depărtat dreptatea și pacea, pentrucă fiecare a părăsit frica lui Dzeu și a orbit în credința intrênsul, nu mai umblă în așezămintele poruncilor lui, nu mai viețuește cuvincios lui Cristos, ci fiecare umblă după poftele inimii sale rele nutrind invidie nedreaptă și necuvioasă, prin ce și moartea a intrat în lume.

IV. Căci scris este:³⁾ *Și după câteva zile a adus Cain din roadele pământului jertfă lui Dzeu, și Abel aduse și el din cele întâinăscute ale oilor și din grăsimea lor. Și Iehova căută spre Abel și spre darurile lui, iar pe Cain și jertfele lui nu băgă în sãmă. Și foarte se întristă Cain și fruntea lui se plecă. Și zise Dzeu către Cain: Pentruce te-ai întristat? și pentruce fruntea ți s'a plecat? Au doar n'ai pecatuit tu aducând jertfă după poruncă dar ne'mpărțind după dreptate? Linăștesce-te; de tine se ține dorința lui și tu-l vei stăpâni. Și vorbi Cain către Abel, fratele său: să mergem la câmp. Și când erau ei la câmp s'a sculat Cain asupra fratelui său Abel și l-a omorît. Vedeți, fraților, jaluzia și invidia au săvêrșit ucidere de frate. Urmărit de jaluzie părintele nostru Iacob a fugit dela fața fratelui său Esau.⁴⁾ Jaluzia a prigonit pe Iosif până la moarte și l-a dus în sclăvie.⁵⁾ Jaluzia a silit pe Moisi să fugă dinaintea lui Faraon, regele Egiptului, pentrucă trebui să audă dela cei din seminția sa: *Cine te-a pus judecător și domn asupra noastră? Au doar vei să mă ucizi cum ai ucis eri pe egipteanul?*⁶⁾ Din cauza jaluziei Aron și Miriam au fost siliți a petrece afară de tabără.⁷⁾ Jaluzia a aruncat pe Datan și Abiron vfi în iad, pentrucă s'au răzvrătit contra lui Moisi, servul lui Dzeu.⁸⁾ Din jaluzie a venit pizma asupra lui David, nu numai dela cei de alte seminții, ci fu urmărit chiar de Saul, regele lui Israel.⁹⁾*

V. Dar să trecem peste exemplele din istoria veche și să venim la luptătorii mai aproape de noi. Să luăm pilde din veacul nostru. Din jaluzie și invidie au suferit goane stălpîii¹⁰⁾ cei mai mari și drepți (ai bisericii) și adecă au luptat până la moarte. Să ne aducem aminte de fericirii apostoli. Petru fiind jertfa jaluziei nedrepte¹¹⁾ n'a îndurat una sau două, ci mai multe nevoi și a ajuns astfel prin martiriu la locul gloriei ce i-să convenia. Pentru jaluzie și ceartă Paul a primit cununa răbdării,¹²⁾ de 7. ori¹³⁾ a purtat lanțuri, a fost silit să fugă, ucis cu pietri, predicând în răsărit și apus a luat lauda credinții sale. Învețând dreptate lumea întreagă și viind la marginile apusului a suferit martiriu sub stăpânitorii statului¹⁴⁾, astfel s'a des-

¹⁾ Deut. 32, 15. ²⁾ Is. 3, 5. ³⁾ Gen. 4, 3—8. ⁴⁾ Gen. 27, 41 sq. ⁵⁾ Gen. 37. ⁶⁾ Ex. 2, 14. ⁷⁾ Num. 12. ⁸⁾ Num. 16. ⁹⁾ 1. Reg. 19 sq. ¹⁰⁾ Gal. 2, 9. ¹¹⁾ Acta 1, 25. ¹²⁾ 1. Cor. 9, 24. ¹³⁾ 2. Cor. 11, 24. ¹⁴⁾ Mai probabil este că aici avem de înțeles pe Helius Caesarian și Polyclet care administrau țara când Nero în anul 67 petrecea în Grecia.

părțit de această lume și a călătorit la locul cel sânt ca cel mai strălucit exemplu al răbdării.

VI. La acești bărbați cu viață sântă se înșiră mulți aleși care pentru jaluzie au fost maltratați și chinuiți făcându-se noaue frumoase pilde. Din jaluzie chiar femei fură urmărite, ca Danais și Dira, cari suferind chinuri groaznice și înfricoșate au umblat întreaga cale a credinții agonisindu-și cunună nevestejită, deși trupul lor era slab. Jaluzia a depărtat soții de bărbații lor falzificând cuvintele părintelui nostru Adam: *Aceasta e os din oasele mele și carne din carnea mea.*¹⁾ Jaluzia și cearta au risipit cetăți mari, au nimicit națiuni întregi.

VII. Acestea, iubiților, nu scriem numai pentruca să vă învățăm, ci ca și noi să cugetăm asupra lor; căci noi stăm pe aceeaș arenă de luptă, avem aceeaș luptă. Drept aceea să părăsim gândurile deșarte și vanitoase, și să umblăm după canonul²⁾ cu bun nume și cinstit al chemării noastre, și să vedem ce este bun, plăcut și primit în ochii celuice ne-a făcut. Să îndreptăm privirile noastre la sângele lui Cristos și să cunoaștem cât este de prețuit lui Dzeu, Tatălui său, căci vërsându-se pentru mântuirea noastră a dobândit lumii întregi grația pocăinții. Să petrecem toate generațiunile omenimii și să învățăm, că din neam în neam Domnul a dat ocaziune spre pocăință celorce voiesc a se întoarce la dënsul. Noe³⁾ a predicat pocăință și cine l-a ascultat s'a mântuit. Iona⁴⁾ a predicat ninivenilor peire, dar ei s'au abătut dela păcatele lor, au căutat să împace pe Dzeu cu rugăciuni umilite și au fost mântuiți, deși nu se țineau de poporul lui Dzeu.

VIII. Administratorii darului dzeesc înșirați de Spîritul sânt au predicat despre pocăință, și însuș Domnul univerzului a vorbit cu jurământ de pocăință: *Viu sânt eu, zice Domnul, nu voiesc moartea păcătoșului, ci pocăință,*⁵⁾ adaogând o îndemnare potrivită: *Întoarce-te dela nedreptatea ta, casa lui Israil.*⁶⁾ *Spune filor poporului meu: De ar ajunge păcatele voastre dela cer la pământ și de ar fi mai roșii ca carmezinul și mai negre ca sacul, dar vă întoarceți la mine din toată inima și ziceți „Părinte“, vă voi asculta ca pe un popor sânt.?)* Și în alt loc zice: *Spălați-vă, curățiți-vă, depărtați răutatea sufletelor voastre dinaintea ochilor mei; încetați a face rele, învățați-vă a face bine, căutați dreptatea, ajutați celui apăsător, faceți dreptate orfanului și apăsătorii dreptul văduvei, apoi veniți să ne judecăm, zice Domnul. Și dacă păcatele voastre vor fi ca purpurul, le voi albi ca neaua; dacă sunt ca stacojiul le voi albi ca lâna, și de veși voi și mă veși asculta, veși gusta bunătățile pământului, iar de nu veși voi și nu mă veși asculta, sabie vă va înghiți: căci gura Domnului a grăit acestea.*⁸⁾ Deci el a întărit prin înalta sa voie că voiesște pe toți care-l iubesc a-i face părtași pocăinții.

¹⁾ Gen. 2, 23. ²⁾ Gal. 6, 16. ³⁾ Gen. 7. ⁴⁾ Iona 3. ⁵⁾ Ezech. 33, 11
⁶⁾ Ezech. 18, 30. ⁷⁾ Psal. 102, 11. Io. 1, 18. ⁸⁾ Is. 1, 16—20.

IX. Deci să ascultăm de voia lui maiestatică și glorioasă, cu umilință să cerem mila și bunătatea lui, cu genunchele plecate să cerem și să ne îndreptăm către îndurările sale, părăsind faptele deșarte, cearta și jaluzia ducătoare la moarte. Ne'ncetat să privim la ceice au servit maiestății sale glorioase până la sfârșit. Să luăm pe Enoh¹⁾ care întru răbdare aflându-se drept a fost răpit, fără a avea urme de moartea lui. Noe,²⁾ aflându-se drept, a predicat lumii răsărire în urma slujbei sale, iar Domnul a mântuit prin el ființele cari cu un gând au intrat în corabie.

X. Avram, numit „prieten“,³⁾ s'a aflat credincios pentru că a crezut cuvintelor lui Dzeu. Acesta ascultând a ieșit din patria, seminția, din neamul și din casa tatălui său, ca părăsind o țară mică și o seminție slabă și o casă ne'nsemnată să moșteniască promisiunile lui Dzeu. Căci acesta i-a zis: *Eși din pământul tău și din seminția și din casa părintelui tău în pământul care îți voi arăta ție, și te voi face popor mare și te voi binecuvânta și voi face mare numele tău și vei fi binecuvântat. Și voi binecuvânta pe ceice te binecuvântă și voi blăstăma pe ceice te blăstămă, și se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului.*⁴⁾ Și când s'a despărțit de Lot i-a zis Dzeu: *Ridicând ochii tăi caută dela locul unde te afli acum spre miază-noapte și spre miazăzi, spre răsărit și spre apus. Ție și seminției tale în veci voi da pământul care tu îl vezi. Și voi face seminția ta ca pulberea pământului; dacă cineva va putea număra pulberea pământului, atunci și seminția ta se va număra.*⁵⁾ Și iarăși zice: *A scos afară Dzeu pe Avram și i-a zis: Privește acum cerul și numără stelele dacă le poți număra; așa va fi seminția ta. Și crezu Avram și i-să număra lui spre dreptate.*⁶⁾ Pentru credință și ospitalitate i-s'a dăruit la bătrânețe prunc, și din ascultare i-a adus jertfă lui Dzeu pe unul din munții care-i arătase.

XI. Pentru ospitalitate și cucernicie Lot⁷⁾ a scăpat din Sodoma când împrejurimea întreagă a fost judecată de Dzeu cu foc și pucioasă; Domnul a dat dovadă că nu părăsesc pe ceice nădăduesc întrênsul, iar pe ceice se apleacă întraltă parte îi aruncă în chinuri și pedeapsă. Soția lui adecă, care eșise împreună, dar era de alt cuget și nu ținea la el, a fost pusă de pildă, așa că până în zilele noastre este stâlp de sare ca toți să 'nțeleagă, că ceice șovăiesc și se îndoiesc de puterea lui Dzeu vor fi spre judecată și semn pentru toate neamurile.

XII. Prin credință și ospitalitate s'a mântuit meretricea Rahab.⁸⁾ Căci trimițând Iosua, fiul lui Nun, șpioni la Ieriho, cunosc regale țării, că au venit să cerceteze țara lor, și a trimis bărbați ca să-i prindă voind să-i ucidă. Iar iubitoarea de oaspeți Rahab i-a primit pe ei (șpioni) și i-a ascuns în foisor sub mănunchi de in. Viind după aceea oamenii regelui și zicându-i: La tine au intrat bărbații care șpionează țara noastră: scoate-i pentru că regale așa poruncește, răspuse ea:

¹⁾ Gen. 5, 24. ²⁾ Gen. 6, 8 sq. ³⁾ Is. 41, 8. ⁴⁾ Gen. 12, 1—3. ⁵⁾ Gen. 13, 14—16. ⁶⁾ Gen. 15, 5. 6. ⁷⁾ Gen. 19. ⁸⁾ Iosua 2.

Bărbații pe care căutați, intradevăr au intrat la mine, dar îngrabă s'au dus urmând calea lor; ea nu le arătă pe aceștia. Iar bărbaților zise: acum cunosc că Domnul Dzeul vostru v-a dat voaue această cetate. Căci frică și cutremur au cuprins de voi pe ceice locușe întrînsa. Când veți ocupa-o mântuiți-mă pe mine și casa tatălui meu. Și au zis ei: fie dupăcum ai cerut. Când vei băga în samă că aproape suntem, să aduni pe toți ai tăi sub acoperemîntul tău și vor scăpa; căci câți vor fi afară de acoperemînt vor pieri. Și-i spusera să le facă semn legând funie carmezină la casă însemnând astfel, că prin sângele Domnului toți se vor mântui care cred și nădăjduesc în Dzeu. Vedeți, iubitorilor, femeea aceea nu avea numai credință, ci și profeție.

XIII. Fraților, smerindu-ne să ne lăpădăm de toată fala, îngămfaarea, neprudența și patima, și să facem ceea ce am scris; căci zice *Spiritul sânt: Să nu se laude înțeleptul cu înțelepciunea sa, nici cel tare cu puterea sa, nici bogatul cu avuția sa; ci celce se laudă, să se laude în Domnul ca să-l caute și facă drept și dreptate.*¹⁾ Mai vîrtos să ne aducem aminte de cuvintele Dlui Isus, cari le-a grăit învățînd îngăduire și răbdare. Căci astfel grăește: *Fiiți milostivi ca să fiți miluiți, iertați pentruca și voaue să se ierte; precum faceți voi vi se va face; precum dați, astfel se va da și voaue; precum judecați veți fi judecați; cum faceți bine vi se va face voaue; cu care măsură veți măsura, se va măsura și voaue.*²⁾ Cu această poruncă și aceste îndemnări să ne întărim ca în smerenile să umblăm supuinđu-ne preasântelor lui cuvinte; căci zice cuvîntul sânt: *La cine voi privi decît numai la cel blînd și așezat (liniștit) și la celce se teme de cuvintele mele.*³⁾

XIV. Bărbaților frați, este drept și echitabil a asculta mai mult de Dzeu, decît de ceice din mândrie și în urma spiritului răzvrător s'au făcut conducătorii jaluziei mirșave. Căci nu ne aruncăm numai în pagube momentane, ci în primejdii mari, dacă orbește ne dăm în voia unor oameni care asmuță la ceartă și partide ca să ne înstrîineze din locul nostru cel bun. Cu toată blîndeța îi vom întîmpina totdeauna după mila și bunătatea creatorului nostru. Căci scris este: *Cei buni vor locui pămîntul, cei fără prihană pururea pe el vor rămînea; iar nelegiuții se vor stîrpi de pe el (pămînt).*⁴⁾ Și iarăș zice: *Văzut-am un nelegiuit îngămfat și ridicat ca cedrii Libanului; și trecînd nu mai era și am căutat locul lui și nu l-am mai putut afla. Păstrează nevinovăția și caută la dreptate, căci omul pacinic are viitor.*⁵⁾

XV. Să ne alăturăm deci la ceice cu frica lui Dumnezeu nutresc pacea, și nu la ceice numai fățărăsc pace. Căci zice undeva: *Acest popor mă cînstese cu buzele, iar inima lor este departe de mine.*⁶⁾ Și iarăș: *Cu gura lor au binecuvîntat, iar cu inima au blăstîmat.*⁷⁾ Și iarăș zice: *L-au iubit cu gura și l-au mințit cu limba lor; iar*

¹⁾ Ier. 9, 23. 24. 1. Cor. 1, 31. ²⁾ Mt. 5, 7. 6, 14. 7, 1 sq. Lc. 6, 31. 37 sq. ³⁾ Is. 66, 2. ⁴⁾ 1. Prov. 2, 21 sq. ⁵⁾ Psal. 37, 35 sq. ⁶⁾ Is. 29, 13. ⁷⁾ Psal. 62, 5.

inima lor n'a fost dreaptă cătră densus, nici s'au aflat credincioși în legământul lui.¹⁾ De aceea amușcă buzele mincinoase; se nîmicăscă Domnul toate buzele mincinoase, limba trufasă, pe ceice zic: Voim să arătăm mărirea limbii noastre, buzele noastre sunt la noi; cine e domnul nostru? Pentru apăsarea săracilor și pentru suspinul lipsiților mă voi scula acum, zice Domnul; voi face mântuire. Aceasta voi face în ziua mare.²⁾

XV. Căci Cristos este al celor smeriți și nu al celorce cu îngâmfare se ridică asupra turmei lui. Sceptrul maiestății lui Dzeu, Domnul Isus Cristos, n'a venit întru strălucirea îngâmfării și a mândriei, ci cu smerenie, dupăcum prezise despre densus Sspiritul sânt; căci zice: Doamne, cine crezut-a scirea noastră? Și brațul Domnului cui s'a descoperit? Căci am vestit înaintea lui: ca un copil (este), ca rădăcină în pământ uscat; nu are chip nici mărire și noi l-am văzut și nu avea chip nici frumsețe, ci chipul lui necinstit era, nu se putea asemăna chipului omenesc; om era întru dureri și nevoi, cunoscând a purta boală, — căci se întorsese fața lui — disprețuit a fost și nu socotit. Acesta păcatele noastre poartă și pentru noi suferă dureri, iar noi am crezut, că el însuș e în chin și în dureri și în maltratare. Dar el rănit-u-s'a pentru păcatele noastre, zdrobit-u-s'a pentru fărădelegile noastre. Pedepsă aducătoare de pace noană asupra lui; prin ranele lui noi toți ne-am mântuit. Toți ca niște oi am rătăcit, rătăcit-a fiecare pe calea sa; iar Domnul l-a dat pentru păcatele noastre și el nu-și deschide gura de pricina maltratării. Adusu-s'a ca o oaie spre junghiere și cum un miel înaintea tunzătorului e mut, astfel n'a deschis nici el gura sa. Întru smerenie s'a răpit judecata lui. Cine va spune neamul lui? căci s'a luat de pe pământ viața lui; prin cei fără de lege ai poporului meu a ajuns la moarte. Și voi da pe nelegiuți pentru mormântul lui și pe cei bogați pentru moartea lui; căci el nedreptate n'a făcut, nici s'a aștit viclesug în gura lui. Iar Domnul îl va curăți de plagă. Când îl veți aduce (jertfă) pentru păcate, sufletul vostru va aduce semănță îndelungată. Și Domnul va lua din necazul sufletului său, îi va arăta lumină și-l va înșelepti întru înțelegere, va da dreptate dreptului; care bine a slujit pentru mulți; și însuș va purta păcatele lor. De aceea va moșteni mulți și va împărși prada celor tari; pentru care sufletul lui s'a dat morții și a fost numărat cu cei fără de lege; și el a purtat păcatele multora și a fost dat pentru călcările lor.³⁾ Și iarăș însuș (Cristos) zice: Eu sânt vierme și nu om; batjocura oamenilor și disprețul poporului. Ceice m'au văzut m'au batjocurit, au hulit cu buzele, au clătinat din capete: a nădăjduit în Domnul, mântuiască-l, scape-l, dacă l-a binevoit.⁴⁾

Vedeți, iubiților, ce pildă avem! Căci dacă Domnul astfel s'a înjosit, ce se facem noi, care prin el am întrat în jugul grației lui?

¹⁾ Psal. 78, 36 sq. ²⁾ Psal. 31, 19. 12, 3 sq. ³⁾ Is. 53, 1—12. ⁴⁾ Psal. 22, 7—9.

XVII. Să imităm pe ceice umblau în pei de capră și de oi¹⁾ predicând venirea lui Cristos; înțelegem adecă pe profeții Ilie și Elisei, apoi pe Ezechil, în urmă pe ceice au depus mărturie. Mare mărturie a primit Avram, numit prietenul lui Dzeu, iar el văzând maiestatea dzească cu smerenie mărturisesce: *Iar eu sânt pământ și cenușă.*²⁾ De Iob încă să scrie: *Iob era drept și fără prihand, adevărat, temător de Dzeu și străin de tot lucrul rău.*³⁾ Totuș el se acuză pe sine zicând: *Nime nu-i curat de întinare, chiar dacă viața lui ar fi numai de o zi.*⁴⁾ Moisi fu numit cel credincios în întreaga casă a lui (Dzeu),⁵⁾ și prin oficiul lui Dzeu a judecat Egiptul cu biciuiri și plăgi. Dar și acesta, deși era foarte înălțat, nu s'a mândrit, ci zice când a primit descoperire în rug: *Cine sânt eu că mă trimiți? Eu am organ slab și limbă grea.*⁶⁾ Și iarăș zice: *Eu sânt aburul oalei ce fierbe.*⁷⁾

XVIII. Ce vom zice de David, cui s'a dat mărturie zicându-i Dzeu: *Am aflat bărbat după inima mea, pe David, fiul lui Iesai; cu milă vecinică l-am uns pe el?* Dar și acesta zice cătră Dzeu: *Miluesce-mă Dzeule după mare mila ta, după mulțimea îndurărilor tale șterge fărădelegea mea. Mai vartos mă spală de fărădelegea mea, și de păcatul meu mă curătește; căci cunosc fărădelegea mea, și păcatul meu înaintea mea este pururea. Ție unuia am greșit, și rău înaintea ta, am făcut; cu să te îndreptezi întru cuvintele tale și să învingi când te vei judeca. Căci iată adevărul ai iubit; cele nevăzute și cele ascunse ale înțelepciunii tale mi-ai arătat. Stropi-mă-vei cu isop și mă voi curăți; spală-mă-vei și mai mult decât neaua voi albi. Auzului meu vei da bucurie și veselie, bucura-se-vor oasele mele smerite. Întoarce fața ta de cătră păcatele mele și toate fărădelegile mele șterge. Inimă curată zidesce întru mine, Dzeule, și spirit drept înnoesce întru cele din lăuntru ale mele. Nu mă lăpăda dela fața ta, și Spiritul tău cel sânt nu-l lua dela mine. Dă-mi bucuria mântuirii tale, și cu spirit stăpânitor mă întăresce. Învăța-voi pe cei fără de lege căile tale, și cei necucernici la tine se vor întoarce. Scoate-mă din sânziuri, Dzeule, Dzeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea ta. Doamne, deschide gura mea, și buzele mele vor vesti lauda ta. Dacă ai fi voit jertfă, așa fi dat; arderile de tot nu le binevoiesci. Jertfa lui Dzeu spirit zdrobit; inima zdrobită și smerită Dzeule nu vei disprețui.*⁸⁾

XIX. Smerenia și ascultarea supusă a atâtor bărbați mari, și care au astfel de mărturii, ne-au îndreptat nu numai pe noi, ci și pe oamenii de mai nainte care au primit cuvintele lui Dzeu cu frică și cu adevărul. Având noi parte de atâtea fapte mari și glorioase să alergăm spre ținta păcii, pusă noauă dintru început, necurmat să privim la Tatăl și creatorul univerzului întreg, să fim totdeauna credincioși mărețelor și prisositoarelor lui daruri și binefaceri ale păcii.

¹⁾ Evr. 6, 12, 11, 37. ²⁾ Gen. 18, 27. Is. 41, 8. ³⁾ Iob 1, 1. ⁴⁾ Iob 14, 4. sq. ⁵⁾ Num. 12, 7. ⁶⁾ Ex. 3, 11. 4, 10. ⁷⁾ De unde? ⁸⁾ Psal. 89, 21. ⁹⁾ Psal. 51 (50).

Să privim la el cu mintea noastră și să vedem cu ochii sufletului voia lui îndelungrăbdătoare; să ne aducem aminte de nemărginita lui grație cătră întreaga făptură.

XX. În pace îl ascultă cerurile puse în mișcare prin conducerea lui. Ziua și noaptea fac preciz calea așezată de el fără a se împiedeca una pe alta. Soarele, luna și corul stelelor străbat în armonie, fără cea mai mică abatere, tărâmurile arătate lor. După voia lui pământul roditor dă la timpuri anumite cu prisosință hrană pentru oameni și animale și tuturor ființelor de pe el fără a detrage ori înstrăina ceva din cele poruncite de el. Acestor legi se supun adâncurile nepătrunse ale prăpastiilor și nemăsuratele tărâmurii ale lăuntrului pământului ținându-se la un loc. Massa mării nemăsurate, strînsă după planul lui în patul său, nu trece marginile puse ei, ci ascultă de ce i-s'a poruncit. Căci el a zis: *Până aci vei ajunge, apoi se vor frânge valurile tale întru tine.*¹⁾ Oceanul nemărginit pentru oameni și lumile după el se guvernează după aceleași legi ale Domnului. Primăvara, vara, toamna și iarna urmează în pace una după alta. Stațiile vânturilor fără zăbavă își fac datorința la timpul său. Izvoară nesecate, făcute spre întărirea și sănătatea oamenilor, fără încetare ofer oamenilor spre viață țitele lor. Și cele mai mici vietăți formează soțietățile lor în pace și armonie. Marele creator și stăpânul tuturor a poruncit ca toate acestea să fie în pace și armonie pentrucă el dă tuturor binefaceri, iar mai vîrtos noaue care am aîergat la îndurările sale prin Domnul nostru Isus Cristos; — cui fie cinste și mărire în vecii vecilor. Amin.

XXI. Vedeți, iubitorilor, ca multele lui binefaceri să nu ne fie spre osîndă dacă viețuim cu nevrednicie, ci în buna'nțelegere să săvîrșim ceea ce este frumos și plăcut în ochii lui. Căci zice oare unde: *Spirîtul Domnului este sfeșnic care cearcă cele din lăuntru ale corpului.*¹⁾ Trebuie să șcim că el e aproape și nimic nu-i ascuns din gândurile și cuvintele noastre care le săvîrșim. Este deci drept ca să nu ne abatem dela voia lui. Mai bine să ne poticnim de oamenii ne'nțelepți și ne'nțelegători și îngâmfați și lăudaroși în cuvintele lor decât de Dzeu. Să ne îngrijim de Domnul nostru Isus care ș-a dat sângele său pentru noi; să cinstim pe prepozîții nostri, să stimăm pe bîtrânii nostri, să crescem pe tineri în frica lui Dzeu, să îndemnăm pe femeile noastre la lucruri bune; ele să arate moravurile mult cinstite ale castității, voia nefătărită a ființii blânde, vocea să exprime modestia limbii lor; să nu iubiască numai după atragerea inimii, ci în măsură egală pe toți care cu sântenie se tem de Dzeu. Copiii vostri să se crească în Cristos; să cunoască puterea smereniei la Dzeu, a iubirii caste, ce lucru frumos și mare este frica de dînsul, care mîntue pe ceice curați și cu sântenie umblă întrînsa. Căci el cearcă gândurile și hotărîrile; a cărui suflare este în noi, și o ia când binevoiesce.

¹⁾ Iob 38, 11. ²⁾ Prov. 20, 27.

XXII. Acestea însă întăresc credința în Cristos; căci și el astfel ne agrăiesc prin Spiritul sânt: *Veniți fiilor, ascultați-mă, frica Domnului vă voi învăța. Cine este omul care dorește viață, voiescă să vadă zile bune? Feresce limba ta de rău și buzele tale să nu vorbescă vicleșug; depărtează-te de rău și fă binele, caută pace și o urmează. Ochii Domnului peste cei drekți și urechile lui spre rugăciunea lor; fața Domnului împotriva jăcătorilor de rele, ca să piardă de pe pământ amintirea lor. Strigat-a dreptul, și Domnul l-a auzit și l-a scăpat din nevoile lui. Multe sunt durerile păcătoșului, iar pe ceice nădăjduesc în Domnul mila lui va împresora.¹⁾*

XXIII. Întru toate înduratul și binefăcătorul Părinte se îngrijește mult de ceice se tem de el, bucuros și de bună voe împărțesece harurile sale celorce se apropie de el cu cuget curat. Drept aceea sã nu ne indoim, și sufletul sã nu se mândriască pentru darurile lui (părintelui) prisositoare și preamărite. Departe de noi fie ceea ce este scris: *Nefericiți sunt șocăitorii și ceice se îndoiesc cu sufletul care zic: am auzit acestea și dela părinții nostri și iată am îmbetrănit și nimic din acestea nu s'a împlinit. O nebunilor, asemănați-vă cu un arbore; luați vița de vie: mai întâi pierde frunza, apoi dau mugurii, crește frunza, înflorește, apoi se fac struguri acri, în urmă dulci.²⁾* Vedeți, roădele unui arbore se coc în timp foarte scurt. Astfel cu adevărat încurând și deodată sã va împlini și voia lui precum și Scriptura zice: *Încurând va veni și nu va zăbovi și fără de veste va veni Domnul în templul său, și sântul pe care voi așteptați.³⁾*

XXIV. Mult sã cugetăm, iubiților, cum Domnul întruna a dovedit că va sã fie înviere, al cărei începătură a făcut pe Domnul Isus înviindu-l din morți. Sã vedem, iubiților, învierea care în fiecare timp are loc. Ziua și noaptea ne înfățișează învierea; noaptea se culcă, se deșteaptă ziua, trece ziua, vine noaptea. Sã observăm la roade; cum sã samănă? Sămănătorul iasă și aruncă în pământ seminte; care cade pe pământ uscat și gol putrezesce, apoi puterea provedinții dzeesci face ca din putrejune sã răsară, și din una (semință) creșc mai multe aducând rod.

XXV. Sã privim la deosebitul fenomen din părțile răsăritene, adevăc în Arabia și jur. Căci există o pasere numită fenix; aceasta se află totdeauna numai câte una trăind 500 de ani, fiind aproape de discompunere prin moarte își face cuib din tămte, smirnă și alte arome, iar apropiindu-se ceasul morții se așază întrânsul. Trecând carnea lui în putrejune se nasce un vierme, care nutrindu-se din cadavrul animalului mort capătă pene; apoi după ce s'a desvoltat pe deplin, ia cuibul în care erau oasele predecesorului și zboară cu ele din Arabia în cetatea numită Iliopol. În ziua mare când fiecare îl poate vedea vine zburând, pune oasele pe altarul soarelui, și se

¹⁾ Psal. 34, 12—18. 32, 10. ²⁾ De unde? cf. Iac. 1, 8. 2. Petru 3, 3. 4 și Mat. 24, 32. ³⁾ De unde? cf. Avac. 2, 3. Mal. 3, 1. Evr. 10, 37.

re'ntoarce de unde a venit. Preoții cercetează cu deamăruntul consemnările anilor și află că a venit după 500 de ani.

XXVI. Socotim a fi lucru mare și minunat dacă creatorul tuturor va învia pe ceice cu sântenie i-au servit lui în încrederea credinții adevărate, când cu învierea unei paseri ne dovedește nemărginita putere a promisiunii sale? Căci zice undeva: *Tu mă vei învia, și eu mă voi mărturisii (ie,¹⁾ și: M'am culcat și am adormit, m'am sculat, căci tu ești cu mine. Și iarăș zice Iob: Și vei învia carnea mea aceasta care toate acestea le-a suferit.²⁾*

XXVII. Cu această speranță se se lege deci sufletele noastre de cel credincios întru făgăduinți și drept în judecăți. Celce a poruncit a nu minți, cu atât mai puțin va minți; căci la Dzeu nimic e cu neputință decât minciuna. De aceea se se reaprindă întru noi credința lui, și vom înțelege că toate sunt lui aproape. Cu cuvântul mării sale a adus toate întru existență, și cu un cuvânt le poate nimici. *Cine îi va zice: ce ai făcut? sau cine se va opune puterii tăriei lui?³⁾* Crează toate când și cum voriesce, nimic din cele așezate de el nu va perî. El toate le vede și nimic nu e ascuns dinaintea sfatului lui, dacă cerurile proclamă mărirea lui Dzeu, lucrul mânilor lui arată firmamentul; o zi spune alteia, și noaptea nopții dă scire; și nu sunt vorbe nici cuvinte, al căror sunet se nu fie înțeles.⁴⁾

XXVIII. Fiindcă toate le vede și aude (Dzeu), se ne temem de el și se părăsim poftetele uricioase ale faptelor rele, ca din mila lui se scăpăm de judecățile viitoare. Căci încotro va scăpa vrulul din noi de mâna lui puternică? care lume va primi pe celce se la-pedă și fuge dinaintea lui? Căci zice oare unde Scriptura: *Unde se mă duc și unde se mă ascund dinaintea ta? De mă voi sui în cer, tu acolo esci; de mă voi duce la marginile pământului, acolo dreapta ta; de mă voi arunca în prăpastii, acolo spiritul tău.⁵⁾* Încotro deci se va duce omul sau cum va scăpa de celce toate le cuprinde?

XXIX. Să ne apropiem deci de dânsul cu curățenia sufletului, să ridicăm cătră el mâni sante și neprihănite,⁶⁾ să iubim pe bunul și înduratul nostru Părinte care ne-a făcut părtași de alegerea sa. Căci astfel este scris: *Când cel prea înalt împărți popoarăle, când deosebi de olaltă pe fiii lui Adam, puse hotară popoarălor după numărul ângerilor lui Dzeu. Partea lui Dzeu vent însă poporul său Iacob, Israel soartea moștenirii lui.⁷⁾* Și întralt loc zice: *Iată Domnul își ia sieș popor din mijlocul popoarălor, cum ia omul prinosul din arie; și din acel popor va ieși sânta sântelor.⁸⁾*

XXX. Având deci noi parte la cele sante se împlinim toate datorințele sânteniei, se fugim de vorbirea de rău, de lucrările necurate și vițioase, de imbuibare, pofta de înoire și de pofta urită,

¹⁾ De unde? Ps. 3, 6, 23, 4. ²⁾ Iob. 19, 26. ³⁾ Înțel. 12, 12, 11, 22. ⁴⁾ Psal. 19, 1 sq. ⁵⁾ Psal. 139 7 sq. ⁶⁾ Deut. 32, 8 sq. ⁷⁾ Deut. 4, 34, 14, 2. Num. 18, 17. 2. Cron. 31, 14 Ezech. 48, 12.

de adulteriu vrednic de ostindă, de mândria disprețuită. Căci Dzeu — zice — se opune celor mândri, iar celor smeriți le dă har.¹⁾ Să ne alăturăm deci la ceice au primit har dela Dzeu; să îmbrăcăm concordia prin smerenie și cumpătate abătând dela noi șoptirile și clevetirile, în fapte justificându-ne și nu cu cuvinte. Căci zice: *Cine vorbesce multe trebuie să primiască și răspunsul; sau crede limbulul că are dreptate? Fericit cel născut din femei care nu trăește mult. Nu vorbi multe.*²⁾ Lauda noastră fie în Domnul și nu din noi; Dzeu urêșce laudele de sine. Alții să mărturisiască fapta noastră bună, precum s'a întâmplat cu părinții nostri, dreptii.³⁾ Cei afuriși de Dzeu sunt îndrăzneți, aroganți și cutezători; iar cei binecuvântați de Dzeu dovedesc modestie, smerenie și blândeță.

XXXI. Să ne alăturăm binecuvântării lui și să vedem cari sunt căile binecuvântării. Să gândim serios asupra celor întâmplate dintru început. De ce a fost binecuvântat Avram?⁴⁾ nu doar pentru că a lucrat dreptate și adevăr prin credință? Isac⁵⁾ cu deplină încredere s'a dat pe sine jertfă, pentru că întrevăzuse viitorul. Iacob⁶⁾ smerindu-se a părăsit țara sa din pricina fratelui seu și s'a dus la Laban și a slujit și a dobândit cele 12 sceptre ale lui Israel.

XXII. Gândind cineva serios asupra fiecărei fapte se va convinge de mărirea darurilor date prin el. Căci dela el (Iacob) se trag toți preoții și leviții care slujesc la altarul lui Dzeu; dintrênsul după carne Domnul Isus; din el prin Iuda regii,⁷⁾ principii și conducătorii; dar și celelalte sceptre ale lui au cinste mare, precum i-a promis Dzeu: *Va fi seminția ta ca stelele cerului.*⁸⁾ Toți deci au fost preamăriți și renumiți nu prin ei înșiși sau prin faptele lor, ori prin probitatea cu care au lucrat, ci prin voia lui. Deci și noi, care prin voia lui am fost chemați în Cristos Isus, ne justificăm nu prin noi înșine nici prin înțelepciune, cunoștință sau pietate ori faptele săvârșite întru curățenia inimii, ci prin credință, prin care atotputernicul Dzeu din veci pe toți a justificat. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amin.

XXXIII. Ce să facem fraților? Vom fi leneși întru binefacere și vom părăsi iubirea? Domnul nu facă să se întâmple aceasta în mijlocul nostru, din contră să ne grăbim a săvârși cu statornicie și sirguintă orice lucru bun. Căci însuș creatorul și stăpânul univerzului se bucură de lucrurile sale. El a întărit adevă cu atotputernicia sa cerurile și le-a împodobit după înțelepciunea sa neînțeleasă; a osebit pământul de apa ce-l încunjura și l'a întărit pe temelia sigură a voii sale, iar ființele ce există pe el le-a făcut prin porunca sa; el a creat marea și ființele dintrênsa închizându-le acolo cu puterea sa. În urmă formă cu mâinile sale sante și nepătate cea mai escelentă și mai înaltă ființă în privința spiritului, pe om, expresiunea

¹⁾ Prov. 3, 34. Iac. 4, 6. 1. Petru 5, 5. ²⁾ Iob 11, 2 sq. ³⁾ Prov. 17, Rom. 2, 29. 1. Cor. 4, 5. 2. Cor. 10, 17. 18. ⁴⁾ Iac. 2, 21. ⁵⁾ Gen. 22. ⁶⁾ Gen. 28, 29. ⁷⁾ Rom. 9, 5. ⁸⁾ Gen. 22, 17. 28. 4.

chipului lui. Căci așa grăește Dzeu: *Să facem om după chipul și asemănarea noastră. Și a făcut Dzeu pe om, bărbat și femeie i-a făcut pe ei.*¹⁾ Dupăce toate acestea a săvârșit le-a lăudat, binecuvântat și zise: *Cresceți și vă înmulțiți.*²⁾ Vedem deci, că toți dreptii s'au împodobit cu fapte bune și însuș Domnul s'a bucurat înfrumșetându-se cu fapte bune. Având acest exemplu fără întârziere să facem voia lui sântă și din răspuțeri să lucrăm faptele dreptății.

XXXIV. Lucrătorul bun cu îndrăzneală primesce pânea lucrului său, iar cel leneș și zăbovitor nu cutează a privi în ochii celui ce l-a năimit. Datorința noastră este deci să fim aplecați spre orice lucru bun; căci dintrênsul sunt toate. Căci ne prezice: *Iată Domnul și răsplata înaintea lui, va răsplăti fiecărui după fapta sa.*³⁾ Din toată inima deci ne trage cătră sine pe noi credincioșii ca să ne fim târzii și leneși spre orice lucru bun. Fala și îndrăzneala noastră fie în el; să ne supunem vocii lui, să privim cetele ângerilor lui care supuinđu-se vocii lui sunt gata spre slujbă. Căci zice Scriptura: *Zeci de mii de miriade stau împrejurul lui, și mii de mii îi slujesc, și strigă: sânt, sânt, sânt Domnul savaot, plină e zidirea întregă de mărirea lui.*⁴⁾ Așadar și noi în bună'nțelegere la un loc adunându-ne ca dintro gură să strigăm cătră densusl ne'ncetat, ca să ne facem părtași de promisiunile lui mari și glorioase. Căci zice: *Ochiul n'a văzut și ureche n'a auzit și la inima omului nu s'a înălțat ceace a gătit celorce îl așteaptă.*⁵⁾

XXXV. Iubiților! cât de fericite și de admirabile sunt darurile lui Dzeu. Viață întru nemurire, strălucire în dreptate, adevăr în îndrăznire, credință în ascultare, înfrênare întru sântenie; toate acestea le avem înaintea noastră. Dar ce vor mai fi darurile gătite celorce îl așteaptă? Creatorul și părintele veacurilor, cel preasânt, numai el cunoaște mulțimea și frumșeta lor. Din răspuțeri să nizuim a fi aflați între ceice îl așteaptă, ca să fim părtași de darurile promise. Și cum să va întempla aceasta, iubiților? Dacă gândirea noastră e întărită prin credință în Dzeu; dacă lucrăm după voia lui neprihănită și dacă urmăm calea adevărului lăpêdând dela noi toată nedreptatea și fărădelegea, lâcomia, certele, vișiile și înșelăciunea, șoptirile și clevetirile, ura lui Dzeu, mândria, trufia, mărirea de sine și neospitalitatea. Ceice fac acestea sunt urțiți lui Dzeu; nu numai ceice le fac, ci și ceice consimtesc lor. Căci zice Scriptura: *Celui nelegiuit zice Dzeu: De ce învești tu așezămintele mele și iai în gura ta legământul meu? Tu urști învățatura și ai aruncat cuvintele mele înapoia ta. De ai văzut un fur, împreună ai fugit, și cu adulterii este partea ta. Gura ta a prisosit de răutate, și limba ta urzesce viclesug. Șezând în soșietate clevetesci pe fratele tău, și asupra fiului mumei tale ai adus scandal. Acestea făcut-ai, iar eu am tăcut; socotit-ai poate nelegiuitule, că sânt fie asemenea. Te voi vèdi și te*

¹⁾ Gen. 1, 26. 27. ²⁾ Gen. 1, 28. ³⁾ Is. 40, 10, 62, 11. ⁴⁾ Dan. 7, 10. Is. 6, 3. ⁵⁾ 1. Cor. 2, 9.

voi pune înaintea feții tale. Luați samă de acestea ceice ați uitat de Dzeu, ca să nu vă răpiască ca un leu și să nu fie cine să vă scoată. Jertfa de laudă mă cinstește, și acolo e calea, pe care îi voi arăta mântuirea lui Dzeu.¹⁾

XXXVI. Aceasta e calea, iubiților, pe care am aflat mântuirea noastră, pe Isus Cristos, arhiereul aducerilor noastre de jertfă, locuitorul și razimul slăbiciunii noastre. Prin el să privim la înălțimile cerului; prin el să vedem în oglindă fața lui nepetată și prea sublimă; prin el s'au deschis ochii inimii noastre; prin el învie mintea noastră slabă și întuneată spre lumina lui miraculoasă; prin el a binevoit Domnul ca să gustăm din cunoștința nemuritoare; *el fiind strălucirea măririi lui este cu atât mai mare decât îngerii, cu cât a moștenit un nume mai strălucit.*²⁾ Căci așa scrie: *Celce face pe îngerii săi spirite și pe servii săi pară de foc.*³⁾ Iar despre Fiul așa grăesce Domnul: *Fiul meu ești tu, eu astăzi te-am născut; cere dela mine, și-ti voi da popoară spre moștenire și marginile pământului drept stăpânire.*⁴⁾ Și altă dată îi zice: *Șezi deadreapta mea pânăce voi pune sub picioarele tale pe vrăjmașii tăi.*⁵⁾ Cine sunt vrăjmașii? Cei răi și care se opun voii sale.

XXXVII. Fraților, să luptăm deci cu toată încordarea ținând poruncile lui neprihănite. Să căutăm la soldații comandanților noștri, în ce ordine, cu câtă supunere și ascultare împlinesc poruncile. Nu toți sunt generali, coloneli, căpitani, sergenți etc., ci fiecare în postul său aduce la îndeplinire poruncile regelui și ale comandanților. Superiorii nu pot fi fără subalterni, dar nici aceștia fără cei dântăi; legătură există între toți și aceasta le dă putere. Să privim la trupul nostru: capul fără picioare nu are preț, nici picioarele fără cap; cele mai mici membre ale trupului nostru sunt necesare și folositoare întregului trup; dar toate conlucră și se supun unei conduceri, ca așa întreg trupul să se aște bine.

XXXVIII. Să se mântuiască deci în Cristos Isus trupul nostru întreg, și să se supună fiecare aproapelui precum a fost și așezat în darul lui. Cel tare să nu disprețuiască pe cel slab, cel slab să cinstească pe cel tare; cel bogat să ajutore pe cel sărac, cel sărac să mulțamească lui Dzeu că i-a dat pe unul care poartă de el grijă în nevoi. Cel înțelept să nu-și arate înțelepciunea în cuvinte, ci în fapte bune; cel smerit⁶⁾ să nu se laude, ci să lase ca altul să-l laude; cel curat cu trupul să nu se îngâmfeze sciind că altul i-a dat darul înfrânării. Fraților, să ne aducem aminte din ce materie suntem făcuți, cum și ca ce am intrat în lume; din ce mormânt și înțunec⁷⁾ ne-a chemat în lumea sa creatorul și formatorul nostru, dupăce pregătise binefacerile sale înainte de a fi fost noi creați. Toate acestea avându-le dela el să-i mulțumim pentru toate.⁸⁾ Lui fie mărire în vecii vecilor. Amin.

¹⁾ Psal. 50, 16—23. ²⁾ Ebr. 1, 3 sq. ³⁾ Psal. 104, 4. Ebr. 1, 7. ⁴⁾ Psal. 2, 7 sq. Ebr. 1, 5. ⁵⁾ Psal. 110, 1. Ebr. 1, 13. ⁶⁾ Prov. 27, 2. ⁷⁾ Psal. 139, 15. ⁸⁾ 1. Tes. 5, 18.

XXXIX. Oamenii ne'ntepti, ne'ntelegători, nebuni și neculți ne batjocuresc și rid de noi voind a se înălța pe sine prin planurile lor. Ce poate face muritorul ? sau ce isprăvesce puterea celui născut ? Căci scris este : *Nu era chip înaintea ochilor mei, ci am auzit numai suflare și voce. Cum ? Fi-va drept muritorul înaintea Domnului ? sau nevinovat bărbatul pentru lucrurile sale ? dacă nu se încrede în slugile sale și află greșeli la îngerii săi ;¹⁾ nici cerul nu e curat înaintea lui ;²⁾ cu cât mai puțin³⁾ locuitorii caselor de lut, între care și noi suntem din acelaș lut. I-a lovit ca niște molii, de dimineața până seara, mai mult nu existau ; au perit pentrucă nu puteau să-și ajute ; suflat-a asupra lor și au murit pentrucă nu aveau înțelepciune. Dar strigă,⁴⁾ de te va auzi vrurul, sau de vei vedea vrurul din sânții îngeri ; și întradevăr mânia răpesc pe cel ne'ntept și ucide jaluzia pe cel rătăcit. Iar eu am văzut ne'ntepti prinzând rădăcini ; dar îngrabă au perit locuința lor. Departe stee copiii lor de mântuire, striviți vor fi asupra ușelor celor slabi, și nu va fi cine să-i mântuiască ; cele gălitate lor mănâncă dreptii, iar ei din rele nu vor scăpa.*

XL. Fiind acestea destul de lămurite și pătrunzând noi în adâncurile⁵⁾ cunoștinții dzeesci să împlinim după datorința în bună rânduială⁶⁾ câte a poruncit Domnul în anumite timpuri ; să ținem aducerile (de jertfă) și serviciile, și adevărat nu a poruncit să se facă acestea cu volnicie și fără rënd, ci la anumite timpuri și oare. El însuș a hotărît cu voia sa înaltă unde și cine să-i slujască, ca toate săvârșindu-se cu sântenie în bunăvoire să fie bineplăcute voiei sale. Ceice isprăvesc la timpurile prescrise jertfele lor sunt bineplăcuți și fericiți, căci cine ține poruncile lui Dzeu nu poate rătăci. Căci arhierului s'au încredințat serviciile proprii, preoții au cercul lor hotărît de lucrare, iar leviții au anumite slujbe ; laicul e ținut de legile puse lor.

XLI. Fiecare din noi, fraților, să mulțămiască lui Dzeu în starea sa păstrând conștiința bună, să nu calce măsura hotărîtă a oficiului său cu demnitate. Fraților, nu pretutindene să aduc jertfe perpetue sau jertfe de vot, jertfe pentru păcate și vină, ci numai la Ierusalim ; dar nici aci nu să jertfesce orișunde, ci înaintea sanctuarului pe altarul jertfelor, dupăce mai înainte arhierul și liturgii amintiți au examinat darul (și declarat apt). Vedeți, fraților, cu cât de mai mare cunoștință ne am învrednicit, cu atât mai mult suntem expuși primejdiei.

XLII. Apostolii au primit evangelia pentru noi dela Domnul Isus Cristos, Isus Cristos dela Dzeu a fost trimis. Cristos deci dela Dzeu, iar apostolii dela Cristos ; amendoauă s'au făcut în bună rânduială din voia lui Dzeu. Dupăce au primit porunca și s'au încredințat pe deplin prin învierea Domnului Isus Cristos și au fost întăriți în cuvântul lui Dzeu, înzestrați cu plinirea Spiritului sânt, au ieșit să predice despre apropiata împărăție a lui Dzeu. Predicând prin

¹⁾ Iob. 4, 16—18. ²⁾ Iob. 15, 15, 4, 19—5, 5. ³⁾ Iob. 4, 19—21. ⁴⁾ Iob. 5, 1—5. ⁵⁾ Rom. 11, 33. ⁶⁾ 1. Cor. 14, 40.

cețai și sate au așezat pârğa lor, după ce i-au examinat mai înainte în Spirit, de episcopi și diaconi pentru ceice vor crede. Dar aceasta nu e instituțiune nouă; căci de multe veacuri s'a scris de episcopi și diaconi. Astfel zice Scriptura oare unde: *Așeza-voi pe episcopii lor în dreptate și pe diaconii lor în credință.*¹⁾

XLIII. Și se ne mirăm oare dacă, căror Dzeu a încredințat în Cristos un atare lucru, au instituit pe cei amintiți? când și fericitul Moisi, *sluga credincioasă în întreaga casă*²⁾, toate a însemnat în sântele cărți ce i-s'a fost poruncit, cui au urmat ceialalți profeți mărturisind toți de a lui dare de legi. Căci acesta, născându-se jaluzie pentru preoție și certându-se între sine semințiile, care se fie înfrumusețată cu acest nume măreț, porunci (Moisi) ca căpeteniile celor 12 seminții să aducă toiege, pe cari să fie scrise numele semințiilor; le luă și legându-le le sigilă cu sigilul căpeteniilor și le puse în cortul mărturiei pe altarul lui Dzeu. Iar închizând cortul sigilă încuetoarele precum facuse cu toiegele și le zise: *Bărbați frați, a cărei toiag va înflori, acea seminție a ales Dzeu lui întru preoție și slujire.* A doua zi adună el întreg Israelul, 600.000 de bărbați, porunci ca căpeteniile să cerceteze sigilele, deschise cortul mărturiei și aduse toiegele. Și se află că toiagul lui Aron nu numai înflorise, ci și rodise.³⁾ Ce gândiți, iubiților? nu scia aceasta Moisi încă mai înainte? Foarte bine o scia; dar ca să nu fie revoltă în Israel făcu astfel, pentru că se se măriască numele unuia adevăratului Dzeu. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amin.

XLIV. Și apostolii nostri sciuă prin Domnul nostru Isus Cristos, că ceartă se va nascé din pricina oficiului episcopesc. De aceea în deplină cunoscință au așezat pe cei amintiți încredințându-i deocamdată cu substituirea în păstorie ca, dacă vor fi reposat, alți bărbați probați să le urmeze în ofici. Noi nu credem că e drept a depune din ofici pe acei bărbați, care au fost așezați de aceștia sau mai apoi de alți bărbați distinși cu consimțământul întregii biserici, mai ales dacă neprihăniți grijesc de turma lui Cristos cu smerenie, liniște și desinteres și timp îndelungat toți le-au dat mărturie bună. Căci nu avem păcat mic, dacă depunem din oficiul episcopesc pe ceice fără prihană și cu sântenie au adus jertfe. Fericii preoți care percurgând calea vieții au ajuns la scăpărea plină de roade și irevocabilă! ei nu trebuie să fie îngrijați, că cineva fi va scoate din locul dobândit. Căci noi vedem, că voi ați depărtat din ofici pe unii, care vă făceau onoare implinindu-și oficiul fără prihană.

XLV. Fraților, voi iubiți certele și vă ocupați cu lucruri cari nu sunt folositoare la mântuire. Căutați cu deadinsul în scripturile adevărate, cuvintele Spiritului sânt. Convingeți-vă că întrânsele nu este scris nimic nedrept ori pervers. Nu veți afla adecă ca bărbați sânti să se fi lăpădat pe drepti. Goane au îndurat dreptii, dar din partea celor nelegiuți; închiși în temniță au fost de făcătorii de rele; uciși

¹⁾ Is. 60, 17. ²⁾ Num. 12, 7. Ebr. 3, 2. 5. ³⁾ Num. 17.

de cei preocupați de zel nebun și nedrept. Acestea au suferit ei ca eroi. Căci ce vom zice, fraților? Fost-a Danil¹⁾ aruncat în groapa leilor de ceice se tem de Dzeu? Anania, Azaria și Misail²⁾ au fost aruncați în cuptorul de foc de ceice mărturisesc cultul maiestatic și glorios al celui preînalt? Deloc. Cine au făcut acestea? Oameni abominabili și întinați cu tot felul de răutate i-au înveșunat la atare turbare încât au aruncat în peire pe bărbații care slujiau lui Dzeu cu propus sânt și neprihănit, nesciind că cel preînalt este scutul și apărătorul celor în conștiință curată servesc numelui său atotdeplin. Lui fie mărire în vecii vecilor. Amin. Ceice au fost statornici în încredere au moștenit mărire și onoare, au fost înălțați de Dzeu și înscrși întru amintirea lui în vecii vecilor. Amin.

XLVI. Fraților, să ne lipim de aceste modele. Căci este scris: *Lipți-vă de cei sânti, căci se sântesc ceice se alătură lor.*³⁾ Și iarăș întralt loc zice: *În soțietatea celui nevinovat, nevinovat te faci, în a celui ales, ales vei fi, iar cu cel strămb, strămb vei fi*⁴⁾. Să ne lipim deci de cei nevinovați și drepți; aceștia sunt aleșii lui Dzeu. De ce sunt la voi certe, sfezi, dezbinări, partide și război⁵⁾? Doar nu avem noi un Dzeu și un Cristos⁶⁾ și un Spirit al grației, care s'a revărsat peste noi? nu o chiemare în Cristos? De ce serintim și rupem membrele lui Cristos și ne revoltăm contra trupului nostru, ba mergem așa departe în nebunia noastră că uităm, că suntem membre unul altuia? Aduceți-vă aminte de cuvintele Domnului nostru Isus; căci zice: *Vai omului acestuia; mai bine i-ar fi lui, de nu s'ar fi născut, decât să scandalizeze pe unul dintre cei aleși; mai bine este lui să-și lege de grumaz o piatră de moară și să se arunce în mare, decât să scandalizeze pe unul din cei mici ai mei.*⁷⁾ Dezbinările voastre pe mulți au sedus, pe mulți au descurajat,⁸⁾ aruncat în desperare, tuturor au pricinuit dureri; iar răscoala între voi durează și acum!

XLVII. Luați în mâni epistola fericitului apostol Paul! Ce vi-a scris el îndată, la începutul predicării evangheliei? Cu adevărat inspirată fiind epistola lui vi-a dat deslușiri despre el și Chefa și Apolo, pentru că si atunci voi erați părtinitori;⁹⁾ dar părtinirea de atunci mai puțin v'a aruncat în păcate; pentru că atunci ați luat partea unor apostoli cu bune mărturii și unui bărbat probat de ei. Acum însă luați samă, ce oameni sunt care v-au sedus și au micșorat mărețul nume al frățietății voastre mult lăudate. Iubiților, rușine, foarte mare rușine și inzultă a vieții în Cristos este a auzi, că biserica întărită și veche din Corint se revoltă contra presbiterilor din pricina unor oameni. Dar această veste n'a pătuns numai la noi, ei și la cei de alte opinii (iudei și păgâni), așa că pentru imprudența voastră să hulesce numele Domnului,¹⁰⁾ iar pe voi vă aruncați în primejdie.

¹⁾ Dan. 6, 16 sq. ²⁾ Dan. 3, 19 sq. ³⁾ De unde? cf. 1. Cor. 7, 14. Sir. 6, 35. ⁴⁾ Psal. 18, 26. 27. ⁵⁾ Iac. 4, 1. ⁶⁾ Efez. 4, 4. 1. Cor. 12, 13. ⁷⁾ Mt. 18, 6. 26, 24. Mc. 9, 12. Lc. 17, 2. ⁸⁾ 1. Cor. 3, 13 sq. ⁹⁾ 1. Cor. 1, 10. ¹⁰⁾ Rom. 2, 24. 1. Tim. 6, 1.

XLVIII. În grabă deci să delăturăm aceste stări, să cădem la picioarele Domnului și cu lacrimi să-i cerem iertare, ca fiind milostiv să se împace cu noi și să ne ducă iarăș la viața sântă și curată în dragostea frățescă de mai nainte. Căci aceasta este poartă deschisă a dreptății spre viață, cum este scris: *Deschideți-mi porțile dreptății; pe acestea intrând voi lauda pe Domnul. Aceasta e poarta Domnului, dreptii vor intra pe ea.*¹⁾ Sunt multe porti deschise, dar numai cea în dreptate, adică în Cristos, fericesce pe ceice intră pe ea, care în sântenie și dreptate și-au pregătit calea toate săvârșind fără frică. Poate fi cineva tare în credință, destoinic în pătrunderea cunoștinții creștine, înțelept în judecarea cuvântărilor, curat în fapte: cu atât mai mult dator este a fi smerit, cu cât mai mare se crede, și a urmări celece folosesc tuturor, și nu numai lui.²⁾

XLIX. Cine are dragostea lui Cristos să împlinescă poruncile lui Cristos. Cine poate descrie legătura dragostei lui Dumnezeu? Cine poate zugrăvi după cuviință frumseța lui maiestatică? Nu se poate spune înălțimea, la care duce dragostea. Dragostea ne leagă de Dumnezeu; dragostea acopere⁴⁾ multe de păcate; dragostea toate le rabdă, e îndelungrăbdătoare întru toate; în dragoste nu e nimic ordinar, nimic trufaș; dragostea nu cunoaște dezbinare, dragostea nu se revoltă, dragostea toate îndeplinesc cu bună înțelegere; în dragoste s'au făcut desăvârșiți aleșii lui Dumnezeu; fără dragoste nimic nu e plăcut lui Dumnezeu. În dragoste ne-a tras la sine Domnul; din dragostea cătră noi a dat Domnul pentru noi sângele său, după voia lui Dumnezeu,⁵⁾ carnea sa pentru a noastră, sufletul său pentru al nostru.

L. Vedeți, iubiților, cât de mare și vrednică de admirat este dragostea, și deplinătatea ei nu se poate descrie. Cine crede că o poate avea, dacă Dumnezeu nu-l va fi învrednicit de ea ca și pe alții? Să ne rugăm deci și să cerem dela mila lui, ca să viețuim în dragoste, departe de certe, neprihăniți. Generațiunile dela Adam până în zilele noastre toate au trecut; dar ceice s'au săvârșit în dragoste după grația dzească au locul pioșilor; care cu mărire se vor arăta la cercetarea împărăției lui Cristos. Căci se scrie: *Întrați în camere pe un moment scurt, pânăce va trece mânia și supărarea mea; și-mi voi aduce aminte într-o zi bună și vă voi învia din mormânt.*⁶⁾ Fericii suntem, iubiților, dacă totdeauna am împlinit poruncile lui Dumnezeu în concordia iubirii, ca pentru iubire să ni se ierte păcatele. Căci scris este: *Fericii sunt căroră s'au iertat abaterile și s'au acoperit păcatele; fericit bărbatul cui Domnul nu numără păcat, în gura lui nu este viclesug.*⁷⁾ Această fericire privesce pe aleșii lui Dumnezeu prin Isus Cristos Domnul nostru. Lui fie onoare în veșii vecilor. Amin.

LI. Dacă deci seduși de vrun dușman am greșit ceva și am făcut rău, să ne rugăm de iertare; dar și conducătorii revoltei și ai dezbinării să aibă în vedere speranța comună. Căci ceice cu frică și

¹⁾ Psal. 118, 19, 20. ²⁾ 1. Cor. 10, 33. ³⁾ Col. 3, 14. ⁴⁾ 1. Cor. 13, 4 sq. Iac. 5, 20. 1. Petru 4, 8. ⁵⁾ Io. 3, 16, 15, 13. Gal. 1, 4. 1. Io. 4, 9. ⁶⁾ Is. 26, 40. Ezech. 37, 12, 13. ⁷⁾ Psal. 31, 1, 2.

dragoste caută a vietui, mai bucuos sufer ei nedreptate decât să facă aproapei, mai bine să îndure ei înșurări, decât concordia predata noaue așa de frumoasă și dreaptă. Căci șade bine bărbatului a recunoașce greșalele sale, nu să-și învêrtoșasă inima ca ceice se răscură contra lui Moisi,¹⁾ servul Domnului, a căror condamnare e cunoscută. Fiind în viață s'au pogorit în iad și i-a înghițit moartea. Faraon,²⁾ armata și toți principii Egiptului, carêles cu conducătorii lor numai de aceea s'au cufundat în marea roșie și au perit, pentru că și-au învêrtoșat inima lor ne'nțeleaptă, deși Moisi, servul lui Dzeu, făcuse semne și minuni în țara Egiptului.

LII. Fraților, Domnul univêrșului are de toate ³⁾ El nu are lipsă de ceva, decât poate de mărturisire. Căci zice alesul David: *Lăuda-voi pe Domnul, și aceasta îi va plăcea mai mult decât un vițel tînêr cu coarne și copite; să vadă aceasta săracii și să se bucuere.*⁴⁾ Și iarăș zice: *Jertfescel lui Dzeu jertșă de lauda, și dă celui prea înalt voturile tale; și mă chiamă în ziua nevoiei tale, și te voi mântui și mă vei precămări.*⁵⁾ Căci jertșă lui Dzeu spirit zdrobit.⁶⁾

LIII. Iubiților, voi cunoașceți și adecă foarte bine scripturele și ați pêtuns zicerile lui Dzeu. Aduceți-vê deci aminte următoarele. Suindu-se Moisi pe munte și petrecênd acolo 40 de zile și 40 de nopți în post și pocăință,⁷⁾ a grăit Dzeu cătră dênșul: *Moisi, Moisi, coboară îngrabă de aci, căci a călcat legea poporul, care l-ai scos din Egipt. Incuvênd s'au abătut dela calea ce le-ai arăt-o, și-au făcut zei.*⁸⁾ Și a zis Domnul cătră dênșul: *Odată și de doauêori îi-am grăit: vèzut-am acest popor, și iată vêrtos este la cerbice; las să-i stirpesc, și voi șterge numele lor de sub cer și te voi face pe tine popor mare, miraculos și mai însemnat decât acesta. Și a zis Moisi: Nu, Doamne! iartă păcatul poporului acestuia, sau șterge-mê din cartea celor vii.*⁹⁾ O iubire nemărginită, o deplinătate ne'ntrêcută! Deschis grăescel servul cu stăpânul sêu, cere iertare pentru popor sau împreună cu dênșii voiescel perî.

LIV. Cine între voi are inimă nobilă? cine inimă bună? cine plină de iubire? Sê vorbiască. Dacă pentru mine s'au iscat rězvrătire, căertă și dezbinări, părăsesc patria, mă duc unde voiți voi, împlinescel toate hotărîrile mulșimii; numai turma lui Cristos sê vițuiascel în pace cu presbiterii sêi. Celee astfel face, căștigă mare nume în Domnul și fiecare loc va primi pe atarele. Căci a Domnului este cerul și plînșrea lui.¹⁰⁾ Astfel au făcut și vor mai face ceice își îndreaptă viața după legea lui Dzeu, care nu pricinuescel părere de rêu.

LV. Dar sê luăm exemple și dela păgâni. Mulți regi și principii în urma unei ziceri a oraculului s'au dat pe sine morții în timp de epidemie contagioasă, ca sê mântuiascel pe cetățeni cu sângele lor. Mulți s'au depărtat din patrie ca sê nu fie mai mult obiect de rěz-

¹⁾ Num. 16. ²⁾ Ex. 14. Num. 12, 7. ³⁾ Acta 17, 25. ⁴⁾ Psal. 69, 31 sq. ⁵⁾ Psal. 50, 14 sq. ⁶⁾ Psal. 51, 19. ⁷⁾ Ex. 34, 28. Deut. 9, 9. ⁸⁾ Ex. 32, 7 sq. Deut. 9, 12 sq. ⁹⁾ Ex. 32, 32. ¹⁰⁾ Psal. 24, 2.

vrătire. Cunoaștem mulți și între noi care au luat asuprași lanțuri ca să scape pe alții; mulți de bună voie s'au făcut sclavi ca cu răsplata câștigată să poată hrăni pe alții. Multe femei inzestrate cu harul dzeesc au săvârșit fapte eroice. Fericita Iudit¹⁾ a rugat pe bătrânii cetății, fiind aceasta împresorată, să-i dea voie a merge în tabăra dușmanului. Expunându-se ea primejdiei a făcut aceasta din patriotism și iubire către poporul împresorat, iar Domnul a dat pe Oloferu în mâinile unei femei. Unei primejdii nu mai mici s'a expus Estir²⁾ cea desăvârșită în credință ca să mântuiască cele 12 seminții ale lui Israel când erau amenințate de a peri. Cu post și smerire s'a rugat la Domnul care vede toate, la Dzeul vecilor; acesta a văzut smerenia sufletului ei și mântui poporul pentru care s'a expus primejdiei.

LVI. Drept aceea și noi să ne rugăm pentru ceice se află în oarecare păcat,³⁾ ca să li se dea mlădie și smerenie ca să nu asculte voia noastră, ci a lui Dzeu. Căci așa roditoare și deplină va fi amintirea lor la Dzeu și sântii lui cu îndurări. Iubiților, să primim orice învățătură, contra cărei nime să nu se revolte. Bine și foarte folositoare sunt admonările ce le facem unul altuia; căci ne leagă de voia lui Dzeu. Așa zice adevărat cuvântul sânt: *Domnul cu asprime m'a mustrat, dar morții nu m'a dat.*⁴⁾ *Căci pe cine iubesc Domnul îl mustră, pedepsește pe fiul, pe care-l primesce.*⁵⁾ *Cel drept — zice — pedepsiască-mă și în milă mustre-mă; oleul păcătoșilor însă nicicând nu va unge capul meu.*⁶⁾ Și iarăși zice: *Fericit omul pe care îl ceartă: mustrarea celui atotputernic nu respinge; căci el pricinuescă întristare; dar o și depărtează; el lovesce, dar mâinile lui vindecă. De șase ori te scoate din nevoi, iar a șaptea oară răul nu te ajunge. În foamete te va scoate dela moarte, în război te va scăpa de mâna sabiei; de biciul limbii te va ascunde și n'ai să te temi de răul ce vine asupra-ți. Vei râde de cei nedrepti și nelegiuți, nu te vei teme de fiarele sălbatice. Căci fiarele sălbatice vor fi cu tine în pace; apoi vei înțelege, că casa ta are pace; cortului tău nu va lipsi cele delipsă; vei vedea sămânța ta multă; copiii tăi ca iarba pământului. În mormânt vei intra ca grâul copt, tăiat la vreme, sau ca snopul strâns în momentul potrivit.*⁷⁾ *Vedeți, iubiților, care este scutul celor certați de Domnul; căci fiind Părinte bun ne pedepsește, ca cu mustrarea să sântă să ne miluiască.*

LVII. Care ați pricinuit răzvrătirea supuneți-vă presbiterilor și primiți pedeapsă spre pocăință, plecați genunchele inimii voastre. Fiți ascultători, lăpădați-vă de mândrie și de răutatea limbii voastre trufașe; căci mai bine este voaue a fi mici și onorați în turma lui Cristos, decât a fi scoși dela speranța lui pentru îngâmfare. Căci astfel scrie înțelepciunea atotdeplină: *Iată vă voi preda cuvântul spiritului meu și vă voi învăța cuvântul meu. Dupăce întruna am vorbit,*

¹⁾ Iudit 8 sq. ²⁾ Estir, 7. 8. ³⁾ Gal. 6. 1. ⁴⁾ Psal. 118, 18, ⁵⁾ Prov. 3, 12. ⁶⁾ Psal. 141, 5. ⁷⁾ Iob 5, 17—26.

iar voi n'afi ascultat, și am desvoltat ideile mele, iar voi nu le-afi luat în samă, ci fără putere ați făcut sfaturile mele, n'afi ascultat advertizările mele: de aceea voi rîde de peirea voastră; mă voi veseli când vine stricăciune asupra voastră, când fără veste izbucnesce între voi revoltă, pustiirea ca o fortună, sau vine asupra voastră strîmtorare și întristare. Va fi atunci că mă veți chiema și eu nu vă voi auzi; căuta-mă-vor oamenii răi, și nu mă vor afla; pentru că au urît înțelepciunea, n'au primit frica Domnului, n'au voit să între în sfaturile mele, au batjocurit muștrările mele. De aceea mănânce roadele câii lor și se se sature de a lor impietate. Pentru ceice nevinovați au nedreptățit se vor ucide, ispitirea va pierde pe cei impioși; celce ascultă de mine se va sălăzlui în nădejde și va odihni fără prică de tot răul.¹⁾

LVIII. Să ascultăm deci de numele lui cel preasânt și preamărit, înțelepțindu-ne să fugim de amenințările amintite, ca supuin-du-ne să odihnim în preasântul nume al mării sale. Primiți sfatul nostru și nu vă va părea rău. Căci viu este Dzeu și viu Domnul Isus Cristos și Spiritul sânt, credința și speranta aleșilor, că dacă cineva în smerenie cu îngăduire ne'ntreruptă, fără parere de rău, face dreptățile și poruncile date de Dzeu, acesta e pus și onorat în numărul celorce se mântuesc prin Isus Cristos, prin care fie lui onoare în veci vecilor. Amin.

LIX. Dacă unii nu vor asculta de poruncile lui date prin noi, să scie că se aruncă în rătăcire și primejdie mare; iar noi suntem nevinovați de acest păcat și cerem, făcînd cerere și rugăciune ne'ntreruptă, ca creatorul univerzului nevătămat să păzească numărul aleșilor săi în întreaga lume prin iubitul său fiu Isus Cristos, prin care ne-a chemat dela întunec la lumină, dela nesciință la cunoștința mării numelui său, ca să sperăm în numele său, începutul întregii creaturi, deschizîndu-ni-se ochii inimii să te cunoascem pe tine cel înalt întru cele înalte, cel sânt care între sânti te odihnesci; pe celce smeresci mândria trufașilor, imprăștii eugetele popoarelor; celce înalți pe cei smeriți și smeresci pe ceice se înalță; faci bogat și sărac, ucizi și dai viață, unicul binefăcător al spiritelor și Dzeul tuturor trupurilor; pe celce vede în adîncuri, cunosătorul faptelor omenesci, ajutorul celor primejduiți, mîntuitorul celor desperați, creatorul și veghietorul tuturor spiritelor; pe celce a înmulțit popoarele pe pămînt și din toți ai ales pe ceice te iubesc pe tine prin iubitul tău fiu Isus Cristos, prin care ne-ai crescut, sântit și onorat. Arată-ne vrednici ca să ne fi ajutător și scut. Mântuesce pe ceice se află în nevoi, miluesce pe cei smeriți, ridică pe cei căzuți, arată-te celor legați, pe cei bolnavi vindecă, cercetează pe rătăciți din poporul tău; satură pe cei flămânzi, sloboade pe cei legați ai noștri, scoală pe ceice bolesc, mîngăe pe cei desnădăjduiți; cunoască toate popoarele, că tu ești unicul Dzeu și Isus Cristos iubitul tău fiu, iar noi poporul și oile pășunii tale.

¹⁾ Prov. 3, 23—33.

LX. Tu ai arătat compoziția fluidă a lumii prin celea lucră în ea; tu, Doamne, ai făcut universul, cel credincios în toate generațiunile, drept în judecăți, minunat în putere și bunăcuvîntă, înțelept în creare și pricepător în întărirea celor create, cel bun față de ceice se mântuiesc și credincios celorce s'au încrezut în tine; milostiv și îndurat, iartă-ne fărădelegea și nedreptatea, păcatele și greșalele noastre. Nu număra toată greșala robilor tăi și a roabelor, și curățește-ne cu curățenia adevărului tău, îndreaptă pașii noștri ca să umblăm în sântenia inimii și să facem cele bune și bineplăcute ție și stăpânilor noștri. Da, Doamne, arată fața ta peste noi cu pace spre cele bune, ca să ne acoperi cu mâna ta cea puternică și să ne scoți cu brațul tău înalt din tot păcatul, să ne scapi de ceice cu nedreptate ne urăsc. Dă-ne bună'nțelegere și pace noaună și tuturor care locuiesc pe pământ, precum ai dăruit părinților noștri care te-au chemat cu credință și adevăr, ascultând de numele tău cel atotputernic și atotdeplin.

LXI. Principilor și stăpânitorilor noștri de pe pământ ai dat, Stăpâne, puterea domnirii lor prin puterea ta de mare cuviință și necunoscută, ca cunoscând noi mărirea și cinstea dată lor dela tine să ne supunem lor și să nu ne opunem voii tale. Arestora dăruiesc, Doamne, sănătate, pace, bunăvoire, tărie, ca fără rușine să administreze puterea dată lor. Căci tu, Stăpâne al cerurilor, regele veacurilor, ai dat fiilor oamenilor mărire și onoare și putere asupra celor de pe pământ; tu, Doamne, îndreaptă sfatul lor după cele bune și bineplăcute ție, ca întrebuițând cu cucernicie în pace și blândetă puterea dată lor să aște la tine milă. Ție, care singur poți face aceste bunătăți și mai mari cu noi, ne mărturisim prin arhiereul și mijlocitorul sufletelor noastre Isus Cristos, prin care fie ție mărire și onoare acum, totdeauna și în veșii veșilor. Amin.

LXII. Bărbaților frați, ne-am ocupat cu deamăruntul de celece se țin de religiunea noastră, cari sunt foarte necesare celorce voiesc a-și îndrepta viața virtuoasă cu evlavie și dreptate. Am atins celece se rapoartă la credință, pocăință, iubirea adevărată, înfrânare, prudență și răbdare, aducându-vă aminte, că voi trebuie să plăceți atotputernicului Dzeu, în dreptate, adevăr, îndelungărabdare, trăind în bunăvoire uitând răul în dragoste și pace cu îngăduire necurmată, cum au bineplăcut și părinții noștri de mai nainte care cu smerenie au cugetat la cele către Părintele și Dzeul și creatorul către toți oamenii. Și acestea cu atât mai vârtos vi le amintim, pentrucă sigur scim că scriem unor oameni credincioși și foarte onorați, care au pătuns cavintele învățaturii lui Dzeu.

LXIII. Să cuvine ca ceice cunosc atâtea și astfel de învățaturi să-și plece grumazii și să asculte ca așa potolindu-se răzvrătirea deșartă, în adevăr fără rușine să ajungem la scopul pus înaintea noastră. Ne-ați face multă bucurie dacă, ascultând de cele scrise de noi ajutați de Spiritul sânt, ați dezrădăcina necuvincioasa mânia a jaluziei dintre voi, urmând rugămintei noastre despre pace și bunăvoire cuprinsă în

această epistolă. Am trimis la voi bărbați credincioși și prudenți, care din tinerețe până la bătrânețe au petrecut între voi neprihăniți, care vor fi martori între voi și noi. Aceasta am făcut ca să vedeți, că totdeauna am grijit și grijim ca la voi de grabă să fie pace.

LXIV. Atotvăzătorul Dzeu și Stăpânul spiritelor și Domnul a toată carnea, care a ales pe Domnul Isus Cristos și pe noi prin el a fi poporul moștenirii, de fiecare suflet, care chiamă numele lui înalt și sânt, credință, frică, pace, răbdare, stăruință, înfrânare, curățenie și prudență, spre bineplăcere numelui lui prin arhiereul și mijlocitorul nostru Isus Cristos, prin care fie glorie și mărire, putere și onoare, acum și în toate veacurile veacurilor. Amin.

LXV. Pe trimișii nostri Claudiu Efebus și pe Valeriu Biton împreună cu pe Fortunat trimiteți-i încurând la noi în pace cu veste dorită și așteptată despre pacea și buna voastră înțelegere și astfel și noi cât mai curând să ne bucurăm de bună rânduiala voastră.

Harul Domnului nostru Isus Cristos cu voi și cu toți de prețutindene care printrînsul au fost chiamiți de Dzeu; prin Isus fie lui glorie, onoare, putere, mărire, tron vecinic, din veci și până în vecii vecilor. Amin.

Epistola II. a lui Clement către Corinteni.

I. Fraților, astfel să cugetăm despre Isus Cristos ca despre Dzeu, ca despre judecătorul¹⁾ viilor și al morților; să nu fim ușuratici față de mântuirea noastră. Căci cugetând cu ușurință despre ea vom și avea nădejde a dobândi lucruri ne'nsemnate. Și păcățuim dacă aceste lucruri le ascultăm cu indiferență, nesocotind, de unde, de cine și spre ce scop am fost chemați și ce a trebuit Isus Cristos să patimască pentru noi. Cu ce-i vom răsplăti? sau care rod vrednic de ceace el ni-a dat? câte binefaceri îi mulțămim lui? Căci ni s'a dăruit lumina prin el, ca un părinte ne-a numit fiii săi, ne-a mântuit pe noi cei pierduți. Cu ce laudă îl vom lăuda, sau cu ce-i vom răsplăti pentru cele primite? Slăbite erau mințile noastre, ne închinam la petri, lemne, aur, argint și aramă, lucruri omenesci; întreaga noastră viață era numai moarte. Cuprinși eram de întunecere, întunecime groasă acoperia fața noastră, dar prin voia lui am lăpădat negura deasupra noastră și iarăș am văzut. Căci s'a milostivit și ne-a mântuit ca un îndurat, dupăce a văzut rătăcirea și pierzarea noastră și că nu avem speranță de mântuire decât numai la el. Căci ne-a chemat pe noi care încă nu eram²⁾ și a voit ca dintru neființă să ne nascem.

II. *Bucură-te cea stearpă care n'ai născut, dă glas de bucurie și strigă care n'ai suferit dureri de nascere; căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat.*³⁾ Dacă zice: *bucură-te cea stearpă care n'ai născut* ne privesce pre noi; căci stearpă era biserică înainte de a fi căpătat copii. Dacă zice: *strigă ceerce n'ai avut dureri de nascere* înțelege, că noi rugăciunile să le aducem cu simplitate, să nu strigăm ca celece au dureri de nascere. Dacă zice: *căci mai mulți sunt fiii celei părăsite decât ai celei cu bărbat* s'au întâmplat aceasta, pentrucă poporul nostru părea părăsit de Dzeu, acum însă crezând suntem mai numeroși decât ceice credeau a avea pe Dzeu. Și iarăș zice altă Scriptură: *N'am venit să chiam pe cei drepți, ci pe cei păcătoși.*⁴⁾ Aceasta însemnează că cei pierduți trebuiau mântuiți. Căci aceasta e lucru mare și minunat, nu a întări cele tari, ci cele slabe. Astfel și Cristos a voit să mântuiască cele pierdute,⁵⁾ și de aceea pe mulți a mântuit, căci venind ne-a chemat pe noi care eram deja pierduți.

III. Această grație mare ne-a arătat el noauă. De aceea ântăia noastră datorință este ca fiindte vii să nu jertfim zeilor morți și să nu ne închinăm lor, ci printrênsul mai ales să cunoascem pe părintele adevărului. Dar ce însemnează cunoștința lui decât a nu tăgă-

¹⁾ Io. 5, 22. Acta 10, 42. 17, 31. 2. Tim. 4, 1. ²⁾ Psal. 116, 3. ³⁾ Rom. 4, 17. 9, 25. ⁴⁾ Is. 54, 1. ⁵⁾ Mt. 9, 13. ⁶⁾ Mt. 18, 11.

dui pe acela, prin care l-am cunoscut? Căci însuș zice: *Celce mă mărturisește înaintea oamenilor, îl voi mărturisi și eu înaintea lui Dumnezeu.*¹⁾ Asta e răsplata noastră dacă îl mărturisim pe celce ne-a mântuit. Dar cum îl mărturisim? Dacă împlinim ceea ce el poruncește și nu astupăm urechile de poruncile lui, nu-l onorăm numai cu buzele, ci din toată inima și din tot eugetul. Însuș zice la Isaia: *Acest popor mă cinstește numai cu buzele, iar inima lui e departe de mine.*²⁾

IV. Drept aceea nu numai să-l numim „Domn”, ceea ce nu folosese. Căci zice: *Nu celce îmi zice, Doamne, Doamne, să va mântul, ci celce face dreptate.*³⁾ Deci, fraților, cu faptele îl onorăm, iubindu-ne între noi, dacă nu preacurvim, nu clevetim pe alții, nu învidiem, ne înfrînăm, suntem milostivi, binevoitori; trebuie să și compătimim cu alții, să nu iubim argintul. Cu atari fapte îl mărturisim și nu cu cele contrare acestora. Să nu ne temem de oameni mai mult decât de Dumnezeu. De aceea intrucât astfel am fi făcut, zice Domnul: *De ați fi închiși în sinul meu și nu ați împlini poruncile mele, v-aș lăpăda afară și v-aș zice: duceți-vă dela mine, nu vă cunosc, de unde sunteți voi făcătorilor de rele?*⁴⁾

V. De aceea, fraților, părăsind căile lumii acesteia să împlinim voia celuice ne-a chemat, și să nu ne temem că trebuie să ieșim din această lume. Căci zice Domnul: *Veți fi ca miei în mijlocul lupilor.* Iar Petru i-a răspuns: *Dar de sfășie lupii mei?* Răspunsu-i-a Isus: *Mii după moartea lor n’au să se teamă de lupi; nici voi nu vă temeți de ceice văucid, dar nimic nu vă pot face, ci vă temeți de celce după moarte are putere să arunce trupul și sufletul în focul iadului.*⁵⁾ Dar și cunoașteți fraților, că petrecerea în lumea aceasta a acestei cărni este mărginită și scurtă, iar promisiunea lui Cristos mare și minunată, și odihnă în împărăția viitoare și în viața veșnică. Dar cum vom ajunge la acestea fără viață sântă și dreaptă, considerând străine lucrurile lumesci și nepoftindu-le? Căci dorind noi a posede aceste lucruri ne abatem dela calea dreptății.

VI. Zice însă Domnul: *Nime nu poate sluji la doi stăpâni.*⁶⁾ Dacă voim a sluji lui Dumnezeu și mamonei, nu ne este de folos. *Căci ce folos este, de ar dobândi cineva lumea întregă, iar sufletul l-ar pierde?* Veacul de acum și cel viitor sunt doi dușmani. Acela predică preacurvie, pierzare, lăcomie și înșelăciune, acesta le opresce. Nu putem fi deci prietenii amândurora: lăpădându-ne de acela să ne ocupăm cu acesta. Credem că e mai bine a urî cele de aici, fiind lucruri neînsemnate, de durată scurtă și peritoare; iar pe cele de dincolo să le iubim, pentru că sunt bune și neperitoare. Făcând voia lui Cristos vom afla repaos; iar de nu, nimic nu ne poate mântui de pedeapsa veșnică dacă nu împlinim poruncile lui. Căci și însuș Scriptura zice la Ezechiel: *De ar învia Noe, Iob și Danil nu ar putea mântui urmașii lor din robie.*⁷⁾ Dacă nici acești bărbați drepti nu

¹⁾ Mt. 10, 32. ²⁾ Is. 29, 13. ³⁾ Mt. 7, 21. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ De unde? cf. Mt. 10, 16. 28. Lc. 10, 3. 12, 4. 5. ⁶⁾ Lc. 16, 13. ⁷⁾ Mt. 16, 26. ⁸⁾ Ezech. 14, 14. 18. 20.

pot mântui cu faptele dreptății lor pe urmași, cu ce încredere putem noi intra în cetatea împărăției lui Dzeu, dacă n'am păstrat botezul sânt și neprihănit? Cine va fi apărătorul nostru dacă ne aflăm fără fapte sante și drepte?

VII. Drept aceea, fraților, să luptăm sciind, că de față e lupta, și mulți intră în luptă, dar nu toți se încununează, ci numai ceice mult au ostenit și luptă până la sfârșit. Să luptăm deci, ca toți să câștigăm cununa. Să alergăm deci pe calea adevărată, luptă neperitoare, și mulți să intrăm și să luptăm, ca să fim și încununați; iar dacă nu toți putem fi încununați, cel puțin să fim aproape de cunună. Noi trebuie să scim, că intrând cineva în lupta peritoare, dacă comite abuzuri, e biciuit și scos afară din arenă. Ce credeți? Ce va suferi celce abuzează la lupta nesticăciunii? Căci se zice de ceice nu păzesc sigilul¹⁾: *Viermele lor nu va muri și focul lor nu se va stinge și rușine vor fi la toată carnea²⁾.*

VIII. Să ne pocăim deci până suntem pe pământ. Căci lut suntem în mâinile artistului. Căci precum olarul făcând un vas, de nou îl formează dacă în mâinile sale s'a strimbat și spart pănăce e în lucru; dar nimic nu mai poate drege dacă l-a aruncat în cup-torul de foc: așa și noi din toată inima, până când suntem în lume, să simțim părere de rău pentru faptele rele săvârșite în trup, ca să ne mântuim de Domnul până avem timp de pocăință; căci dupăce am eșit din lume, acolo nu ne mai putem mărturisi sau îndrepta. Deci, fraților, să împlinim voia Părintelui, să păstrăm curat trupul nostru și să ținem poruncile Domnului, ca să primim viața vecinică. Căci zice Domnul în evanghelie: *Dacă cele mici n-ați păstrat, cine vă va încredința lucruri mari? Căci vă zic, dacă e cineva credincios în cele mici, este și în cele mari.³⁾* Drept aceea zice păziți în curățenie trupul vostru și sigilul nepătat, ca să dobândiți viața vecinică.

IX. Nime să nu cugete, că această carne nu va fi judecată și nu va învia. Înțelegeți în ce ați fost mântuiți, în ce ați văzut lumina,⁴⁾ decât în această carne fiind? Trebuie deci să ținem trupul nostru ca templul lui Dzeu⁵⁾. Căci precum în carne ați fost chemați, în carne veți și muri. Precum Domnul Cristos, mântuitorul nostru, fiind mai înainte spirit, s'a făcut trup⁶⁾ și astfel ne-a chemat: așa și noi în această carne vom primi răspătă. Să ne iubim deci unul cu alții, ca toți să intrăm în împărăția lui Dzeu. Având timp de vindecare⁷⁾ să ne încredem tratamentului lui Dzeu răspătându-i. Cum? Pocăindu-ne din toată inima. Căci el toate scie de mai înainte și cunoaște lăun-trul nostru. Să-l lăudăm deci, dar nu numai cu gura, ci din inimă, ca să ne primiască de fii. Căci și Domnul zice: *Aceia sunt frații mei care fac voia Tatălui meu.⁸⁾*

¹⁾ Așa se numește taina mirului, dar și l'otezul. ²⁾ Is. 66, 24. ³⁾ De unde, cf. Mt. 25, 21. Lc. 16, 10—12. ⁴⁾ 1. Cor. 15, 12. ⁵⁾ 1. Cor. 3, 16, 6, 19. ⁶⁾ Io. 1, 14. ⁷⁾ Gal. 6, 16. ⁸⁾ Mt. 12, 50.

X. De aceea, fraților, să facem voia Tatălui care ne-a chemat, ca să fim vii și să nizuim tot mai mult la virtute, iar răutatea să o lăpădăm, care este înaintemergătoarea păcatului, să fugim de nereligiozitate, ca răul să nu ne cuprindă. Făcând cu sirguință cele bune, vom avea pace. De aceea nu e cu putință să o afle care de frica oamenilor să hotărăsc iubind mai mult plăcerile de acum, decât promisiunea viitoare. Și s'ar ierta, de ar face acestea numai pentru sine; dar ei ne'nețat seduc cu învățăturile lor stricăcioase suflete nevinovate necugetând că să vor osindi pentru sine și pentru ceice îi ascultă.

XI. Drept aceea cu inimă curată să slujim lui Dzeu și vom fi drepti; dacă însă nu slujim vom fi nefericiți pentrucă n'am crezut promisiunii. Căci grăesce cuvântul profetesc: *Nefericiți sunt șovăitorii care se îndoiesc în inima lor, care zic: De demult am auzit acestea și dela părinții nostri, iar noi zi de zi am așteptat și nimic n'am văzut. Nebunilor, asemănați-vă arborelui, luați-vița de vie; mai întâi cade frunza, apoi dau mîguri, se fac struguri acri, în urmă se coc. Astfel și poporul meu a trecut prin nevoi și necazuri, apoi va primi bunătați.¹⁾ Deci, fraților, să nu fim îndoelnici, ci sperând să fim răbdători, ca să dobândim și răsplată. Căci credincios e celce a promis că fiecărui va răsplăti după faptele sale. Făcând dreptate înaintea lui Dzeu vom intra în împărăția lui și vom moșteni promisiunile, cari urechea nu le-a auzit, ochi nu le-a văzut, la inima omului nu s'au suit.²⁾*

XII. Drept aceea în fiecare moment să așteptăm împărăția lui Dzeu în dragoste și dreptate, pentrucă nu șcim ziua arătării lui Dzeu. Întrebând oarecine pe Domnul de ziua când va veni împărăția lui a zis: *Când vor fi cele două una, cele din afară ca cele din lăuntru, și bărbatul cu femeea când nu va fi bărbat și femeie.³⁾ Cele două una sunt când vorbim între olaltă adevărul și în două trupuri fără fățarnicie un suflet este. Cele din afară ca cele din lăuntru, adecă sufletul e partea din lăuntru, trupul cea din afară; precum se vede trupul tău, așa se se arate și sufletul în fapte bune. Bărbatul cu femeea când nu va fi bărbat nici femeie însemnează, că văzând frate pe soră nu cugetă la cele ale femeii, nici aceasta la cele ale bărbatului. Când veți face voi acestea, zice, va veni împărăția Părintelui meu.*

XIII. Fraților, să ne pocăim odată, să ne deșteptăm la fapte bune; căci suntem plini de multă ne'ntelegiune și răutate. Să lăpădăm dela noi păcatele de mai nainte și pocăindu-ne din inimă să ajungem la mântuire; să nu căutăm a plăcea oamenilor, nici să nu ne plăcem numai noaue, ci întru dreptate și oamenilor din afară (ad. de creștinizm), ca să nu se huliască numele prin noi. Căci zice Domnul: *Totdeauna să hulesce numele meu între păgâni,⁴⁾ și: De aceea să hulesce numele meu; pentru ce? pentrucă nu faceți ceeace eu*

¹⁾ Vezi 1. ep. XXIII. ²⁾ 1. Cor. 2, 9. Is. 64, 4. ³⁾ De unde? cf. Clement Alexandr. Strom. 3, 9. 13. ⁴⁾ Is. 52, 5.

voiesc.¹⁾ Căci păgânii auzind cuvintele lui Dzeu din gura noastră le admiră ca mărețe și mari; apoi văzând că faptele noastre nu sunt vrednice de cuvintele acestea încep a huli zicând, că învățătura noastră este basm și rătăcire. Căci când vor auzi dela noi că zice Dzeu: *Nu aveți har de iubiți pe ceice vă iubesc, ci har aveți de iubiți pe dușmanii vostri și pe ceice vă urăsc pe voi*²⁾ — auzind acestea se vor mira de prisosița bunătății; iar când vor vedea nu numai că nu iubim pe ceice ne urăsc, ci nici pe ceice ne iubesc, vor ride de noi și vor huli numele.

XIV. Deci, fraților, să facem voia părintelui nostru Dzeu și vom fi numărați la adunarea spirituală de mai nainte, creată înainte de a fi fost soarele și luna; iar dacă nu facem voia Domnului, cădem sub cuvintele Scripturii care zice: *Casa mea s'a făcut pesceră de tâlhari*³⁾. Să ne desfacem deci de adunarea vieții de acum, ca să ne mântuim. Nu cred că nu știți, că biserica vie este trupul lui Cristos (căci zice Scriptura: *Dzeu a făcut pe om bărbat și femeie*⁴⁾: bărbatul este Cristos, iar femeea e biserica) și că după Scriptură și apostoli biserica nu e de aici, ci de sus. Căci era spirituală ca și Isus al nostru, care s'a arătat în zilele de pe urmă ca să ne mântuiască. Iar biserica fiind spirituală s'a arătat în trupul lui Cristos făcând invederat, că dacă o păstrează cineva din noi în trup și nu o nimicesce, o primesce în Spiritul sânt. Căci carnea este icoana spiritului; cine nimicesce icoana nu poate lua parte la realitate. Așadar zice, fraților: păziți trupul ca să aveți parte de spirit. Dacă zicem că biserica e trupul și spiritul e Cristos urmează, că cine disprețuește trupul disprețuește și biserica. Acela nu se împărtășește de spirit, de Cristos. Acest trup se împărtășește de atare viață și nestrăciune lipindu-se de el spiritul, care nu se poate spune și grai ce a gătit Domnul aleșilor săi.

XV. Cred că n'am fost sgârșiți cu sfățuirea în privința înfrânării, dupăce cineva nu numai se pocăiește, ci se mântue pe sine și pe mine sfățuitorul lui. Căci nu e mică plată a întoarcere la mântuire un suflet rătăcit și pierdut. Căci avem răsplată a ne da pe noi lui Dzeu creatorul, ca celce zice și ascultă cu credință și iubire să zică și asculte. Să fim deci statornici în ceea ce am crezut drepti și sânti, ca cu îndrăznire să cerem dela Dzeu care zice: *Încă vorbind tu, iată-mă*⁵⁾. Cuvântul acesta cuprinde mare promisiune; Domnul arată că e foarte grabnic a da celuice cere dela el. Având parte de așa mare bunătate să nu ne atragem displăcerea de a nu ne împărtăși de atari bunuri. Căci dacă au plăcere mare aceste cuvinte pentru ceice le fac, apoi grea e și pedeapsa pentru ceice nu le ascultă.

XVI. Drept aceea, fraților, luând îndemn pentru pocăință, având vreme, să ne întoarcem la celce ne-a chiemat, la Dzeu, pânăce avem pe unul care ne primesce. Căci dacă ne lăpădam de aceste plăceri și supunem sufletul nostru ca să nu săvârșască poftele sale rele, vom

¹⁾ De unde? ²⁾ Lc. 6, 32 sq. ³⁾ Ier. 7, 11. ⁴⁾ Gen. 1, 27. ⁵⁾ Is. 58, 9.

fi părtași de mila lui Cristos. Înțelegeți că vine încă ziua judecării, ca un cuptor ars și se vor nimici unele ceruri și pământul cum se topește plumbul asupra focului; atunci se vor arăta cele ascunse și vedite vor fi faptele oamenilor. Bun lucru este elemozina ca pocăință de păcate; mai bun este postul decât rugăciunea, iar milostenia decât amendoauă. *Iubirea acopere multime de păcate.*¹⁾ rugăciunea din conștiință bună scapă dela moarte. Fericit care s'a aflat având acestea în prisosință, căci milostenia ușurează păcatele.

XVII. Să ne pocăim deci din toată inima, ca să nu piară vruncul din noi. Căci dacă având poruncă, și o facem aceasta, a ne despărți de idoli și a ne învăța, cu cât mai ales nu trebuie să piară sufletul care cunoaște pe Dzeu. Să ne îngrijim deci de noi înșine și de cei slabi ca să se ridice la cele bune, ca toți să ne mântuim și ne întoarcem unul pe altul și să ne învățăm. Și să nu cugetăm că credem și e destul celece ne-au învățat preoții noștri, ci și acasă având vreme să ne aducem aminte de poruncile Domnului și să nu ne cufundăm în plăcerile lumesci, ci cu atât mai vîrtos să căutăm a propăși în poruncile Domnului, ca toți aceeaș gîndind să fim aduși la viață. Căci zice Domnul: *Veni-voi să adun toate popoarele, semințiile și limbile.*¹⁾ Aceasta înțelege însă de ziua arătării sale, când venind ne va răscumpăra pe fiecare după faptele sale. Și vor vedea mărirea și puterea lui cei necredincioși și se vor mira vîzînd cetatea lumii în Isus zicînd: Vai noauă, căci tu erai și nu am știut, și nu am crezut și n'am ascultat de presbiterii care vestiau noauă despre mîntuirea noastră. *Și viermele lor nu va pieri și focul lor nu se va stînge și vor fi vedenie la toată carnea.*²⁾ Ziua aceea este a judecării, când se vor arăta ceice între noi au disprețuit și hulit poruncile lui Isus Cristos. Iar dreptii care au făcut bine și au suferit chinuri și au urît plăcerile sufletului, când vor vedea pe ceice s'au bătut și au tăgăduit pe Isus cu cuvîntul ori cu faptele, că se pedepsesc cu chinurile focului nestins, vor da mărirea Dzeului lor zicînd, că are speranță în Dzeu celce i-a slujit din toată inima.

XVIII. Și noi să fim între ceice mulțumesc, au slujit lui Dzeu, și nu între impioșii care se vor judeca. Căci și eu însumi fiind de tot păcătos și nefugind de ispită, ci aflându-mă în organele diavolului, mă sirguesc a urma dreptatea, de aș putea cât mai mult să mă apropiu de ea, căci mă tem de judecata viitoare.

XIX. Deci, fraților și surorilor, în numele lui Dzeu vă aduc aminte de rugămîntea ca să luați în samă cele scrise, ca să vă mîntuiți pe voi și pe cele l-ați cetit. Căci cer plata voastră ca să vă pocăiți din toată inima, cîstigându-vă mîntuire și viață. Făcînd aceasta veți fi modelul tinerilor, care voiesc a îngriji de pietate și bunătatea lui Dzeu. Și nu e neplăcut lucru nici ne superăm noi cei ne'nțelepți, dacă cineva vă poate face înțelepți și abate dela nedreptate la dreptate. Căci noi săvîrșim unele rele și nu șcim din cauza indo-

¹⁾ Is. 66, 18. ²⁾ Is. 66, 24.

ielii și a necredinții ce se află în piepturile noastre și întunecăm mințile cu fapte deșerte. Să facem deci dreptatea ca să ne mântuim. Fericiți ceice ascultă de aceste dispoziții; dacă și sufer timp scurt în lumea aceasta, vor gusta din rodul nemuritor al învierii. Să nu se întristeze deci cel pios, dacă se află acum în strâmtoare; pe densul îl așteaptă acel timp fericit: înviind iarăș cu părinții se va veseli în veacul ne'ntristării.

XX. Dar să nu spăimēnte mintea voastră nici aceea, că vedem pe cei nedreți bogați și asuprind pe servitorii lui Dzeu. Să credem fraților și surorilor: în viața aceasta luptăm și suferim încercare dela Dzeul cel viu, ca în cea viitoare să dobândim cununa. Nime din cei dreți n'a fost încununat îndată, ci a așteptat. Căci dacă Dzeu îndată ar fi rēsplătit dreptilor, am avea neguțătorie și nu servire de Dzeu. Căci credem a fi dreți urmând nu ceea ce e lucru evlavios, ci ce aduce câștig. De aceea judecata dzească a lăpēdat pe spiritul nedrept și l-a pus în legături.

Unuia Dzeu nevēzut, Tatăl adevērului, care ne-a trimis pe Mântuitorul și începătorul nesticăciunii prin care a arētat noaue adevērul și viața cerească, lui fie onoare în vecii vecilor! Amin.

Epistola lui Barnaba.

I. Salutare, filor și ficelor, în numele celui ce ne-a iubit, în pace!

Fiind mari și bogate îndreptările lui Dzeu către voi, foarte mult mă bucur de spiritele voastre fericite și preamărite; de aceea că fiind plantați ați primit harul darului spiritual. De aceea și mai mult îmi doresc fericire nădăjduind mântuire, căci ved întradevăr că s'a revărsat asupra voastră dela cel bogat (Dzeu) spiritul dragostei Domnului: întru atâta m'a pus în mirare vederea voastră cea dorită. Deși sînt convins și conștient, că vorbind voaue știu multe, pentrucă Domnul m'a însoțit pe calea dreptății, totuș mă ved silit și eu însumi ca să vă iubesc mai mult decăt sufletul meu, căci credința mare și iubire locuiesc în mijlocul vostru cu speranța vieții lui. Aceasta deci socotind, că purtând grija de voi să vă împărtășesc o parte din ceea ce am primit, voi avea răsplată fiindcă am slujit la atari spirite; de aceea m'am grăbit a vă împărtăși unele, ca cu credința voastră să aveți cunoștință deplină. Există 3 porunci ale Domnului: speranța vieții, începutul și sfârșitul credinței noastre; și dreptatea, începutul și sfârșitul judecării; dragostea bucuriei și veseliei, mărturie faptelor dreptății. Căci Domnul ne-a făcut cunoscute prin profeti cele trecute și prezente, iar din cele viitoare ne-a făcut să gustăm părga. Văzând noi cum fiecare din acestea se realizează, precum a zis el, trebuie să ne apropiem de frica lui mai bogați și mai înălțați. Eu însă nu ca învățator, ci ca unul din voi, vă voi atrage atențiunea asupra unor lucruri, cari în împrejurările de față vă vor face mare bucurie.

II. Fiind deci zilele rele¹⁾ și având putere celce lucră întrênsele²⁾ îndreptând atențiunea asupra noastră trebuie să căutăm îndreptările Domnului. Ajutorii credinții noastre sunt: frica și stăruința, iar împreună cu noi luptă îndelungă răbdarea și înfrênarea. Dacă acestea rămân curate în lucrul Domnului, se bucură împreună înțelepciunea, înțelegerea, știința și cunoștința. Căci prin toți profetii ni s'a spus, că el n'are trebuință de jertfe, arderi de tot, nici de aduceri zicând: *Ce-mi trebuiesc mulțimea jertfelor voastre, zice Domnul. Sânt sătul de arderi de tot, și sêul meilor, sângele taurilor și al țapilor nu-l voiesc nici când veniți să vă arătați mie. Cine a cerut acestea din mâinile voastre? să nu mai adăogați a călca curtea mea; zadarnic este, chiar când aduceți jertfă de mâncare; tămâia este mie uriciune; nu sufer lunele noie nici sabbatele voastre.*³⁾ El a desființat acestea ca legea nouă a Domnului nostru Isus Cristos, care n'are lipsă de jug, să nu fie îmbinată cu jertfa ce o aduc oamenii. Căci iarăș zice către ei: *Doar am poruncit eu părinților voștri eșind din pământul*

¹⁾ Efez. 5, 16. ²⁾ Efez. 2, 2. 1. Petru 5, 8. ³⁾ Is. 1, 11—13.

Egiptului, să-mi aducă arderi de tot și jertfe?¹⁾ sau le-am poruncit aceasta: Fiecare din voi să nu nutriască în inima sa nedreptate față de aproapele și nu iubiți jurământul mincinos.²⁾ Nefiind ne'ntelegem intențiunea bunătății Părintelui nostru; căci el zice cătră noi, ca nu asemănându-ne acelora să rătăcim, să căutăm a ne apropia de el. Cătră noi grăesce el astfel: *Jertfa lui Dumnezeu inima zdrobită, mireazmă binemiroitoare Domnului inima care preamăresce pe celce a creat-o.*³⁾ Deci, fraților, foarte mult să ne îngrijim de mântuirea noastră, ca să nu ne seducă vicleanul pe căile ascunse ale rătăcirii și să ne îndepărteze de viață.

III. Altădată vorbește cătră ei de acestea: *De ce postîși mie, zice Domnul, încât azi vocea voastră să aude cu mare zgomot? nu acest post am ales eu, zice Domnul, nu pe un om care își slăbește sufletul, chiar de vi-ați pleca capul ca inelul și sac ați îmbrăca și ați presera cenușă, nici așa nu se va numi post primit.*⁴⁾ Iar noaue ne zice: *Iată postul care am ales, zice Domnul: nu pe un om care și slăbește sufletul, ci desfă tot nodul nedreptății, rupe lațurile contractelor siluite, slobozi pe cei vulnerați și nimicesce orice obligațiune (serisoare) nedreaptă. Dă pâne celor flămânzi și îmbracă pe cel gol; primesce în casa ta pe cel fără căpetai și vîzînd pe unul mai mic nu-l disprețuie și nici pe vrurul din casele sîmînței tale. Atunci lumina ta va răsări ca zorile și iute vor cresce hainele (alții: vindecarea) tale, înaintea ta va merge dreptatea și mărirea lui Dumnezeu te va înconjura. Atunci vei striga și Dumnezeu te va auzi, încă, vorbind tu va zice: iată-mă; când vei lăpăda dela tine lanțurile, ridicarea mânilor și cuvîntul de murmurare, și vei da celui flămînd pânea ta din inimă și ești milostiv cătră un suflet smerit.*⁵⁾ De aceea, fraților, cel îndelungrăbdător prevîzînd că în simplitate va crede poporul pregătit în cel iubit al său, ne-a învățat despre toate încă mai nainte ca să nu cădem ca prozeliți în legea lor.

IV. Drept aceea trebuie asupra întrebărilor de față mult să cutetăm și să cercetăm cari ne pot mântui. Cu desevîrsire să fugim deci de toate faptele nedreptății, ca să nu ne coprindă faptele nedreptății; să urim rătăcirea timpului de acum, ca să iubim cele viitoare. Sufletul nostru să nu aibă repaos ca dobîndind deplină libertate să alerge împreună cu cei păcătoși și rîi, nici să nu ne asemănăm lor. Scandalul deplin s'a ivit deja, de care este scris, precum zice Enoh⁶⁾. Căci cu acel scop a scurtat Stăpînul timpurile și zilele, ca să se grăbiască cel iubit al său și să ajungă la moștenire. Și profetul astfel grăesce: *Zece împărații vor stăpîni pe pămînt, și apoi se va ridica un rege mic, care deodată va răsturna 3 dintre regi.*⁷⁾ Asemene zice Danil de aceasta: *Și am vîzut fiara a 4. rea, puternică și mai sîlbatecă decît toate fiarele de pe pămînt, și cum din ea au crescut 10 coarne, și între ele unul mic, absces străin, și cum smeri deodată 3 din coarne.*⁸⁾ Trebuie deci să înțelegeți. Dar și pen-

¹⁾ Ier. 7, 22 sq. ²⁾ Zah. 8, 17. ³⁾ Psal. 51, 19. ⁴⁾ Is. 58, 4, sq. ⁵⁾ Is. 58, 6—10. ⁶⁾ De unde? ⁷⁾ Dan. 7, 24. ⁸⁾ Dan. 7, 7 sq.

tru aceasta vă rog ca unul din voi, pentrucă pe toți și pe fiecare iubesc mai mult decât sufletul meu, să fiți băgători de seamă și să nu vă asemănați unor oameni, grămădind păcat peste păcat și zicând că legământul lor e și al nostru. Da, și al nostru; dar aceia (Iudeii) l-au pierdut deja pentru totdeauna precând Moisi l-a primit. Căci zice Scriptura: *Și era Moisi în munte postind 40 de zile și 40 de nopți și a primit dela Domnul legământul, tablele de piatră scrise cu degetul mâinii Domnului*¹⁾. Dar ei s'au întors la idoli și au pierdut legământul. Căci astfel zice Domnul: *Moisi, Moisi, pogoară-te îngrabă, căci poporul tău a făcut fărădelege, pe care i-ai scos din pământul Egiptului*.²⁾ Și a văzut Moisi și aruncă tablele din mâni și s'a sfărâmat legământul lor ca să se sigileze în inimele noastre cela al iubitului său Isus în speranța credinții întrînsul. Voind a vă scrie despre multe, nu ca învățator, ci ca unul care vă iubesc, mi-am dat toată silința, să nu omit în epistola mea nimic din ceea ce avem. Deci să fim băgători de seamă în zilele din urmă. Căci nimic nu ne va folosi tot timpul credinții noastre, dacă nu ne opunem în aceste timpuri nelegiuite și viitoarelor scandaluri cum se cuvine fiilor lui Dzeu, ca cel întunecat să nu se poată străcura. Să fugim deci de toată deșertăciunea, să urim cu totul faptele căii rele. Să nu vă izolați unul de altul ca cum deja ați fi drepti, ci adunându-vă în acelaș loc cercetați ce este de folos tuturor. Căci zice Scriptura: *Vai celorce în ochii lor se cred prudenți și înțelepți*.³⁾ Să ne facem spirituali, un templu desăvârșit lui Dzeu! Întrucât atiră de noi să nizuim la frica lui Dzeu⁴⁾ și să luptăm a ține poruncile lui, ca să ne veselim întru îndreptările lui. Domnul nu caută la față judecând lumea.⁵⁾ Fiecare va primi după faptele sale: este bun, dreptatea îi va merge înainte; este rău, răsplata rătăcii înaintea lui.⁶⁾ Să nu ne liniscim⁷⁾ cu chie-marea și să durmim în păcatele noastre, iar stăpânul cel rău să ne ia în stăpânire și să ne arunce afară din împărăția Domnului. Fraților, cugetați și asupra acestui lucru! Ați văzut câte semne și minuni s'au făcut în Israil, și totuș au fost lăpădați. De aceea să fim cu luare aminte, ca să nu ne nimeriască ceea ce scrie: *Mulți sunt chemați, dar puțini aleși*.⁸⁾

V. De aceea a primit Domnul a-și da trupul său, ca să ne curățim prin iertarea păcatelor, adică cu stropirea sângelui său.⁹⁾ Căci scris este de dănsul către Israil și noi zicând: *Fost-a rănit pentru fărădelegile noastre, pentru păcatele noastre maltratat și cu ranele lui noi ne-am mântuit. Ca o oaie s'a adus spre junghiere, ca un miel ce nu-și deschide gura înaintea tunzătorului*.¹⁰⁾ Fără îndoială suntem dători a mulțumi Domnului, că ne-a făcut cunoscute cele din trecut și ne-a înțeleptit întru cele de față, și nu suntem ne'nțelegetori întru cele viitoare. Căci zice Scriptura: *Nu fără dreptate să pun paserilor lafuri*.¹¹⁾ Aceasta însemnează, că cu dreptate pier

¹⁾ Ex. 31, 18. 34, 28. ²⁾ Ex. 32, 7. 19. Deut. 9, 12. ³⁾ Is. 5, 21. ⁴⁾ Is. 33, 18. ⁵⁾ Gal. 2, 6. 1. Cor. 3, 8. 1. Petru 1, 17. ⁶⁾ Is. 53, 8. ⁷⁾ Mt. 25, 5. ⁸⁾ Mt. 20, 16. 22, 14. ⁹⁾ 1. Petru 1, 2. ¹⁰⁾ Is. 53, 5. 7. ¹¹⁾ Prov. 1, 17.

omul care având cunoștința căii dreptății umblă pe calea întineririi. Dar înă și aceasta, fraților! Domnul a luat asupra a suferi pentru sufletul nostru fiind stăpânul lumii, cui a zis Dzeu la întemeierea lumii: *Să facem om după chipul și asemănarea noastră.*¹⁾ Dar cum a primit el a suferi din mâinile oamenilor? Ascultați. Profeții, având har dela el, au prezis despre dânsul. Iar el — fiindcă trebuia să se arête în trup, să nimiciască moartea și să arête învierea din morți — a primit a suferi, ca să impliniască făgăduința dată părinților, să-și pregătiască sieși popor nou și petrecând pe pământ să arête că va și judeca dupăce a săvârșit învierea. Apoi învăță pe Israil, făcu semne și minuni mari, predică și-l iubi foarte mult. Iar când alesé pe apostoli, care aveau să vestiască evangelia lui — fiind ei cu totul întinați de păcate — ca să arête că *n'a venit să chieime pe cei drești ci pe păcătoși,*²⁾ atunci s'a arêtat pe sine a fi Dzeu. Căci de n'ar fi venit în trup, oamenii nu s'ar fi mântuit vèzându-l; când nu pot privi la razele soarelui, care odată nu va mai fi, este lucrul mâinilor lui. Mai departe de aceea a venit fiul lui Dzeu în trup, ca să ajungă la deplină măsură păcatele celorce au urmărit pe profetii lui până la moarte.³⁾ De aceea a suferit el. Căci zice Dzeu de rănirea cărnii⁴⁾ sale că vine dela ei: *Când vor fi bătut pe păstorul lor, atunci părăsite vor fi oile turmei.*⁵⁾ El însă a voit astfel să pătimiască.⁶⁾ Căci trebuia să pătimiască pe lemn. Căci zice un profet de el: *Cruță sufletul meu de sabie*⁷⁾ și: *Străpunge carnea mea, căci adunarea nelegiuitorilor s'a ridicat contra mea.*⁸⁾ Și iarăș zice: *Iată dat-am spatele mele spre bătași și fălcile mele spre lovituri, iar fașa mea am făcut-o ca piatra tare.*⁹⁾

VI. Dupăce a implinit însărcinarea, ce zice? *Cine mă judecă? să se arête; sau cine e protivnicul? să se apropie de servul Domnului. Vai voană, căci toți veși îmbêtrâni ca o haină, molia vè va mânca.*¹⁰⁾ Și iarăș zice profetul, intrucât e pus ca o piatră vârtoasă a fi strivită: *Iată pun în temeliele Sionului o piatră prețioasă aleasă, piatra unghiului, de mult preț.* Apoi ce zice? *Și cine se încrede ei, va fi viu în veci.*¹¹⁾ Speranța noastră este în o piatră? Nu, ci Domnul în putere ș'a pus trupul, căci zice: *Și n'a pus ca o piatră vârtoasă.*¹²⁾ Apoi zice profetul: *Piatra, care ziditorii n'au băgat-o în seamă, aceasta s'a făcut în capul unghiului.*¹³⁾ Și iarăș zice: *Aceasta e ziua mare și minunată, care a făcut-o Domnul.*¹⁴⁾ Vè scriu cam simplu, ca să mă înțelegeți pe mine, lăpădătura dragostei voastre. Ce zice iarăș profetul? *Încunjuratu-m'a adunarea celor rîi, impresuratu-m'au ca albinele fagurii,*¹⁵⁾ și: *Asupra hainei mele au aruncat sorși.* Deoarece avea să se arête în carne și să pătimiască, s'au descoperit mai înainte patimile lui. Căci zice profetul cătră Israil: *Vai de sufletul lor, căci au plănuit rele contra loru-și zicând: Să lovim pe cel drept, căci ne*

¹⁾ Gen. 1, 26. ²⁾ Mt. 9, 13. ³⁾ Mt. 23, 31. ⁴⁾ Is. 53, 8. ⁵⁾ Zah. 13, 6. ⁶⁾ Mt. 26, 31. ⁷⁾ Psal. 22, 21. 119, 120. ⁸⁾ Psal. 22, 17. ⁹⁾ Is. 50, 6 sq. ¹⁰⁾ Is. 50, 8 sq. ¹¹⁾ Is. 28, 16. ¹²⁾ Is. 50, 7. ¹³⁾ Psal. 118, 22. ¹⁴⁾ Psal. 118, 24. ¹⁵⁾ Psal. 22, 17. 19. 118, 12.

este spre greutate.¹⁾ Ce zice alt profet, Moisi? *Iată aceste grăescce Domnul Dumnezeu: Întrați în pământul cel bun, care a făgăduit cu jurământ lui Avram, Isac și Iacob și să-l luați în moștenire, țara unde curge lapte și miere.*²⁾ Ascultați ce zice gnoza: Sperăți în Isus, care vi se va descoperi în trup. Căci omul e pământ care pătimesce, pentrucă din pământ a fost făcut Adam. Ce mai însemnează în pământ bun; țara unde curge lapte și miere? Binecuvântat fie Domnul, fraților, care ne-a făcut a înțelege și pătrunde cele ascunse ale lui. Căci profetul zice: Cine poate înțelege o asemănare a Domnului decât înțeleptul, învățatul, care iubescce pe Domnul său? Înoindu-ne prin iertarea păcatelor, ne-a dat alt chip, avem suflet de copil, ca cum de nou ne-ar fi făcut. Căci pe noi ne privește când zice Scriptura ca către Fiul: *Să facem om după chipul și asemnarea noastră, care să stăpâniască animalele pământului și paserile cerului și pescii mării.* Iar văzând Domnul făptura noastră bună zise: *Cresceți și ră înmulțiți și umpleți pământul.*³⁾ Așa a vorbit către Fiul. Mai departe îți voi dovedi, cum grăescce către noi. A doua creare a săvērșit-o mai pe urmă. Zice Domnul: *Iată cele de pe urmă le voi face ca cele dintâi.*⁴⁾ Asupra acesteia a predicat profetul: *Întrați în pământul unde curge lapte și miere și-l luați în stăpânire.* Vezi dar, noi am fost de nou creați, precum zice iarăș la alt profet: *Iată, zice Domnul, voi scoate din accia — adecă pe care mai nainte văzuse Spiritul Domnului — inimile de piatră și le voi da altele de carne.*⁵⁾ Căci însuș avea să se arête în carne și să locuiască în noi. Templu sânt este, fraților, lui Dzeu locuința inimii noastre. Căci iarăș zice Domnul: *Când mă voi arêta Domnului Dzeului meu și mă voi preamări?* Răspunde: *Te voi mărturisi în adunarea fraților mei și-ți voi cânta psalmi în adunarea sântilor.*⁶⁾ Așadar noi sântem care au fost întruđuși în pământul cel bun. Ce însemnează laptele și mierea? Copilul să nutresce mai întâi cu miere, apoi cu lapte. Asttel și noi vom viețui în credința promisiunii și nutriți de cuvânt dupăce am ocupat țara. Am zis însă mai sus: *Să se înmulțească, crească și stăpâniască cerului?* Cine poate acum stăpâni peste animale, pesci sau paserile cerului? Căci trebuie să scim că stăpânirea însemnează putere, ca să poată deplin supune. Deși aceasta acua nu să realizează, totuș pe noi ne privește; când și noi vom fi cu totul desvērșiti ca să putem moșteni legământul Domnului.

VII. Deci cugetați, filor ai bunei voini, că bunul Domn toate ni le-a descoperit mai nainte, ca să scim, cui să mulțumim și pe cine să laudăm pentru toate. Dacă deci Fiul lui Dzeu, fiind domn și judecătorul viilor și morților, a pățimit ca ranele lui să ne dee viață, să credem că Fiul lui Dzeu n'ar fi putut pățimi decât numai pentru noi. Chiar răstignit fiind a heut fiere și oțet.⁷⁾ Ascultați, cum au închipuit aceasta preoții templului. Cu poruncă scrisă a poruncit

¹⁾ Is. 3, 9. ²⁾ Ex. 33, 1. 3 sq. ³⁾ Gen. 1, 26. 28. ⁴⁾ De unde? cf. 2. Cor. 5, 17. Is. 43, 18. 19. ⁵⁾ Ezech. 11, 19. 36, 26. ⁶⁾ Psal. 42, 3. 22, 23. ⁷⁾ Psal. 69, 22. Mt. 27, 48.

Domnul: *Cine nu ține postul se piară cu moarte.*¹⁾ După ce însuș avea să jertfiască pentru păcatele noastre vasul spiritului său, pentru ca să se impliniască și tipul în Isac, întrucât a fost adus pe altar. Ce zice la profet? *Și vor mânca din țapul jertfit în timp de post pentru toate păcatele.*²⁾ Fiți foarte atenți! *Iar preoții numai să mănânce cu oțet măruntaele nespălate.* De ce? Pentru că mă veți adăpa cu fiere și oțet, pe mine care voesc să aduc carnea mea jertfă pentru păcatele poporului meu celui nou, mâncați-le singuri, iar poporul să postiască și jeliască în sac și cenușă; ca să arăte că trebuie multe să sufere din partea lor. Înțelegeți ce a poruncit: *Luafi 2 țapi frumoși și asemenea de mari și-i aduceși, și să iee preotul pe unul spre ardere de tot pentru păcate.*³⁾ Dar cu al 2. ce să facă? *Blăstemat fie, zice, al doilea.* Băgați seama cum să arată tipul lui Isus. *Toți îl scuipați și-l străpungeți și puneți lână carmezină împrejurul capului și-l aruncați astfel în pustiu.*⁴⁾ Și după ce s'au implinit acestea, duce un ducător țapul în pustiu, ia lâna și o pune pe măr, ale cărui roade le mâncăm aflându-le pe câmp; numai acest tufiș spinos are roade dulci. Ce însemnează aceasta? Băgați seama. *Unul pe altar, al doilea blăstemat, și celui blăstemat să pune cunună;* pentru că într'o zi îl vor vedea îmbrăcat în haină mohorită și vor zice: Nu este acesta, pe care noi am răstignit după ce mai înainte l-am batjocurit și scuipat? Cu adevărat acesta era, care atunci se zicea pe sine Fiul lui Dumnezeu. Dar, de ce asemenea de mari (țapii)? *Asemene, frumoși și egali* sunt ei, pentru că să se spăimînte de asemănarea țapului când îl vor vedea viind. De aceea consideră țapul tip al lui Isus care avea să pătimiască. Ce însemnează că lâna se pune pe spini? Aceasta e pentru biserică tip al lui Isus, ca voind el a lua lâna carmezină trebuie multe să pătimiască, pentru că spinul cauzează dureri celui ce cu puterea voiesc a-l ocupa. Astfel, zice el, și ceice voiesc să mă vadă și ajungă în împărăția mea trebuie cu necazuri și suferinți să mă ia în posesiune.

VIII. Ce tip, credeți voi, este în porunca dată lui Israil, ca bărbații cu desăvârșire păcătoși să aducă jertfă o vacă roșie, s'o junghie și ardă; apoi copii să iee și pună cenușă în vase, să se lege de un toiag lâna carmezină pe lemn (vezi iarăș tipul crucii, iar lâna carmezină) și isop, și astfel să stropiască acești copii pe fiecare din popor, ca să se curătească de păcatele lor?⁵⁾ Vedeți ce simplu vorbesce cu voi: junca este Isus, bărbații care jertfesc sunt păcătoșii care l-au dus la junghiere. După aceea nu mai sunt păcătoși, nici au numele de păcătoși. Copiii care stropesc simbolizează pe ceice vestesc noauă iertarea păcatelor și curățirea inimii, întrucât le-a dat putere a predica evangelia și sunt 12 spre mărturie seminției lor (Israil are 12 seminții). De ce sunt 3 copii care stropesc? Mărturisesc de Avram, Isac și Iacob că au fost bărbați însemnați. De ce s'a legat lâna de toiag? Pentru că împărăția lui Isus atârnă pe toiag și pentru că în veci viează ceice speră întrînsul. De ce e lâna și

¹⁾ Lev, 23. 29. ²⁾ De unde? ³⁾ Lev. 16, 7 sq. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ Num, 19, 2 sq.

isopul la un loc? Pentrucă în împărăția lui vin zile rele și întune-coase, prin cari ne mântuim; căci cel bolnav cu trupul se vindecă de sucul isopului. Și de aceea noi înțelegem aceste lucruri, iar aceia nu, pentrucă n'au ascultat vocea Domnului.

IX. Căci iarăș vorbește de urechi, cum a tăiat împrejur inimile noastre.¹⁾ Zice Domnul la profet: *Au ascultat de mine cum au auzit cu urechile lor.*²⁾ Și iarăș zice: *(ei de departe vor auzi și esperia ceea ce am făcut.)*³⁾ Și: *Tăiați împrejur, zice Domnul, inimile voastre.*⁴⁾ Și iarăș zice: *Ascultă Israile, acestea grădesce Domnul Dzeul țeu.*⁵⁾ Altădată profetește spiritul Domnului: *Cine voiesce în veci să fie viu? Să asculte cu toată sirguința de vocea servului meu.*⁶⁾ Și iarăș zice: *Ascultă cerule, ia aminte pământule, căci Domnul a grăit acestea întru mărturie.*⁷⁾ Și iarăș zice: *Ascultați cuvântul Domnului, voi domnitorii acestui popor.*⁸⁾ Și iarăș: *Ascultați, filor, vocea celuice strigă în pustiu.*⁹⁾ Așadar ne-a tăiat el împrejur urechile ca auzind cuvântul lui să credem. Tăierea împrejur însă e ștearsă, în care Iudeii atâta s'au încrezut; pentrucă a zis că tăierea împrejur nu va fi în carne. Dar ei au călcat legile lui, pentrucă un ânger rău îi îndemna. Zice lor: *Acestea grădesce voaue Domnul Dzeul vostru (aici află poruncă): Nu sămēnați în spini; tăiați-rē împrejur pentru Domnul vostru*¹⁰⁾. Ce zice cu aceasta? *Tăiați împrejur cerbicoșia inimii voastre, și cerbica voastră să nu se învêrtoseze.*¹¹⁾ Și iarăș: *Iută, zice Domnul, toate popoarele sunt netăiate împrejur, iar acest popor e netăiat împrejur la inimă.*¹²⁾ Dar vei zice: Tăierea împrejur este sigil pentru popor. Dar tăiați împrejur sunt toți Sirienii, Arabii și toți preoții idolilor. Doar și aceștia sunt din legământul lor? Și Egiptenii au tăierea împrejur. Din acestea, filor, învêțați cu prisosință, că Avram, care mai întâi a introdus tăierea împrejur, a săvêrsit-o privind în spirit la Isus, din care cauză a și ales 3 litere ale misticiei. Căci zice: *Și tăia Avram împrejur din casa sa 318 bărbați.*¹³⁾ Care e cunoscința ce i-s'a dat? Înțelegeți mai nainte numărul 18, apoi 300. În 18 este 10 un Iota (I) 8 un Ita (H): ai *Isus*. Mai avea încă crucea în T (Tav) să exprime grația Mântuitorului nostru, de aceea zice Scriptura „și 300”. Ea deci fără îndoială se rapoartă la Isus în cele 3 litere, iar prin cealaltă la cruce. Celce a sădit în voi unicul dar al învățaturii sale scie, că dela mine altul n'a auzit cuvinte mai adevărate; dar sciu că voi sunteți vrednici de aceasta.

X. De ce a zis Moisi: *Să nu mâncați porc, vultur, uli, cioară, pesce fără solzi?*¹⁴⁾ a voit să dea înțelesul spiritului la 3 dogme. De aceea le și zice în Deuteronomiu: *Și voi învêța pe poporul meu judecățile mele.*¹⁵⁾ Nemâncarea aceasta nu este poruncă a lui Dzeu, căci Moisi vorbește în spirit. El anume a amintit carnea de porc voind a zice: nu te alătura oamenilor care samēnă cu porcii; aceștia

¹⁾ Lev. 19, 23. Deut. 21, 12. ²⁾ Psal. 18, 45. ³⁾ Is. 33, 13. ⁴⁾ Ier. 4, 4. ⁵⁾ Ier. 7, 2. ⁶⁾ Psal. 34, 13. ⁷⁾ Is. 1, 2. ⁸⁾ Is. 1, 10. ⁹⁾ Is. 40, 3. ¹⁰⁾ Ier. 4, 3. ¹¹⁾ Ier. 7, 26. Deut. 10, 16. ¹²⁾ Ier. 9, 25. 26. ¹³⁾ Gen. 17, 23 sq. cf. 14, 14. ¹⁴⁾ Lev. 11. Deut. 14. ¹⁵⁾ Deut. 4, 1.

când sunt sătui de toate uită de stăpânul lor, iar când au lipsă îl recunosc, ca și porcul, pănăce mănăncă nu cunoaște pe stăpânul său, iar flămânzind grohăe și cum capătă de mâncare îndată tace. *Nici se nu mănânci vultur, uli, corb nici cioură.* El zice nu te alătura nici te asemăna oamenilor, care nu știu a-și agonisi cu muncă și sudoare cele ale traiului, ci în nedreptatea lor răpesc bunul străin și pândesc pe ceie trăiesc în curățenie și caută împrejur de ar putea nedreptăți pe cineva din lăcomie, precum singure aceste zburătoare nu-și agonisesc mâncarea cu muncă, ci trândăvesc pândind ca să poată mânca carne străină, adevărată ciună cu răutatea lor. *Și se nu mănânci,* zice, smirenă, polip și caracatiță. Zice: nu te asemăna alăturându-te oamenilor, care până în sfârșit sunt nelegiuți și deja sunt condamnați la moarte, cum și acești pesci numai sunt blăstemați a petrece în adâncuri, nu înoată ca ceialalți pe suprafață, ci trăiesc pe fundul mării. *Dar se nu mănânci nici iepure,* zice el. De ce? Nu prostitu copii, nici te asemăna celorce fac aceasta. Iepurele adese schimbă în an locașul; căci câți ani a trăit, atâtea locașuri a avut. *Să nu mănânci nici hirnă;* zice adecă nu fi precurvar, nici prostițitor de copii, și altele de asemenea. De ce? Acest animal anume schimbă în fiecare an sexul, e când bărbat, când femeie. Uricioasă a fost lui însă și nevăstuica. Căci zice: Să nu te asameni acelora, de care auzim că din necurăție cu gura fac nelegiuire, nici să te alături la cele desfrânate, cari cu gura fac nelegiuire. Căci acest animal concepe cu gura. Moisi în privința mâncării lor a statorit deci în înțelesul spiritual 3 învățături, iar ei le-au înțeles după pofta cărnii lor ca cum ar vorbi de mâncări în înțeles propriu. David ia înțelesul mai înalt, spiritual al acestor învățături și zice: *Fericit bărbatul care nu umblă în șfatul nelegiuitorilor,* precum și pescii prin întunec pețrund în adânc; și în calea păcătoșilor nu stă, precum fac oamenii care numai la aparență se tem de Domnul, ca și porcul, și pe scaunul ciunii nu șede¹⁾ ca paserile cari pândesc după pradă. Cu acestea înțelegeți deplin și cele despre mâncare. Iarăș zice Moisi: *Mâncați tot ce are unghia despicață și rumegă.*²⁾ Ce însemnează? Celce (animalul) primesce nutreț cunoaște pe celce i-a dat și săturându-se li mulțumesc cu bucurie. Bine a cugetat Moisi dându-l porunca. Ce cugetă el? Trebuie să ne alăturăm celorce se tem de Domnul; care se îngrijesc din inimă de porunca primită a cuvântului; care vorbesc și păzesc dreptățile Domnului; care știu că îngrijirea este lucru plin de bucurie și care (așa zicându-l) rumegă cuvântul Domnului. Ce însemnează: *unghia despicață?* Că și cel drept umblă în această lume și așteaptă veacul cel sânt. Ve-deți ce lucruri bune a pus Moisi ca lege! Dar de unde se înțelegeă ori pētrundă aceia? Iar noi înțelegând poruncile după adevăr grăim dupăcum a voit Domnul. De aceia a tăiat împrejur urechile noastre și inimile, ca să n'ntelegem acestea.

¹⁾ Psal. 1, 1. ²⁾ Lev. 11, 3.

XI. Să scrutăm însă, de a îngrijit Domnul a descoperi ceva despre apă și cruce. Despre apă serie cătră Israil, ca nu vor primi botezul, care aduce iertarea păcatelor, ei vor întrebuiți altele. Căci zice profetul: *Spăimântă te cerule, pământule înfricoșază-te, căci donă rele a făcut poporul meu; m'a părăsit pe mine izvorul vieții și ș'a săpat cisternele morții.*¹⁾ *Este doar piatră ștearsă sântul meu munte Sion? Veți fi ca puii paserii care au zburat luându-li-să cuibul.*²⁾ Și iarăș zice profetul: *Eu voi merge înaintea ta și voi delătura munții și voi sfărâma porțile de aramă și voi sparge zăvoare de fer, și-ți voi da tesaure ascunse, secrete, nerăzute, ca să știi că eu sânt Domnul Dzeu.*³⁾ Și: *Vei locui în pescera înaltă a întăriturii de stânci.*⁴⁾ Și: *Credincioasă este apa lui; veți vedea rege cu maiestate, și sufletul vostru va îngriji de frica Domnului.*⁵⁾ Și iarăș zice la alt profet: *Cine face aretea este ca arborele plantat lângă curgerile apelor, care dă fructul său la timp, a cărui frunză nu cade, și tot ce produce, prosperează. Nu așa cei împioși, nu, ci ca pleava care o spulberă vântul de pe fața pământului. De aceea nelegiuții nu se vor putea ține la judecată, nici păcătoșii în adunarea dreptilor; iar calea nelegiuților va peri.*⁶⁾ Înțelegeți, cum a însemnat deodată apa și crucea. Căci zice: *Fericiți, care sperând în cruce s'au pogorit în apă, căci plata, zice, o vîi da-o la timpul său. Iar acum zice: frunzele nu cad, adecă: orice cuvânt iașă din gura voastră în credință și dragoste, multora va fi spre întoarcere și speranță. Și alt profet zice: Și era renumită țara lui Iacob la tot pământul.*⁷⁾ Aceasta însemnează: va preamări vasul spiritului său. Apoi ce zice: *Și un râu curgea spre dreapta, iar pe malurile lui erau arbori; cine mănâncă din ei va trăi în veci.*⁸⁾ Aceasta însemnează, că noi ne vom pogori în apă încăreți de tina păcatelor și ieșind vom purta ca rod în inimă frica (lui Dzeu) și speranța în Isus în spirit. *Și cine va mânca din ei va fi viu în veci* însemnează: cine ascultă cele grăite și crede, va viețui în veci.

XII. De asemenea lămurit vorbește despre cruce la alt profet, care zice: *Când se vor împlini acestea? zice Domnul: Când copacul căzut iarăș se va scula, și când sânge va curge din lemn.*⁹⁾ Aici ai profetie de cruce și celce avea să se răstigniască. Iarăș grăesce la Moisi, când Israil fusese atacat de neamuri străine,¹⁰⁾ și ca să aducă aminte celor atacați, că pentru păcatele lor au fost condamnați la moarte grăesce spiritul în inima lui Moisi, să facă tip al crucii și a celuice avea să pățimiască, căci de nu vor spera întrênsul, în veci vor fi în războaie. Moisi așază pe o înălțime 2 scuturi unul peste altul și fiind așa mai sus decât toți ș'a întins mânille. Și așa Israil a învins. Apoi lăsându-le în jos, începură de nou a muri. De ce? ca să cunoască că nu pot fi mântuiți de nou a muri. De ce? profet zice: *Toată ziua am întins mânille după un popor neascultător*

¹⁾ Ier. 2, 12, 13. ²⁾ Is. 16, 1, 2. ³⁾ Is. 45, 2, 3. ⁴⁾ Is. 33, 16. ⁵⁾ Is. 33, 16 sq. ⁶⁾ Psal. 1, 3-6. ⁷⁾ De unde? cf. Tef. 3, 19. ⁸⁾ Ezech. 47, 1-12? ⁹⁾ De unde? 4: Ezra 5, 5. ¹⁰⁾ Ex. 17.

și care se opune căii dreptății mele.¹⁾ Și iară Moisi dă un tip al lui Isus, — că trebuie să pățimiască și va face vii el, pe care crezuseră că l-au omorât în semnul crucii — când Israil a fost trântit la pământ.²⁾ Domnul a lăsat să-i muște deosebiți șerpi și muriră (dupăce călcarea lor a ajuns în nevoile morții). Deși chiar acest Moisi poruncise: *Să nu vă faceți zeu, nici cioplit nici turnat, totuș însuș face unul spre a fi tipul lui Isus*. Moisi face un șarpe de aramă, îl întăresce de o prăjină și chiamă poporul. Adunându-se se roagă de Moisi ca să se roage pentru vindecarea lor. Iar Moisi le-a răspuns: De va mușca pe cineva un șarpe, să vină la șarpele așezat în prăjină, și cu credință să nădăjduiască că-l poate face viu, deși e mort, și îndată se va vindeca. Și făcură astfel. Și în acestea ai mărirea lui Isus, căci toate sunt în el și spre el. Ce mai zice Moisi lui Isus, fiul lui Navi, când îi dă acest nume ca unui profet.³⁾ numai cu scopul ca poporul să audă, că Tatăl toate descoperi fiului lui Navi cele de fiul său Isus? Și dupăce i-a dat acest nume zice Moisi lui Isus, când îl trimite a spiona țara: *Iu carte în mâinile tale și scrie ceace zice Domnul, că din rădăcină va stirpi fiul lui Dzeu la sfârșitul zilelor întreaga casă a lui Amalec.*⁴⁾ Vezi iarăș Isus, descoperit în tip și trup nu ca fiul unui om ci fiul lui Dzeu. Dupăce însă vor începe a zice că Cristos este fiul lui David,⁵⁾ însuș David profetește cu frică și cunoscând rătăcirea păcătoșilor: *Zis-a Domnul Domnului meu: sezi dreapta mea pânăce voi pune pe dușmanii tăi așternut picioarelor tale.*⁶⁾ Iar Isaia zice: *Zis-a Domnul lui Cristos, Domnul meu, pe care l-am prins de dreapta, ca să asculte popoarele de el, și voi lua dela regi puterea.*⁷⁾ Vezi, cum David îl numește Domnul și nu fiu.

XIII. Să vedem de este moștenitor acest popor sau cel de mai nainte, și dacă legământul ne privește pe noi sau pe aceia. Ascultați ce zice Scriptura despre popor: *Isac s'a rugat pentru femeia sa, Rebeca, care era stearpă;⁸⁾ și concepu. Apoi ieși Rebeca să întrebe pe Domnul. Și a zis Domnul ei: Două sunt în pânteccele tău și două popoare în sinul tău, și un popor va stăpâni pe celalalt, și cel mai mare va servi celui mai mic.*⁹⁾ Voi trebuie să știți cine e Isac și cine Rebeca, și la cine a cugetat zicând, acest popor va fi mai mare decât celalalt. În altă profeție grăește și mai lămurit Iacob cătră Iosif: *Iată, Domnul nu m'a lipsit dela fața sa; adu la mine pe fiii tăi, ca să-i binecuvânt.*¹⁰⁾ Și a adus pe Efraim și Manase cu dorința să binecuvânte pe Manase, căci era mai bătrân; Iosif îl duse adecă la mâna dreaptă a tătâne-s'o Iacob. Iar Iacob privi în spirit tipul viitorului popor. Și ce zice? *Iacob făcu cu mâinile semnul crucii și puse dreapta pe capul lui Efraim, al doilea și mai ténér, și îl binecuvântă. Și zise Iosif cătră Iacob: Pune dreapta ta pe capul lui*

¹⁾ Is. 65, 2. ²⁾ Num. 21, 6 sq. cf. Io. 3, 14. ³⁾ Num. 13, 17. ⁴⁾ Ex. 17, 14. ⁵⁾ Mt. 22, 43 sq. ⁶⁾ Psul. 110, 1. ⁷⁾ Is. 45, 1. ⁸⁾ Gen. 25, 21. ⁹⁾ Gen. 25, 23. ¹⁰⁾ Gen. 48, 11. 9.

Manase, căci este întâinăscutul meu fiu. Și a răspuns Iacob lui Iosif: *Sciu, fiul meu, sciu; dar cel mai mare va fi supus celui mai mic. Și așa primi binecuvântarea.*¹⁾ Vedeti asupra căror a dispus ca să fie întâiul popor și moștenitorul legământului. Dacă și prin Avram se amintesc apoi avem măsura deplină a cunoștinței noastre. Ce zice lui Avram, când ca unicul drept este așezat întru dreptate? *Iată, te-am pus, Avrame, întru părinte popoarelor, cari în nelăcirea împrejur cred în Domnul.*²⁾

XIV. Da; dar se cercetăm. de întradevăr a și dat (Domnul) legământul promis părinților cu jurământ? A dat; iar ei n'au fost vrednici a-l primi pentru păcatele lor. Căci zice profetul: *Era Moisi pe muntele Sinai postind 40 de zile și 40 de nopți, ca să primiască dela Domnul legământul menit pentru popor. Și a primit Moisi dela Domnul 2 table scrise cu mâna Domnului în spirit.*³⁾ Și luându-le Moisi s'a pogorît să le dea poporului. Și a zis Domnul către Moisi: *Moisi, Moisi, pogoură îngrabă, căci poporul tău, pe care l-ai scos din pământul Egiptului, a făcut nelegiuire. Și văzu Moisi că s'au turnat chipuri și aruncă din mâni tablele, și așa se sfărâmară tablele legământului Domnului.*⁴⁾ Moisi a primit, iar ei n'au fost vrednici. Dar aseultați, în ce chip noi le-am primit. Moisi le-a primit ca serv.⁵⁾ iar noauă ne-a dat însuș Domnul a fi poporul moștenirii, pătimind pentru noi. El s'a arătat apoi ca aceia de o parte să umple măsura păcatelor lor, de altă parte noi, care suntem hotărâți prin el a fi moștenitori, să primim legământul Domnului prin Isus, care spre aceasta a fost ales, ca prin arătarea sa să scoată din întunecere inimile noastre predate morții și nedreptății rătăcirii, cu cuvântul să întemeeze nou legământ. Căci este scris cum i-a poruncit Părintele să ne scoată din întunecere și să-și gătiască popor sănt. Zice profetul: *Eu Domnul Dzeul tău te-am chemat întru dreptate, și te voi lua de mână și te voi întări, și te-am dat întru legământul neamului, spre lumina popoarelor, ca să deschizi ochii celor orbi, să scoți din lanțuri pe cei legați și din închisoare pe cei ce sed în întunecere.*⁶⁾ Noi scim de unde am fost răscumpărați. Și iarăș zice profetul: *Iată te-am pus lumina popoarelor, ca să fi mântuire până la marginea pământului; așa grăesce Domnul Dzeu, care te mântuiesce.*⁷⁾ Și iarăș grăesce profetul: *Spiritul Domnului peste mine, pentrucă m'a uns a binecesti har celor sârmani, m'a trimis să vindec pe cei zdrobiți de inimă, să vestesc libertate celor prinși, orbilor vedere, să proclam anul îndurării Domnului și ziua răsplătirii, să mângâi pe toți întristății.*⁸⁾

XV. Mai departe este scris despre Sămbătă în cele 10 cuvinte cu cari a grăit pe muntele Sinai cu Moisi față în față: *Să sântiți sabbatul Domnului cu mâni curate și inimă curată.*⁹⁾ Altunde zice: *De vor păzi fiii mei sabbatul, voi pune mila mea asupra lor.*¹⁰⁾ De sabbat vorbește la începutul creării. *Și a făcut Dzeu în 6 zile lucru-*

¹⁾ Gen. 48, 18. ²⁾ Gen. 15, 6. ³⁾ Rom. 4, 11 sq. ⁴⁾ Ex. 24, 18. ⁵⁾ Ex. 32, 7 sq. ⁶⁾ Ebr. 3, 5. ⁷⁾ Is. 42, 6. ⁸⁾ Is. 49, 6. ⁹⁾ Is. 61, 1 sq. ¹⁰⁾ Ex. 20, 8. Deut. 5, 12. ¹¹⁾ Ier. 17, 24.

rite mâinilor sale și a sfârșit în ziua a 7. și s'a odihnit într'nsa, și a sântit-o.¹⁾ Luați seama, fiilor, ce zice: *A sfârșit în 6 zile, adecă în 6000 de ani Domnul toate a sfârșit. Căci ziua la dânsul este ca 1000 de ani.* El însuș mărturisește aceasta zicând: *Iată ziua de azi este ca 1000 de ani.*²⁾ Așadar, fiilor, toate se vor sfârși în 6 zile, adecă în 6000 de ani. *Și s'a odihnit în ziua a șaptea, adecă: când va veni Fiul său și va pune capăt timpului nelegiurii și va judeca pe cei fără de lege și va schimba soare, lună și stele, atunci în fericire va odihni în ziua a șaptea.* Mai departe zice: *Sânțese-o cu mâni curate și inimă curată.* Dacă cineva poate sânti ziua sântită de Dzeu, fără numai având inimă curată, suntem cu totul în rătăcire. Neputându-se aceasta întâmpla acum, apoi în deplină pace o vom sânti-o când vom putea, dupăce înșine am fost justificați și avem promisiunea, când nu va mai fi în noi nelegiurie, ci toate Domnul le va fi înnoit; atunci vom putea-o sânti, fiind noi mai înainte sântiți. În urmă le zice: *Nu-mi mai plac lunele nouă, nici sabbatele voastre.*³⁾ Înțelegeți ce zice: Nu sabbatele de acum sunt bineprimite, ci acela care am pus, pe care-l voi face — dupăce toate vor odihni — începutul unei noave zile a opta, adecă începutul unei lumi noue. De aceea și sêrbăm ziua a 8. cu bucurie, în care și Isus a înviat din morți, apoi arătându-se s'a suit la cer.⁴⁾

XVI. Mai departe vă vorbesc și despre templu, cum acei nenorociți rătăcind, au sperat în zidirea lor ca cum ar fi casa lui Dzeu, și nu în Dzeu, creatorul lor. Căci mai ca păgânii l-au cinstit în templul lor. Dar auziți, cum grăesce Domnul când îl desfințează: *Cine a măsurat cerul cu palma sau pământul cu mâna goală? Nu eu? zice Domnul. Cerul îmi este tron, pământal scaun picioarelor mele; ce casă 'mi veți zidi sau în care loc voi odihni?*⁵⁾ Înțelegeți, că deșartă e speranța lor. Mai departe zice: *Iată ceice au risipit acest templu, iarăș îl vor zidi.*⁶⁾ Ce se și întâmplă. Pentrucă au început rezel templul lor a fost risipit de dușmani. Iar acum ei și supușii dușmanilor îl vor zidi. Apoi a descoperit cum se va nimici cetatea, templul și poporul israelitean. Căci zice Scriptura: *Și va fi în zilele de pe urmă, va da pierzării Domnul oile pășunii, staulul și turnul lor de pază.*⁷⁾ Și s'a întâmplat precum a prezis Domnul. Sê cerțăm dacă există templul lui Dzeu. Există unul acolo unde zice că-l va zidi și inzeștra. Căci este scris: *Și la sfârșitul săptămânii cu pompă se va zidi templu lui Dzeu în numele Domnului.*⁸⁾ Eu gășesc, că există încă templu. Cum se va zidi în numele Domnului? Ascultați. Înainte de a fi crezut noi în Dzeu locuința inimii noastre era supusă putrejunii și săracă ca un edificii de templu făcut de mâni omenesci; pentrucă era plină de idololatrie, o casă de demoni, căci noi făceam cele contrare lui Dzeu. Sê va zidi în numele Domnului. Înțelegeți, pentruca templul Domnului sê fie edificii maiestos. Cum?

¹⁾ Gen. 2, 2. ²⁾ Psal. 90, 4. ³⁾ Is. 1, 13. ⁴⁾ Cea mai veche mărturie de sêrbarea Duminicii în biserica veche. ⁵⁾ Is. 40, 12. 66, 1. ⁶⁾ Is. 49, 17. ⁷⁾ Is. 5. Ier. 25. Miha 4. ⁸⁾ Dan. 9, 24—27. Agheu 2, 10.

Ascultați. Primind iertarea păcatelor și sperând în numele ne-am înnoit, am fost creați de nou; de aceea în locuința noastră locuiesc cu adevărat Dzeu întru noi. Cum? Cuvântul speranții, chemarea lui la promisiune, înțelepciunea așezămintelor, poruncile învățării, el însuși profetind în noi, însuși locuind; deschide noană, care eram suptuși morții, ușa templului, adecă gura, apoi dându-ne pocăință ne introduce în templul nestricăcios. Celce voiesce a se mântui nu privesce la om, ci la celce locuiesc întrênsul și-i vorbește, și se miră de aceea, că nici când n'a auzit pe cineva vorbind astfel, nici n'a dorit el însuși a auzi aceasta. Acesta e templu spiritual zidit lui Dzeu.

XVII. Cât mi-au iertat puterile, speră sufletul meu că după dorința mea din întrebările timpului de față, necesare spre mântuire, n'am pierdut nici una din vedere, espuindu-le și explicându-le voaue cât se poate de simplu. Căci de aș voi să vă scriu de lucrurile prezente sau viitoare poate nu ați înțelege, fiind ele îmbrăcate în asemănări. Aceste ar fi deci espuse.

XVIII. Să trecem la altfel de cunoștință și învățatură. Sunt 2 căi ale învățării și puterii; a luminii și a întunerecului. Mare deosebire există între ele. Pe una sunt înainteluminători ângerii lui Dzeu, pe a doua ângerii satanei. Unul e Domn din veci și până în veci, altul stăpânul acestui veac al nelegiuirii.

XIX. Calea luminii este aceasta: De voiesce cineva să ajungă la ținta propusă umblând pe ea, trebuie să nizuiască cu fapte bune. Iar cunoștința dată noană ca să putem umbla pe această cale este următoarea: Să iubesci pe creatorul tău, să te temi de formatorul tău, să preamăresci pe celce te-a răscumpărat din moarte; fi curat la inimă și bogat în spirit; nu te lipi de celce umblă calea morții, urêșce tot ce nu e plăcut lui Dzeu, urêșce toată făfărnicia; nu călca poruncile Domnului. Nu te înalța pe tine însuși, fi smerit cătră toți. Nu vena mărire. Nu sfătui rău contra aproapelui; nu lăsa să între sumeție în sufletul tău. Nu curvi,¹⁾ nu fii adulter, nu prostitua copii. Nu să audă cuvântul tău despre Dzeu în vro necurăție. Nu căuta la persoană când ai să mustri pe cineva pentru greșală. Fii blând, sociabil, tremură²⁾ pentru cuvintele auzite. Nu ținea minte răul fratelui tău; nu fii îndoelnic de să va întâmpla ceva ori nu; nu lua îndeșeit numele Domnului.³⁾ Iubesc pe aproapele mai mult decât sufletul tău. Nu ucide copil prin lăpădare și nu ucide omul după naștere. Nu trage⁴⁾ mâna dela fiul tău sau dela fca ta, ci din pruncie învață-i frica lui Dzeu. Nu poști cele ale aproapelui, nu fii poftitor de avere. Nu te alătura cu sufletul de cei mândri, ci umblă cu cei smeriți și drepti. Răul ce te ajunge fie ceva spre bine, sciind că fără Dzeu nimic nu se întâmplă. Nu fii nestatornic, nici cu 2 limbi. Supune-te domnilor⁵⁾ ca tipul lui Dzeu

¹⁾ Ex. 20, 13. 14. Mt. 7, 6. ²⁾ Is. 66, 2. ³⁾ Ex. 20, 7. ⁴⁾ Efez. 6, 4. ⁵⁾ Efez. 6, 5.

că stimă și reverință. Nu fii cătră sluga ori slujnica ta cu amărăciune, care în acelaș Dzeu nădăjduesc, ca să nu aibi a te teme de Dzeu care este peste voi doi; căci n'a venit să cheme după persoană,¹⁾ ci pe ceice i-a gătit spre aceasta Spiritul.²⁾ În toate aproapele tēu să aibă parte, și să nu zici că este ceva numai al tēu; căci dacă sunteți toți părtași la cele nesticăcioase, cu cât mai ales sunteți la cele peritoare. Nu te grăbi cu limba; căci gura este cursa morții. Cât e cu puțință păstrează sufletul curat. Nu întinde cu bucurie mâinile de a lua, trăgându-le înapoi la dare. Ca lumina ochiului iubesc pe celce vorbește ție cuvântul lui Dzeu. Noaptea și ziua adu-ți aminte de ziua judecării, zilnic caută fața sântilor, sau ostendindu-te cu cuvântul și mergând să-i mângâ-i și îngrijind a mântui sufletul învățând, sau ocupă-te cu lucru de mână ca să te răscumperi de păcatele tale. Nu gândi mult când dai, nici nu murmura dând, vei cunoaște cine respălătește bine. Păstrează cele primite, fără a adaoga sau omite ceva. Până în sfârșit urșește răul. Judecă cu dreptate. Nu face dezbinări, fă pace împăcând pe cei dezbinați. Mărturisește-ți păcatele. Când mergi să te rogi conștiența ta nu fie rea. Aceasta e calea luminii.

XX. Calea întunerecului însă e strîmbă și plină de blăstēm. Căci este calea morții vecinice cu pedeapsă; pe care se află cece pierde sufletul: idololatria, nerușinarea, nizuința nemăsurată după putere, fățarnicia, duplicitatea inimii, adulteriu, omorul, răpirea, mândria, călcarea, viclenia, răutatea, volnicia, descântătoria, magia, pofta de avere, indiferența cătră Dzeu. Prigonesc pe cei buni, urșe adevărul, iubesc minciuna, nu cunosc rēșplata dreptății, nu se alătură la ce e bun, nu judecă după dreptate, nu ajutoră pe veduvă și orfan, nu veghează spre frica lui Dzeu, ci spre rău, de cari sunt departe blândeța și răbdarea, iubesc deșertăciunea, caută câștigul, nu sunt milostivi cătră sērăci, nu se ostenesc pentru cel asuprit, iscușiți în defăimare, necunoscători ai creatorului lor, omoritori de copii, nimicitori ai chipului lui Dzeu, se întorc dela cel lipsit și asupresc pe cel asuprit, apărătorii bogaților, judecători nelegiuți ai sērăcilor, păcătoși desevērșiți.

XXI. Cuvincios este, ca celce învață îndreptările Domnului, espuse mai nainte, să și umble întrênsele. Căci cine face acestea să va preamări în împărăția lui Dzeu; iar celce face acelea va pieri împreună cu lucrurile sale. De aceea este înviere, rēșplătire. Rog pe cei nobili, de voiți a primi sfat dela bună intențiunea mea: voi aveți în jurul vostru totdeuna oameni, căror puteți ajuta, nu-i părăsiți. Aproape este ziua, când toate vor pieri împreună cu răul. Aproape este Domnul și rēșplata lui. Încă vă mai rog: Fiți voaue înșivē buni legislatori, fiți voaue înșivē buni sfătuitoari, depărtați din mijlocul vostru orice fățarnicie. Iar Dzeu, guvernatorul univertzului întreg, vă va da înțelepciune, înțelegere, pētrundere, cunoșcința în-

¹⁾ Efez. 6, 9. ²⁾ Rom. 8, 29. 30.

dreptărilor lui, răbdare. Faceți-vă învățații lui Dzeu, căutați ceea ce cere Domnul dela voi și impliniți, ca să vă mântuiți la ziua judecării. De țineți în minte vro binefacere, aduceți-vă aminte de mine, cuprinzând în inimile voastre cele espuse, ca nizuința și veghierea să conducă la bine. Vă rog și cer ca dovadă a grației. Până când mai este cu voi vasul nobil (al Spiritului) nu întrelăsați nimic din acestea, ci cu stăruință cercetați și impliniți orice poruncă; căci acestea sunt lucruri vrednice. De aceea mi-am și dat silința a vă scrie intrucât mi-a fost cu putință ca să vă fac bucurie. Fiți sănătoși și fericiți, fiilor ai dragostei și păcii! Domnul măririi și a tot harul fie cu spiritul vostru!

Fragmentele lui Papia.

(Cu mărturiile scriitorilor vechi).

I.

Când și creatura re'nouită și mântuită va aduce roade multe din mîncarea universală, din roaua cerului și rodirea pămîntului: dupăcum amintiau bătrânii care au văzut pe Ioan, învățacelul Domnului, că au auzit dela dînsul, în ce chip Domnul a învățat de acele timpuri zicînd:

„Vor veni zile, în cari vor produce viile, fiecare avînd 10.000 de vițe și într-o viță câte 10.000 de loze, și într-o viță câte 10.000 de vlăstari și în fiecare vlăstar câte 10.000 de struguri, și în fiecare strugure 10.000 de bobite și fiecare bobită tescuită va da 25 de metrite de vin. Și când cineva va lua una din acele sante bobite, alta va striga: eu sînt bobita mai bună, ia-mă, prin mine binecuvîntă pe Domnul. De asemenea va produce sîmînta de grâu 10.000 de spice, fiecare spic va avea 10.000 de grăunțe și fiecare grăunte 10 fonți de făină albă curată: și celelalte poame și grăunțe și ierburi vor avea asemenea acestora: și toate animalele se vor nutri din plantele pămîntului, vor fi între olaltă în pace și bunăcuviință, supuse omului cu toată supunerea.“

Despre acestea mărturisește în scris și Papia, ascultătorul lui Ioan, soțul lui Policarp, bărbat vechi, în a 4. carte a sa: dela el avem adecă 5 cărți (Eus. H. E. 3, 39). Apoi adaugă zicînd:

„Acestea le cred credincioșii. Iar lui Iuda, zice, care avea să-l vindă și necrezînd l-a întreat: cum se vor întîmpla cele zise de Domnul? i-a răspuns Domnul: Vor vedea ceice vor trăi atunci“

(Irin. V, 33, 3 sq. Mass. Harvey T. II. p. 417 sq.)

II.

Iar scrierile lui Papia sunt 5 la număr, cari se și numesc „Explicările istoriei domnesci“. De acestea face amintire și Irineu ca de unele cari singure i-să atribue, rostindu-se cam astfel: Acestea și etc. cf. Irineu, V, 33, 4. Atîta Irineu. Iar Papia însuș în introducerea cuvîntelor sale nu zice că a auzit și văzut pe sînții apostoli, dar afirmă a fi primit ceea ce se ține de credință dela prietenii acestora zicînd: „Nu voi cruța nici o osteneală a scrie la un loc cu explicările ceea ce bine am învățat dela cei bătrâni și de ce bine mi aduc aminte întărind așa adevărul lor. Căci nu m'am ținut de ceice vorbesc multe, cum fac unii, ci de ceice învață adevărul, nici de ceice învață învățături străine, ci de care propun cele date de Domnul a le crede și cari izvorîsc din adevărul însuș. De am întîlnit pe vrîrul care petrecuse cu cei bătrâni l-am întreat cu totadinsul despre cuvîntările lor: ce a grăit Andrei, Petru sau Filip, Toma ori Iacob,

Ioan ori Matei, sau altul din învățaceii Domnului, ce zic Aristion și bătrânul Ioan, învățaceii lui Ioan. Căci n'am crezut a scoate mult folos din carte cât mai vârtos din graiul viu al bărbaților din viață."

Aici se cuvine a observa, că numele Ioan se amintesc de 2 ori, dintre care unul se amintesc împreună cu Petru, Iacob și Matei și ceilalți, înțelegând fără îndoială pe evangelistul Ioan, iar pe al doilea Ioan îl înșiră cu alții deosebindu-i de numărul apostolilor, numind înaintea lui pe Aristion, și-l numesc lămurit bătrân, ceea ce întărește istorisirea celorce zic, că în Azia existau 2 bărbați cu același nume, că în Efez sunt 2 monumente sepulcrale și fiecare poartă numele Ioan. Acestea se nu pierdem din vedere; căci probabil este că al 2. Ioan, dacă cineva nu primesce pe cel dântăi, a văzut descoperirea cunoscută sub numele lui Ioan. Papia, de care vorbim, mărturisesc deci că a primit cuvântările apostolilor dela învățaceii lor, afirmă însă că pe Aristion și Ioan însuși i-a văzut. Cu numele de multeori îi amintesc, iar în scrierile sale dă loc tradițiilor lor. Aceste se nu fie lucruri fără importanță.

Se cuvine la locurile tratate ale lui Papia să adaogăm alte cuvinte ale lui, în cari istorisesc unele lucruri minunate ca întâmplări primite din tradiție. Că Filip apostolul a petrecut cu ficele sale în Ierapol scim din cele precedente, acum voim a adaoga o istorie minunată, care s'o fi auzit Papia, contimporanul lor, dela ficele lui Filip. El istorisesc adecă că unul a înviat din morți, iar altă minune istorisesc de Iust, numit Barsaba, care a bătut venin omoritor, dar din grația Domnului nimic nu i-s'a întâmplat. Despre acest Iust spune Istoria apostolilor, că sântii apostoli după înălțarea Domnului la cer l-au propus cu pe Matia rugându-se a se hotărî pentru unul soartea în locul vnzătorului Iuda ca se se completeze așa numărul lor, iar Scriptura istoriei zice: Și au propus pe 2, pe Iosif, numit Barsaba, numit și Iust, și pe Matia; și rugându-se au zis. Acelaș (Papia) încă și altele istorisesc ce ar fi primit din tradiție, unele asemănări necunoscute și învățături ale Mântuitorului, apoi și altele de caracter mai mult fabulos. La acestea aparține și afirmarea lui, că după învierea morților 1000 de ani împărăția lui Cristos va fi văzută pe pământ. Eu cred că el a interpretat falz istorisirile primite dela apostoli neînțelegând unele ceea ce ei au vorbit în simboale cu înțeles mistic. Căci pare a fi fost foarte mărginit de spirit, cel puțin așa rezultă din scrierile sale; totuș dădu anză și altora la asemenea rătăcirii, care se provocau la acest bărbat vechi, așa Irineu și alții care au fost de această părere. Oplului său mai adaoga el și alte istorisiri ale deja amintitului Aristion despre cuvântările Domnului, precum și tradiții ale bătrânului Ioan, asupra cărora atrăgând atențiunea cetitorilor doritori de sciri mă simt necesitat a aminti la locurile lui Papia, deja amintite, încă tradiția despre Marcu, autorul evangheliei, care sună:

„Și aceasta mai zise presbiterul: Marcu a devenit dragomanul lui Petru și cu sirguintă a scris celece își aducea aminte, nu în or-

dine, câte a vorbit și făcut Cristos. Căci n'a auzit pe Domnul, nici i-a urmat, iar mai târziu, cum am zis, (umbla) cu Petru, care întocmia învățământul după trebuințe și nu după urmarea strictă a cuvântărilor Domnului, încât Marcu n'a greșit dacă a însemnat unele cum își aducea aminte. El numai de aceea a purtat grijă, să nu omită ceva din cele auzite nici să spună vrun neadevăr“.

Acestea istorisește Papia despre Marcu. Despre Matei se rostește astfel:

„Matei a scris cuvântărie în dialectul evreesc, fiecare însă le explica după putință“.

Aceiaș mai întrebunțează și mărturii din epistola 1. a lui Ioan, de asemenea a lui Petru. El mai tratează și altă istorie despre femeea acuzată la Domnul pentru multe păcate, care se află în evanghelia după Evrei. Am crezut că pelângă cele amintite și acestea sunt vrednice a fi cunoscute.

(Eus. H. E. 3, 39 ed. Heinichen: cf. Rufin H. E. ed. P. T. Cacciari P. I. p. 172. Niceph. H. E. ed. Fronto Duc. T. I. p. 252).

III.

A lui Apolinarie. Iuda n'a murit în spânzurătoare, ci a trăit fiind luat jos înainte de a se sugruma. Și aceasta mărturisește Istoria apostolilor, că plecându-se înainte a plesnit prin mijloc și i-s'au versat intestinele. Papia învățacelul lui Ioan istorisește acestea mai pe larg, zicând în cartea 4. a expunerii cuvintelor Domnului:

„În această lume Iuda a petrecut ca un deosebit exemplu al impietății umflându-i-se întratâta corpul că un car trecând fără grijă l-a călcat, dar nici însuș (nu purta) greutatea capului. Sprâncenele ochilor, zic, erau așa de umflate că absolut nu putea vedea lumină, medicul nu-i putea vedea ochii nici cu sonda așa se afundaseră; părțile genitale erau mai urcicioase decât orice spurcăciune, arătau mai mari și întreceau corpul întreg. Adunându-se puoi și viermi îl maltratau până la nesuferire. După multe chinuri și pedepse zic, că a murit în locul său care de miros a devenit pustiu și nelocuit până acum, dar nici acum nime nu se poate apropia de acel loc, de nu cumva ține mâinile la nas. Atâta vârsare s'a făcut din trupul lui și asupra pământului.“

(Textus constit. est e Catena ad Acta SS. Apost. ed. Cramer. Oxon. 1838 p. 12 sq. Theophylact. in Acta 1, 18 sq. Cat. ad Evang. S. Matth. et S. Marc. ed. Cramer, Oxon. 1840 p. 231. Oecum. in Act. 2. Boissonade, Anecd. Graec. Par. 1830 T. II p. 464 sq. Scholion in Act. 1, 18 Ap. Ch. F. Matthaei (Apostelgesch. 1872 p. 304). Theophyl. Opp. ed. Ven. 1754 T. I. p. 154. Euthym. Zigab. in IV Evv. T. I. p. 1085 ed. Matth).

IV.

Papia astfel la cuvinte: „Fiecărui, învederat este că din vechii sântiți ângeri, a dat stăpânirea asupra ordinei lumii și bine a stăpâni le-a poruncit“, și îndată zice: „Întru nimic nu s'a arătat necesitatea a completa rânduiala lor“.

(Andreas Caesariensis in Apoc. c. 34, serm. 12 ed. Morel. Opp. S. Chrysost. p. 52).

V.

Despre cartea inspirată de Dzeu (Apocalipsa lui Ioan) credem a nu mai lungi vorba, înțeleg pe fericiii Grigorie Teologul și Ciril, mai vârtos că și cei de mai nainte, Papia, Irineu, Metodie și Ipolit mărturisesc că este vrednică de crezământ.

(Andreas Caesariensis in praef. in Apoc. p. 2).

VI.

Luând îndemn dela Papia din Ierapol, care mult a petrecut cu celce s'a răzimat de piept, și dela Clement, Panten preotul Alexandriei și dela înțeleptul Amoniu, explicătorii vechilor și întâielor sinoade, care socotiau că cele 6 zile se rapoartă la Cristos și biserică^a.

(Anast. Sinaita, Contempl. anagog. in hexaëm. lib. I. B. PP. Par. 1589, T. I. p. 183).

VII.

Cei mai vechi exegeți ai bisericilor, înțeleg pe Filo filozoful, contimporanul apostolilor, și pe Papia din Ierapol care mult a petrecut cu evangelistul Ioan . . . și cei de pelângă dênșii spiritualicesce au raportat cele despre paradis la biserică și Cristos.

(Anast. Sin. I. c. I. VII. p. 269; Gracee primus Nolte ea edid. in Tüb. Theol. Quartalschr. 1867 p. 56).

VIII.

Ceice săvêrșesc rēutate contra lui Dzeu i-au numit sclavi, cecece arată și Papia în întâia carte a explicărilor și Clement Alexandrinul în Pedagog.

(Maximus Confessor. Schol. in libr. Dionys. Opp. Dionys. ed. Cord. I. p. 32 de eccl. hierarch. c. 2).

IX.

Cuget că acestea vorbesce în enigmă Papia dela Ierapol din Azia care era atunci episcop și statornicul soț al dzeescului Ioan evangelistul. Căci acest Papia în a 4. carte a explicărilor domnesci zice, că la înviere va fi dezlegare de poruncile pentru mănăcări. Și Irineu dela Lugduñ aceeaș zice în a 5. carte contra ereziilor și dovedesce afirmarea sa cu susamintitul Papia.

(Max. Confess. I. c. p. 422 de eccl. hier. c. 7).

X.

Dăr nici (primesce Stefan) pe Papia, episcopul Ierapolei și martir, nici pe Irineu sântul episcop al Lugdunului, care zic că în împărăția cerurilor este dezlegare de unele mănăcări trupesci.

(Photius Biblioth. ed Bekker 1824 p. 291, Cod. 232 e Stephani Gob. Opp.)

XI.

După Domițian a stăpânit Nerva un an, care rechiemând pe Ioan de pe inzula i-a dat voie a locui în Efez. Fiind el unicul în

viață din cei 12 învățăcei și a scrie evanghelia după sine s'a învrednicit. Căci Papia, episcopul Ierapolei, fiind martor ocular în a 2. carte a Istoriei domnești zice, că a fost ucis de Iudei; a împlinit cu frate-so prezicerea lui Cristos despre dênșii, mărturia și consimțământul lor în aceasta. Căci le-a zis Domnul: Puteți bea păharul care eu beau? Și răspunzând plini de bucurie și hotărâre: Păharul meu, zice, veți bea și cu botezul cu care eu mă botez vă veți boteza. Și cu drept cuvânt, căci Dzeu nu poate minți. Așa istorisesc și preainvătăatul Origen în explicarea evangheliei după Matei, că a învățat dela urmașii apostolilor, că Ioan a mărturisit precum dăduse el aceasta să se 'nțeleagă. Dar și poliistorul Eusebie în Istoria bisericească (3, 1) zice: „Toma a mers în Partia. Ioan în Azia, unde petrecând a murit în Efez“.

(Ex Georg. Hamart. saec. IX Chron. cod. Coisl. ed. Nolte, Tüb. Theol. Quartalschr. 1862 p. 466 sq.; cf. Georg. Hamart. Chronic. ad. Ed. de Muralto 1859 Proleg. p. XVII sq.).

XII.

Renumit era în acele timpuri în Azia Policarp, învățăcelul apostolilor, care primise episcopia comunei din Smirna dela ceice au văzut și slujit Domnului. Cunoscut era atunci și Papia, episcopul comunei din Ierapol (un bărbat foarte învățat și cunoscător al Scripturii).

(Eusebie, H. E. 3, 36, 1. 2 ed. Heinichen).

XIII.

Irineu și alții istorisesc că Ioan, teologul și apostolul, a trăit până pe timpurile lui Traian; îl cunoscneau învățăceii săi Papia dela Ierapol și Policarp, episcopul Smirnei.

(Eusebie, Chron.:c. Synzell. 655, 14 ad Olymp. 220 ed. A. Schoene. Vol. II p. 162).

XIV.

Papia, învățăcelul lui Ioan, episcopul Ierapolei în Azia, a scris 5 volume intitulate „Espunerea cuvintelor Domnului“. În acestea, — după afirmarea din prefață — n'a urmat drept autori deosebitele păreri, ci pe apostoli, zicând: „Am fost atent la celece a grăit Andrei, Petru, Filip, Toma, Iacob, Ioan, Matei sau altul din învățăceii Domnului; ce au grăit Aristion și bătrânul Ioan, învățăceii Domnului. Căci nu-mi folosește tocmai mult cetirea cărților cât mai vârtos glasul viu care sună până acum în autorii lor. Din acestea reesă că în catalogul numelor, altul este Ioan numit între apostoli, și altul bătrânul Ioan, înșirat după Aristion. Acestea zicem pentru părerea de mai sus, care am auzit dela mai mulți, că cele 2 epistole din urmă ale lui Ioan nu sunt ale apostolului, ci ale bătrânului. Acesta zice-să a fi enunțat și tradiția evreească despre cei 1000 de ani, i-au urmat apoi Irineu și Apolinarie și alții care zic, că după înviere Domnul

în trup va stăpâni cu sântii. Aceasta crede chiar Tertulian în cartea despre speranța credincioșilor și Victorin dela Petabio și Lactanțiu.

(Hieronym. De vir. ill. 18 opp. ed Vallarsius T. II. p. 859).

XV.

Falză veste ai primit că eu aș fi tradus cărțile lui Iosif și ale sântilor Papiă și Policarp; căci nu am convenita linisce, nici îmi permit puterile a traduce în altă limbă lucruri de frumseță așa mare.

(Hieronym. ad Lucinium Ep. 71 (28) c. 5 Opp. ed. Vall. Tom. I. p. 434)

XVI.

Irineu istorisește.... învățacelul lui Papiă care a ascultat pe Ioan evangelistul.

(Hieronym. ad Theodoram Ep. 75 (29) c. 3. Opp. ed. Vall. T. I. p. 454)

XVII.

Cu sântul Policarp au suferit martiriu în Smirna 8 Filadelfeni; în Pergam alții, între care era Papiă și alți mulți, a căror moarte de martiri se păstrează înscris.

(Chronic. pasch. ad Olymp. 235 b ed. Dindorf vol. I p, 481)

XVIII.

Incepe dovada după Ioan.

Evangelia lui Ioan este publicată și dată bisericilor de Ioan până acum ca un întreg; precum relatează Papiă din Ierapol, iubitul învățacel al lui Ioan, în cele 5 cărți străine, adecă din urmă. A scris adecă evangelia întradevăr dictându-i Ioan. Iar ereticul Martion, fiind desaprobat de acesta, pentrucă învăța lucruri contrare, a fost lăpădat de Ioan. Acesta i-a dus scrierile sau epistolele dela frații din Pont.

(Vatic. Alex. Nr. 14 Bibl. Lat. (Evv.) saec. IX. ed. I. M. Thomasius Cardinalis. Opp. I. p. 344 Romae 1747, cf. Tischendorf, N. T. Graece Edit. VIII. crit. mai 1869 vol. I. p. 967 sq.)

XIX.

În urma tuturor Ioan, numit fiul tunetului, fiind foarte bătrân — cum ne spun Irineu, Eusebie și alți credincioși, istorici, pe temeiiul tradiției — contra ereziei groaznice care se ivise în acel timp a dictat evangelia învățacelului său Papiă, care trăia în Ierapol, ca să întregiască cuvântul celorce înaintea lui predicaseră păgânilor din toată lumea.

(Ex catena Graec. PP. in S. Ioan, ex antiquissimo Graeco cod. msto nunc primum în lucem edita a B. Corderio, Antverp. 1630).

Epistola către Diognet.

I. După ce ved, escelente Diognete, că ai deosebit zel a cunoaște învățătura creștinilor și că cercetezi cu totadinsul și cu sirguintă dela ei: cărui Dzeu s'au încrezut și cum îl cinstesc, că pun puțin preț pe lumea aceasta și disprețuesc moartea, nu consideră zeii Elinilor de atari, nu primesc credința deșartă a Iudeilor, câtă iubire au unul către altul, și de ce această religiune sau direcțiune abia acum a intrat în viață și nu mai nainte: împlinesc această dorință a ta și rog pe Dzeu, care dăruiesc mijloacele a asculta și a vorbi, să-mi dea puterea a vorbi astfel ca auzitorul să aibă cât mai mare câștig, iar ție (să dea) a asculta încât celce vorbesce să nu fie întristat.

II. Lapedă deci toate cugetările cari au ocupat spiritul tău preocupându-te, desbracă datina mincinoasă și fi om nou ca dintru început, deoarece ascultă învățătura nouă, precum însuți mărturisesci; nu vedea numai cu ochii, ci și cu mintea, ce ființă și ce chip au ceice îi numiți voi zei. Au nu este unul piatră ca aceea pe care umbli? nu este altul aramă, cu nimic mai bună decât vasele de cari ne folosim? altul lemn deja putred? altul argint, pe care trebuie să-l păzească cineva ca să nu-l fure? altul fer ros de rugină, altul lut, care întru nimic nu se deosebesce de celce se întrebuințează spre scopuri de tot josnice? nu sunt alcătuite prin foc și fer? Nu a făcut pe unul petrarul, pe altul turnătorul, pe altul argintarul, și pe altul olarul? Înainte de a li să fi dat de aceștia forma zeilor nu din fiecare să putea face orice? Nu ar putea meșteșugarii, de ar voi, să facă din uneltele de aceeaș materie, asemenea chipuri? Ceeace voi acum cinstiți ca zei nu ar putea deveni unelte asemenea celorlalte? Au nu toate sunt mute, oarbe, fără viață, fără simțire, nemîșcate, supuse putrejunii, peritoare? Și aceasta numiți voi zei, acestora slujiți, la acestea vă închinați! lor întru toate veți fi asemenea. De aceea uriti voi pe creștini, pentru că nu cred că aceștia sunt zei. Nu-i disprețuiți oare voi mai mult, deși cugetați că-i venerați și credeți în ei? Au nu mai mult îi batjocuriți și huliți voi espund pe cei de piatră și lut fără pază spre închinare, iar pe cei de aur și argint noaptea îi închideți, ziua puneți să-i străjască ca să nu-i fure cineva? Pecând voi cugetați că-i cinstiți, mai mult îi desonorați, dacă pot aceasta observa, iar de n'au simțire, apoi dovediti aceasta cu sânge și aburul de grășime slujindu-le. Să rabde aceasta unul din voi, lase unul a face aceasta cu sine! Dar nici un om nu va suferi atare tratare, căci simțesce și are minte; piatra însă rabdă, pentru că nu are simțire. Asupra întrebării că creștinii n'au slujit acestor zei așa avea mai multe să vorbesc; pe cine însă cele precedente nu-l mulțumesc, e superfluu a-i spune mai multe.

III. Mai departe cred că vei fi mai curios a ști, de ce creștinii nu cinstesc pe Dzeu ca Iudeii. Dacă Iudeii nu țin cultul lui Dzeu

espus mai nainte și numai pe unul cinstesc ca Dzeu dintre toți și cred că e Domn (fac bine); iar de îl cinstesc în acelaș chip ca cei de mai nainte, apoi greșesc. Căci jertfînd Elinii zeilor fără simțire și muți dovedesc că sunt fără minte, apoi și aceștia ar trebui să considere ceea ce aduc lui Dzeu ca cum ar avea lipsă de ele, că este nebulie și nu cult. Pentru că celce a făcut cerul și pămîntul și toate cele dintrînsese și ne dă toate ce cerem, doar nu are lipsă de nimic din ceea ce dă celorce cugetă că ei dau. Iar ceice îi jertfesc sânge, grăsime și animale întregi crezînd a-l cinsti îndeosebi, par a nu se deosebi cu nimic de ceice în acelaș chip onorează idolii muți, care nu pot gusta din această onoare; ei cred că cineva poate dărui celuice n'are lipsă de nimic.

IV. Cred că n'ai trebuință a auzi dela mine cît de precauți sunt cu privire la mîncări, despre superstiția lor în privința saba-telor, mîndria lor cu tăierea împrejur, ținuta lor în punctul postu-rilor și a lunelor noue, cari toate sunt ridicule și nu merită a fi luate în considerare. Căci cum poate fi cu drept a întrebuița unele din ceea ce a zidit Dzeu spre folosul oamenilor ca bune, iar altele a disprețui ca nefolositoare și superflue? A zice despre Dzeu că opresce orice lucru bun în zi de Sămbătă, nu este fărădelege? Mai departe a se lăuda cu mutilarea cărnii ca o mărturie a alegerii, ca cum ar fi îndeosebi iubiți de Dzeu, nu merită a fi luat în bătae de joc? A ședea asupra stelelor și lunei spre a observa lunele și zilele judecînd după propria închipuire hotărîrile lui Dzeu și schimbarea timpurilor, unele pentru sîrbători, altele pentru jale — cine va ține acestea de cult adevărat și nu mai vîrtos de nebulie? Cred că în-destul ai putut observa, că creștinii cu drept se rețin de deșertăciunea și rătăcirea Iudeilor, de curiozitatea și fala lor; misteriu religiounii lor însă nu aștepta să ți-l împărtășească vrun om.

V. Căci creștinii nu se deosebesc de ceilalți oameni prin patrie, limbă ori moravuri. Ei nu locuiesc numai în anumite cetăți, nici nu au limba proprie, nici duc o viață deosebită. Mai departe această învătătură nu e din întemplantare, nici născocire a oamenilor poftitori de înoini, ba nici nu se razimă de părerea oamenilor, cum fac unii. Ei locuiesc în cetățile Elinilor și barbarilor, cum l-a nimerit soarta, se acomodează moravurilor țerii în privința vestmintelor, locuinții și a întregii vieți, totuș manifestează în lucrarea lor publică constitu-țiune vrednică de admirat. Ei locuiesc în patria proprie ca străini; iau parte la toate ca cetățeni, toate le rabdă ca străini; fiecare străînătate li e patrie, și fiecare patrie e străină. Se căsătoresc ca și ceia-lalți; nasc copii; dar nu-i expun. Țin masa lor comună, dar nu ordinară¹⁾. Sunt în carne, dar nu viețuiesc după carne. Petrec pe pămînt, dar umblă în cer. Se supun legilor existente, dar cu viața lor întrec toate legile. Iubesc pe toți și sunt de toți urmăriți. Nime nu-i cunoaște și toți îi condamnă; uciși sunt, dar iarăș învie.

¹⁾ Alte manuscripte cetesc aici *κοιτήν* = pat.

Săraci sunt și pe mulți îmbogățesc; de toate au lipsă și în toate au prisos. Disprețuiți sunt și cu toată necinstea preamăriți; huliți sunt și aflați drepti; amăriți sunt și binecuvântați; batjocuriți fiind onorează. Fac bine dar sunt pedepsiți ca făcători de rele. Pedepsiți fiind se bucură ca cum li s'ar da viață. Iudeii îi combat ca pe eterodocși, iar Grecii îi urmăresc, și totuș ceice îi uresc nu pot spune cauza dușmăniei lor.

VI. Ca să mă exprim pe scurt, ce este sufletul în trup, sunt creștinii în lume. Sufletul este împrăsciat în toate membrele trupului, iar creștinii prin toate cetățile lumii. Sufletul locuiește în trup, dar nu este din trup; și creștinii există în lume, dar nu sunt din lume. Sufletul nevăzut este închis în trupul văzut; și creștinii se văd în lume existând, dar religiunea lor rămâne nevăzută. Carnea ursește sufletul și-l urmărește, deși nu-i face nici un rău, pentrucă o împiedecă a săvârși poftele sale; ursește și lumea pe creștini fără a fi fost nedreptățită de ei, pentrucă se opun plăcerilor ei. Sufletul iubesc carnea care îl ursește și membrele ei; și creștinii iubesc pe ceice îi ursește. Sufletul e închis în trup, dar el ține la un loc trupul; și creștinii sunt închiși de lume ca într-o înhișoare, dar ei țin la olaltă lumea. Sufletul nemuritor locuiește în trupul muritor; și creștinii petrec acum întru cele trecătoare așteptând nestricăciunea în cer. Sufletul având mâncare și beaură slabă se face mai perfect; și creștinii zilnic fiind pedepsiți (cu moarte) se înmulțesc tot mai tare. În această stare i-a pus Dzeu, pe care nu o pot călca.

VII. Precum am zis deja, ei n'au primit aceasta ca descoperire pămentească, nici nu cred ei a păzi cu atâta îngrijire o idee muritoare, nu li s'au dat spre administrare lucruri omenesci. Ci intradevăr atotstăpânitorul, atotcreatorul și nevăzutul Dzeu, el însuș din ceruri a plantat și întărit în inimile oamenilor adevărul și cuvântul sânt și nepriceput, nu a trimis el — ca cum ar crede cineva — pe un servitor, d. e. un ânger sau stăpânie sau altcineva între ceice îngrijesc de lume sau sunt îndințați cu conducerea în cer, ci pe însuș artistul și formatorul tuturor, prin care a făcut cerurile, a închis mările în marginile lor convenite, ale cărui misterele toate elementele le păstrează cu credință, dela care soarele a primit de a ține măsura cursului zilnic, de care ascultă luna când îi poruncește să lumineze noaptea, cui se supun stelele cari însoțesc luna în cale, care toate a rânduit, deosebit și supus omului, cerurile și ce este în cer, pământul și ce este pe pământ, marea și ce este în mare, focul, aerul, adâncul, cele din înălțime și adâncime și ce se află între acestea; pe acesta a trimis la dânsii. Poate, cum ar crede cineva, a predica tiranie, frică și spaimă? Nu; ci cu blândețe și îndelungă-răbdare, ca un rege pe fiul său, ca pe Dzeu l-a trimis, ca pe un om la oameni, ca pe un mântuitor, ca pe celce convinge și nu șilesc, căci la Dzeu nu este silă. L'a trimis să chieме nu să urmăriască, să iubească nu să judece. Ca judecător îl va trimite mai apoi, și cine va sta la arătarea lui?.. (Nu vezi) cum (creștinii) sunt aruncați

la animale sălbatice ca să se lapede de Domnul, și totuș nu-i pot îndupleca? Nu vezi, că cu cât mai mult sunt (creștinii) pedepsiți, cu atât mai tare alții înmulțesc șirurile lor? Acestea nu samănă a fi lucruri omenești; ele dovedesc revenirea lui.

VIII. Cine din oameni a știut ce este Dzeu înainte de a se fi arătat? Sau te mulțumesc cuvintele deșerte și nebunesci ale filozofilor vostri vrednici de crezământ? din care unii afirmă că focul este Dzeu (unde înșiși vor ajunge numesc Dzeu), alții apa, alții unul din elementele create de Dzeu. De ar fi adevărată una din aceste învățături, atunci oricare din celelalte creaturi încă poate fi în acest chip Dzeu. Dar acestea sunt fantazme și amăgiri ale înșelătorilor. Dintre oameni nime n'a văzut pe Dzeu, nici l-a făcut cunoscut, el însuș s'a făcut pe sine cunoscut. S'a arătat pe sine în credință, care singură poate vedea pe Dzeu. Căci Dzeu, stăpânul și creatorul tuturor lucrurilor, celce toate a făcut și le-a așezat în ordine, n'a fost numai iubitor de oameni, ci și îndelungrăbdător. Dar el totdeauna așa a fost, este și va fi: blând, bun, nemănos și adevărat, fiind singur bun. Când s'a ocupat însă cu această idee mare și negrăită a împărtășit-o numai Fiului. Pecând păstra în taină sfatul său înțelept părea că nu poartă grijă de noi și este indiferent; iar după ce a descoperit prin Fiul său cel iubit și a arătat cele pregătite din veci, ne-a dat tuturor a lua parte la bunătățile lui, a vedea și înțelege ceea ce cine ar fi așteptat din noi?

IX. Toate acestea le-a știut după planul său numai el și Fiul, până în timpul de curând ne-a lăsat deci, după dorința noastră, să fim menați de boldurile noastre neînfrânate, conduși de plăceri și poște, nu ca cum s'ar fi bucurat de păcatele noastre, ci pentru că fiind îndelungrăbdător le supoartă, nici pentru că încuvința timpul acela al nedreptății, ci fiindcă a pus în lucrare timpul de acum al dreptății, ca să se dovediască din faptele timpului trecut că suntem nevrednici, iar acum suntem vrednici prin grația lui Dzeu și după ce am arătat neputința noastră de a intra prin noi în împărăția lui Dzeu, să fim în stare a intra acum prin puterea lui. Iar când se umpluse măsura nedreptății noastre și deplin se arătase, că răsplata ei este pedeapsă și moarte, a venit timpul, pe care îl hotărîse Dzeu spre a-și arăta grația și puterea sa (o prisositoare dragoste a lui Dzeu în urma iubirii de oameni!); nu ne-a urit, nici ne-a lăpădat, nici a răzbunat relele noastre, ci s'a arătat îndelungrăbdător, ne-a suportat, compătîmîndu-ne însuș a luat asupraș păcatele noastre, a dat pe însuș Fiul său preț pentru noi, pe cel sânt pentru cei nelegiuiți, pe cel fără păcat pentru păcătoși, pe cel drept pentru cei nedrești, pe cel nesticăcios pentru cei peritori, pe cel nemuritor pentru cei muritori. Ce alta era în stare să acopere păcatele noastre decât numai dreptatea lui? În cine ne-am fi putut justifica noi nelegiuiții și impioșii decât numai în fiul lui Dzeu? Ce schimb dulce! ce prevedință ne'nțeleasă! ce binefacere neașteptată; ca fărădelegea multora să se ascundă întrun drept, dreptatea unuia să îndrepte pe mulți nedrești! Dove-

dind el în timpul trecut neputința naturii noastre de a ne pune în posesiunea vieții, iar acum a arătat pe Mântuitorul care poate mântui și cele neputincioase, apoi a voit cu acestea să ne aducă la credință în grația lui, să vedem întrênsul pe hrănitorul, părintele, învățătorul, sfătuitorul, medicul, înțelepciunea, lumina, onoarea, mărirea, puterea și viața noastră, să nu ne îngrijim de hrană și îmbrăcăminte.

X. De doaresti și tu această credință, apoi mai întâi vei cunoaște pe Tatăl. Căci Dzeu a iubit pe oameni, pentru care a făcut lumea, căror a supus toate (pe pământ); le-a dat grai, rațiune; numai ei privesc în sus la densus, i-a făcut după chipul său, le-a trimis pe unul născut Fiul său; căror a predicat împărăția în cer, care o va da celorce îl iubesc. Ce bucurie îți va face o atare cunoștință? Cât vei iubi pe cele încă mai înainte te-a iubit? Iar iubindu-l vei urma bunătatea lui. Și nu te mira, că omul poate imita pe Dzeu; poate, dacă voiesc. Căci adevărata fericire nu este a stăpâni pe ceilalți oameni, a avea mai mult decât cei mai slabi, a fi bogat și a asupri pe cei supuși, nici în aceasta imitează cineva pe Dzeu, căci acestea sunt afară de maiestatea lui; ci cine poartă sarcina aproapelui, este aplicat a ajutara pe cel mai slab unde este el mai tare, celece dă celor lipsiți din cele primite dela Dzeu se arată întocmai ca Dzeu primitorilor — acela imitează pe Dzeu. — Petrecând pe acest pământ vei mai vedea apoi, că un Dzeu stăpânesce în cer; atunci vei începe a grăi tainele lui Dzeu; vei iubi și admira pe cei pedepsiți pentrucă nu s'au lăpădat de Dzeu; atunci vei condamna amăgirea și rătăcirea lumii, când vei înțelege a vieții cu adevărat în cer, când vei disprețui ceace se consideră aici moarte, când te vei teme de adevărata moarte, care așteaptă pe cei condamnați la focul vecinic, care va pedepsi până în sfârșit pe cei predați lui. Atunci vei admira pe ceice sufer foc pentru dreptate și-i vei fericii când vei cunoaște acel foc. . . .

* *

XI. Nu propun lucruri străine, nici nu cercetez lucruri absurde, ci mă fac învățătorul popoarelor deoarece sunt învățacelul apostolilor. Cele primite împărtășesc învățăcelilor care sunt vrednici de adevăr. Căci cine nu va purta grijă, fiind bine inițiat și născut pentru cuvântul grațios, ca cu temei să învețe ceace învățăcelilor s'a arătat prin Cuvântul, care Cuvânt le-a descoperit, a vorbit cu îndrăznire, necredincioșii însă nu l-au priceput, dar învățăcelilor cu deamăruntul a propus, pe care el i-a crezut vrednici a cunoaște tainele lui Dzeu? De aceea a trimis el pe Cuvântul ca să se arăte lumii, care de poporul său a fost necinstit, fiind predicat de apostoli a fost primit cu credință de păgâni. Acesta cel din început, cel de nou ivit, cel de mult aflat și totdeauna nou născut în inimile credincioșilor. Acesta cel totdeauna numit azi Fiul meu, prin care biserica se învațesce și harul sporesce în cei sânti, care dă înțelegere, descopere tainele, vestesce timpuri, se bucură de credincioși, dăruiesce

pe ceice caută, care n'au stricat barierele credinții nici n'au schimbat hotărârile așezate de părinți. Atunci se va preamări frica legii, se va sërba darul profetilor, se va întări credința evangeliștilor, se va păstra tradiția apostolilor și va salta harul bisericii. Dacă nu vei întrista acest har vei cunoaște ce zice Cuvântul prin ceice voiesce și când îi place. Căci ce am încercat noi cu zel a espune după voia și porunca Cuvântului, vè împărtășim cu dragoste pentru celce ne-a descoperit.

XII. Cetind voi acestea și ascultând cu sirguintă veți înțelege ceeace dă Dzeu celorce îl iubesc cu adevărat, vor deveni rai de plăceri, vor produce de sine pomi plini de roade, împodobiți cu tot felul de roade. Căci pe acest pământ este un pom al cunoștinții și vieții; dar nu cel al cunoștinții omoare, ci al neascultării. Cuvintele Scripturii nu sunt fără de înțeles, pentrucă lămurit zice, că Dzeu dintru început a așezat în mijlocul raiului un pom al cunoștinții și al vieții, însemnând prin cunoștință viața. Deoarece însă cei dintru început nu au întrebuințat-o bine, au fost arętați goi prin înșelăciunea șarpelui. Căci nu există viață fără cunoștință, nici cunoștință sigură fără viață adevărată; de aceea sunt seditate amândouă una lângă alta. Însemnătatea aceasta are apostolul în vedere condamnând cunoștința care fără adevăr se aplică în învățatura ei la viață zicând: *Cunoștința îngâmfează, iar dragostea zidesce*¹⁾. Căci cine crede a sci ceva fără cunoștința adevărată și mărturisită de viață, nu scie nimica; șarpele îl va înșela, pentrucă n'a iubit viața. Iar celce cu frică își adună cunoștință și caută viață, sădesce așteptând roade în speranță. Inimata fie ție cunoștință, iar viață cuvântul adevărat, care pătrunde internul. Luând de aici un pom și dobândind rod, totdeuna vei aduna ceeace doresce Dzeu, de ce nu se atinge șarpele, și unde rătăcirea nu are loc; unde Eva nu slăbesce, ci se pastrează fecioară în credință; mântuirea se arată, apostolii se înțeleptesc, paștele Domnului se apropie, coruri se adună și se așază cu multă pompă, se bucură Cuvântul care învață pe sânti, prin care Tatăl se preamăresce. Lui fie onoare în vecii vecilor. Amin.

¹⁾ 1. Cor. 8, 1.

Epistola lui Ignatie către Efezeni.

Ignatie, numit și de Dzeu purtătorul, salută biserica prea fericită din Efezul Aziei în Isus Cristos și în bucurie nesfârșită pe cea binecuvântată în putere și plinirea lui Dzeu Părintele, care din veci a fost hotărâtă a fi totdeauna în mărire neschimbată, unită, aleasă în adevărata patimă după voia Părintelui și a lui Isus Cristos, Dzeul nostru.

I. Primind eu numele vostru cel mult iubit în Dzeu, pe care cu drept natural îl aveți pentru credința și dragostea în Cristos Isus, Mântuitorul nostru; făcându-vă imitatori ai lui Dzeu, reaprinzându-vă în sângele lui Dzeu ați împlinit o faptă cu adevărat frățească. Căci auzind voi, că dela Siria am fost pus în legături pentru numele comun și speranța noastră, ați grăbit a mă vedea, care speram de a ajunge prin rugăciunile voastre să fiu aruncat la animale, ca să mă pot face învățacelul lui. Mulțimea voastră deci am primit-o în numele lui Dzeu în Onisim, a cărui dragoste întrece orice laudă, care vă este episcop în trup; dorește numai ca voi să-l iubiți cu dragostea lui Isus Cristos și toți să fiți lui asemenea. Căci binecuvântat fie celce dându-vă grație v-a învrednicit a avea atare episcop.

II. Ce privesce pe Buru, conslujitorul meu, care fiindu-vă diacon dela Dzeu merită toată lauda, dorește numai ca să fie statornic în cinstea lui spre lauda voastră și a episcopului. Și Crocus, care e vrednic de Dzeu și de voi, în care am văzut chipul iubirii voastre, m'a întărit în toate chipurile — precum și pe el să-l întăriască Tatăl lui Isus Cristos, împreună cu pe Onisim și Buru, Euplus și Fronton, în care am văzut iubirea voastră. Totdeauna să mă bucur pentru voi, de cumva sunt vrednic de aceasta. Să cuvine deci ca voi în tot chipul să preamăriți pe Isus Cristos care v-a preamărit pe voi, ca alcătuiți într-o supunere să fiți supuși episcopului și presbiteriului, sântindu-vă în toată privința.

III. Nu vă dau porunci ca cum aș fi ceva. Căci dacă sunt legat pentru numele lui Isus, încă nu sunt desăvârșit în Isus Cristos. Căci acum sunt la începutul școalei și vă grăesc ca la confvățători. Eu aș trebui uns din partea voastră cu credință, admonare, răbdare și îndelungărăbdare. Dar fiindcă dragostea nu mă lasă a tăcea înaintea voastră, de aceea mi-am propus a vă îndemna ca mână în mână să mergeți cu cugetul lui Dzeu, căci și Isus Cristos, viața noastră nedespărțită, este cugetul Tatălui, precum și episcopii așezați în cele mai depărtate țări sunt în cugetul lui Isus Cristos.

IV. De aceea să cuvine a merge mână în mână cu cugetul episcopului, cum intradevăr și faceți. Căci presbiteriul vostru vrednic de laudă, vrednic de Dzeu, trăește în așa bună'nțelegere cu episcopul, ca coardele cu chitara. De aceea să cântă Isus Cristos în concordia

și dragostea voastră consunătoare. Și fiecare fie un cor, ca astfel consunând în concordie, în unitatea lui Dzeu să primiți tonul și să cântați cu o voce Tatălui prin Isus Cristos, ca să vă asculte și cunoască în ceea ce faceți bine, care sunt membrele Fiului său. Vă este deci de folos a fi statornici în unitate nepetată, ca așa totdeauna să aveți parte de Dzeu.

V. Dacă eu în timp așa scurt am intrat cu episcopul vostru în așa intim raport, care nu este omenesc, ci spiritual: cu cât mai vârtos vă fericesc pe voi care sunteți împreunați cu dânsul ca biserică cu Cristos și ca Isus Cristos cu Părintele, ca așa toate în unitate să armonizeze. Nime să nu se înșale; cine nu este în lăuntru altarului, nu poate lua parte la pâinea lui Dzeu. Căci dacă are putere mare rugăciunea unuia sau altuia, cu cât mai vârtos ceea a episcopului și a bisericii întregi? Celce nu e de față la cultul public comun e deja îngâmfat și s'a condamnat deja pe sine însuș. Căci este scris: *Dzeu se opune celor mândri.*¹⁾ Să purtăm deci grijă ca să nu ne opunem episcopului, ca să fim supuși lui Dzeu.

VI. Și intrucât vede cineva pe episcop tăcând, cu atât mai mult să-l cinstiască; căci noi trebuie să primim pe oricine ar trimite stăpânul întru economia sa, ca cum ar fi celce l-a trimis. Deci să privim în episcop pe însuș Domnul. Însuș Onisim laudă foarte mult bună ordinea voastră în Dzeu: că toți viețuiți după adevăr, și că între voi nu există erezie. Ci voi nu ascultați mai mult la altul decât la Isus Cristos, care grăește în adevăr.

VII. Căci unii îndatinează cu viclenie a purta numele (lui Cristos), iar fac fapte nevrednice de Dzeu. De aceștia să vă feriți ca de fiare sălbatică. Căci sunt câni turbați care mușcă pe sub ascuns; de aceea păziți-vă de ei, pentru că mușcătura lor se vindecă cu greu. Numai un medic este, care e carne și spirit, făcut și nefăcut, născut Dzeu în trup, în moarte viețată adevărată, din Maria și din Dzeu, mai întâi pătimitor și apoi nepătimitor, Isus Cristos, Domnul nostru.

VIII. Nime să nu vă înșale! după cum nici nu lăsați să vă înșale, fiind cu desăvârșire ai lui Dzeu. Căci dacă n'a izbucnit întru voi ceartă, care v-ar putea cauza dureri, atunci viețuiți după Dzeu. De m'aș putea face lăpădătura voastră ca să fiu măturat de voi Efezenilor, comuna mult laudată pentru veci! Ceice sunt de carne nu pot săvârși cele spirituale, nici cei spirituali cele ale cărnii; precum nici credința cele ale necredinții, nici necredința ale credinții. Dar și celece voi săvârșiți după carne devin spirituale; căci toate lucrați în Isus Cristos.

IX. Am înțeles însă, că de acolo au trecut unii pe aici, care predică învățătura rea; pe care nu i-ați lăsat să samene între voi sămânță rea, astupându-vă urechile ca să nu primiți ceea ce samână, ca unii care sunteți pietri ale templului Tatălui, pregătiți pentru zidirea lui Dzeu Tatăl, înălțați întru cele înalte prin mașina Isus

¹⁾ 1 Petru 5, 5.

Cristos, adecă prin cruce, fiind Spiritul sânt frânghie. Credința ve este calauza, dragostea calea ce duce la Dzeu. Fiți deci toți călători, purtători de Dzeu, ai templului, lui Cristos, ai sântilor, cu desăvârșire impodobiti cu poruncile lui Isus Cristos; de aceea mă și bucur, că m'am învrednicit, scriindu-vă a mă consulta cu voi și a mă bucura, că după întreaga voastră viață nimic nu iubiți mai presus de Dzeu.

X. Dar și pentru ceialalți rugați-vă neconținut. Căci e speranță că se vor pocăi, ca să fie părtași ai lui Dzeu. Îngrijiți deci, ca cel puțin din faptele voastre se iee învățatură. Față de îngâmfarea lor fiți blânzi, modești contra maniei de a se lăuda, contra hulelor lor aveți rugăciunile, față de rătăcirea lor întăriți-vă în credință, fiți amicabili când vă tratează aspru, nici când nu căutați a-i imita. Să ne arătăm lor frați în îngăduire; să nizuim a imita din resputeri pe Domnul — cine a răbdat mai multă nedreptate, răpire și dispreț? — ca nime să nu se facă între voi planta diavolului; ci rămâneți curați și prudenți în Isus Cristos cu trupul și spiritul.

XI. Aci sunt zilele din urmă; rămâne deci ca să ne înfricoșăm și temem de îndelungărăbdarea lui Dzeu, ca să nu fie spre condamnarea noastră. Căci sau ne temem de mânia viitoare, sau iubim grația de acum; una din două: numai aflându-ne în Isus Cristos-să vețuim cu adevărat! Afară de el nimic să nu iubiți, pentru care sufer aceste legături, mărgăritare spirituale, în cari fie-mi dăruit a învia prin rugăciunile voastre, de cari totdeauna doresc a fi părtaș, ca așa să particip la soarta creștinilor din Efez, care totdeauna au consunat cu apostolii în puterea lui Isus Cristos.

XII. Sciu ce sânt și cui scriu. Sânt un condamnat, iar voi miluiți; eu în primejdie, voi întăriți. Voi sunteți stațiunea celorce se duc la Dzeu, împreună inițiați ai lui Paul, care a fost sântit, a suferit martiriu, cel preafericit, în ale cărui urme doresc a umbla, ca să aflu pe Dzeu, care își aduce aminte de voi în Isus Cristos într-o epistolă întreagă.

XIII. Pūrtați deci grijă să vă adunați cât se poate de adese la sērbarea euharistiei lui Dzeu și la preamărirea lui. Căci adunându-vă adese la cult să sfărîmă puterile satanei, și să nimicesce stricăciunea lui în concordia credinții voastre. Nimic nu e mai bun ca pacea, care nimicesce toate războaiele puterilor ceresci și pămîntesci.

XIV. Acestea voi toate le veți cunoasce de veți avea în Isus cu desăvērșire credință și dragoste, care este începutul și sfērșitul vieții; începutul este credința, iar sfērșitul dragostea. Amēndouē însă, puse în unire, este Dzeu; altele ce aparțin la pietate sunt din acestea. Nime predicând credință păcătuesce, nici nu urēsce celce iūbesce. *Pomul se cunoasce din roadele sale*¹⁾. Astfel și ceice se mărturisesc ai lui Cristos sunt cunoscuți din faptele lor. Căci nu se întreabă aci de o mărturisire momentană, ci de statornicie în credință, de se află cineva probat până la sfērșit.

¹⁾ Mt. 12, 33.

XV. Mai bine este a tăcea și a fi decât a vorbi și a nu fi. Frumos lucru este a învăța, de face cineva cum învață. Unul este deci învățator, care *a zis și s'a împlinit*¹⁾; dar și ceea ce tăcând a făcut sunt vrednice de Tatăl. Cine posedă întrădever cuvântul lui Isus poate auzi și tăcerea lui, ca să fie deplin, ca să lucreze prin ceea ce tace și să fie cunoscut din celece tace. Domnul cunoaște toate, aproape sunt de el chiar și tainele noastre. De aceea să facem ca cum ar locui în noi, ca să fim templul lui și el însuș să fie în noi, Dzeul nostru; precum și este și se va arăta înaintea feții noastre; deci cu dreptate este ca să-l iubim.

XVI. Nu vă înșelați, fraților. Ceice strică casa *nu vor mosceni împărăția lui Dzeu*²⁾. Dacă mor ceice săvârșesc acestea în carne, cu cât mai vârtos, dacă cineva nimicesce cu învățături rele credința în Dzeu, pentru care Isus Cristos s'a răstignit? Celce astfel s'a întinat va ajunge în fo-ul nestins, asemenea și cine ascultă de el.

XVII. De aceea Domnul a primit ungere pe capul său, ca să sufle asupra bisericii sale nesticăciune.³⁾ Nu lăsați deci ca să vă ungă cu mirosul urit al învățaturii stăpânului acestei lumi, să nu vă prindă în robie dela viața ce așteptați. De ce nu suntem toți înțelepți, primind cunoștința lui Dzeu, care este Isus Cristos? Cât de neînțelepțesce pierim, desconsiderând darul, pe care Domnul l-a trimis cu adevărat?

XVIII. Spiritul meu este numai lăpădătura crucii, care e scandală celor necredincioși, iar nouă mântuire și viață vecinică. *Unde e înțeleptul, unde cercetătorul?*⁴⁾ unde fala așa numiților luminați? Căci Domnul nostru Isus Cristos a fost conceput de Maria după economia lui Dzeu din sămânța lui David, dar din Spiritul sânt; care s'a născut și s'a botezat, ca prin patima sa să curețe apa.

XIX. Stăpânul acestei lumi n'a cunoscut fecioria Mariei și nascerea ei, asemenea și moartea Domnului: trei taine foarte mari, săvârșite în toată liniștea lui Dzeu. Cum însă s'au făcut ele cunoscute veacurilor? Stea a luminat pe cer mai tare decât celelalte stele, și lumina ei era cum nu se poate spune, nouțateea ei a produs mirare. Celelalte stele împreună cu soarele, luna dansau împrejurul stelei; iar ea neconținut revărsa lumină peste celelalte. Pe toți a pus în uimire întrebarea, de unde această arătare neasămănată între ele. Atunci s'a descompus magia, a dispărut orice legătură a rătății; s'a desrădăcat nesciința, s'a nimicit împărăția veche deoarece Dzeu s'a arătat în trup omenesc spre înoirea vieții vecinice. A început a fi ceea ce la Dzeu demult era gata. Atunci toate au început a se mișca, căci avea să se delăture moartea.

XX. Dacă mă învrednicesce Isus Cristos în urma rugăciunii voastre și este voia lui, vă voi explica mai deaproape cele începute într-o a doua carte ce vă voi scrie: economia mântuirii prin omul cel nou Isus Cristos, în credința și dragostea întrânsul, în patima

¹⁾ Psal. 33, 9. ²⁾ Cor. 6, 9 sq. ³⁾ Mt 26, 7. Io. 12, 3. ⁴⁾ 1. Cor. 1, 20.

și învierea lui. Mai vârtos (voi face adevă această), dacă Domnul îmi va descoperi ceva. Toți, bărbat de bărbat în grație, adunați-vă la un loc în Isus Cristos, care după trup e din neamul lui David, fiul omului și al lui Dzeu, ca așa să ascultați de episcop și preoți cu o inimă, frângând o pâine, care e mijlocul nemuririi, antidot ca să nu murim, ci să viețuim totdeauna în Isus Cristos.

XVI. Mai scumpi decât viața îmi sunteți voi și pe care voi l-ați trimis la Smirna spre onoarea lui Dzeu, de unde vă și scriu, mulțumind Domnului, iubind pe Policarp ca și pe voi. Aduceți-vă aminte de mine, ca de voi Isus Cristos. Rugați-vă pentru biserica din Siria: de unde legat sunt dus la Roma, eu, care sunt cel din urmă între credincioșii de acolo, că am fost învrednicit a fi aflat spre onoarea lui Dzeu. Rămâneți cu Dzeu Tatăl și Isus Cristos, speranța noastră comună.

Epistola lui Ignatie către Magnezieni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii din Magnezia lângă Meandru, binecuvântată în harul lui Dzeu Tatăl în Cristos Isus Mântuitorul nostru, în care o salut și-i doresc toate bucuriile în Dzeu Tatăl, în Isus Cristos.

I. Auzind de dragostea voastră bineordinată în Dzeu, mi-am propus cu bucurie a vă vorbi în credința lui Isus Cristos. Pentru că am fost învrednicit de numele preaplăcut lui Dzeu, preamăresc în lanțurile cari port bisericile și le doresc unire cu trupul și spiritul lui Isus Cristos, care totdeauna este viața noastră, credința și iubirea cari sunt neîntrecute, și ceace e mai măreț, cu Isus și cu Tatăl; în care ne vom împărtăși de Dzeu, dacă ne opunem și învingem orice atac al stăpânului acestui veac.

II. Am fost învrednicit a vă vedea în Damas, episcopul vostru vrednic de Dzeu și în vrednicii presbiteri Bassus și Apollonius și conslujitorul meu, diaconul Zotion, pe care bucuros aş dori să fie al meu, căci se supune episcopului ca harului lui Dzeu, și presbiteriului ca legii lui Isus Cristos.

III. Să cuvine ca voi să nu exploatați tinerețele episcopului vostru ci să-i arătați toată cinstea, văzând întrînsul puterea lui Dzeu, precum am esperiat că fac și sântii presbiteri care nu exploatează tinerețele lui, ci ca înțelepți în Dzeu i-se supun, dar nu lui, ci Părintelui lui Isus Cristos, episcopul tuturor. Deci întru onoarea celuice ne-a voit pe noi să cuvine să-i ne supunem fără fățarnicie; căci nime înșală pe episcopul văzut, ci pe cel nevăzut îl batjocuresce. O atare faptă însă nu se rapoartă la trup, ci la Dzeu care cunoaște cele ascunse.

IV. Să cuvine deci să fim, nu numai să ne numim creștini; precum și unii zic că există episcop, dar fac toate fără dînsul. Aceștia îmi par a nu avea conștiință bună, căci nu se înfățișează la cult tari în conștiință și după orînduirile existente.

V. Deoarece lucrurile au un sfârșit și avem înaintea noastră moartea și viața, voiesce și *fiecare să ajungă la locul său.*¹⁾ Precum există 2 soiuri de monete, unele a lui Dzeu, altele ale lumii, și fiecare poartă pe sine caracterul său, așa necredincioșii poartă semnul lumii acesteia, iar credincioșii în iubire caracterul lui Dzeu Tatăl prin Isus Cristos; dacă nu de bună voie alegem moartea întru patimile lui, nu este nici viața lui întru noi.

VI. Privind eu în persoanele amintite întreaga comună în credință și dragoste și o iubesc, o admonez, a se strădui toate să săvârșească în armonie cu Dzeu, presidând episcopul în locul lui Dzeu, presbiterii ocupând locul sfatului apostolilor, iar diaconii care îmi

¹⁾ Acta 1, 25.

sunt mult iubiți, fiind încredințați cu servițul lui Isus Cristos, care înainte de veacuri era la Tatăl și s'a arătat la sfârșit. Toți deci luând aceeaș dispozițiune cu Dzeu, stimați-vă unul pe altul, și nime să caute la aproapele său după măsura cărnii, ci mai vârtos vă iubiți totdeauna în Isus Cristos.¹⁾ Nimic să nu fie între voi ce v-ar putea dezmina, ci în înțelegere cu episcopul și prepoziții să fiți după modelul și învățătura nestricăciunii.

VII. Precum deci Fiul nimic n'a făcut fără Tatăl fiind uniți, nici el însuș, nici prin apostoli: astfel nici voi să nu lucrați ceva fără episcop și presbiteri; nici să nu vi se pară ceva bun a vă aduna în locuri separate, ci în locul public comun. O rugăciune, o cerere, o minte, o speranță în dragoste, în bucurie neprihănită, care este Isus Cristos, decât care nu este ceva mai bun. Toți vă adunați ca întrun templu al lui Dzeu, ca la un altar, la un Isus Cristos, care a ieșit dela un părinte, este în acest Unul și se re'ntoarce la densusul.

VIII. Nu vă înșelați de învățăturile străine, nici prin basme vechi, cari sunt nefolositoare.²⁾ Căci dacă viețuim încă după legea iudaizantă recunoașcem, că n'am primit harul. Căci dzeescii profeți au viețuit după Isus Cristos. De aceea au și fost urmăriți, fiind inspirați de harul lui, ca să dovedească pe deplin credincioșilor, că este un Dzeu, care s'a descoperit prin Fiul său Isus Cristos, care este Cuvântul, ieșit din tăcere, care intru toate a bineplăcut celui ce l-a trimis.³⁾

IX. Dacă s'au întors la înnoirea speranții ceice trăiau după referințele vechi și nu mai țin sabatul, ci viețuesc după ziua domnească, în care a răsărit și viața noastră printrênsul și moartea lui — cecea unii neagă; prin care misteriu noi am primit credința; și prin acesta stăruim, ca să fim învățaceii lui Isus Cristos, unicul nostru învățător — cum vom putea viețui fără densusul; ai cărui învățacei erau în spirit și profeții, așteptându-l de învățător; și de aceea el i-a deșteptat din morți, pentru că l-au așteptat cu dreptate.⁴⁾

X. Să nu fim deci nesimțitori față de bunătatea lui. Căci dacă ne-ar imita, după faptele noastre, n'am mai exista. De aceea făcându-ne învățaceii lui, să învățăm a trăi după creștinism. Căci cine chiamă încă alt nume afară de acesta, nu este al lui Dzeu. Lăpădați deci aluatul rău, învechit și inacrit și îmbrăcați noul aluat, care este Isus Cristos. Sărați-vă întrênsul, ca să nu piară vrânel între voi, după ce veți fi cunoscuți după mirosul vostru. Nu să cuvine a vorbi de Isus Cristos și a viețui jidovesce. Căci creștinismul n'a primit credința în iudaism, ci iudaismul în creștinism, în care toată limba crezând se întrunește cu Dzeu.

XI. Acestea, iubiților, (scriu) nu ca cum aș sci că sunt între voi care astfel cred, ci ca cel mai mic între voi voiesc să vă feresc, ca să nu cădeți în unghia închipuirii deșerte, ci deplin întăriți să fiți în convingerea despre nascere, patimă și învierea întamplate sub

¹⁾ Tit, 2, 7. ²⁾ 1. Tim. 1, 4. Tit. 1, 14. 3, 9. ³⁾ Ioan 8, 29. ⁴⁾ Mt. 27,

stăpânirea lui Pilat din Pont; săvârșită cu adevărat și sigur de Isus Cristos, speranța noastră, de care, fie, ca nime din voi să nu se depărteze.

XII. Aș voi să trag folos de voi în toate privințele de aș fi vrednic. Căci dacă și sunt legat, totuș nu sunt nimica față de unul din voi, cei nelegați. Știu, că nu vă îngâmfăți; căci aveți întru voi pe Isus Cristos; mai vârtos, când vă laud știu că deveniți perpleși, precum este scris: *Dreptul se acuză pe sine însuș.*¹⁾

XIII. Străduiți-vă deci a vă întări în învățăturile Domnului și ale apostolilor, *că orice faceți să aibă urmare bună*²⁾ pentru trup și spirit, credință și iubire, în Fiul, Tatăl și Spiritul, la început și sfârșit, împreună cu episcopul vostru și cu foarte frumoasa cunună a presbiteriului vostru și cu diaconii iubiți de Dzeu. Supuneți-vă episcopului și unul altuia, cum s'a supus Isus Cristos Tatălui după trup, apostolii lui Cristos, Tatălui și Spiritului sânt, ca să fie armonie trupească și spirituală.

XIV. Știind că sunteți plini de Dzeu, am voit numai scurt să vă îndemn. Aduceți-vă aminte de mine în rugăciunile voastre, ca să am parte de Dzeu, și de biserica din Siria, după care a mă numi nu sunt vrednic; căci am mare trebuință de rugăciunea și dragostea voastră unite în Dzeu, pentruca biserica din Siria prin biserica voastră să se învrednicească a se roua.

XV. Vă salută dela Smirna, unde scriu, Efezenii, care au venit încoace, ca și voi, spre onoarea lui Dzeu, și în toate privințele m'au mângăiat, împreună cu Policarp, episcopul Smirnei. Vă salută și celelalte biserici în cinstea lui Isus Cristos. Rămâneți în unire cu Dzeu, având Spiritul care nu se poate nimici, pe Isus Cristos.

¹⁾ Prov. 18, 17. ²⁾ Psal. 1, 3.

Epistola lui Ignatie către Traliani.

Ignatie purtătorul de Dzeu, bisericii din Tralles în Azia, celei iubite de Dzeu, Părintele lui Isus Cristos, speranța noastră întru învierea spre dânsul; o salut în întregul ei, după datina apostolească, și-i doresc tot binele.

I. Știind că voi aveți dispozițiune nepetată și în patimi ne'nvinsă, care este nu după făptuirea esternă ci din fire, precum mi-a descoperit Polybius, episcopul vostru, care cu voia lui Dzeu și a lui Isus Cristos a fost la Smirna, și mi-a făcut atâta bucurie mie, celui legat în Isus Cristos, încât am privit în el comuna voastră întregă. Primind deci prin el bunăvoința cea după Dzeu, am crezut a vă fi aflat ca pe imitătorii lui Dzeu.

II. Căci supuindu-vă voi episcopului ca lui Isus Cristos, nu-mi păreți a vieții după oameni, ci după Isus Cristos, care a murit pentru noi, ca crezând în moartea lui să scăpați de moarte. Este delipsă, cum și faceți, a nu face nimic fără episcop; dar vă supuneți și presbiteriului ca apostolilor lui Isus Cristos, speranța noastră, în care să fim aflați viețuind. Dar și diaconii tuturor să fie în toate plăcuți; care sunt taina lui Isus Cristos. Căci ei nu sunt slujitorii mâncărilor și beuturilor, ci servitorii bisericii lui Dzeu. De aceea să se ferească de călcări ca de foc.

III. Asemene toți să cinstiască pe diaconi ca pe Isus Cristos, și pe episcop, fiind tipul Părintelui, pe presbiteri ca pe sfatul lui Dzeu și legătura apostolilor. Fără aceștia nu există biserică. Sunt convins că despre acestea voi încă așa cugetați. Căci în episcopul vostru am primit și am exemplarul iubirii voastre, a cărui purtare este deja mare învățătură, iar blândețea lui putere; eu cred că și necredincioșii trebuie să-l stimeze. Iubindu-vă vă cruț, putând a scrie ceva mai aspru despre aceasta; dar nici nu cuget, că fiind condamnat să poruncesc ca un apostol.

IV. La multe am cugetat în Dzeu; dar mă moderez, ca să nu mă pierd laudându-mă. Căci acum trebuie mai mult ca altădată să mă tem și să nu ascult de ceie mă îngâmfează. Căci care-mi vorbesc (laudându-mă) mă torturează. E drept că iubesc patima, dar nu știu de sunt vrednic. Căci neastâmpărarea mea multora nu e cunoscută, dar mie mi se opune foarte mult. Am lipsă de blândețe, prin care să nimicească stăpânul acestui veac.

V. Naș putea oare scrie asupra lucrurilor ceresci? Dar mă tem, că v'aș face pagubă vouă celor minoreni. Și — iertați-mă — neputându-le voi înțelege să fiți sugrumați. Căci și eu, deși sunt legat, nu sunt în stare a înțelege cele ceresci și rangurile ângeresci și ordinele începătoriilor, cele văzute și nevăzute, față de acestea și eu sunt încă învățăcel. Multe ne lipsesc încă ca Dzeu să nu ne lipsiască.

VI. Vă rog, nu eu, ci dragostea lui Isus Cristos, ca să întrebuințați numai hrana creștină, să vă feriți de plante străine, adică de erezie. Aceștia amestecă cu venin pe Isus Cristos învățând despre dânsul lucruri nevrednice de credință, precum fac ceice dau venin omoritor în vin cu miere, pe care celce nu scie cu plăcere îl bea spre moarte.

VII. Feriți-vă deci de aceștia. Aceasta nu vi se va întâmpla însă, dacă nu vă îngâmfăți și nu vă dezbinați de Dzeul lui Isus Cristos și de episcop și de poruncile apostolilor. Cine e în lăuntru altarului este curat, adică celce face ceva fără episcop, presbiteriu și diacon, nu are conștiență curată.

VIII. Nu că doar aș scie atari lucruri în mijlocul vostru, ci vă feresc ca pe iubiiții mei, pentrucă prevăd cursele diavolului. Îmbrăcați blândeța modestă și creați-vă de nou în credință, care este trupul Domnului, și în iubire, care este sângele lui Isus Cristos. Nime se nu aibă ceva contra aproapelui. Nu dați anză păgânilor, ca să nu se huliască mulțimea cea în Dzeu pentru neprudenta unor puțini. *„Căci vai, din a cui cauză pentru nimic se blastemă numele meu.”*¹⁾

IX. Fiți deci surzi când vă vorbesce cineva fără Isus Cristos, care cu adevărat s'a născut din sēmēnța lui David, din Maria, a mâncat și beut, intradevăr a fost urmărit sub Pilat din Pont, a fost răstignit și a murit, privind la aceste ființele ceresci și pământesci și cele de sub pământ; care adevărat a înviat din morți, inviindu-l Tatăl; în asemănarea căruia și pe noi, ceice credem întrēnsul, ne va învia Tatăl sēu în Cristos Isus, fără de care nu avem adevărată viață.

X. Dacă însă, precum afirmă unii oameni fără Dzeu, adică necredincioși, numai la aparență a pățimit — precând ei singuri sunt numai aparență — de ce sânt legat? de ce doresc a fi aruncat chiar la animale? înzadar nu mor; deci dar mințesc contra Domnului.

XI. Fugiți de relele plante parasite cari dau roade ucizētoare, din cari gustând cineva îndată moare. Căci aceștia nu sunt plantațiunea Tatălui. Căci de ar fi s'ar arēta ca ramuri ale crucii, și rodul lor ar fi neperitor; prin care vă chiamă la patimile sale fiind membrele lui. Capul nu se poate nasce deci fără membre, fiindcă Dzeu promite unitate care este el însuș.²⁾

XII. Vă salut dela Smirna, ceeace fac și bisericile lui Dzeu cari sunt de față cari m'au întărit întru toate după trup și spirit. Vă conjură legăturile mele, cari le port pentru Isus Cristos, cu dorința de a mă face părtaș de Dzeu: rămâneți în buna voastră înțelegere și în rugăciunea unu pentru altul. Căci vi se cuvine, fiecărui în parte, cât și îndeosebi presbiterilor, a întări pe episcop pentru onoarea Tatălui lui Isus Cristos și a apostolilor. Vă rog a mă asculta cu iubire, ca să nu fiu mărturie între voi scriindu-vē. Rugați-vē și pentru mine, căci am trebuință de iubirea voastră la mila lui Dzeu, ca să fiu învrednicit a ajunge sorțul ce-mi este pus înainte, ca să nu fiu aflat ca unul ce nu-l merit.³⁾

¹⁾ Is. 52, 5. ²⁾ Mt. 15, 13. ³⁾ 1. Cor. 9, 27.

XIII. Vă salută dragostea Smirnenilor și a Efezenilor. Aduceți-vă aminte în rugăciunile voastre de biserica Siriei; la care nu sînt vrednic a mă număra, fiind cel din urmă între ei. Rămâneți cu Isus Cristos, supunindu-vă episcopului ca poruncii (lui Dumnezeu), asemenea și presbiteriului; iubiți-vă unul pe altul bărbătesc cu inimă neîmpărțită. Căci să curățească spiritul meu prin voi nu numai acum, ci și când voi ajunge la Dumnezeu. Căci mă aflu încă în primejdie; dar Tatăl este credincios în Isus Cristos, ca să împliniască cererea mea și a voastră: intrînsul a fi aflați voi fără prihană.

Epistola lui Ignatie către Romani.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii miluite în bunătatea Tatălui prea înalt și a lui Isus Cristos, unicul său Fiu, cea iubită și luminată în voia celui ce toate voiesc ce sunt după iubirea lui Isus Cristos, Dzeul nostru; care și presidează teritoriul Romei, vrednică de Dzeu, de cinste, de laudă, mărire, fericire, de sântenie morală, presidenta dragostei, împodobită cu numele lui Cristos și al Tatălui, pe care o și salut în numele lui Isus Cristos, Fiul Tatălui; uniți după trup și spirit în toate poruncile lui, plini de harul lui Dzeu fără abatere și curățiți de orice culoare străină în Isus Cristos, Dzeul nostru, multe bunătăți neconturbate!

I. După ce m'am rugat la Dzeu mi s'a dat a vedea fața voastră vrednică de Dzeu, precum și altele am cerut a mi se împărtăși. Fiind legat în Cristos Isus sper a vă saluta, de cumva voia lui Dzeu mă va învrednici a ajunge până la sfârșit. Începutul este foarte bun, de voi avea harul ca fără piedeci să-mi ajung sorțul. Căci mă tem de dragostea voastră, care ușor îmi poate fi spre daună! Vă este ușor a face ce voți; iar mie îmi este greu a ajunge la Dzeu, dacă mă cruțați.

II. Nu voi ca să căutați plăcerea oamenilor, ci să plăceți lui Dzeu, cum și faceți. Căci nicicând nu voi avea această ocaziune a ajunge la Dzeu; nici voi nu vă puteți subscrie la un op mai bun, dacă tăceți. Căci tăceți voi despre mine, voi fi la Dzeu; iar de iubiți trupul meu, iar voi fi cursor. Nu-mi dăruiți mai mult decât să mă jertfesc lui Dzeu, până când altarul este gata, pentruca voi uniți în corul iubirii să cântați Tatălui în Isus Cristos, că Dzeu a învrednicit pe episcopul Siriei a fi aflat ducându-l din răsărit la apus. Bine este a apune de pe pământ la Dzeu, ca întrânsul să răsar.

III. Nicicând n'ați invidiat pe cineva; pe alții ați învățat. Iar eu voiesc ca ceace voi ați învățat să fie întărite. Pentru mine rugați-vă numai să mi se dea putere internă și esternă, nu numai să vorbesc ci să și voiesc, nu numai să mă numesc creștin, ci să și fiu. Căci dacă (astfel) voi fi aflat, atunci mă pot și numi și fi statornic, când lumea nu mă va mai vedea. Nimic din cele văzute este bun. Căci Dzeul nostru Isus Cristos se arată tot mai mult fiind în Tatăl. Creștinismul nu este o lucrare a tăcerii liniscite, ci de fapte mari, când e urât de lume.

IV. Eu seriu tuturor bisericilor și le spun, că de bună voie mor pentru Dzeu, de cumva voi nu mă împiedecați. Vă rog deci a nu-mi arăta bunăvoință nepotrivită cu timpul. Lăsați-mă să fiu prada animalelor sălbatece, prin ce ajung la Dzeu. Sunt grâul lui Dzeu, dinții animalelor sălbatece voiesc să mă macine, ca pâine curată să fiu a lui Cristos. Mai bine momiți animalele să-mi fie ele mormântul

și nimic să nu lase din trupul meu, ca nimenui să nu fiu spre greutate după moartea mea. Atunci voi fi cu adevărat învățăcelul lui Cristos, când lumea nu va mai vedea nici trupul meu. Rugați-vă lui Cristos pentru mine, ca prin aceste organe să mă fac jertfă lui Dzeu. Nu vă dau porunci ca Petru și Paul. Aceștia erau apostoli, eu condamnat; aceștia liberi, eu până acum sclav. Dar dacă sufer, devin un libertin al lui Isus Cristos, și ca liber voi învia întrênsul. Acum, în legături, învăț a nu mai dori nimic.

V. Din Siria până la Roma lupt cu animale, pe mare și uscat, noaptea și ziua, legat de 10 leopardzi, adică de o secțiune militară; care prin binefaceri mai răi s'au făcut. În maltratările lor mi bine mă învăț, dar *nu sânt pentru aceasta drept*.¹⁾ De așa ajunge odată la animale, cari sunt pregătite mie, și mă rog ca ele să mă aștepte gata! Le voi și momi, ca îndată să mă mănânce și să nu se sfiacă a mă atinge, ca pe unii. Dacă însă ele nu m'ar voi contra voiilor lor le voi sili. Iertați-mă; știu, ce-mi folosesc. Acum în ep a fi învățăcel. Nimic văzut sau nevăzut să nu mă pizmuiască, ca să ajung la Isus Cristos. Foc, cruce, mulțimea animalelor sălbatece, sfirtecarea, despicarea, împrăștierea oașelor, zdrumicarea membrelor, sfărîmarea întregului trup, plăgile rele ale diavolului pot veni asupra mea, numai să ajung la Isus Cristos!

VI. Nimic nu mi-ar folosi plăcerile lumii, nici împărățiile acestui veac. Mai bine este mie a muri în Cristos Isus decât a stăpâni marginile pământului.²⁾ Pe acesta caut care a murit pentru noi; pe acesta doresc, care pentru noi a înviat. Îmi este pus înainte ca câștig. Iertați-mă, fraților, nu mă împiedecați a viețui, nu voiți ca să mor; nu faceți lumii plăcere și nu vă înșelați de materie precând eu voiesc să fiu al lui Dzeu; lăsați-mă să primesc lumină curată; după ce voi fi ajuns acolo, voi fi om. Lăsați-mă să imit-z patima Dzeului meu. Dacă cineva îl posedă, rugete, ce voiesc, să mă compătîmiască, cunoscând ce mă apasă

VII. Stăpânul acestei lumi voiesc să mă răpiască la sine și să nimiciască credința mea în Dzeu. Nime din voi să nu-i ajute; ci mai mult fiți cu mine, adică la Dzeu. Nu vorbiți de Isus Cristos, iar în minte aveți lumea. Ne'ntelegeri să nu fie între voi. De v'ăș ruga, fiind la voi, de altceva, să nu mă ascultați; ci ascultați mai vîtoș ceea ce vă scriu acum. Căci vă scriu fiind în viață, plin de dragostea morții. Iubirea mea e răstîgnită, și în mine nu este foc ce iubesc materia; ci apă vie și vorbesc mie zîrînd: „Vino la Tatăl”. Nu mă bucur de mâncare trecătoare, nici de plăcerile acestei vieți. Voiesc pînă la Isus Cristos care este trupul lui Isus Cristos, celui din sîmînța lui David și beătură voiesc sângele lui, adică dragostea neperitoare.

VIII. Nu voiesc mai mult a viețui ca oamenii. Aceasta însă o voi ajunge, de voiți și voi. Voiți, ca și voi să fiți voiți. Cu puține

¹⁾ 1. Cor. 4, 4. ²⁾ Mt. 16, 26.

cuvinte vă rog: Credeți mie. Isus Cristos vă va descoperi, că grăesc adevărul, gura ce nu poate minți, în care Tatăl a vorbit cu adevărat. Rugați-vă pentru mine, ca să ajung. Nu v'am scris după măsura cărnii, ci după voia lui Dzeu. De voi suferi, mi-ați voit binele; de voi fi respins, m'ați uiț.

IX. Aduceți-vă aminte în rugăciunile voastre de biserica Siriei, care în locul meu are păstor pe Dzeu. Însuș Isus Cristos va fi episcopul ei și dragostea voastră. Iar eu mă rușinez a fi numărat între ei; căci nu sunt vrednic fiind cel din urmă și fătul abortat. Dar am fost miluit a fi ceva dacă câștig pe Dzeu. Vă salută spiritul meu și dragostea bisericilor cari m'au primit în numele lui Isus Cristos, nu ca pe un trecător. Căci chiar și celece nu mă priviau m'au însoțit în calea ce aveam s'o fac în trup din oraș în oraș.

X. Vă scriu acestea dela Smirna prin Efezenii cei prea fericiți. Între mulți alții se află cu mine Crocus, nume mie foarte iubit. Cred că deja ați făcut cunoștință cu ceice au mers înaintea mea la Roma spre mărirea lui Dzeu, căroră spuneți că sunt aproape. Căci toți sunt vrednici de Dzeu și de voi; să cuvine deci ca voi întru toate să-i întăriți. V-am scris acestea înainte de 9 a Calendelor lui Septemvrie (24 August). Rămâneți sănătoși până în sfârșit în statornicia pentru Isus Cristos.

Epistola lui Ignatie către Filadelfeni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos în Filadelfia Aziei, miluită și întărită în armonie cu Dzeu și fără deosebire veselă în patima Domnului nostru, deplin tare în credința în învierea lui prin toată mila: pe aceasta o salut în sângele lui Isus Cristos; care este bucurie vecinică și durabilă, mai ales de sunt una cu episcopul și cu presbiterii și diaconii uniți cu densus, arătați în sfatul lui Isus Cristos, pe care după voia sa i-a așezat prin întărirea Spiritului său celui sânt.

I. Despre episcop am înțeles, că nu a câștigat oficiul prin sine însuș, nici prin oameni,¹⁾ nici pentru deșertăciune, ci în dragostea lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos, a cărui blândețe admir foarte mult, care tăcând face mai mult decât alții care vorbesc cuvinte deșerte. Căci el stă în consunare cu poruncile ca chitara cu coardele. De aceea fericesce sufletul meu cugetul lui îndreptat la Dzeu, care am cunoscut că este virtuos și deplin, tăria lui de caracter și lipsa lui de patimi în toată blândeța Dzeului celui viu.

II. Ca fiii luminii și ai adevărului, fugiți de dezbinare și de învățăturile rele; unde e păstorul, intracolo urmați-i ca oi. Căci mulți lupi, la părere vrednici de încredere, prind pe alergătorii lui Dzeu cu plăcerea stricăcioasă; dar în unirea voastră nu pot avea loc.

III. Feriți-vă de buruenile rele, pe cari nu le plantează Isus Cristos, pentrucă nu sunt plantațiunea Tatălui;²⁾ nu ca cum aș fi aflat la voi dezbinare, ci (din contră) lămurire. Căci toți care sunt ai lui Dzeu și Isus Cristos țin cu episcopul; și care pocăindu-se se reîntorc la unirea bisericii, și aceștia vor fi ai lui Dzeu, ca să viețuiască după Isus Cristos. Nu vă înșelați, fraților, cine urmează unuia care face dezbinare, *nu va mosceni împărăția lui Dzeu;*³⁾ cine umblă în învățatură străină, nu armoniază cu patima (lui Cristos).

IV. Străduiți-vă deci a vă împărtăși de o euharistie; că unul este trupul Domnului nostru Isus Cristos, și un potir spre unirea cu sângele lui; un altar, precum un episcop cu presbiteriul și diaconii, conservatorii mei; cu orice veți face, să fie după voia lui Dzeu.

V. Fraților cu desăvârșire am versat asupra voastră dragostea mea și vă întăresc cu bucurie nespūsă de mare; nu eu, ci Isus Cristos, în care fiind legat mă tem cu atât mai mult, pentrucă voi fi tras încă înaintea judecătoriei; dar rugăciunea voastră la Dzeu mă va desăvârși, ca să mă învrednicesc de sortul meu, cu care am fost miluit, luând scăpare la evanghelie ca la trupul lui Isus, și la apostoli ca la presbiteriul bisericii. Dar să iubim și pe profeti, pentrucă și ei au predicat despre evanghelie, au sperat întrênsul și l-au

¹⁾ Gal. 1, 1. ²⁾ Mt. 15, 13. ³⁾ 1. Cor. 6, 9. 10.

așteptat; în care sperând au fost mântuiți, fiind în unire cu Isus Cristos, sânti vrednici de iubire și de admirare, mărturisiti prin Isus Cristos și împreună numărați în evanghelie la speranța comună.

VI. Dacă cineva v^e esplică iudaism, nu-l băgați în samă. Căci mai bine este a asculta dela un netăiat împrejur creștinism decât iudaism dela cel tăiat împrejur. Dacă însă am^{endoi} nu vorbesc de Isus Cristos, atunci sunt pietri comemorative și dămburi de morți, pe cari se află scrise numai nume de oameni. Fugiți de înșelăciunile și cursele stăpânului arestui veac, ca nu strimtorăți de părerea lui să scadă dragostea voastră. Ci toți fiți uniți cu inimă ne'mpărțită. Mulțumesc Dzeului meu, că în privința voastră am conștiință bună și nime nu se poate lăuda, întrascuns sau public, că aș fi fost cuiva sarcină fie în mic fie în mare. Dar și asigur pe toți, cărora am vorbit, că nu voi fi măturie (contra lor).

VII. Deși ar voi cineva după trup să mă seducă, dar spiritul nu se lasă a fi înșelat, fiindcă este dela Dzeu. *Căci scie, de unde vine și unde merge*¹⁾ și vedește cele ascunse. Am strigat fiind de față, cu voce înaltă am grăit, vocea lui Dzeu: Țineți cu episcopul, cu presbiterinul și cu diaconii. Unii credeau că vorbesc astfel, pentru că prevăd căderea unora, mator îmi este însă în care sânt legat, că de aceasta nu aveam cunoștință dela carne omenească. Dar Spiritul a ve-tit zicând: Fără episcop nimic să nu faceți; păziți trupul vostru ca templul lui Dzeu; iubiți unirea, fugiți de dezbinări; imitați pe Isus Cristos, precum și el pe Tatăl său.

VIII. Eu datorința mi-am împlinit-o, hotărît fiind spre unire ca om. Unde este dezbinare și mânie Dzeu nu petrece. Domnul iartă celorce se pocăiesc, dacă se pocăiesc spre unire cu Dzeu și la comuniune cu episcopul. Mă încred în grația lui Isus Cristos, care va dezlega dela voi orice legătură. V^e rog însă să nu faceți nimic din mania de ceartă, ci după învățătura lui Cristos; am auzit pe unii zicând: „de nu voi afla în mărturii vechi, în evanghelie nu cred“, și răspunzându-le eu: „este scris“, mi-au replicat: „de aceasta e tocmai întrebarea“. Mie îmi este însă document Isus Cristos și orice nefalzificate crucea lui, moartea, învierea și credința printr^{nsul} săvârșită; în acestea voiesc să mă justific prin rugăciunea voastră.

IX. Buni au fost preoții, dar mai bun arhierul, cui a fost încredințată sânta sântelor, cui singur sunt încredințate misteriiile lui Dzeu; el e poarta la Tatăl, pe care întră Avram, Isac și Iacob, profeții, apostolii și biserica. Toate acestea spre unirea cu Dzeu. Ceva deosebit însă are evangelia: venirea Mântuitorului, a Domnului nostru Isus Cristos, patima și învierea lui. Căci iubiții profeți au prezis despre el; iar evangelia este realizarea neperitoare. Toate sunt bune dacă le credeți în iubire.

X. Deoarece prin rugăciunea voastră și compătimirea ce aveți în Cristos Isus, dupăcum am înțeles, comuna din Antiohia Siriei are

¹⁾ Ioan 3, 8.

iarăș pace, să cuvine vouă, ca bisericii lui Dzeu, a le hirotoni un diacon, care să primiască o misiune a lui Dzeu acolo, ca împreună cu ei se vă bucurați când se adună la cult și preamăresc numele. Fericit este în Isus Cristos celce se învrednicesce de atare slujbă; și voi veți fi lăudați. Nu vă este cu neputință, de voiți, a face aceasta pentru numele lui Dzeu; precum și unele biserici mai apropiate au trimis episcopi, altele presbiteri ori diaconi.

XI. Despre diaconul Filo din Cilicia, bărbat cu bun nume, care și acum îmi slujesc în cuvântul lui Dzeu împreună cu Rheus Agathopus, bărbat ales, care lăpędându-se de viață mi-a urmat din Siria, care vă vor da mărturii, mulțumesc și eu lui Dzeu pentru voi, căci i-ați primit precum Domnul pe voi. Iar pe ceice i-au disprețuit să-i ierte grația lui Isus Cristos. Vă salută iubirea fraților din Troia; de unde vă și scriu prin Burrus, care mi-a fost dat de Efezeni și Smirneni spre cuvânt de onoare. Pe aceștia îi va onora Domnul Isus Cristos, în care speră în trup, suflet, creștință, dragoste și unire. Rămâneți sănătoși în Cristos Isus, speranța noastră comună!

Epistola lui Ignatie către Smirneni.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, bisericii lui Dzeu Tatăl și a iubitului Isus Cristos, cea miluită cu toate darurile, desăvârșită în credință și dragoste, fără scădere în orice dar, de Dzeu iubită și producătoare de sânti, care este în Smirna din Azia, binecuvântare în spirit neprihănit și în cuvântul lui Dzeu.

I. Preamăresc pe Isus Cristos Dzeul, care astfel v-a înțeleptit; căci am înțeles, că sunteți deplini în credință neclătită, ca cum ați fi pironiți de crucea Domnului Isus Cristos cu trupul și spiritul și sunteți întăriți în iubirea în sângele lui Cristos, cu deplină credință în Domnul nostru, care *se trage cu adevărat după trup din neamul lui David*¹⁾, Fiul lui Dzeu după voința și puterea lui Dzeu, cu adevărat născut din fecioară, botezat de Ioan, ca așa să se împliniască *toată dreptatea*²⁾; care sub Pilat din Pont și tetrarhul Irod a fost pironit cu trupul — al cărui rod suntem noi din patima lui binecuvântată de Dzeu — ca prin învierea sa pe veci să pună *standard*³⁾ pentru sântii și credincioșii săi, fie din Iudei, fie din păgâni, întrun trup al bisericii sale.

II. Căci toate acestea le-a suferit pentru noi, ca să ne mântuiască; și întradevăr a pățimit, precum cu adevărat a și înviat, nu precum afirmă unii necredincioși, că e părere numai moartea lui, fiind ei singuri părere; și cum cugetă li să va întâmpla fiind fantastici și demonici.

III. Căci știu că și după înviere el este în trup, chiar și acum. Și când viind la Petru și soți le-a zis: *Luați, pipăiți-mă și vedeți, că nu sunt nălucă fără trup.*⁴⁾ Și îndată l-au pipăit și au crezut, comunicând cu trupul și spiritul lui. De aceea au și disprețuit moartea, dar s'au aflat înălțați peste moarte. După înviere a mâncat și beut împreună cu dâșșii în trup, deși după spirit era unit cu Tatăl.⁵⁾

IV. La acestea vă îndemn, iubiților, deși știu, că și voi astfel le țineți. Vă feresc mai înainte de fiarele în chipul oamenilor, pe cari nu numai să nu-i primiți, dar cât e cu putință, nici să nu conveniți cu ei; numai să vă rugați pentru dâșșii, doar se vor pocăi, deși aceasta e lucru greu. Isus Cristos însă, adevărata noastră viață, poate face și aceasta. Dacă Domnul a făcut acestea numai la părere, atunci și eu numai la părere sunt legat. De ce însă m'am dat morții, focului, sabiei, animalelor? Ci aproape de sabie, aproape de Dzeu; între animale, în Dzeu; numai în numele lui Isus Cristos. Toate rabd ca să pot pătimi împreună cu el, întărindu-mă el care s'a făcut om desăvârșit.

¹⁾ Rom. 1, 4. ²⁾ Mt. 3, 15. ³⁾ Is. 5, 26. ⁴⁾ De unde? ⁵⁾ Acta 10, 41.

V. Unii îl neagă din nesciință, sau mai bine, el s'a lăpădat de ei, pentru că apără mai mult moartea decât adevărul; pe care nu i-au făcut a crede nici profeții nici legea lui Moisi, nici până acuma evangelia, nici patimile fiecărui din noi. Aceeaș părere au ei și despre noi. Căci ce folos am, dacă cineva pe mine mă laudă, hulesce însă pe Domnul meu, nemărturisind că acesta are trup? Celce aceasta nu mărturisește, s'a lăpădat cu desăvârșire de el și poartă cadavru. Dar nu afu de bine a le spune numele, fiind necredincioși. Dar nici nu voiesc a-mi aduce aminte de ei, până când nu se vor întoarce la patima care este învierea noastră.

VI. Nime se nu se înșale; cele ceresci și mărirea ângerilor, începătoriile văzute și nevăzute, încă se vor judeca, de nu cred în sângele lui Cristos. *Cine poate înțelege să înțeleagă.*¹⁾ Oficiul pe nime se nu îngâmfeze; căci totul este credință și dragoste, cari sunt ne'n-trecute de altceva: Învețați a cunoaște pe ceice învață altcum despre harul lui Isus Cristos care a venit preste noi, cât de dușmani sunt voiei hotărâte a lui Dzeu. Ei n'au grijă de dragoste, de văduvă, de orfan, de cel asuprit, de cel legat ori liber, de cel flământ sau setos.

VII. Ei se depărtează dela euharistie și rugăciune, pentru că nu mărturisește că euharistia este trupul Mântuitorului nostru Isus Cristos care a pătimit pentru păcatele noastre, l-a înviat Tatăl întru bună-voința sa. Aceștia contraziend darului dzeesc mor disputându-se. Bine le-ar fi lor să iubiască, ca să și învie. Să cuvine a se feri de aceștia și a nu vorbi de ei nici pentru sine, nici în public, a asculta însă de profeți, îndeosebi de evanghelie, în care se espune patima, iar învierea pe deplin să dovedește. Fugiți de dezbinări cari sunt începutul relelor.

VIII. Toți urmați episcopului ca Isus Cristos Tatălui, și presbiteriului ca apostolilor; pe diaconi însă cinstiți-i ca porunca lui Dzeu. Nime se nu facă ceva fără episcop din celece privesc biserica. Numai euharistia săvârșită sub episcop să fie legală, sau pe care el o încuviințează. Unde se arată episcopul, să fie și poporul; precum unde este Cristos Isus, este biserica catolică. Nu este permis a boțea fără episcop nici a sërba agape; ci ceceace acesta află bun, aceea e bineplăcut lui Dzeu, ca ceceace să face, să fie sigur și tare.

IX. Altcum mintea cere ca să ne înțelepțim și întoarcem la Dzeu până când avem vreme. Bine este a cunoaște pe Dzeu și pe episcopul. Celce onorează pe episcop onorat va fi de Dzeu; celce face ceva ascuns de episcop, diavolului slujesce. În grație se aveți prisosință de toate; căci sunteți vrednici. În toate privințele m'ați zidit, iar pe voi Isus Cristos. M'ați iubit fiind și nefiind la voi; Dzeu vă va răsplăti, pentru care toate răbdați și veți avea parte de el.

X. Frumos v'ați purtat cătră Filo și Rheus Agathopus, care în cele dzeesci mi-au urmat; primindu-i ca pe servitorii lui Cristos Dzeu, care și mulțumesc Domnului pentru voi, căci în toate privin-

¹⁾ Mt. 19, 12.

tele i-ați întărit. Nimic nu veți pierde. Spiritul și legăturile mele sunt răsplătă, pe cari nu le-ați disprețuit; nici v'ați rușinat de ele. Nici de voi nu se va rușina Isus Cristos, credința desăvârșită.

XI. Rugăciunea voastră a ajuns la biserica din Antiohia Siriei; de aci salut pe toți fiind legat în legăturile prea bineplăcute lui Dzeu, deși nu s'urt vrednic a fi de arolo fiind cel din urmă între ei; dar după voie am fost învrednicit, nu din hotărîre proprie, ci din grația lui Dzeu, care mă rog să mi se dea în măsură deplină, ca cu rugăciunea voastră să ajung la Dzeu. Ca deci desăvârșit să fie lucrul vostru pe pămînt și în cer, să cuvîne bisericii voastre, spre onoarea lui Dzeu, a alege un trimis al lui Dzeu, care mergînd în Siria să se bucure împreună cu aceia, pentru că iarăș au dobîndit pace și mărirea lor și s'a restaurat trupușorul lor. Lucru vrednic mi s'a pîrut a trimite voi pe cineva cu epistolă, care împreună cu ei să laude liniștea vînturilor dăruită de Dzeu, și că prin rugăciunea voastră au ajuns deja la limanul dorit. Fiind voi desăvârșiți, să și cugetați cele desăvârșite. Căci Dzeu este gata a vî da cînd doriți ceva bun.

XII. Vî salută dragostea fraților din Troia; de unde și scriu vouă prin Burrus, pe care l-ați trimis cu mine voi și Efezenii; frații vostri, care în toate m'a întărit. Și doresc numai ca toți să-l urmeze, fiind exemplu în slujba lui Dzeu. Grația ti va răsplăti toate. Salut pe episcopul vrednic de Dzeu și presbiteriul venerabil, conservitorii mei, pe diaconi și pe toți în parte și la olaltă în numele lui Isus Cristos, în carnea și sângele, în patimi și înviere, în unirea trupească și spirituală cu Dzeu și între voi. Har vouă, milă, pace, statornicie întru toate.

XIII. Salut familiile fraților mei cu pe femei, copii și fecioare, așanumitele văduve. Rămâneți sănătoși în puterea Spiritului. Vî salută Filo care este la mine. Salut casa Taviei, pe care o rog să se întărească în credință și iubire trupească și spirituală. Salut pe Alke, iubitul nume, pe Dafnus, cel neasămănat și dăruit cu mulți copii, și pe toți cu numele. Rămâneți sănătoși în harul lui Dzeu.

Epistola lui Ignatie către Policarp.

Ignatie, purtătorul de Dzeu, lui Policarp, episcopul Smirnei, mai bine celuice stă sub episcopia lui Dzeu Tatăl și a Domnului Isus Cristos, toate bunătățile.

I. După ce am probat cugetul tău către Dzeu, care este ca pe o stâncă neclătit, sînt plin de laudă că m'am învrednicit a vedea fața ta neprihănită, și doresc a o vedea totdeauna în Dzeu. Te rog pentru grația care ai îmbrăcat, să promovezi alergarea ta și să îndemni pe toți, ca să se mântuiască. Apără postul tău cu toată îngrijirea cu trupul și spiritul. Îngrijesc de armonie decât care nimic nu este mai bun. Poartă pe toți ca Domnul pe tine. Pe toți ține-i în dragoste, cum și faci. Fără întrerupere fii în rugăciuni. Cere mai multă înțelegere decât ai. Veghiază, înzestrându-te cu spirit neadormit. Cu fiecare vorbește cum poți în Dzeu. Suportă *boalele*¹⁾ tuturor, ca un erou desăvârșit. Unde este mai multă osteneală, este câștig bogat.

II. Dacă iubesci numai pe învățaceii buni nu ai har; mai bine este a supune pe cei răutăcioși cu blîndeța. Nu fiecare rană se vindecă cu acelaș emplastru. Accese vehemente alină cu cataplazme recoritoare. *Întru toate fii înțelept ca șarpele și blînd totdeauna ca porumbul*²⁾. De aceea esci din carne și spirit, ca cele vîzute feții tale să câștigi cu tratarea, iar pentru cele nevăzute să te rogi, să ți se descopere, încât să nu ai lipsă de nimic, și să prisosesci în tot darul. Vremea te cere, ca cărmaciul corabiei vînturi și ca cel strîmătorat de furtună liman, ca să ajungi la Dzeu. Fii treaz ca un erou al lui Dzeu; prețul este nestricăciune și viață vecinică, despre ce esci deplin credincios. Garantăm pentru tine în toate privințele eu și legăturile mele, cari le iubesci.

III. Ceice numai la părere merită crezămînt, dar învață falz, să nu te înspăimînte. Fii tare ca nicovala sub loviturile ciocanului. Prin aceasta se dovedește luptătorul mare, a primi lovituri și totuș a învinge. Noi trebuie să răbdăm toate mai vîrtos pentru Dzeu, ca și el să fie răbdător către noi. Fă-te mai zelos decum esci. Învață a întrebuița ocaziunea potrivită. Așteaptă pe celce este asupra timpului, pe cel fără timp, pe cel nevăzut, pentru noi însă vîzut, pe cel nepipăit, fără patimi, iar pentru noi în stare a pătimi, pe celce toate a rădat pentru noi.

VI. Vêduvele să nu rămână fără îngrijire. După Domnul fii tu îngrijitorul lor. Fără învoirea ta nimic să nu se întâmpie, nici tu fără Dzeu nimic să nu faci; precum și faci. Stăi bine. Adunările la cultul Dzeesc să se țină adese; îngrijesce de toate în spețial. Nu

¹⁾ Mt. 8, 17. ²⁾ Mt. 10, 16.

trata cu îngâmfare pe sclavi și sclave; dar nici ei să nu se trufiască, ci să slujească cu mai mare zel spre mărirea lui Dzeu, ca să capete dela Dzeu libertate mai bună. Să nu ceară a fi eliberați cu banii comunei, ca să nu se afe sclavi ai poștei.

V. Fugi de artele înșelătoare; mai mult vorbește contra lor în propunerile tale. Grăește surorilor mele, ca să iubiască pe Domnul și să se mulțumiască cu soții lor după timp și spirit. Asemene vestește fraților mei în numele lui Isus Cristos ca să-și iubiască soțiile ca Domnul biserica. De poate cineva rămânea în curățenie feciorească, spre mărirea cărnii Domnului, să o facă, fără a se lăuda. De se va lăuda cu aceasta este pierdut; și de se crede mai mult decât episcopul este sedus. Să cuvine mirii și miresele să se uniască cu învoirea episcopului, ca căsătoria lor să fie în Domnul, și nu pentru poftă. Toate să se facă spre onoarea lui Dzeu.

VI. Țineți la episcopul, ca și Dzeu la voi. Sufletul meu pun pentru ceice ascultă de episcop, presbiteri, diaconi; de mi-ar fi dat ca împreună cu ei să am parte în Dzeu. Obosiți-vă unul pentru altul, împreună luptați, alergați, suferiți, odihniți, vă deșteptați ca administratorii, ajutătorii, servii lui Dzeu. Câștigați-vă iubirea celor pentru care luptați, dela care luați și plata. Nime dintre voi să nu se afe între desertori. Botezul fie vouă armatură, credința coif, iubirea lance, răbdarea arsenal. Depositul vostru fie faptele voastre, ca cu vrednicie să vă primiți răsplata. Fiți îndelungrăbdători unul cătră altul cu blândetă, precum Dzeu cu voi. De m'aș putea bucura totdeauna pentru voi!

VII. După ce biserica din Antiohia Siriei, precum am esperiat, iarăș are pace, prin rugăciunea voastră, și eu m'am mai înveselit prin ne'ngrijirea cea în Dzeu, de cumva aș ajunge la Dzeu prin patimă, ca la înviere să fiu învățacelul vostru. Să cuvine, preafericite în Dzeu Policarpe, a aduna pe membri bisericii în adunare lui Dzeu plăcută și a alege pe unul, care este iubit și stă în nume de neobosit, încât se poate numi cursorul lui Dzeu; acesta să se învredniciască, ca mergând în Siria să preamăriască dragostea voastră neștrămutată întru mărirea lui Dzeu. Creștinul nu are asupra deplină putere, ci timpul lui este menit lui Dzeu. Aceasta este lucrul lui Dzeu și al vostru, dacă o aduceți la îndeplinire. Căci mă încred în grație, că sunteți gata la faptă bună cătră Dzeu. Cunoscând deci zelul vostru spre adevăr, în puține cuvinte v-am îndemnat.

VIII. Deoarece n'am putut scrie tuturor bisericilor, pentru că pe neașteptate am imbarcat pe corabie din Troia spre Neapol; după cum poruncesce voia, scrie-le tu bisericilor din nainte, ca unul ce esci inzestrat cu voia lui Dzeu, ca și ele asemenea să facă, întrucât le este cu putință, să trimită delegați și aducă epistolele celor trimiși de tine, ca să fiți srbătoriți cu o faptă neperitoare, dupăcum și meriți. Salut pe toți după nume, și pe soția lui Epitrop împreună cu casa și copii ei. Salut pe iubitul meu Atal. Salut pe celce va fi

Invrednicit a merge în Siria. Fie harul cu dânsul totdeauna și cu Policarp care-l trimite. Îmi iau rămas bun dela voi pentru totdeauna în Dzeul nostru Isus Cristos, mă rog ca în el să rămâneți în unire cu Dzeu și cu episcopul. Salut pe Alke, mult iubitul nume. Salutare în Domnul!

Epistola s. Policarp, episcopul Smirnei și ieromartir, către Filipeni.

Policarp și presbiterii lângă el bisericii lui Dzeu în Filipi, ce se află între străini; milă vouă și pace să se înmulțească dela Dzeu atotstăpânitorul și Mântuitorul nostru Isus Cristos.

I. Foarte mult m'am bucurat pentru voi în Domnul nostru Isus Cristos, pentrucă ați primit pe adevărații imitatori ai dragostei adevărate și ați însoțit, ce este vrednic de voi, pe cei împovărați cu lanțuri care se potrivesc sântilor fiind odorul celor cu adevărat aleși de Dzeu și Domnul nostru; că tare e rădăcina credinții voastre, care vi s'a predicat din timpuri foarte străvechi, durează până acum și rodesce pentru Domnul nostru Isus Cristos, care a suferit până chiar moarte pentru păcatele noastre: *pe care l-a înviat Dzeu dezlegând durerile morții¹⁾; în care voi credeți înainte de a-l vedea cu bucurie nespusă și preamărită²⁾, în care mulți doresc a intra sciind că prin har sunteți mântuiți, nu din fapte³⁾, ci după voia lui Dzeu prin Isus Cristos.*

II. *De aceea încingeți-vă coapsele voastre și slujiți lui Dzeu în frică⁴⁾ și adevăr, părăsiți vorbele deșerte și rătăcirea multora, crezând în celce a înviat din morți pe Domnul nostru Isus Cristos și i-a dat lui mărire⁵⁾ și tron de dreapta sa; cui sunt supuse toate, cele ceresci și pământesci, lui slujesce toată suflarea, care vine ca judecătorul viilor și al morților, a cărui sânge Dzeu îl cere dela ceice nu-l ascultă. Care înviindu-l însă din morți și pe noi ne va învia, dacă împlinim voia și umblăm în poruncile lui, și iubim ceea ce a iubit, ne lăpădam de toată nedreptatea, lăcomia, iubirea de argint, clevetirea, mărturia mincinoasă; nerăsplătind rău pentru rău, sau clevetire pentru clevetire⁶⁾; făptuire cu făptuire, blăstăm cu blăstăm; aducându-ne aminte de ceea ce zice Domnul învățând; nu judecați ca să nu fiți judecați; iertați și vi să vă ierta; fiți milostivi, și veți fi miluiți; cu ce măsură măsurați, vi să vă măsura; și că fericiți cei săraci și cei prigoniți pentru dreptate, căci a lor este împărăția lui Dzeu⁷⁾.*

III. Acestea, fraților, nu aragându-mi ceva, vă scriu despre dreptate, ci pentrucă m'ați provocat. Căci nici eu, nici altul asemenea mie, nu poate ajunge la înțelepciunea fericitului și prealăudatului Paul, care în persoană a fost la voi și a învățat pe ceice erau atunci în viață cu deamăruntul și sigur cuvântul adevărului, care și fiind dus dela voi vi-a scris epistole, în cari privind voi, vă puteți întări în cre-

¹⁾ Acta 2, 24. ²⁾ 1. Petru 1, 8. 12. ³⁾ Efez. 2, 8. 9. ⁴⁾ Petru 1, 13. Psal. 2, 11. ⁵⁾ 1, Petru 1, 21. ⁶⁾ 1. Petru 3, 9. ⁷⁾ Mt. 7, 1. Lc. 6, 37. Mt. 5, 3. 10, Lc. 6, 20.

dința predată vouă; *care este mama noastră*¹⁾, urmându-i speranța, iar iubirea îi merge înainte, cea către Dzeu, Cristos și aproapele. Dacă cineva viețuiește cu adevărat în acestea a împlinit porunca dreptății; căci cine are iubire departe este de tot păcatul.

IV. *Începutul tuturor relelor este iubirea de argint.* Sciind deci că *nimic n'am adus în lume, deci nici a duce ceva nu putem*²⁾ să ne înarmăm cu armele dreptății și să ne învățăm a umbla mai întâi în porunca Domnului; apoi pe femeile voastre în credința predată lor. în iubire și sântenie, să-și iubiască bărbații în tot adevărul și pe toți ceilalți să-și stimeze cu toată moderațiunea, pe copii să-și învețe frica lui Dzeu; pe veduve învățați să fie prudente și treze în credința Domnului,³⁾ să se roage ne'ncetat pentru toți⁴⁾ departe fiind de orice clevetire, vorbire de rău, mărturie mincinoasă, iubire de argint și de tot răul; să cunoască că sunt altarul lui Dzeu, și că el toate le cercetează, și nimic nu este ascuns înaintea lui, fie cugetare, reprezentare, fie cele ascunse ale inimii.

V. Sciind deci, că *Dzeu nu se batjocuresce*⁵⁾, trebuie să umblăm cu vrednicie în porunca și mărire a lui. De asemenea și diaconii, neprihăniți în ochii dreptății lui, ca servitorii lui Dzeu și ai lui Cristos, și nu ai oamenilor; nu clevetitori, cu două limbi, neubitori de argint, înfrânați în toate, buni la inimă, milostivi, umblând după adevărul Domnului care s'a făcut servul tuturor,⁶⁾ dacă servim lui bine în acest veac, vom lua parte și la cel viitor, precum ne-a făgăduit, că ne va învia din morți și vom stăpâni cu dânsul, de vom viețui ca cetățenii lui cu vrednicie,⁷⁾ adevă de vom crede. Asemene și cei mai tineri să fie fără prihană întru toate, grijind mai înainte de toate de curățenie și să se înfrâneze de tot răul. Căci bine este a curma cu plăcerile lumii, deoarece fiecare *poartă luptă contra spiritului, și curvarii, efeminații și sodomii împărăția lui Dzeu nu vor vedea*⁸⁾, nici ceice fac fapte neiertate. De aceea este datorința a se reține de toate acestea supuindu-se presbiterilor și diaconilor ca lui Dzeu și Cristos; fecioarele să umble în conștiință neprihănită și curată.

VI. Și presbiterii să fie milostivi, către toți cu compătimire, să întoarcă înderēt cele rătăcite, să cerceteze pe toți bolnavii, să nu negrijească de veduvă, orfană și de cel sêrac; ci *totdeauna să cugete la cele plăcute înaintea lui Dzeu și a oamenilor*⁹⁾ să fie fără orice mânie, părtinire, judecată nedreaptă, departe de toată lăcomia, să nu creadă ușor ceva contra altuia, să nu fie prea severi în judecare aducându-și aminte, că toți sântem supuși păcatului. Dacă deci ne rugăm la Domnul ca să ne ierte, trebuie și noi să iertăm; căci noi viețuim sub ochii Domnului și a lui Dumnezeu, *toți trebuie să ne înfățișăm înaintea lui Cristos și fiecare să dea samă de sine*¹⁰⁾ Astfel să-și slujim lui cu frică și cu toată evlavia, precum însuș a poruncit

¹⁾ Gal. 4, 26. ²⁾ 1. Tim. 6, 10. 7. ³⁾ Gal. 6, 7. ⁴⁾ 1. Petr. 2, 11. Gal. 5, 17; 1. Cor. 6, 9. 10. ⁵⁾ Prov. 3, 4. 2. Cor. 8, 21. ⁶⁾ Rom. 14, 10. 12.

*Rom. xxi. 12
nai năosr evlavias!*

și apostolii care ne-au predicat evangelia și profeții care mai înainte au prevestit mila Domnului nostru, să fim zeloși în cele bune, să ne reținem de scandal și de frații mincinoși și de cei ce cu fățarnicie poartă numele Domnului și așa seduc pe oamenii neprecuțeați.

VII. *Căci celce nu mărturisesce pe Isus Cristos cel venit în trup, este anticrist;*¹⁾ și fiecare nu mărturisesce mărturia crucii, este dela diavol; și care schimbă cuvintele Domnului după poftele sale și grăescă că nu este înviere, judecată, este întâinăscutul diavolului. De aceea părăsind deșertăciunea multora și învățăturile lor falze, să ne întoarcem la învățătura predată nouă dintru început, *la rugăciune treji*, în post neconținut așteptând, cu cereri rugându-ne la atotvăzătorul Dzeu, *ca să nu ne ducă în cercare*, precum a zis Domnul; *căci spiritul este gata iar carnea e slabă*²⁾.

VIII. Fără încetare deci să petrecem în speranța noastră și la arvuna dreptății noastre, care este Cristos Isus, *care a purtat păcatele noastre cu trupul său pe lemn, care păcat n'a făcut, nici s'a aflat viclesug în gura lui*³⁾; ci pentru noi toate a răbdat, ca se viețuim întrînsul. Să imităm răbdarea lui; și dacă suferim pentru numele lui, îl vom preamări. Căci în aceasta el ni-a dat exemplu și noi am primit credința în aceasta.

IX. Vă îndemn deci să ascultați de cuvântul dreptății și să fiți peste tot răbdători ceace cu ochii ați văzut nu numai la fericirii Ignatie, Zosim și Ruf, ci și la alții din voi, chiar la însuș Paul și la ceilalți apostoli. Să fim încredințați, că toți aceștia *nu înzadar au alergat*,⁴⁾ ci în credință și dreptate, și că au ajuns la locul ce li s'ă cuvine la Domnul, cu care împreună au pățimit. Că nu au iubit veacul de acum⁵⁾, ci pe celce a murit pentru noi și a înviat din porunca lui Dzeu pentru noi.

X. Stați în acestea și urmați exemplul Domnului, fiți tari în credință și neschimbați, iubiți frăția, unul pe altul, uniți în adevăr așteptați harul lui Dzeu pentru olaltă, nu disprețuiți pe nime. Nu refuzați nimănui binefacerea când puteți, *căci milostenia de moarte scapă*⁶⁾. Supuneți-vă unul altuia, *viețuirea voastră între păgâni să fie fără prihană, ca din faptele voastre să fiți înșivă lăudați, iar Domnul să nu se blasteme prin voi. Vai prin cine să hulesce numele Domnului*⁷⁾. Învețați toți trezvia și umblați întrînsa.

XI. Mult întristat sînt pentru Valens, care fusese la voi căre-când presbiter, căci uită așa mult locul dat lui. Vă admonez deci să vă feriți de iubirea de argint și să fiți curați și iubitori de adevăr. Feriți-vă de tot răul. Celce în acestea nu se poate stăpâni, cum va putea înveța pe alții? Dacă cineva nu se reține de iubirea de argint se 'ntinează cu idololatrie și se va judeca încâtva cu păgânii, care nu cunosc judecata Domnului. *Sau nu scim că sînții vor judeca lumea?*⁸⁾ precum învață Paul. Eu însă afari lucruri n'am observat,

¹⁾ 1. Ioan 4, 2. 3. 2. Ioan 7. ²⁾ 1. Petru 4, 7, Mt. 6, 13. 26, 41. ³⁾ 1 Petru 2, 24. 22. ⁴⁾ Filip. 2, 16. ⁵⁾ 2. Tim. 4, 10. ⁶⁾ Tob. 4, 10. 1. Petr. 2, 12. ⁷⁾ Is. 25, 5. ⁸⁾ Cor. 6, 2.

nici n'am auzit la voi, la care au lucrat fericitul Paul, pe care îi amintesc la începutul epistolei sale. Cu voi se laudă el doar în toate bisericile, cari nu cunoscneau atunci pe Dzeu, iar noi încă nu-l cunoscusem. Foarte întristat sînt deci, fraților, pentru el și soția sa. Domnul să le dea adevărata pocăință. Fiți și voi însă treji în aceasta; *nu considerați pe aceștia dușmani,*¹⁾ ci ca pe membre suferitoare și rătăcitoare chemați-i mai vîrtos înderēt ca întreg corpul vostru să-l mîntuiți. Astfel lucrînd, înșivē vē edificați.

XII. Mē incred că voi cunoașteți foarte bine santele Scripturi și nimic nu vē este necunoscut; iar mie aceasta nu-mi este dat. Numai, cum zice în scripturile următoare: *Mănițați-vē și nu păcătuiți, și soarele să nu apună asupra mâniei voastre*²⁾. Fericit celce își aduce aminte de acestea ceea ce cred că sē află la voi. Iar Dzeu și Tatăl Domnului nostru Isus Cristos și însuș vecinicul arhieru, Fiul lui Dzeu, Isus Cristos, sē vē zidească în credință și adevēr și în toată blîndeța și fără mînie cu toată răbdarea și în îndelungă-răbdare, îngăduire și curățenie; sē vē dea sort și parte între sântii sēi, cu voi și nouē tuturor care sînt sub cer, care cred în Domnul nostru Isus Cristos și în Tatăl sēu, care l-a înviat din morți. Rugați-vē pentru toți credincioșii. Rugați-vē și pentru regi și stăpînitori, pentru principii, pentru ceice vē urmăresc și urēsc și pentru dușmanii crucii, ca rodul vostru să se vadă în toate, ca sē fiți întrēnsul desēvērșii.

XIII. Mi-ați scris voi și Ignatie, că călătorind cineva de aici în Siria, sē aducă scriere și dela voi. Ceea ce voi face cînd voi avea vreme potrivită, fie eu, fie acela, pe care voi trimite și în numele vostru. Vē trimitem aci epistolele lui Ignatie scrise nouē, și altele ce le avem, precum ați dorit. Veți trage mult folos din ele. Căci ele conțin credința și răbdarea și tot felul de zidire, care are de scop pe Domnul. Dați-ne scire despre Ignatie și soții lui.

XIV. Acestea vi le-am scris prin Crescens, pe care vi l-am recomandat pînă în ziua de azi și acum de nou il recomand. El s'a purtat în petrecerea sa cu noi totdeauna fără prihană; cred că și cu voi asemenea a făcut. Recomandată fie și soru-sa cînd va veni la voi. Fiți sînētoși în Isus Cristos și grația lui fie cu voi toți — Amin.

1) 2. Tes. 3, 15. 2) Psal. 4, 5. Efez. 4, 26.

Martiriul sântului Policarp.

Biserica lui Dzeu care peregrinează în Smirna, bisericii lui Dzeu care peregrinează în Filomiliu și tuturor diecezelor bisericii sante și catolice de pe fața pământului, milă, pace și iubire dela Dzeu Tatăl și Domnul nostru Isus Cristos să vi se înmulțească.

I. Vă scriem, fraților, cele despre martiri și fericitul Policarp, care a liniscit goana puind așa zicând sigilul prin mărturia sa. Căci toate cele întâmplare s'au făcut ca să ne arate Domnul din cer, ce este mărturia după evangelia. Căci el aștepta, ca și Domnul, să fie tradat, ca și noi să-l imităm, *nu numai să căutăm fericirea noastră, ci și pe a aproapelui.*¹⁾ Căci iubirea adevărată și tare conzistă, a se mântui nu numai pe sine, ci pe toți frații.

II. Fericite și vrednice au fost toate martiriile, căci s'au săvârșit după voia lui Dzeu. Căci având idee mai religioasă trebuie să recunoaștem lui Dzeu puterea peste toate. Căci cine nu va admira generozitatea, perseveranța și iubirea lor de Dzeu! Sfășiați de biciuiri că să putea vedea organismul trupului lor până la vinele din lăuntru și vasele de sânge, au răbdat încât ceive stăteau împrejur de mila lor se tânguiau; iar aceștia se avântau la un grad așa înalt de tărie a sufletului, că nici unul nu se văieta nici nu suspina, dovedindu-ne nouă tuturor, martirii lui Cristos, că în timpul chinurilor sunt desbrăcați de carne, sau mai mult, că Domnul stătea lângă dênșii și le vorbește. Iar având ei îndreptată mintea la grația lui Cristos disprețuiau chinurile lumeșci, prin o oră se rescumpărau de pedeapsa vecinică. Focul călăilor barbari li să părea recoritor. Căci aveau în vedere a scăpa de focul vecinic, care nicicând nu se stinge, și priviau cu ochii inimii la bunurile depuse pentru cei statornici, *cari ureche n'a auzit, ochi nu le-a văzut, nici la inima omului nu s'au ridicat?*²⁾, lor însă le-a arătat Domnul, care nu erau mai mult oameni, ci ângeri. Asemene au răbdat chinuri cumplete și cei condamnați la animale, fost-au întinși pe piroane și chinuiți cu alte chinuri deosebite ca, de este cu puțință, tiranul prin necontenita chinuire să-i facă a se lăpêda.

III. Căci multe a născocit diavolul contra lor. Dar mulțămită lui Dzeu! cu nici unul n'a izbutit. Căci pe nobilul Germanicus l-a întărit statornicia sa contra fricei de dênșii și așa a luptat foarte bine cu animalele. Voind proconzulul să-l înduplece fi zise: că-i pare rău de tinerețele lui, cu puterea a inverșunat fiara contra sa, ca cât mai curând să iasă din viața nedreaptă și fără de lege. Atunci tot poporul s'a mirat de eroizmul neamului iubitor și temător de Dzeu al creștinilor și striga turbat: „Piară cei fără de lege; căutați pe Policarp“.

¹⁾ Fil. 2, 4. ²⁾ 1. Cor. 2, 9.

IV. Iar unul, cu numele Quintus, din Frigia, care nu demult venise de acolo, s'a înspăimântat văzând fiarele. Dar tocmai el fusese care pe sine și pe alții a silit să se dee (martiriului) de bună voie. Proconzulul l-a câștigat, insistând cu deosebite rugăminte, să se lapede și să aducă jertfe. De aceea, fraților, să nu lăudăm pe ceice singuri se predau, căci evangelia nu astfel învață.

V. Iar prea vrednicul de mirare Policarp nu s'a înspăimântat auzind întâiadată (de cererea poporului), ci voia să rămăie în cetate; dar mai mulți îl sfătuesc a o părăsi. Atunci s'a retras într-o casă la țară, nu tocmai departe de oraș; petrecea cu puțini, noaptea și ziua numai rugându-se pentru toți și pentru toate bisericile de pe fața pământului; dupăcum avea obicei. Și cum se ruga astfel, avu vedenie 3 zile înainte de prinderea lui și văzu perina sa cuprinsă de foc; și întorcându-se zise celor de pe lângă dânsul: „Trebuie de viu să fiu ars“.

VI. Și urmându-se cu multă sirguință cercetările de a-l afla se mută în altă casă; dar îndată i-au dat de urmă ceice îl căutau. Și neaflându-l au prins 2 sclavi tineri, din care unul l-a tradat fiind chinuit. Așa nici nu mai era cu puțință să se ascundă, deoarece chiar casnicii se făcură tradatorii lui. Irinarhul — numit și clironom, ceea ce este aceeaș — cu numele Irod, se grăbia a-l duce la stadiu, ca acesta însuș să-și pregătiască soarta făcându-se soțul lui Cristos, iar tradatorii să primiască răsplata lui Iuda!

VII. Vineri pela amiază, ieșiră având pe sclav între ei poteră și un despărțământ de călăreți *ca asupra unui hoț*¹⁾. Sosind tîrziu seara l-au găsit într-o casă mică petrecînd în etagiul de sus. El putea și de aici să fugă la altă moșie, dar nu voi și zise: *Fie voia lui Dumnezeu*. Înțelegînd că sosiră, se coborî la ei și începu a vorbi cu dînsii, poteră se mira de bătrânețele și întrepiditatea lui, și că și-au dat atîta silință a prinde un bărbat așa bătrîn. El îndată porunci a le da în aceeaș oră de mîncare și beutură. cât voiesc; fi rugă însă să-și dee un ceas a să ruga neconturbat. Îngăduindu-se aceasta, se rugă stînd, plin de grația lui Dumnezeu, încât nu încetă apoi a vorbi 2 ore; iar auzitorii se mirau și multora le părea rău, că au ieșit contra unui bătrîn așa plăcut lui Dumnezeu.

VIII. Iar după ce s'a sfîrșit rugăciunea și s'a rugat și pentru toți: pentru ceice cîndva se vor fi întîlnit cu dînsul, mici și mari, renumiți și neînsemnați și pentru întreaga biserică univertzală de pe pământ, sosind ora de pornire îl puseră pe un azin și-l aduseră în cetate, era Sămbăta mare. Irinarhul Irod și tatăl-său Nikita i-au ieșit cu trăsura spre întimpinare, care-l luară cu sine în trăsură, îl așezară lângă sine și se încercară a-l înduple a zicîndu-i: „Ce rău este a zice „Domnul Cezar.“ a jertfi și a face altele asemenea scăpându-și așa viața?“ La început nu le răspunde; dar insistînd ei le zise: „Nu voiesc să fac ceea ce voi mă sfătuiți“. Iar văzînd ei, că nu le-a

1) Mt. 26, 55. Acta 21, 14.

succes a-l convinge, începură a-l amenința și îngrabă îl dederă jos din trăsură încât coborîndu-se din trăsură își sucise fluierul piciorului. Dar el nu băgă aceasta în seamă și merse ca cum nimic nu s'ar fi întâmplat, de bună voie cu grabă mai departe și fu dus în stadiu, unde era așa mare larmă, că nime nu putea fi auzit.

IX. Pecând intra Policarp în stadiu, auzi voce din cer: „Fii tare, Policarpe, și întărește-te!“ Nime n'a văzut pe celce a vorbit, iar vocea au auzit-o toți din ai noștri. Altcum era mare tumult când fu adus, căci se lățise vestea, că Policarp e prins. Fiind adus îl întrebă proconzulul, de este el Policarp. Afirmând el aceasta căută a-l sfătui zicând: „Fie-ți milă de vârsta ta“, așa și altele i-a vorbit lui, precum se îndatinează a să vorbi la asemenea ocaziuni; „Joară la fortuna Cezarelui, întoarce-te, zi: jos cu ateii“. Iar Policarp privi cu față posomorită către mulțimea celor adunați din necredincioși în stadiu, scutură mâna către ei, suspină și privi la cer cu cuvintele: „Lipsiască cei fără Dzeu“. Proconzulul tot mai mult inzista și zicea: „Joară și te voi slobozi; afurisesce pe Cristos“. Atunci răspuse Policarp: „86 de ani slujesc lui și nicidecum nu mi-a făcut nedreptate; și cum să blastem pe regele meu, care m'a mântuit?“

X. Înzistând însă el tot mai mult și zicând: „Joară la fortuna Cezarelui“, răspuse: „De afii în aceasta mărire deșartă, ca să jor la fortuna Cezarelui, precum zici tu, prefăcându-te că n'ai ști cine sînt: apoi ascultă, cu îndrăznire îți spun: sînt creștin. Dacă voiesci să cunoști învățătura creștinismului, dă-mi o zi și mă ascultă“... Proconzulul răspuse: „Convinge poporul“. Policarp răspuse: „Pe tine te-am crezut vrednic încă de o explicare căci am învățat a cinsti autoritățile și domniile puse de Dzeu, întrucât aceasta nu ne aduce pagubă; iar aceia nu sînt — după părerea mea — vrednici ca să m'e apăr înaintea lor.“

XI. Atunci zise proconzulul: „Am animale sălbatice, acestora te voi arunca, de nu te întorci“. Iar el zise: „Poruncesce; căci noi nu ne putem întoarce dela mai bine la mai rău; bine este din contră a trece dela rău la bine“. Acela iarăși i-a zis: „Dacă disprețuesci animalele sălbatice, apoi voi lăsa focul să te mistue, de cumva nu te vei întoarce“. Zis-a Policarp: „Tu ameninți cu focul, care arde numai o oră și apoi îndată se stinge; căci nu cunoști focul judecării viitoare și al pedepsei vecinice, care așteaptă pe cei impioși. Dar ce întârzi? Fă ce voiesci.“

XII. Acestea și altele zicând s'a umplut de curaj și bucurie, fața lui strălucia de grație încât nu numai că nu s'a înspăimântat de amenințările adresate lui, ci mai vartos a zăpăcit pe proconzul, care trimite pe servul său în stadiu a vesti de 3 ori: „Policarp a mărturisit, că este creștin“. Vestind acestea heroldul strigă mulțimea păgânilor și a Iudeilor, ce locuia în Smirna, cu furie nemărginită și cu glas înalt: „Acesta e învățătorul fărădelegilor, părintele creștinilor, ucizătorul zeilor noștri, care pe mulți îi învață a nu jertfi și a nu adora pe zei“. Zicând acestea au făcut gălăgie mare și cereau dela

Aziarhul Filip, ca să lasă asupra lui Policarp un leu. Iar el zise, că aceasta nu-i permis a face, pentrucă trecuse deja timpul goanei animalelor. Atunci aflară de bine a striga toți cu un glas, Policarp să se ardă viu. Căci trebuia să se împlinească vedenia ce s'a arătat asupra perinii sale, când văzuse că arde era tocmai rugându-se, zisese cătră cei de pe lângă sine cuvintele profetice: „De viu trebuie să fiu ars“.

XIII. Acestea să întâmplară cu așa mare grabă, că nici nu să poate povesti, mulțimea îndată adună din oficine și băi lemne și vreascuri, mai vârtos Iudeii erau la îndemână în aceste servite, cum au fost totdeauna. Fiind gata rugul, depuse toate hainele deasupra și descingând brăul și încercă a se și desculța, mai înainte nu făcea aceasta, pentrucă fiecare din credincioși se întrerea care să se atingă mai întâi de trupul lui. Căci încă înainte de martiriu era el împodobit cu toate însușirile mărețe pentru viețuirea sa. Îndată i-să puseră uneltele gata pentru eșafod. Voind ei să-i bată și cue, zise: „Lăsați-mă așa; căci celce mi-a dat a muri în foc, îmi va da să sufer nemișcat pe eșafod și fără siguranța cuelor voastre.“

XIV. Ei deci nu l-au bătut cu cue, dar l-au legat. Cu mâinile tare legate și strinse la spate, ca un țap fumos ales din turma numeroasă spre jertfă plăcută lui Dzeu, privi la cer și zise: „Doamne Dzeule, atotstăpânitorule, părintele iubitului și binecuvântatului Tău Fiu, Isus Cristos, prin care te-am cunoscut pe tine, Dzeul ângerilor, al puterilor și a toată creatura, al întregului neam al dreptilor, care viețuiesc înainte feții tale! Te binecuvânt că m'ai învrednicit de ziua și ora aceasta, a lua parte la numărul martirilor tăi întru potirul Cristosului tău spre învierea vieții vecinice cu sufletul și trupul în nestricăciunea Spiritului sânt! Priinesce-mă azi între acești martiri ca o jertfă grasă și bineplăcută, precum tu m'ai pregătit la aceasta, Dzeule nemincinoase și adevărate, care înainte mi-ai descoperit și ai împlinit acum. De aceea Te și laud pentru toate, Te binecuvânt, Te preamăresc prin arhierul vecinic și ceresc Isus Cristos, iubitul Tău Fiu, cu care Ție și sântului Spirit fie onoare, acum și în veacurile viitoare. Amin.“

XV. Sfârșind el Amin și împlinindu-și rugăciunea bărbatului dela foc au aprins focul. Mare era flacăra, minune am văzut noi, căror s'a dat a vedea; care am și fost păstrați în viață ca să spunem altora cele întâmplăte. Căci focul luase forma unui sin, ca o vâslă umflată de vânt și împresura ca un zid trupul martirului; iar el nu stătea în mijloc ca carne ce se frige, ci ca o pâne ce se coace, sau ca aur și argint cari să lămuresc în cuptor. Chiar și un miros plăcut adia înspre noi, ca de tămte mirositoare sau dela alt aromat prețios.

XVI. Văzând în urmă cei fără de lege, că trupul lui nu-l poate mistui focul, au poruncit să păsească un confector, ca să-l străpungă cu pumnalul. Și făcând el aceasta a ieșit din impunetură mult sânge, că focul se stinsese și se mira tot poporul, de intradevăr așa mare este deosebirea între necredincioși și cei aleși; dintre care era și

acest Policarp, martirul admirabil, pentru timpurile noastre învățător apostolesc și bărbat înzestrat cu darul profeției, episcop al bisericii catolice în Smirna. Căci tot cuvântul ieșit din gura lui s'a împlinit și se va împlini.

XVII. Dar rivalul, invidiosul, răutăciosul, dușmanul neamului dreptilor, văzând mărimea mărturiei lui și viețuirea lui neprihănită din început, încununat cu cununa nestrucăciunii și luând premiul fără contradicere, ș'a dat silință ca să nu putem primi nici rămășițele lui, deși mulți doriau a face aceasta și a lua parte la sântul lui trup. A șoptit deci lui Nikita, tatăl lui Irod, fratele lui Alke, să roage pe proconzul a nu estra la trupul lui ca să se înmormânteze „Ca să nu se lapede de cel răstignit — zice — și să începă a cinsti pe acesta“. Acestea le-a zis el fiind îndemnat și silit de Iudei care și țineau strajă, când voiam să-l scoatem din foc, ei nu înțeleg, că noi nu suntem în stare a părăsi cândva pe Cristos care a pătimit pentru mântuirea celorce pe întreg pământul se vor mântui, cel nevinovat pentru păcătoși, nici a adora pe altul. Căci noi ne închinăm lui fiind Fiul lui Dzeu, iar pe muriri îi iubim ca pe învățăceii și imitătorii Domnului, după vrednicie, pentrucă cinstesc în mod neîntreut pe regele și învățătorul lor; ai căror părtași și discipuli se ne facem și noi!

XVIII. Văzând deci centurionul filonichia Iudeilor, l-a pus în mijloc, după datina lor, și l-a ars. Așa mai apoi am căpătat noi osemintele lui cari ne sunt mai prețioase decât pietrele prețioase și mai scumpe decât aurul, și le-am așezat întrun loc cuviincios. Acolo va da Domnul să ne putem aduna după puțină în veselie și bucurie, ca să săvârșim ziua martiriului întru amintirea celorce deja au săvârșit lupta și întru pregătirea celorce merg spre ea.

XIX. Acestea despre fericitul Policarp, care împreună cu cei din Filadelfia ca al 12. a suferit martiriu în Smirna, dar între toți el mai mult se amintesc, chiar păgânii vorbesc de el pretutindenea. El nu era numai învățător escelent, ci și martir ales, al cărui martiriu toți doresc să-l imiteze, pentrucă a fost după evangelia lui Cristos. Căci cu statornicia sa a învins pe proconzulul nedrept agonisind așa cununa nestrucăciunii, preamărește veselindu-se cu apostolii și toți dreptii pe Dz-u Tatăl și binecuvântă pe Domnul nostru, Isus Cristos, Mântuitorul sufletelor noastre și guvernatorul trupurilor noastre și păstorul bisericii catolice de pe fața pământului.

XX. Voi adevă ne-ați rugat să vă descriem ceva mai pe larg cele întâmplate; iar noi am lăsat să le espună fratele nostru Marcu numai după părțile esențiale. Cunoscând deci acestea, trimiteți apoi epistola și la alți frați din afară, ca și ei să preamăriască pe Domnul care face alegere între servitorii săi. Iar celuice pe toți ne poate introduce cu grația și darul său în împărăția sa vecinică, prin unul născut Fiul său Isus Cristos, fie onoare, mărire, putere, maiestate în veci. Salutați pe toți sântii. Vă salută ceice sunt cu mine și Evarist, care a scris acestea, cu casa sa.

XXI Fericitul Policarp suferi martiriu în a 2. a lunii Xanthikus; 7 zile înainte de 1. Mai, în Sâmbăta patimilor, pela ora a 8. (adecă în 26 Martie): A fost prins de Irod sub arhiereul Filip dela Tralles, fiind proconzul Statius Quadratus, sub vecinica domnire a lui Isus Cristos; cui fie mărire, onoare, maiestate, tron vecinic din neam și până în neam. Amin.

XXII. Vă dorim să fiți sănătoși, fraților, umblând după învățătura evangheliei lui Isus Cristos; cu care fie mărire lui Dzeu Tatăl și Spiritului sânt pentru mântuirea sântilor săi aleși! precum a mărturisit fericitul Policarp, în ale cărui urme se ne aflăm în împărăția lui Isus Cristos.

Acestea a copiat Gaiu din exemplarul lui Irineu, învățacelul lui Policarp, care a și petrecut la olaltă cu Irineu. Iar eu Socrate am făcut la Corint altă copie din a lui Gaiu. Harul cu toți. *Cratiu sit s*

Iarăș eu, Pioniu, am făcut copie de pe cele descrise aflându-le, arătându-mi în descoperire fericitul Policarp, precum voi espune în cele următoare, am adunat toate, deși suferiseră în curgerea timpului, ca și pe mine să mă adune Domnul Isus Cristos cu aleșii săi întru împărăția sa cerească, cui fie mărire împreună cu Tatălui și Spiritului sânt în vecii vecilor. Amin.

Alt epilog

copiat din un codice moscovit.

Acestea a copiat Gaiu din scrierile lui Irineu, care și petrecuse la un loc cu Irineu, învățacelul sântului Policarp. Căci acest Irineu, oarecare timp după martiriul episcopului Policarp a mers la Roma învățând pe mulți; cui s'ă și atribue multe scrieri foarte bune și adevărate; în cari amintesce de Policarp, dela care a învățat; combate bine orice erezie și arată canonul bisericesc și catolic, cum l-a primit dela sântul și l'a predat. Zice însă și aceea, că întâlnindu-se odată sântul Policarp cu Marcion, după care se numesc Marcioniții, și zicându-i: „Recunoasce-ne, Policarpe“ a zis el lui Marcion: „Cunosc, cunosc pe ântâiul născut al satanei“. Și acestea s'ă relatează în scrierile lui Irineu, că în ziua și ora când în Smirna a suferit Policarp martiriu, s'a auzit voce în cetatea Romanilor fiind de față Irineu, ca o trâmbiță zicând: „Policarp a murit ca martir.“ De aceea precum s'a zis mai nainte, a copiat din scrierile lui Irineu, Gaiu, iar din a lui Gaiu a copiat Isocrat în Corint. Iarăș eu, Pioniu, am scris din copiile lui Isocrat, căutându-le după descoperirea avută dela sântul Policarp le-am adunat, cari suferiseră în curgerea timpului, ca și pe mine s'ă mă adune Domnul Isus Cristos cu aleșii s'ei întru împărăția sa cerească; cui fie mărire împreună cu Tatălui și Fiului și Spiritului sânt în vecii vecilor. Amin.

Păstorul.

Viziunea I.

1. Crescătorul meu m'a vândut unei atare Rhode la Roma. După mulți ani iarăș m'am întâlnit cu ea și am început a o iubi ca pe o soră. După câțva timp am văzut-o scaldându-se în Tibru, i-am întins mâna și am scos-o din riu. Atunci observându-i frumseța, am zis întru mine: „Cât de fericit aș fi, de aș avea soție așa frumoasă, și totuș onestă!“ Numai atâta am cugetat, mai mult nu. După câțva timp am mers la Cumae și preamăriam creaturile lui Dzeu, cât de mari, frumoase și puternice sunt ele, iar umblând încoace și încolo am adormit. Și un spirit m'a luat și m'a dus pe un loc fără drumuri, unde nici un om nu putea să umble; iar locul era răpos și mâncat de apă. Trecând rîul acela am ajuns pe șes, și căzând în genunchi am început a mă ruga la Domnul și a-mi mărturisi păcatele. Când eu mă rugam s'a deschis cerul, și văd femeea aceea, pe care o dorisem, salutându-mă din cer și zicând: „Hermo, salutare!“ Iar eu văzând-o am zis: „Doamnă, ce faci aici?“ și ea îmi răspunse: „Am fost luată aici sus, ca să aduc păcatele tale înaintea Domnului.“ Îi zic: „Tu acum mă acuzi?“ Nu, zice, dar ascultă cuvintele cari îți le voi spune. Dzeu, care locuesce în ceruri și a făcut din celele nu sunt ceace este, le-a înmulțit și crescut pentru sânta sa biserică, e mândros pe tine, pentrucă ai păcătuit asupra mea“. Răspunzându-i eu am zis: „Am păcătuit asupra ta? în ce chip? grăit-am cândva cătră tine un cuvânt urit? nu te-am ținut totdeuna ca pe o zină? nu te-am onorat totdeuna ca pe o soră? ce mă mințesci, o femeie, cu așa lucruri rele și necurate? Surizând răspunse: „În inima ta s'a suit pofta răului. Sau nu îți s'e pare ție faptă rea, dacă un bărbat drept poftește în inima sa ceva rău? Aceasta e doar păcat, zise ea, și încă mare. Căci bărbatul drept dorește numai lucruri drepte. Iar voind el cele bune să ține în mare preț onoarea lui în ceruri și Domnul este milostiv lui în tot lucrul său; iar ceice voesc cele rele în inimă își atrag moarte și închisoare, mai ales ceice voiesc să căștige pentru sine veacul de acum și se imbuibă în avuțiile lor și nu poartă grija bunurilor viitoare. Sufetele lor vor simți părere de rău, care n'au speranță, ci mai vartos s'au lăpădat de sine și de viața lor. Iar tu roagă-te la Dzeu, și va vindeca păcatele tale, ale casei tale și ale tuturor sântilor.“

2. Dupăce vorbise ea aceste cuvinte cerurile se închiseră; iar eu eram cuprins de frică și durere. Zice-am în mine: „Dacă deja aceasta mi s'e socotesce păcat, cum mă voi putea mântui? sau cum voi împăca pe Dzeu pentru păcatele mele săvârșite? sau cu ce cuvinte mă voi ruga la Domnul, ca să se îndure de mine? Cugetând eu acestea întru inima mea și judecând, iată văd în fața mea un

fotoliu mare îmbrăcat cu postav alb de lână; și veni o femeie bătrână în haină foarte strălucitoare, având în mână carte, șezu și mă salută: „Hermo, salutare!“ iar eu cu întristare și plângând îi răspunsei: „Doamnă, salutare!“ Și-mi zise ea: „De ce ești trist, Hermo?, tu care ești răbdător și greu de exacerbat, totdeauna vesel; de ce ești așa posomorit și nu te bucuri?“ Iar eu i-am răspuns: „Cea mai nobilă femeie mi-a spus că am greșit contra ei“. „De loc, zise ea, zace asupra servului lui Dzeu atare vină; dar în tot cazul ai poftit-o în inima ta. Atare dorință poate duce pe servii lui Dzeu la păcate; de aceea rea este dorința și uricioasă pentru sufletul care întru toate este sântit și deja probat, dacă poftesc o faptă rea, și mai vârtos tu, Hermo, rare ești înfrânat, încungiuri orice poftă rea și ești plin de simplitate și mare nerăutate.“

3. Dar nu pentru aceasta se supără Dzeu pe tine, ci pentrucă să aduci la pocăință casa ta, care a făcut fărădelege către Dzeu și către voi, părinții lor. Tu însă, din iubire oarbă către copiii tăi, n'ai muștrat casa ta, ci ai lăsat-o să piară în chip îngrozitor. De aceea s'a mâniat pe tine Domnul; dar el va vindeca toate relele întăplate în casa ta; căci pentru păcatele și fărădelegile lor tu ai scăpătat în afacerile tale pământesci. Dar îndurarea nemărginită a Domnului te-a miluit pe tine și casa ta și te va face tare și va întemeia iarăș mărirea ta. Tu însă lapedă ușurătatea, cu seriozitate întăresce casa ta. Căci precum faurul pune lucrul său sub ciocan și face din el ce voiesce, așa schimbă cuvântul drept rostit zilnic cugetele rele. Nu înceta a admona copiii tăi; căci știu, că întorcându-se din toată inima vor fi înscrși lângă sânti în cartea vieții. Încetând ea a vorbi acestea îmi zise: „Voiesci să-ți cetesc ceva?“ Iar eu zic: „Voiesc Doamnă“. Îmi zise apoi: „Fii ascultător și auzi mărirea lui Dzeu“. Auzit-am în chip măreț și minunat lucruri, de cari nu-mi mai pot aduce aminte; căci toate cuvintele erau înspăimântătoare, pe cari omul nu le poate suporta. De cuvintele din urmă îmi aduc aminte; căci ne erau favorabile și blânde. „Iată Dzeul puterilor, care a creat lumea cu putere nevăzută, tare și cu înțelepciune înaltă, a îmbrăcat creatura în înțelepciunea sa vrednică de laudă cu frumseță, a întărit cerul cu cuvântul său cel puternic și a așezat pământul peste ape, și cu înțelepciunea și pronia sa a înființat biserica sa sântă, pe care a binecuvântat-o, — iată acela va schimba cerurile, munții, dealurile și mările, și toate vor fi întinse pentru chie-mații săi, ca să le dea făgăduința, dată lor, cu multă mărire și bucurie, de vor păzi așezămintele lui Dzeu, primite cu multă credință.“

4. Dupăce sfârșise cetirea se sculă de pe fotoliu, veniră apoi 4 tineri, luară fotoliu și se duseră către răsărit. Mă chiamă (femeia bătrână) la sine și atingând pieptul meu îmi zise: „Ți-a plăcut ceea ce ți-am cetit?“ Iar eu îi zisei: „Doamnă, cele din urmă îmi plac, iar cele de mai nainte sunt grele și aspre“. Ea îmi răspunse: „Sfârșitul privește pe cei drepti, iar cele de mai nainte pe păgâni și apostati“. Vorbind ea acestea cu mine, veniră 2 bărbați, o ridicară pe brațe

și se depărtară către răsărit, încotro fusese dus și fotoliul. Plină de bucurie se depărtă ea zicându-mi: „Hermo, fii bărbat“.

Viziunea II.

Mergând eu la Cume cam în acelaș timp ca anul trecut plimbându-mă mi-am adus aminte de viziunea din anul trecut, și iarăș mă apucă spiritul și mă duse în acelaș loc ca anul trecut. Sosind la acel loc ingenunchiai și începui să mă rog la Domnul și a preamări numele lui, căci vrednic m'a socotit și mi-a iertat păcatele de mai nainte. Iar dupăce m'am sculat dela rugăciune văd înaintea mea matrona, care am văzut-o și anul trecut, umblând și cetind întro carte. Apoi îmi zise: „Poți tu propovedui acestea aleșilor lui Dzeu?“ Eu îi răspund: „Doamnă, atâtea lucruri nu pot ține minte; dar dă-mi cartea, ca să le copiez“. „Ia-o, zise ea, dar iarăș să mi-o dai“. Și luând-o m'am dus de o parte la un loc corespunzător în câmp și am scris literă după literă; căci nu aflam silabe. Dupăce însă copiasem întreaga carte fără veste mi se luă originalul din mână; de cine, nu știu.

2. Patrusprezece zile am postit și mult m'am rugat la Domnul; apoi mi s'a descoperit cunoscința scrierii. Ea cuprindea acestea: „Hermo, sēmēnța ta a păcătuit contra lui Dzeu, a hulit pe Domnul și a tradat pe părinții ei în mare răutate, s'au făcut tradatori de părinți, iar tradarea nu le-a adus nici un folos, ci au mai înmulțit păcatele lor cu desfrenare și răutăți de tot felul; și așa s'au umplut măsura fărădelegilor. Tu însă spune copiilor tăi aceste cuvinte și soției tale, care mai târziu îți va fi ca soră; căci și ea nu-și stăpânesce limba, cu care face rău; dar auzind aceste cuvinte se va lăsa și va avea milă. Dupăce tu le vei fi spus aceste cuvinte, care îți le-am descoperit la porunca Domnului, atunci li se vor ierta toate păcatele făcute mai nainte, chiar și sântilor care au păcătuit până în această zi, de se vor întoarce din toată inima și vor scoate duplicitatea din inimele lor. Căci a jurat Domnul pe mărirea sa pentru aleșii săi; dacă după ziua aceea hotărâtă încă vor mai păcătui, să nu dobândiască mântuire; căci pocăința se sfârșește pentru cei drepti; s'au împlinit zilele de pocăință pentru toți sântii; iar păgânii au timp de pocăință până la sfârșitul zilelor. Spune deci prepozițiilor bisericii ca să îndrepte căile lor întru dreptate, ca să poată dobândi cu belșug făgăduințele cu multă onoare. Fiți tari voi care lucrați dreptatea, nu fiți nehotărâți, ca să fie trecerea voastră cu sântii îngeri. Fericiți sunteți care suportați nevoia mare viitoare, și care nu se lapedă de viața lor. Căci juratu-s'a Domnul pe Fiul său, ca să nu aibă parte de viața lor ceice se lapedă de Domnul lor, cei care de acum se lapedă în zilele următoare; iar către ceice s'au lăpădat mai nainte a fost grațios pentru nemărginita sa îndurare.

3. Iar tu, Hermo, mai mult nu aminti fărădelegile copiilor tăi, nici părăsi pe soru-ta, ca să se curețe de păcatele lor de mai nainte. Căci vor primi pedeapsa dreaptă dacă nu te arăți de tot neîmpăcat.

Ne'mpăcarea aduce moarte. Iar tu, Hermo, ai îndurat multe necazuri familiare pentru călcările casei tale, căci tu nu îngrijeai de ea. Ci ai fost indiferent ocupându-te numai cu afacerile tale rele; dar norocul tău este, că nu te-ai lăpădat de Dzeul cel viu; simplitatea și multă înfrânarea ta; acestea te-au mântuit de vei fi statornic, și pe toți va mântui care lucră acestea umblând în nevinovăție și simplitate. Aceștia vor învinge orice răutate și vor fi statornici până la viața vecinică. Fericiți sunt cei ce lucră dreptate. În veci nu vor peri. Vei spune lui Maxim: „Iată vine nevoie; de-ți place, lapădă-te iarăș. Aproape este Domnul de cei ce se întorc, precum este scris la Eldat și Modat care au profetit poporului în pustie“.

4. Fraților! Un tânăru foarte frumos mi-a descoperit în somn acestea. El mă întrebă: „Cine crezi tu, că este bătrâna, dela care ai primit cartea?“ Eu i-am răspuns: „Sibila.“ „Te înșeli, nu este ea.“ „Deci cine?“ i-am zis. „Biserica,“ răspunse el. L-am întrebat apoi: „De ce se arată bătrână?“ „Pentru că, zise, s'a făcut mai înainte decât toate; de aceea este bătrână și pentru că din pricina ei lumea s'a pus la loc.“ Apoi am avut viziune în casa mea. Veni matrona și mă întrebă de am dat deja cartea bătrânilor. Am negat a li-o fi dat. Bine ai făcut, zise ea; căci am să mai adaog ceva. Când deci voi fi gata cu toate să încunoscințezi pe toți aleși despre ea. Scrie deci 2 exemplare, trimite unul lui Clement, altul Graptei. Clement îl va trimite apoi în cetățile din afară, căci lui să cuvine aceasta; iar Grapte va învăța din el pe văduve și orfani. Tu însuși vei ceti în această cetate cu presbiterii care stau în fruntea bisericii.

Viziunea III.

1. Fraților! am văzut acestea. După ce de multe ori postisem și mă rugasem la Domnul ca să-mi arate descoperirea, ce îmi făgăduise prin matronă a mi-o face, în aceeaș noapte mi se arătă matrona și-mi zise: „Fiindcă te rogi cu atâta înzistență și arăți atâta zel a cunoaște toate, vino la câmp, unde lucrezi acum la orz și pela ora a cincina mă voi arăta ție și-ți voi descoperi ce vei mai vedea.“ „Doamnă, în care loc al câmpului?“ „Unde voiesci“ zise ea. Alesesem un loc frumos, de o parte. Dar înainte de a-i fi vorbit și a-i spune locul, îmi zise: „Voi veni, unde tu voiesci.“ Așa, fraților, m'am dus la câmp, mi-am tocmit vremea și am sosit la ora precisă în locul hotărât, și văd o sofa de fildeș, pe ea era o perină de pânză și peste sofa întinsă pânză fină. Văzând eu acestea înaintea mea și pe nime în acel loc am ametit, spaimă mă cuprinsese, perii se făcuseră măciucă; frică mă luase, căci mă vedeam singur. Venindu-mi iarăș în fire îmi adusei aminte de mărirea lui Dzeu și încurajându-mă ingenunchiai și-mi mărturisii Domnului păcatele, cum am făcut și mai înainte. Ea veni cu 6 tineri, pe care și mai înainte i-am văzut, se puse ceva după mine, mă ascultă cum mă rog la Dzeu și-i mărturisesc păcatele. Atingându-mă îmi zise: „Hermo, încetează a te ruga pentru păcatele tale; roagă-te și după dreptate, ca să aibi

parte de ea tu și casa ta.“ Apoi mă ridică cu mâna și mă duse la sofa, și zise tinerilor: „Duceți-vă zidiți.“ Iar după depărtarea tinerilor, fiind noi singuri, îmi zise: „Șezi aci“. Eu îi răspunsei: „Doamnă, să șadă mai întâi cei mai bătrâni.“ Ea răspunse: „Dacă îți zic, șezi.“ Voind a mă așeza de partea dreaptă a sofei nu-mi dădu voie, ci zise să mă așez de partea stângă. Murmurând eu pentru aceasta și intristându-mă că nu m'a lăsat să șed de dreapta îmi zise: „Hermo, te intristezi?“ Locul de dreapta este pentru alții, care deja au bineplăcut lui Dzeu și au suferit pentru numele lui; tu mai trebuie încă multe să faci pânăce te vei așeza cu dênșii; dar precum acum stăruiesci în simplitate, stăruie și mai departe și vei șede cu dênșii, și toți care săvêrșesc faptele lor și cu răbdare suportă ce au răbdat.

2. „Ce au suferit ei?“ întreprusei eu. „Ascultă, îmi răspunse; pentru numele biciuiri, închisoare, nevoi mari, cruce, animale; de aceea ocupă între sânti locul de dreapta, și oricine suferă pentru nume; iar ceilalți sunt de stânga. Dar amândoi, cei care șed de dreapta și cei de stânga, au aceleași daruri și aceleași promisiuni; cei de dreapta mai au încă ceva deosebită onoare. Tu dorești cu mare dor a șede de dreapta cu ei, dar ai încă multe scăderi; dar te vei curăți de ele; și toți care nu se îndoiesc se vor curăți de toate păcatele lor făcute până în ziua aceasta.“ Acestea zicând voia să se depărteze; dar eu căzui la picioarele ei rugând-o pentru Domnul să-mi arate viziunea promisă. Ea iarăș mă prinse de mână, mă sculă și mă așeză pe sofa de partea stângă; iar ea șede de dreapta. Apoi arătând un scēptu foarte frumos îmi zise: „Vezi un lucru mare?“ „Nu, doamnă“, îi răspunsei eu. Îmi zise: „Privesce, nu vezi înaintea ta un turn mare, zidit peste ape din cadre strălucitoare?“ Turnul îl zidiau în patru unghiuri tinerii care veniseră cu dênșii; dar zeci de mii de oameni duceau piatră, unii din adânc, alții de pe pământ, și le dădeau celor 6 tineri. Aceștia iarăș le primiau și zidiau. Petrile din adânc le așezau în zidire cum erau aduse: căci erau cioplite și se potriviau cu celelalte în zidire; și așa se lipiau una de alta că nu se putea vedea între ele. Întreaga zidire a turnului părea alcătuită dintro piatră. Iar din pietrile aduse de pe uscat unele puneau de o parte, altele puneau în zidire, altele le spârgeau și lăpădau departe de turn. Și împrejurul turnului erau multe pietri cari nu se întrebuintau la zidire; căci unele erau aspre și colțuroase, altele erau crepate, altele sparte și altele albe și rotunde, că nu erau bune la zidire. Am văzut și alte pietri departe aruncate delă turn și se mișcau pe drum și nu stăteau locului, ci se rostogoliră în locuri neumblate; altele iarăș căzuseră în foc și ardeau; altele căzuseră aproape de ape și nu puteau să ajungă în apă deși doriau a se rostogoli mai departe și a ajunge în apă.

3. Dupăce îmi arătase toate acestea voia să se depărteze. Eu îi zisei: „Doamnă, ce-mi folosese, că am văzut acestea, dacă nu știu ce însemnează?“ „Omule, ești curios, voind să știi cele dimprejurul turnului.“ „Da, doamnă, răspunsei eu, ca să vestesc fraților

mei și făcându-se mai veseli auzind acestea să cunoască pe Domnul în multa lui mărire. Ea îmi zise: „Mulți se vor bucura, alții vor plânge; dar și aceștia, dacă vor asculta și se vor pocăi, se vor bucura.“ Ascultă deci asemănările cuprinse în turn; căci toate ți le voi descoperi. Dar mai mult să nu mă infestezi cu descoperire; căci aceste descoperiri au sfârșit; ele s'au împlinit. Dar tu nu încetezi a cere descoperire fiindcă ești nerușinat. Turnul deci, care ai văzut zidindu-l sînt eu, biserica, care ți s'a arătat ție acum și mai înainte; întreabă orice voiesci despre turn și-ți voi descoperi, ca să te bucuri cu sînții. — „Doamnă, ți răspunsei, deoarece odată m'ai ținut vrednic a-mi descoperi, fă-o acum.“ Iar ea îmi zise: „Să ve descoperi ceace s'a aflat de bine, numai inima ta să fie la Dzeu și să nu te îndoesci de ceace vei vedea.“ Apoi o întrebai: „Doamnă, de ce s'a zidit turnul peste ape?“ „Ți-am spus deja, zise ea, cele de mai înainte, și totuși ceri explicări detaliate; cercetând tu mai aproape vei afla adevărul. Ascultă, de ce turnul s'a zidit peste ape: că viața voastră s'a mântuit și să va mântui prin apă. Turnul este întemeiat pe cuvântul atotputernicului și preamăritului nume și să ține la olaltă de puterea nevăzută a Domnului.“

4. Răspunzând i-am zis: „Doamnă, măreț și minunat este acest lucru. Cine sunt cei 6 tineri care zidesc?“ „Aceștia sunt sînții îngeri ai lui Dzeu care mai înainte au fost creați, căror Domnul a dat întreaga creatură, ca să o înmulțească, zidească și stăpânească întreaga făptură. De aceea ei vor duce la capăt zidirea turnului.“ „Cine sunt ceilalți care aduc pietrele?“ „Și aceia sunt sînții îngeri ai lui Dzeu; dar cei 6 de mai înainte sunt lor superiori. Zidirea turnului să va sfârși și toți împreună se vor bucura făcând cerc împrejurul turnului și vor preamări pe Dzeu, că s'a sfârșit zidirea turnului.“ Am mai întrebato zicînd: „Doamnă, aș dori să cunosc soarta pietrilor și puterea lor.“ Răspunzînd ea îmi zise: „Nu ca cum ai fi mai vrednic decît alții ți s'a descoperit; căci sunt unii care te-au întrecut și sunt mai buni decît tine, încât adecă acestora trebuia să se descopere aceste vedenii; ci pentruca să se preamăriască numele lui Dzeu și s'a descoperit și ți să va mai descoperi pentru cei îndoelnici, pentru ceice totdeauna cugetă în inima lor, de să vor întâmpla acestea ori nu. Spune-le, că tote acestea sunt adevăr, și nimic nu este afară de adevăr, ci toate sunt tari, sigure și fondate.“

5. „Acum ascultă despre pietrele întrebuintate la zidire. Pietrele cvadrate, albe și cari se lipesc cu laturile, sunt apostolii și episcopii și învățătorii și diaconii, care au umblat întru sînțenia lui Dzeu supraveghînd, învățînd și servînd pentru aleșii lui Dzeu cu curăție și sînțenie, unii deja au reposat, alții însă sunt încă în viață; totdeauna au lucrat împreună în bunăînțelegere și au păstrat pacea între olaltă ascultînd unul de celalalt; de aceea să și potrivesc cu laturile lor la zidire.“ „Cine sunt pietrele aduse din adînc cari să întrebuintează la zidire?“ „Aceștia sunt ceice au pătimit pentru numele Domnului.“ „Aș mai dori să cunosc, Doamnă, cine sunt pietrele

celelalte cari fură aduse de pe uscat? Ea îmi zise: „Cari nu sunt cioplite și se pot întrebuița la partea de jos a zidirii, pe aceea Domnul i-a preamărit, penitrucă au umblat calea dreaptă a Domnului și au urmat poruncile lui.“ „Cine sunt cele aduse și puse în partea deasupra a zidirii?“ Sunt cei tineri în credință și credincioși în genere. Ângerii îi îndeamnă să facă bine, pentru că nu se află întrênșii rēutate.“ Cine sânt cele pe cari le puseră la o parte și lăpedară?“ „Acestea sunt ceice au pēcătuit, dar voiesc să se pocăiască; de aceea n'au fost aruncate tocmai departe de turn, căci pocăindu-se pot fi întrebuițați la zidire. Ceice voiesc așadar să se pocăiască, dacă intradevăr se pocăiesc, să întăresc în credință, de se pocăiesc acum până când se zidesce turnul. Iar când zidirea va fi sfērșită, nu mai au loc, ci vor fi lăpēdați. Numai atâta au, că sunt în apropierea turnului.“

6. „Voiesci să cunosci și pe celece au fost sparte și aruncate departe dela turn?“ „Aceste sunt fiii nedreptății; ei au crezut cu fătărnicie, și toată rēutatea nu s'a depărtat dela ei; de aceea nu au mântuire, căci nu sunt ați la zidire pentru rēutățile lor. De aceea au fost sparte și aruncate departe de mânia Domnului, căci îl mâniașeră. Iar celelalte cari multe le-ai vēzut zăcēnd fără a fi întrebuițate la zidire sunt cele colțuroase ceice au cunoscut adevērul, dar nu rămân întrênsul nici se lipesc de sânti; de aceea sunt nefolositori.“ „Cine sunt celece au crepături?“ „Aceștia sunt cei, ce se dușmănesc între olaltă în inima lor și nu au pace între sine care de față sunt cu pace, iar depărtându-se unul de altul au în inimă rēutățile lor. Acestea sunt crepăturile pietrilor. Iar pietrile ciuntite sunt ceice au crezut și în parte mare țin credința cu dreptate, dar mai au unele părți de nedreptate; de aceea nu sunt întregi, ci ciuntite.“ „Doamnă, cine sunt cele albe și rotunde cari nu se potrivesc la zidire?“ Rēspunzēnd ea îmi zise: „Până când esci nebun și neînțelegător, întrebă de toate și nimic nu scii? Aceste sunt ceice au credință, dar au și averile acestui veac. Când vine nevoie, pentru avuția și afacerile lor se lăpēdă de Domnul lor.“ Și rēspunzēnd i-am zis: „Doamnă, când vor putea fi întrebuițați la zidire?“ „De trebă lui Dzeu vor fi ei, zise, când se va ângusta avuția lor care îi stăpânesce. Căci precum piatra rotundă dacă nu se taie și lăpēdă ceva din ea nu poate fi cvadrată, astfel și cei avuți în lumea aceasta, de nu se va tăia averta lor, nu pot fi ați Domnului. Înțelege aceasta mai ântâi dela tine însuți: cât erai bogat, erai netrebnic, acum însă esci trebucios și folositor pentru viață. Fiți trebucioși lui Dzeu; căci și tu însuți vei fi luat din aceste pietri.“

7. „Celelalte pietri cari ai vēzut aruncate departe de turn și căzēnd pe drum și rostogolindu-se din drum în loc neumblat: aceștia sunt care au crezut, dar pentru inima lor nerezolută au părăsit calea cea adevērată; ei au crezut că pot afla o cale mai bună, rētăcesc și chinuindu-se umblă pe căi neumblate. Iar celece au căzut în

foc și ard sunt ceice definitiv s'au lăpădat de Dzeu cel viu, și care nu mai cugetă a se pocăi, pentru poftele de necurăție și răutățile ce săvârșesc.“ „Voiesci doar să scii, cine sunt pietrile celelalte, cari au căzut aproape de ape și nu puteau să se rostogoliască în apă“? Aceștia sunt ceice au ascultat cuvântul și doriau să se boteze în numele Domnului; apoi aducându-și aminte de sântenia adevărului, se întorc și umblă iarăș după poftele lor rele“. Așadar încheiă esplicarea turnului. Îndrăznind însă am mai întrebat-o, dacă toate pietrile lăpădate și cari nu se potrivesc la zidirea turnului ar avea loc la acest turn, de cumva s'ar pocăi? „Pocăință“, răspunse ea, „este și pentru ei, dar la acest turn nu mai pot avea loc. Buni vor fi pentru un loc mult inferior, dar și aceasta numai de vor fi fost chinuiți și de au încheiat zilele păcatelor lor. Și de aceea vor fi transpuși, pentrucă au primit cuvântul drept. Și atunci le va succeda a trece din chinurile lor, când se vor urca la inima lor faptele rele ce le-au săvârșit. Iar de nu se vor ridica la inima lor, nu se vor mântui pentru împietrirea inimii lor“.

8. Iar încetând eu a o întreba despre toate îmi zise: „Voiesci să vezi încă ceva?“ Fiind foarte poftitor a vedea mă bucurai că voi mai vedea ceva. Privindu-mă zimbi și-mi zise: „Vezi tu 7 femei împrejurul turnului“? „Ved, răspunsei, Doamnă“. „Acest turn îl vor duce acestea la porunca Domnului. Ascultă explicarea lor! Ântăia între ele cu mâni tari se chiamă *credință*; prin aceasta se mântue aleșii lui Dzeu. A doua, cea încinsă cu șorț, cu ținuta bărbătească, se chiamă *înfrânare*; este fica credinții. Cine urmează ei fericit va fi în viață, căci se feresce de toate faptele rele crezând, că va mosceni viață vecinică, de se înfrânează de toată pofta rea!“ „Iar celelalte, Doamnă, cine sunt?“ „Sunt fice dela olaltă. Una se chiamă *simplicitate*, a doua *nevinovăție*, a treia *sântenie*, a patra *sciință*, a cincia *dragoste*. De vei împlini toate faptele mamei lor, poți fi viu“. „Aș voi, Doamnă, să cunosc, fiecare ce putere are?“ „Ascultă“, zise ea, „puterile ce le au“. „Acestea se condiționează una de alta și urmează după nascerea lor. Din credință se nasce înfrânarea, din înfrânare simplitatea, din simplitate nevinovăția, din nevinovăție sântenia, din sântenie sciința, din sciință dragostea. Lucrurile lor sunt curate, sante și dzeesci. Cine servește lor și e în stare a fi stăpânin de faptele lor va locui în turn împreună cu sântii lui Dzeu.“ O întrebai apoi despre timpuri, de este deja sfârșitul lumii. Ea strigă cu voce înaltă zicând: „O omule ne'nțelepte! nu vezi, că încă să zidesce la turn? Cum însă s'a sfârșit turnul, la care să zidesce, are sfârșit. Dar incurând să va sfârși. Nu mă mai întreba; destul îți este ție și sântilor această aducere aminte și înoirea spiritelor voastre. Dar nu numai ție s'au făcut aceste descoperiri, ci ca să le împărtășesci tuturor. După 3 zile — mai întâi trebuie să te resgândesci asupra lor — Hermo, aceasta e cea mai mare poruncă, vei vorbi toate acestea în urechile sântilor, ca ascultându-le și împlinindu-le să se curățească de toate răutățile lor și tu împreună cu ei“.

9 „Ascultați-mă, filor! eu v'am crescut în mare simplitate, nevinovăție și sântenie prin îndurarea Domnului, care a lăsat să stropiască asupra voastră dreptate, ca să vă îndreptați și sântiți de toată răutatea și de toată perversitatea. Iar voi nu voiți să încetați dela răutatea voastră. Acum deci ascultați-mă, fiți în pace între voi, cercetați-vă, primiți-vă unul pe altul, nu vă împărteșiți numai singuri din ne'ntelegiune de fapturne lui Dzeu, ci dați și celor lipsiți. Căci unii pentru mulțimea mijloacelor de trai cauzează cărnii lor slăbiciuni, făcând pagubă cărnii lor; iar carnea celorce n'au nutrimente suferă pentrucă n'au destule mijloace și trupul lor se păgubese. Acest inconvenient este spre dauna voastră, care aveți și nu dați celor lipsiți. Căutați la judecata viitoare! Voi îmbrățișării căutați pe cei hămânzi până când nu s'a sfârșit turnul; căci dupăce s'a sfârșit turnul veți voi să faceți bine și nu veți avea ocaziune. Căutați deci voi care vă mândriți cu averile voastre, ca să nu suspine lipsiții, și suspinarea lor să se înalțe la Domnul și să fiți încuiați afară de ușa turnului împreună cu bunurile voastre. Acum deci mă adresez vouă prepozițiilor bisericii și celorce aveți locurile dântăi: nu fiți asemenea vrăjitorilor. Vrăjitorii poartă adecă mijloacele lor în cutii, iar voi purtați mijlocul și veninul vostru în inimă. V-ați întărit ca osul și nu voiți să curățiți inimele voastre și să uniți cugetarea voastră spre aceeaș întru inimă curată, ca să dobândiți milă la împăratul cel mare. Căutați deci, filor, ca aceste dezbinări să nu vă lipsiască de viața voastră. Cum voiți voi să creșteți pe aleșii Domnului, dacă înșivă sunteți fără creștere? Fiți deci între olaltă disciplinați și aveți pace între voi, ca și eu să pot păși cu inimă veselă înaintea Tatălui și să pun cuvânt la Domnul vostru pentru toți.

10. Când încetase a-mi vorbi, veniră cei 6 tineri care zidiau' o duseră la turn, alți 4 luară sofa și o duseră lângă turn. Fața lor n'am văzut-o, căci erau întorși cu dosul cătră mine. La despărțire am mai rugat-o să-mi descopere cele 3 chipuri în cari mi s'a arătat. Ea îmi răspunse: „În privința aceasta altădată trebuie să te rogi, ca să îți se descopere. Ea mi se arătasă, fraților, în întâia viziune, acum anul, ca o femeie bătrână șezând în fotoliu. În a doua viziune avea chip mai tânăru, carnea și părul erau ca la bătrâne și stând vorbia cu mine. Era și mai veselă ca întâia dată. În a treia viziune era de tot tinerică și de frumuseță captivătoare, numai părul era alb ca la o femeie bătrână; era fără întrerupere veselă și ședea în sofa. Pentru acestea eram foarte trist, ca să cunosc chipurile descoperirii. Atunci ved în vedenie de noapte pe matronă grăindu-mi: „Fiecare rugămintă condiționează cuget supus; postesce și vei primi ceea ce ceri dela Domnul“. Am postit deci 1 zi, iar în noaptea următoare mi s'a arătat un tânăru zicând: „De ce ceri în rugăciuni descoperire fără pregătire? Caută să nu strici corpului tău cerând așa multe lucruri. Fie-ți destule descoperirile acestea. Sau esci tu în stare să vezi descoperire de cuprins mai puternic decât cele văzute? Respunzând i-am zis: „Domnule, numai atâta mă rog, ca să mi se

explice cele 3 înfățișeri ale matronei, ca așa descoperirea să fie un întreg“. Iar el îmi zise: „Până când sunteți nepricepuți? Îndoielile vă fac nepricepuți și să nu aveți inima voastră la Domnul“. Răspunzându-i iarăș am zis: „Domnule, prin tine vom cunoaște acestea mai temeinic.“

11. „Ascultă, zice, ce însemnează cele 3 chipuri, despre cari întreb. De ce s'a arătat matrona în viziunea atâtăa șezând în fotoliu? Pentrucă spiritul vostru era îmbătrânit și deja mort, nu mai avea putere în urma moleșirii și a îndoielilor voastre. Căci precum bătrânii care nu au speranță de întinerire nu așteaptă decât moartea, așa și voi moleșindu-vă de afacerile lumesci, v-ați dat trândăviei și nu ați pus grijile voastre în Domnul; ci mai ales mințea voastră a suferit și ați îmbătrânit sub povara necazurilor voastre“. „Aș dori, să mai știu Domnule, de ce a șezut în fotoliu“? „Fiecare bolnav șade în fotoliu din cauza slăbiciunii, ca se dea razim infirmității trupului său. Acum cunoscî însemnarea viziunii prime“.

12. În viziunea a doua ai văzut-o stând și având chip mai tînăr și mai veselă ca atâtăa oară, iar trupul și pîrul erau bătrâne. Ascultă, zise, și această parabolă. Când e cineva bătrân, din cauza slăbiciunii și sărăciei nu mai are speranță, așteaptă numai ziua din urmă a vieții; apoi pe neașteptate moscenesce, auzind de aceasta se îndreaptă și-și adună puterile fiind plin de bucurie, nu zace mai mult ci stă, se înoiesce spiritul lui cel deja mort de încordările de mai înainte, el nici nu mai șade, ci este în puterea bărbatului: așa și voi ascultând descoperirea ce vi-a făcut-o Domnul. Căci s'a milostivit de voi și a înnoit spiritul vostru, ați depus moleșirea, ați primit putere și v-ați întărit în credință și văzând Domnul întărirea voastră s'a bucurat; de aceea vi-a arătat zidirea turnului, și altele vă va descoperi, de veți avea pace întru voi din toată inima“.

13. În viziunea a 3. ai văzut-o tînără, frumoasă și veselă, frumos era chipul ei. Căci dacă un întristat, primind veste bună, îndată uită durerile de mai înainte și așteaptă numai împlinirea vestei bune, se înțărăsește pentru viitor spre cele bune, spiritul lui se înoiesce pentru bucuria primită: așa și voi ați luat înnoirea spiritelor voastre văzând aceste bunuri. Când ai văzut-o șezând în sofa era starea ei sigură; căci sofa are 4 picioare și stă tare: și lumea conzistă din 4 elemente. Ceice se întorc devin cu desevêrșire tineri și sunt întăriți, adecă dacă se întorc din toată inima. Astfel descoperirea e explicată pe deplin. Nu mai cere altă descoperire, iar dacă ai mai avea ceva de lipsă ți să vă descoperi.“

Viziunea IV.

1. Cărea am văzut-o, fraților, după 20 de zile dela viziunea de mai înainte drept semn al nevoilor ce vor să fie. M'am dus la holda mea pe calea campană. Este departe de drumul public cam 10 stadii; locul e foarte anevoios de umblat. Umblând singur mă rog de Domnul să completeze descoperirile și vedeniile arătate mie

prin sânta sa biserică, ca să mă întăriască și să dau pocăință servilor lui care au dat anză la scandal, ca să se preamăriască numele lui cel mare și înalt, căci m'a învrednicit a-mi arăta minunile sale. Și când îl preamăriam și-i mulțumiam, mi s'a răspuns ca un eho de voce: „Hermo, nu te îndoi.“ Începui întru mine a eugeta și a zice: „De ce să mă îndoiesc, căci doar Domnul m'a întărit așa mult și am văzut lucruri minunate?“ Și am mers ceva înainte, fraților, și iată văzui un nor de praf ca până la cer, și începui a grăi întru mine: „Doar vine o turmă de vite și face praf?“ Aceasta era departe de mine cam 1 stadiu. Dar mărimdu-se tot mai mult norul începui a presimți ceva dzeesc; soarele lucia puțin, și iată ved un animal de tot mare ca un bălaur, din gura lui eșiau locuste de foc. Iar animalul era cam 100 de pași în lungime, capul era ca de lut. Și am început a plânge și a ruga pe Domnul să mă scape de el. Dar mi-am adus aminte de cuvântul ce l-am auzit: „Nu te îndoi, Hermo.“ Întărind, fraților, Domnul credința mea și aducându-mi aminte de minunile ce mi-a arătat, cu îndrăznire m'am dat fiarei. Fiara vuia cu așa mare violență că o cetate ar fi putut răsturna. Mă apropiai de ea, atunci se lungesce pe pământ această puternică reptilă și nu se mișcă decât limba, rămâne nemișcată până ce trecui; fiara avea pe cap 4 colori: neagră, roșul focului și a sângelui, apoi aurie, în urmă albă.

2. Iar după ce trecui de fiară și mersesem cam 30 de pași, iată mă întimpină o fecioară, împodobită ca cum ar veni dela ospet, toată îmbrăcată în alb și cu sandale albe, acoperită până la frunte, de mitră era acoperemântul ei; avea păr alb. Eu o cunoscu din viziunile de mai înainte că este biserică și m'am veselit. Ea mă salută zicând: „Bucură-te, omule!“ Eu repetai salutarea: „Doamnă, bine ai venit.“ Răspunzând ea îmi zise: „N'ai întâlnit pe nime?“ „Doamnă, răspunsei, o fiară te poate nimici popoare; dar puterea Domnului și îndurarea lui m'au scăpat.“ „Bine ai scăpat, zise ea, pentru că grija ta ai dat-o lui Dzeu și ai deschis inima ta Domnului crezând, că nime altul nu te poate mântui decât numele cel mare și măret. De aceea Domnul a trimis pe ângerul său care este peste animale, cu numele Tegri, și a închis gura lui, ca să nu te striviască. Din mare nevoie te-a scăpat credința ta și pentru că văzând o fiară așa de mare n'ai fost nerezoluit; mergi deci și vestesce aleșilor Domnului mărirea lui și le spune, că fiara aceasta e-te tipul nevoiei mari ce va să vie; dacă deci vă pregătiți și vă întoarceți din toată inima la Domnul veți putea scăpa de ea, de va fi inima voastră curată și nepetată, și fără prihană veți servi Domnului în celelalte zile ale vieții voastre. Lăsați grijile voastre Domnului și acesta le va dezlega. Credeți Domnului, voi îndoioșilor, căci el poate toate, și a lua dela voi mânia sa și a trimite biciurile sale asupra voastră îndoelnicilor. Vai celorce aud aceste cuvinte și nu le ascultă; mai bine le-ar fi să se nu se fi născut.

3. Am întrebat apoi despre cele 4 colori de pe capul fiarei,

Ea răspunzând zise: „Iarăş esci curios în privinţa acestor lucruri?“ „Da, răspunsei, Doamnă; explică-mi-le ce însemnează.“ „Ascultă, zise ea: Negrul însemnează lumea, în care locuiţi; roşul focului şi a sângelui, că lumea aceasta trebuie să piară prin sânge şi foc; partea aurie sunteţi voi care fugiţi de lumea aceasta. Căci precum aurul se lămuresce în foc şi devine folositor, aşa veţi fi şi voi examinaţi cât locuiţi întrênsa. Cei statornici şi care au trecut proba de foc s'au curăţit de ea. Precum aurul lapedă zgura, aşa şi voi veţi lăpêda toată durerea şi întristarea, şi curăţiţi veţi fi apti la zidirea turnului. Partea albă este veacul viitor când vor vieţii aleşii lui Dzeu; căci curăţi şi neprihăniţi vor fi cei aleşi de Dzeu spre viaţa vecinică. Tu deci nu înceta a vorbi în urechile sântilor. Acum aveţi şi icoana nevoiei mari ce va să fie. Dacă voiţi, nimic nu vă va strica. Aduceţi-vă aminte de cele scrise mai înainte.“ Acestea zicând s'a depărtat, şi nu sciu unde s'a dus; căci se făcuse zgomot; iar eu m'am întors de frică crezând că vine fiara.

Descoperirea V.

Pecând mă rugam în casă si mă lăsasem apoi pe sofa, întră la mine un bărbat cu chip nobil, în îmbrăcăminte de păstor purtând piele albă de capră, pe umeri traistă şi tolag în mână. El mă salută, iar eu îi răspunsei. Şi îndată se aşeză lângă mine şi zise: „Ângerul cel prea cinstit m'a trimis ca să locuesc împreună cu tine celelalte zile ale vieţii tale.“ Iar eu credeam că a venit să mă ispitească, deci i-am zis: „Dar tu cine esci? Aş dori să sciu cui sânt încredinţat.“ El îmi zise: „Nu mă cunosci?“ „Nu, răspunsei.“ „Eu sânt păstorul cui ai fost predat.“ Încă vorbind el se schimbă chipul lui şi recunoscu întrênsul pe acela, cui am fost încredinţat, şi îndată mă înspăimântai, frică mă cuprinse, întreaga mea fire era stăpănită de durere, pentrucă îi răspusesem cu atâta răutate şi imprudenţă. Iar el răspunzând îmi zise: Nu te speria, ci întăresce-te prin poruncile mele cari ţi le voi da. Căci am fost trimis, zice, să-ţi mai arăt celece odată ai văzut, îndeosebi celece vouë vă sunt de folos. Serie mai întâi poruncile mele şi asemănările; iar celelalte scrie-le aşa cum îţi voi arăta; de aceea, zice, îţi poruncesc să scrii mai întâi poruncile şi asemănările, pentruca fără întârziere să le poţi ceti şi pēstra.“ Am scris deci poruncile şi asemănările, dupăcum îmi poruncise. „Dacă auzindu-le le veţi tine şi veţi umbla în ele şi le veţi pune în lucrare cu inimă curată, veţi lua dela Domnul promisiunile făcute vouë; iar dacă auzindu-le nu vă pocăiţi, ci mai adaogaţi la păcatele voastre, veţi lua dela Domnul contrariul.“ Acestea mi-a poruncit mie să scriu păstorul, ângerul pocăinţii.

Porunca I.

Mai înainte de toate crede că este un Dzeu, care toate a creat şi întocmit, a adus toate întru existenţă din nimic, toate le cuprinde, iar el este necuprins. Crede deci întrênsul şi teme-te de el, iar te-

mându-te te înfrânează. Ține acestea și lapedă toată răutatea, îmbracă toată virtutea dreptății, vei viețui lui Dzeu dacă ții porunca aceasta.

Porunca II.

El îmi zise: Cultivă simplitatea și fii nevinovat, fii ca copiii care nu cunosc răutatea ce pierde viața, oamenilor. Mai înainte de toate nu cleveți pe nime, nu asculta cu plăcere pe clevetitor; la din contră și tu cel ce ascuți esci vinovat de păcatul clevetitorului, dacă dai crezământ clevetirii ce ascuți: căci crezând și tu te abați dela fratele tău. Așa te faci vinovat de păcatul clevetitorului. Păgubitoare este clevetirea, demon nestatornic, nicidec nu iubese pacea, ci totdeauna e amestecată în certe. Feresce-te de ea și totdeauna vei avea bunăînțelegere cu toți. Îmbracă cuviința, în care nu este nicio piedecă rea, ci toate sunt drepte și vesele. Lucrează cele bune și dă din toate roadele sudorii tale, cari ți le dă Dzeu, celor lipsiți simplu, fără a te resgândi cui se dai sau cui se nu dai. Dă tuturor; căci Dzeu voiesce tuturor să se dea din darurile lui. Iar ceice le-au primit vor da seamă lui Dzeu, de ce și spre ce le-au primit; ceice în nevoi au primit ceva nu se vor judeca, iar ceice în fățarnicie au luat vor ajunge la judecată. Dătătorul nu răspunde; căci precum a luat dela Domnul a împlini serviciul, simplu l-a săvârșit, fără a judeca cui se dea și cui nu. Împlinindu-se simplu acest serviciu este preamărit la Dzeu. Celce împlinesce simplu serviciul său viețuiesce lui Dzeu. Păzesce deci aceste porunci, cum ți le-am grăit, ca pocăința ta și a casei tale să fie întru simplitate, iar inima ta să fie curată și nepetată.

Porunca III.

Altădată îmi zise: Inbesce adevărul, și numai adevărul se iasă din gura ta, pentruca spiritul, pe care Dzeu l-a așezat în acest trup să locuiască, să se afle adevărat la toți oamenii, și așa să va preamări Domnul care locuesce întru tine; căci Domnul este adevărat în tot cuvântul, și la dânsul nu este minciună. De aceea mincinoșii tăgăduesc pe Domnul și se fac înșelătorii lui, nu dau înapoi împrumutul luat. Căci ei au primit dela dânsul spirit nemincinos. Dând pe acesta înapoi mincinos, au spurcat porunca Domnului și sunt înșelători. Auzind eu acestea am plâns foarte. Iar el văzându-mă plângând îmi zise: „De ce plângi?” „Pentrucă, răspunsei, Domnule, nu știu de mă voi mântui.” „De ce?” zise el. „Pentrucă, Domnule, în viața mea n'am grăit nicidec un cuvânt adevărat, ci totdeauna am vorbit cu toți în două înțelesuri, și minciuna am înfățișat-o tuturor oamenilor ca adevăr; dar nici nu mi-a contrazis cineva cândva, ci au dat crezământ cuvintelor mele. Deci cum mă voi putea mântui, Domnule, dupăce am săvârșit atari fapte?” „Bine și înțelepțesce cugeți, îmi zise el; căci se cuvenia ca servitorul lui Dzeu să umbli în adevăr și să nu locuiască la un loc o conștiință rea cu spiritul adevărului, nici să intristeze spiritul sublim și adevărat.” „Nicidec, răspunsei

eu, am auzit cuvinte așa temeinice“. „Acum însă le auzi, zise el; urmează-le, pentruca adevărate să devie și minciunile grăite mai nainte în afacerile tale; că i pot deveni adevărate și acestea. Dară vei ține acestea și de acum înainte vei vorbi tot adevărul îți poți agonisi viață. Oricine ascultă această poruncă și se ferește de minciuna cea foarte stricăcioasă va fi viu pentru Dzeu“.

Porunca IV.

1. „Îți poruncesc, zise el, să păstrezi fecioria, și în inima ta să nu se ridice pofta după femei străine sau după curvie, sau orice păcat asemenea acestora. Că i săvârșind acestea faci păcat mare. Iar de-ți vei aduce aminte totdeauna că ai soție, nicicând nu vei păcătui. Căci ridicându-se atare poftă în inimă păcătuiesci, și faci păcat și nutrinđ altă răutate de acest fel. Atare poftă este pentru servul lui Dzeu păcat mare; iar dacă cineva și face acest lucru rău, își agonisește moarte. Deci ferește-te: depărtează dela tine astfel de poftă; căci unde loruesce sântenie, acolo fărădelege nu este iertat să se ridice în inima bărbatului drept“. Eu îi zisei: „Domnule, permite-mi să te întreb ceva“. „Vorbesce“, zise el. „Domnule, zic eu, dacă cineva are soție credincioasă și o află în curvie cu altul, păcătuiesc omul, de viețuesc mai departe cu dânsa?“ „Până când nu știe, răspuse el, nu are păcat; iar dacă cunoaște bărbatul păcatul ei, iar ea nu se pocăește, ci stăruiesc în curvie, și viețuesc cu dânsa, se face vinovat păcatului și părtaș curviei ei“. „Deci, zic eu, ce să facă bărbatul, dacă soția sa stăruiesc în patima ei?“ „Să o lase, îmi răspuse, iar el să rămână singur; iar dacă despărțindu-se de soția sa se recăsătorește, și el curvesc“. „Dar dacă, zisei, Domnule, după părăsire femeia se pocăește și voesc să se întoarcă la bărbatul ei, să nu o primiască?“ „Sigur, zise el, chiar ar păcătui, de n'ar primi-o iarăș, și adecă se face vinovat de păcat mare, ci trebuie să primiască pe păcătoasa care se pocăește. Dar aceasta să nu se repețească; căci pentru servii lui Dzeu există numai o pocăință. Din cauza că se poate pocăi, bărbatul nu se poate însura. Această praxă să aplică la bărbat și femei“. „Dar, zise el, nu este adulteriu numai când cineva spurcă trupul său, ci și când face așa ceva cu păgâni, prea curvesc. Dacă cineva stăruiesc în aceste fapte și nu se pocăește, ferți-vă de dânsul și nu viețuiți la un loc; de nu, te faci vinovat păcatului lui. De aceea ați primit poruncă, femei și bărbat, a rămânea pentru voi; căci numai așa are loc pocăința. Iar eu n'aș voi să dau anză ca această praxă să se aplice, ci mai vârtos, că cine odată a păcătuit să nu mai păcătuiască. A vindera de păcatul de mai nainte poate cel Atotputernic; căci el are putere peste toate“.

2. Iarăș l-am întrebat zicând: „Fiindcă m'a învrednicit Domnul, ca tu totdeauna să fii cu mine, permite-mi încă puține cuvinte. căci eu nimic nu pot înțelege, iar inima mea este impietrită de faptele de mai nainte; învață-mă căci sânt foarte neînțelept și nu pricep

nimic". Răspunzând el îmi zise: „Eu, zice, sînt servitorul pocăinții și dau înțelegere celor ce se pocăiesc. Sau nu vezi tu, că tocmai pocăința este cunoștință? Pocăința este mare cunoștință. Păcătosul adecă înțelege că a făcut rău înaintea Domnului, și se naltă la inima lui lucrarea săvârșită, se pocăiesc și mai mult nu face răul, ci săvârșesc în tot chipul ce e bine, supune și pedepșesc aspru sufletul său, căci a păcătuit. Vezi dar, că pocăința este mare cunoștință". „De aceea, răspunsei, cer și eu dela tine deslușiri; mai întai fiindcă sînt păcătos, ca să cunosc ce fapte să săvârșesc spre a fi viu, căci multe și de multe feluri sînt păcatele mele." „Vei fi viu, zise el, de vei păzi poruncile mele și vei umbla întrênsele; și oricine ascultă aceste porunci și le păzesc va fi viu lui Dzeu".

3. „Domnule, zisei, mai trebuie să te întreb". „Vorbesce, răspunse". „Am auzit, zisei, Domnule, dela oarecare învățatori, că nu este altă pocăință decăt aceea când ne cufundăm în apă și primim iertarea păcatelor noastre de mai nainte". El îmi zise: „Bine ai auzit; căci așa și este. Căci se cuvine ca cel ce odată a dobândit iertarea păcatelor să nu mai păcătuiască, ci curat să rămână. Dar fiindcă tu întrebi de toate, și aceasta îți voi lămuri, fără a îndemna pe ceice vor crede sau și acum cred în Domnul. Căci ceice acum cred sau vor crede în viitor nu au pocăință pentru păcate, ci iertarea păcatelor de mai nainte. Pentru ceice au fost chemați înainte de zilele acestea a așezat Domnul pocăința. Căci cunoscînd Domnul inimile și știind toate mai nainte, a cunoscut slăbiciunea oamenilor și uneltirile diavolului, că face rău servilor lui Dzeu și aduce rele asupra lor. Fiind deci Domnul preatîndurat s'a milostivit de fapta sa și a pus această pocăință iar mie mi-a dat puterea acestei pocăinți. Dar te asigur, zise, dacă după chemarea aceasta mare și înaltă cineva, sedus de diavolul, păcătuesc, nu mai are pocăință. De păcătuesc cineva la fiecare ocaziune și se pocăiesc, apoi aceasta nu este de folos acestui om; căci greu este să fie viu". Îi răspunsei: „Întrebându-te astfel de lucruri am dobândit viață; căci știu, că dacă nu voi mai adaoga la păcatele mele, voi fi viu". „Te vei mântui, zise el, și toți care fac acestea."

4. Iarăș l-am întrebat: „Domnule, fiind tu așa indulgent cu mine, lămuresc-mi și acestea". „Grăesc, zise el". „Dacă o femeie, Domnule, sau iarăș un bărbat oarecare a reposat, iar ceealaltă parte se căsătorește, păcătuesc făcînd aceasta?" „Nu păcătuesc, fu răspunsul; dar de rămîne cineva singur, agonisesc sieși la Domnul onoare mai belșugată și mărire mare; iar de se căsătorește nu păcătuesc. Păzesc deci curățenia și demnitatea și vei fi viu lui Dzeu. Celece îți grăesc acum sau îți voi grăi păzesc-le de acum înainte, adecă din ziua în care mi-ai fost predat, și voi locui în casa ta. Iar păcatele tale de mai nainte se vor ierta de păzesc poruncile mele. Ba tuturor se vor ierta, de păzesc aceste porunci ale mele și vor umbla în această curățenie."

Porunca V.

1. El îmi zise: „Fii răbdător și prudent și vei învinge toate faptele rele și vei face orice dreptate. Căci fiind tu răbdător, Spiritul sânt care locuiește întru tine va fi curat, nu va fi întunecat de alt spirit rău, ci locuind fără împiedecare se va bucura și veseli împreună cu vasul, în care locuiește, și va servi lui Dzeu cu bucurie, având întru sine fericire. Iar de intră arțagul, îndată se strimtoează Spiritul sânt care e foarte simțitor, neavând loc curat, și caută a se depărta de acolo; căci se înădușe de spiritul rău, neavând loc a servi Domnului precum voesce, pentrucă arțagul l-a pătât. Domnul locuiește unde e răbdare, iar în mânie diavolul. Locuind amândouă aceste spirite întrun loc nu aduc folos și sunt spre dauna omului, în care locuiește. Căci luând tu numai puțin pelin și turnându-l în oala cu miere, au nu toată mierea se strică, și atâta miere se strică de puțin pelin, pierde dulceața și nu mai are aceeași plăcere pentru stăpân, căci amărăciunea a făcut-o să nu mai fie bună; iar de nu se pune în miere pelin rămâne dulce și o folosese stăpânul. Vezi deci că răbdarea e mai dulce decât mierea și folositoare la Domnul, și întrînsa locuiește. Iar mânia este amară și nefolositoare. Dacă se amestecă mânia cu răbdarea, aceasta se pêtează și rugăciunea și mai mult nu folosese la Domnul“. „Domnule, zisei, aș voi să cunosc puterea arțagului ca să mă feresc de el“. „Bine, de nu te vei păzi de el tu și casa ta, ai pierdut orice speranță. Dar feresce-te, căci eu sînt cu tine. Dar toți se vor feri de el care se pocăesc din toată inima; căci eu voi fi cu dênșii și-i voi supraveghia; căci toți sunt îndreptați de îngerul prea demn“.

2. „Ascultă deci, îmi zise, lucrarea mâniei cât de rea este, cum nimicesce pe servii lui Dzeu în puterea ei și cum îi abate dela dreptate. Dar nu abate pe cei deplinii în credință, căci asupra lor nici nu poate influența, pentrucă puterea Domnului este cu dênșii; seduce însă pe cei deșerti și îndoelnici. Căci vîzînd el că acești oameni se află bine, se furișează în inima unui atare om și fără cauză, bărbat ori femei, se amăresce din pricina afacerilor pămîntesci, sau pentru un ospet, pentru un cuvîntel, pentru un prieten, pentru primire ori dare, sau alte lucruri de acestea sarbede. Dar toate acestea sunt proaste, deșerte și nefolositoare servilor lui Dzeu. Iar răbdarea este ceva mare și sigur, are putere tare și pîtrunzătoare, cuprinde un teren mare, veselă, bucuroasă, fără griji, preamărînd pe Domnul în tot timpul, neavînd întru sine ceva amar, totdeauna rămâne blîndă și liniscită. Această răbdare locuiește deci la ceice au credința în deplină măsură. Iar mânia este înainte de toate proastă, ușuratică și nepricepută. Apoi din nepricepere purcede amărăciune, din amărăciune agitare, din agitare mânie, din mânie rancoare. Această rancoare, compusă din atâtea rele, nasce un păcat mare și nemîntuitor. Căci când locuiește aceste spirite în acelaș vas cu Spiritul sânt, acel vas nu le poate cuprinde și se varsă. Spiritul simțitor deci, nefiind îndatinat a locui împreună cu spiritul cel rău, nici cu împiet-

rirea, părăsește pe atare om și caută a locui cu blândeța și liniscea. Apoi după ce s'a despărțit de acest om, unde locuise, acest om devine deșert de spiritul drept, și plin de spiritele rele dă înapoi în toate lucrările sale, fiind tras de spiritele rele încoaci și încolo, și este cu totul orbit pentru cunoștința bună. Astfel se întâmplă cu toți îndoelnicii. Feresce-te deci de mânie, cel mai rău spirit care există; îmbracă răbdarea și opune-te mâniei și amărăciunii și te vei afla cu acea vrednicie ce este plăcută Domnului. Caută deci ca nicicând să nu treci cu vederea această poruncă; căci stăpânind tu odată această poruncă, vei putea ține și pe celelalte, cari ți le voi mai porunci. Arată-te în ele tare și cu energie, și toți să fie tari care voesc a umbla întrênsele“.

Porunca VI.

1. „În întâia poruncă, zise el, ți-am poruncit, ca să păzesci credința, frica și înfrânarea“. „Da, răspunsei, Domnule!“ „Acum însă, zise, voi să-ți arăt și puterea lor, ca să cunoști puterea și lucrarea fiecărei din aceste virtuți. Lucrarea lor este dublă: de se află la cel drept ori cel nedrept. Tu deci crede dreptului, iar celui nedrept nu; căci ce este drept are drum drept, iar ce e nedrept strîmb. Tu umblă pe drumul drept și neted, încungiură pe cel nedrept. Drumul strîmb nu are multe căi bătute, ci multe locuri neumblate și piedeci, este greu și plin de spini. Este deci primejdios pentru ceice umblă pe el. Iar ceice umblă pe drumul drept calcă neted și fără piedeci; căci nu este greu nici cu spini. Vezi deci, că e mai bine a umbla pe acest drum“. „Domnule, zisei, voi să umblu pe acest drum“. „Umblă, răspunse el, și fiecare întorcându-se din toată inima la Domnul umblă pe acesta“.

2. „Ascultă acum, zise, despre credință. Omul are 2 ângeri: unul al dreptății, altul al reutății“. „Cum, Domnule, voi cunoaște lucrarea lor, căci amândoi ângerii locuiesc cu mine?“ „Ascultă, răspunse el, și înțelege. Ângerul dreptății este simțitor, rușinos, blând și liniscit. Când acesta se înalță la inima ta îndată îți grăește de dreptate, curățenie, demnitate și cumpătate, de tot lucrul bun, de toată virtutea demnă. Când toate acestea se înalță în inima ta cunoaște că ângerul dreptății este cu tine. Acestea sunt lucrările ângerului dreptății. Acestuia crede și faptelor lui. Acum faptele ângerului reutății. Mai întâi de toate este el arțăgos, amărit și nepriceput, iar faptele lui sunt rele și restoarnă pe servii lui Dzeu; când se înalță acesta în inima ta îl cunoști din faptele lui“. „Domnule, zisei, încă nu înțeleg cum se-l cunosc“. Ascultă, îmi zise, când te apucă mânie sau amărăciune, cunoaște că el este întru tine; apoi pofta afacerilor multe, lux în mâncare și beuturi, beții multe, de obiecte diferite și fără necesitate, pofta după femei, lăcomia, multă îngâmfare, fală etc. Când acestea se înalță în inima ta cunoaște că ângerul reutății este întru tine. Tu cunoscând acum faptele lui lasă-te de el și nu-i crede, căci faptele lui sunt

rele și nefolositoare servilor lui Dzeu. Acum ai lucrările amânduror ângerilor; înțelege-le și crede ângerului dreptății; iar de ângerul răutății despărțese-te, căci învățătura lui este rea spre orice lucrare; de ar fi cineva cel mai credincios bărbat, iar în inima lui se înalță îndemnul acestui ânger, acest bărbat sau femeie trebuie să părăuiască ceva. Și iarăși dacă bărbat sau femeie ar fi de tot răi, și se înalță în inima lui faptele ângerului dreptății, cu necesitate trebuie să facă ceva bine. Vezi deci, zise el, că bine este a urma ângerului dreptății și a se lăpăda de ângerul răutății. Această poruncă îți descopere cele ale credinții; ca să crezi în faptele ângerului dreptății și lucrându-le să fii viu lui Dzeu. Crede că faptele ângerului răutății sunt păgubitoare; întrucât nu le lucrezi vei fi viu lui Dzeu“.

Porunca VII.

„Teme-te, îmi zise, de Domnul și ține poruncile lui; ținând poruncile lui Dzeu vei putea împlini orice lucrare, iar lucrarea ta va fi fără păreche. Căci temându-te de Domnul vei face toate bine; aceasta este frica ce trebuie să o aibi ca să te mântui. Iar de diavolul nu te teme; căci temându-te de Domnul vei învinge pe diavolul, pentru că acesta nu are putere. De cine nu are putere nici să nu te temi; iar celce are deosebită putere poate produce frică. Cine are putere este și temut; iar cine nu are putere este disprețuit de toate. Teme-te însă de faptele diavolului, căci sunt rele. Temându-te de Domnul te temi de faptele diavolului și nu le săvârșezi, ci vei fugi de ele. Frica e de 2 feluri: de voesci a nu lucra cele rele, teme-te de Domnul și sigur nu le vei face; iar de voesci a face cele bune, teme-te de Domnul și le vei săvârși. Astfel frica de Domnul este putere mare și însemnată. Teme-te deci de Domnul și vei fi viu lui; și toți care se vor teme de dânsul păzind poruncile lui vor fi vii pentru Dzeu“. „Domnule, îl întrebai, de ce zici, că ceice păzesc poruncile lui, vor fi vii lui Dzeu?“ „Pentru că, răspunse el, toată făptura se teme de Domnul, deși nu păzesc poruncile lui. Deci ceice se tem și țin poruncile lui au viață la Dzeu; iar ceice nu țin poruncile lui, nu au viață întru sine“.

Porunca VIII.

„Ți-am spus deja, că făpturile lui Dzeu sunt duple; așa și înfrânarea are 2 părți. De unele trebuie să ne înfrânăm, de altele nu“. „Domnule, îi zisei, fă-mi cunoscute de cari trebuie a se înfrâna și de cari nu“. „Ascultă, zise. Reține-te de rău și nu-l face; iar de bine nu te opri și fă-l. (Căci oprindu-te a nu face binele, păcat mare lucrezi); iar dacă te rețini a nu face răul, lucrezi mare dreptate. Reține-te deci de tot răul și lucrează binele“. „Domnule, zisei, cari sunt păcatele, de cari trebuie să mă feresc?“ „Ascultă, răspunse el: de adulteriu și curvie, de beția neînfrânată, de mândria rea, de mândrii multe și de lux în avuție, de lăudăroșie, fală și îngâmfare, de

minciună, clevetire și fățarnicie, de ținerea în minte a răului și de toată hulirea. Aceste fapte sunt cele mai rele în viața oamenilor. De aceste fapte trebuie servul lui Dzeu să se rețină. Căci cine nu se înfrânează de ele nu poate vieții lui Dzeu. Ascultă și acelea cari urmează lor“. „Domnule, zisei, sunt poate și alte fapte rele?“ „Da, răspunse el, și încă multe, de cari servul lui Dzeu trebuie să se înfrâneze: furtul, înșelăciunea, prada, mărturia mincinoasă, lăcomia, pofta rea, amăgirea, deșertăciunea, fanfaronada, etc. Sau nu îți se par acestea rele, chiar foarte rele pentru servii lui Dzeu? De toate acestea trebuie să se înfrâneze servitorul lui Dzeu. Înfrânează-te deci de toate acestea, ca să fii viu lui Dzeu, și să fii scris împreună cu ceice s'au înfrânat de ele. De acestea deci trebuie să te înfrânezi. Ascultă acum, zise el, de ce să nu te reții, ci să faci. De bine nu te reține, ci fă-l“. „Domnule, zisei, arată-mi și puterea celor bune, ca să umblu întrênsele și să slujesc lor, ca lucrându-le să mă mântuesc“. „Ascultă, zise, faptele binelui cari trebuie să le lucrezi și să nu te reții de ele. Mai întâi de toate este credința, frica de Domnul, iubirea, concordia, cuvintele dreptății, adevărul, răbdarea; în viața oamenilor nimic nu este mai bun decât acestea. De va ține cineva acestea și nu să va înfrâna de ele, fericit va fi în viața lui. Ascultă acum celece urmează lor: a ajutama pe văduve, a căuta pe orfani și lipsiți, a scăpa din nevoi pe servii lui Dzeu, a fi ospital (căci în ospitalitate este ocaziune la binefacere), nimănui a nu se opune, a fi așezat, a fi în urma tuturor, a cinși pe bătrâni, a exercia dreptatea, a păstra frăția, a suporta îngâmfare, a fi îndelung-răbdător, a nu ține minte răul, a mângăia pe cei întristați cu sufletul, a primi pe cei căzuți dela credință în urma scandalizării, a-i întoarce înapoi și a-i face cu intențiuni bune, a îndrepta pe păcătoși, a nu asupri pe datorăși și lipsiți, etc. Ce crezi, zise el, sunt acestea bune?“ „Domnule, răspunsei eu, ce poate fi mai bun decât acestea“. „Umblă deci în ele, îmi răspunse, și nu te opri dela ele și vei fi viu pentru Dzeu. Păzesc deci porunca aceasta; de faci binele și nu te reții de el vei vieții lui Dzeu (și), toți vor vieții lui Dzeu care asemenea fac. Și iarăș de nu vei face rău și te vei reține de el, vei fii viu lui Dzeu, și toți vor vieții lui Dzeu, care păzesc aceste porunci și umblă întrênsele“.

Porunca IX.

„Îmi mai zise: „Depune îndoiala și nicipând să nu fii îngrijat a cere ceva dela Dzeu zicând întru tine, că cum pot cere ceva dela Domnul și să primesc, eu, care am păcătuit așa mult contra lui.? Nu cugeta astfel, ci din toată inima te întoarce cătră Domnul și cere dela dânsul fără sfială și vei cunoaște nemăsurata lui bunătate, că nu te-a părăsit, ci va împlini cererea sufletului tău. Căci Dzeu nu este ca oamenii care țin minte răul, ci el nu ține minte răul și este bun cătră făptura sa. Tu deci curățește inima ta de toată deșertăciunea veacului de acum și de cele espuse mai înainte, cere dela

Domnul și toate vei primi, și întru celece ceri nu vei avea scădere, dacă ceri dela Domnul fără teamă. Iar de te îndoesci în inima ta nimic nu vei primi din ceea ce ai cerut. Căci ceice se îndoesc despre Dzeu sunt numai jumătate și nimic din ceea ce au cerut nu vor că-păta întreg. Iar cei deplini în credință toate le cer încrezându-se în Domnul, și vor primi, căci cer fără șovăire, fără a se îndoi de ceva. Fiecare îndoelnic, de nu se va pocăi, cu greu se poate mântui. Curățește deci inima ta de îndoială, îmbracă credința care e satornică și crede lui Dzeu, că vei primi tot ce vei cere dela dânsul. Și dacă cândva cerând ceva dela Domnul ți s'ă împlinesce cererea cam încet, nu te îdoi pentru că nu ți s'ă împlinit cererea sufletului tău îngrabă; căci sigur întârzierea este examinare sau din cauza vrunii păcat, pe care tu nu-l scii. Tu deci nu înceta a propune cererea sufletului tău și o vei primi. De pierzi însă curajul și te îndoesci, învinovătește-te pe tine însuși și nu pe celce nu-ți dă. Privește o atare îndoială; căci este rea și nerațională, pe mulți desrădăcează din credință, deși erau tari și siguri. Pentru că această îndoială este sora diavolului și mult rău face servilor lui Dzeu. Disprețușce șovăirea și o nimicesce în tot lucrul, îmbracă credința tare și puternică. Căci credința toate făgăduie, toate împlinesce, iar șovăirea ne'ncrezându-se în sine e nefericită în toate lucrările. Vezi deci, zise, că credința e de sus, dela Domnul, și are putere mare; iar ne'ncrederea este spirit pământean dela diavolul, nu are putere. Tu deci servește credinții ce are putere, și fugi de ne'ncredere care nu are putere, și vei viețui lui Dzeu, și toți vor viețui lui Dzeu care cugetă acestea".

Porunca X.

1. Lapedă, zise el, întristarea; căci și aceasta este sora ne'ncrederei și a mâniei". „Cum, zisei, Domnule, este sora acestora? căci mi s'ă pare altceva a fi mânia, și altceva întristarea". „Esci nepriceput omule! Nu scii că întristarea mai rea este decât toate spiritele și mai de temut de servii lui Dzeu, și nimicesce pe om mai mult ca oricare alt spirit, și scoate pe Spiritul sânt și iarăș îl mântue?" „Da, Domnule, sânt nepriceput și nu'nțeleg aceste asemănari. Căci cum poate s'ă-l scoată și iarăș s'ă-l mântue, nu pricep". „Ascultă, zise: Ceice nicicând n'au scrutat adevărul, nici n'au căutat cele ale dzeirii, crezând numai, dar s'au ocupat mai departe cu afacerile lor, cu avere, prieteni cu păgânii și alte multe trebi ale veacului acestuia; care deci nu se ocupă cu acestea, nu înțeleg asemănările despre dzeire; căci ele s'ă întunecă de aceste ocupațiuni, degenerază și s'ălbătesc. Precum vițele nobile când nu sunt îngrijite s'ălbătesc între spini și măracini, astfel și oamenii credincioși de se ocupă cu aceste lucruri multe, de cari s'ă vorbit, rătăcesc dela înțelegerea lor (și nimic nu mai înțeleg despre ale dzeirii; căci și de aud despre ale dzeirii, mintea este la ocupațiunile lor) și nimic nu mai pricep de tot. Iar ceice se tem de Dzeu și cercetează ale dzeirii și adevē-

rului, și au inima lor spre Domnul, înțeleg și pricep cele grăite lor mai îngrabă, căci au frica Domnului întrênșii, căci unde locuesce Domnul, acolo este și multă înțelegere. Lipesce-te deci de Domnul și toate vei înțelege și pricepe.

2. „Ascultă deci, zise, ne'ntelegătorule, cum întristarea alungă Spiritul sânt și iarăș îl mântue. Când inoelnicul întreprinde ceva și aceasta nu-i succede din cauza ne'ncederii sale, această întristare întră în om, întristează pe Spiritul sânt și-l alungă. Sau când mânia se prinde de un om din cauza unei afaceri și foarte îl amăresce, iarăș întristarea a întrat în inima omului mâniaș, se întristează pentru lucrarea sa, și-i pare rău că a făcut rău. Atare durere pare a fi urmată de mântuire, pentrucă celce a făcut rău a simțit părere de rău. Amândouë faptele deci întristează spiritul; ne'ncederea pentrucă nu i-a succed înțeprinderea, mânia întristează spiritul pentrucă a făcut rău! Amândouë sunt deci triste pentru Spiritul sânt, ne'ncederea și mânia. Lăpădă deci dela tine întristarea și nu întrista pe Spiritul sânt care locuesce întru tine, ca să nu pășască la Dzeu contra ta și să te părăsiască. Căci Spiritul lui Dzeu care e dat în acest trup nu suferă întristare și lamentare“.

3. „Îmbracă deci veselia care totdeuna are har la Dzeu și e plăcută și te bucură întrênșă. Tot omul vesel lucrează cele bune și cugetă cele bune, și disprețuesce întristarea; iar bărbatul întristat face totdeuna rău; mai ântâi face rău, pentrucă întristează pe Spiritul sânt cel vesel, dat omului; apoi săvêșesece o fărădelege, pentrucă nu se mai roagă nici se mărturisesce lui Dzeu. Căci rugăciunea celui întristat nu are nicipând putere a se ridica la altarul lui Dzeu“. „De ce, întrerupsei, nu se mai înalță la altar rugăciunea celui întristat?“ „Pentrucă, răspunde, întristarea s'a așezat în inima lui; mestecându-se deci întristarea cu rugăciunea nu lasă ca rugăciunea să se înalțe curată pe altar. Căci precum amestecându-se oțet cu vin nu mai au acelaș gust bun, astfel și întristarea amestecându-se cu Spiritul sânt nu mai are aceea rugăciune. Curățesce-te deci de întristarea aceasta rea, și vei fi viu lui Dzeu; și toți vor viețui lui Dzeu care vor lăpăda întristarea și vor îmbrăca toată veselia“.

Porunca XI.

Îmi arătă mai mulți oameni șezând pe bănci, și alt om șezând pe fotoliu și mă întrebă: „Vezi pe ceice șed pe bănci?“ „Ved, răspunsei, Domnule“. „Aceștia, zise, sunt credincioși, iar celce șadé în fotoliu este profet falz care strică gândurile servilor lui Dzeu; dar nimicesce numai pe a inoelnicilor, nu și a credincioșilor. Acești inoelnici vin la dânsul ca la vrăjitor și-l întrebă, ce să va întâmpla cu ei; iar fiind el profet falz, neavând în sine nici o putere a Spiritului dzeesc, le răspunde după întrebările lor și după poștele reântății lor și le umple inima dupăcum ei doresc. Căci fiind el deșert, răspunde celor deșerti încă lucruri deșerte; căci întrebându-l cineva răspunde după deșertăciunea omului. Aduge însă și unele

cuvinte adevărate; căci diavolul îl umple de spiritul său, de ar putea așa să zmulgă pe cineva dintre cei drepți. Ceice sunt deci tari în credința Domnului, îmbrăcați cu adevărul, nu se lipsesc de aceste spirite, ci se feresc de ele. Iar care sunt îndoelnici și care în tot momentul se pocăiesc, aleargă după vrăjitorie ca păgânii, atrăgându-și astfel prin idolatrie păcat mai mare; căci celce întrebă pe profetul mincinos asupra unui lucru idolatru este și deșert de adevăr și neînțelept. Pentru că tot spiritul dat de Dzeu nu se lasă să-l întrebe, ci înzestrat fiind cu puterea dzeirii vorbesce dela sine toate, căci este de sus, din puterea spiritului dzeesc. Iar spiritul care se lasă a-l întreba și care vorbesce după poftele oamenilor este pământesc, fără vază și putere; și de loc nu vorbesce, de nu-l întreabă cineva.

„Domnule, zisei, cum poate omul cunoaște, care dintre ei este profet și care profet falz?” „Ascultă, îmi zise, asupra amânduror profetilor; și cum îți voi vorbi, așa vei judeca pe profet și pe profetul falz. Din viață cunosc, de are omul spiritul dzeesc. Mai întâi, celce are spiritul dzeesc, de sus, este blând, liniscit, smerit și se feresce de toată răutatea și pofta deșartă a acestui veac, se crede inferior tuturor oamenilor, nu răspunde nimănui fiind întrebat, nu grăește în unghiuri, nici când voește vrun om vorbesce Spiritul sânt, ci grăește atunci când voește Dzeu să vorbiască. Când vine deci individul cuprins de spiritul dzeesc în adunarea oamenilor drepți, care au credința în spiritul dzeesc, și adunarea acestor oameni se roagă la Dzeu, atunci ângerul Spiritului profetic, care stă lângă profet, îl umple pe om și plin fiind omul de Spiritul sânt grăește cătră adunare precum voește Domnul. Astfel ți se va arăta de acum înainte spiritul dzeirii. Aceasta este deci puterea Domnului, ce o are spiritul dzeesc. Ascultă deci, zise, despre spiritul pământesc, deșert și fără putere, care este nebun. Mai întâi, acest om crede că are spirit, se înalță pe sine și voește a ocupa jețurile dântăi, îndată este cutezător și obraznic, limbut, petrece în multe plăceri ale unei vieți desfrânate și în alte deosebite rătăcirii, și primesce plată pentru profetiile sale; iar de nu capătă, nu profetește. Spiritul dzeesc poate primi plată și să profetească? Profetul lui Dzeu aceasta nu poate face, dar spiritul acestor oameni este pământesc. Apoi de adunările oamenilor drepți absolut nu se apropie, ci fuge de ei. Se lipesc însă de îndoelnici și de cei deșerți, le profetește în orișicare unghi, îi înșală vorbindu-le cuvinte deșerte după pofta lor; căci el și răspunde celor deșerți. Un vas gol nu se sparge ciocnindu-se cu altul gol, ci mai vartos sună la un loc. Viind el în adunarea plină a oamenilor drepți care au spiritul dzeirii și săvârșesc rugăciune, acel om stă cu totul părăsit, spiritul lui pământesc de frică fuge dela densus, acel om amuțesc și cade de oboseală neputând vorbi ceva. Puind tu vin ori olei în pivniță și pui sub ele un vas gol, apoi iarăș curățesci pivnița, vei lua vasul amintit gol fiindcă gol l-ai pus: astfel și profetii deșerți, venind la un loc cu spiritele dreptilor, rămân precum au venit. Acum ai viața amânduror profetilor. Din fapte și viață deci examinează pe

omul care afirmă că este purtătorul spiritului. Tu crede numai spiritului care vine dela Dzeu și are putere; iar spiritului pământesc și deșert nu crede, căci nu este putere întrînsul; pentrucă vine dela diavolul. Ascultă încă asemănarea ce ți-o voi spune. Ia o piatră și aruncă-o cătră cer și vezi de o poți înțepeni acolo; sau iarăș ia o pompă de apă și stropesce cătră cer, vezi de poți pătrunde cerul". „Domnule, cum se poate întâmpla aceasta; căci amîndouă sunt cu neputință?” „Precum, zise el, sunt acestea cu neputință, așa și spiritele pământesci sunt neputincioase și slabe". Caută acum însă la puterea ce vine de sus. Grindina este un ce foarte mic, și când cade pe capul omului, câtă durere ti face! Sau ia iarăș picătura ce cade de pe țigla coperișului pe pământ și îngăură piatra. Vezi deci că lucrurile și cele mai mici, dacă vin de sus, căzînd pe pământ au mare putere; așa și spiritul dzeesc este puternic, pentrucă vine de sus. Acestui spirit deci crede, iar de celalalt feresce-te".

Porunca XII.

1. Îmi zice: „Lapadă dela tine toată pofta rea, îmbracă pofta bună și sântă; căci îmbrăcînd această poftă vei urî pofta rea și te vei stăpâni pe tine însuți după plac. Pofta rea e sêlbatecă și cu greu sê îmblânzesce; căci este strașnică și nimicesce foarte mult pe oameni în sêlbătăcia ei; îndeosebi de cade în ea un serv al lui Dzeu și de nu va fi prudent, cumplit îl impilează. Ea însă strică numai celorce nu poartă îmbrăcămîntea poștei bune, ci sunt copleșiți de veacul acesta. Pe aceștia îi predă morții". „Cari sunt, zisei, Domnule, faptele poștei rele cari aduc pe om la moarte? Fă-mi-le cunoscute și mă voi feri de ele". „Ascultă, în cari fapte pofta rea ucide pe servii lui Dzeu".

2. „Mai întăi de toate este pofta după o femeie sau bărbat străin, nizuința după bogăție, după multe mîncări deșerte și beuturi, și după multe alte lucruri de lux și nebune, căci fiecare obiect de lux este nebbie și deșertăciune pentru servii lui Dzeu. Aceste poște sunt rele,ucid pe servii lui Dzeu. Căci atare poftă rea este fica diavolului. Trebuie sê ve ferii de poștele rele, ca în înfrînare sê viețuieți lui Dzeu. Iar ceice vor fi stăpăniți de ele și nu se vor opune lor, vor pieri cu desăvêrsire; căci aceste poște aduc moarte. Tu deci îmbracă pofta dreptății și întrarmăndu-te cu frica Domnului te opune lor. Căci frica lui Dzeu locuesce în pofta bună. Vêzîndu-te pofta rea întrarmat cu frica lui Dzeu și opuindu-te ei, se va depărta de tine și nu ți se va mai arêta temêndu-se de armele tale. Tu deci luând cununa pentru învingerea contra ei vino la pofta dreptății, și predă-i învingerea căștigată, servesce-i precum și ea dorește. De vei servi poștei bune și te vei supune ei, vei putea stăpâni pofta rea și sê o supuni cum voiesci".

3. „Domnule, zisei, aș voi sê știu, în ce chip sê servesc poștei bune?” „Ascultă, rês-punse el: Fă dreptate și virtute, adevêr și frica Domnului, credință și blîndeță și orice bine asemenea lor. Făcînd

acestea vei fi slugă plăcută lui Dzeu și vei viețui lui; și celce servese pottei bune va fi viu lui Dzeu". Cu acestea încheiă cele 12 porunci și-mi zise: „Acum ai aceste porunci; umblă în ele și îndeamnă pe ceice te ascultă, ca pocaința lor să fie curată în zilele celelalte ale vieții lor. Împlinesce cu zel serviciul ce ți l-am încredințat și lucră mult; căci vei afla har la ceice voese să se pocăiască și vor crede cuvintelor tale; căci eu voi fi cu tine și-i voi sili să-ți creadă“.

4. I-am zis: „Domnule, poruncile acestea sunt mari, frumoase și mărețe și pot îmbucura inima omului care le poate ține. Dar nu știu dacă oamenii le vor putea păzi, căci sunt foarte grele“. El îmi răspunse: „Dacă însuți ai convingerea că s'ar putea împlini, atunci ușor le poți observa și nu vor fi grele; iar dacă în inima ta deja s'a înălțat gândul că omul nu le poate păzi, nu le vei ține. Acum deci îți spun: De nu te vei păzi, ci le treci cu vederea, nu te vei mântui, nici copiii tăi, nici casa ta, pentru că este lucru hotărît deja de tine, că omul poate observa aceste porunci“.

5. Aceste cuvinte mi le zise în ton aspru, încât mă spăriasem și frică mare mă cuprinsese; chipul lui se schimbă, că om nu putea să se priviască la mânia lui. Văzându-mă el cuprins de frică și înspăimântat începu a-mi vorbi mai blând și-mi zise: „Tu neprudentule, neînțeleptule și nerezolutule, nu pricepi mărirea lui Dzeu cât de mare, puternică și miraculoasă este, căci a creat lumea pentru om și toată făptura sa a supus-o omului, i-a dat puterea toată să stăpâneasă toate ce sunt sub cer? Dacă, zise, omul este stăpânul făpturilor lui Dzeu și toate le stăpânesce, nu va putea el stăpâni și aceste porunci? Va putea, zise, omul va stăpâni toate și toate poruncile acestea, de va avea pe Domnul în inimă. Ceice au numai pe buze pe Domnul, iar inima lor este impietrită și sunt departe de Domnul, acestora sunt aceste porunci grele și aspre. Primiți deci voi care sunteți deșerți și ușori cu credință pe Domnul în inima voastră și veți vedea, că nimic nu e mai ușor, mai dulce și mai plăcut decât aceste porunci. Întoarceți-vă ceice umblați în poruncile diavolului, cari sunt grele, amare și sălbatece excese, și nu vă temeți de diavolul, căci el nu are putere asupra voastră; eu voi fi cu voi, ângerul pocăinții care-l stăpânesce. Diavolul nasce numai frică, dar frica lui nu are stare; nu vă temeți deci de el și va fugi dela voi“.

6. „Îi zisei: „Domnule, ascultă încă puține cuvinte“. „Spune, zise el, ce voesci“. „Omul, zisei, Domnule, este aplecat a păzi poruncile lui Dzeu și nu este nime care să nu ceară dela Domnul ca să-l întăriască în poruncile sale și să-l supună lor, dar diavolul este strașnic și-i tiranizează“. „Nu poate, zise, să tiranizeze pe servii lui Dzeu care din toată inima speră în Domnul. Diavolul îi poate numai ataca, dar învinge nu. Dacă deci vă opuneți lui, fiind învins fugi dela voi rușinat! Care însă, zise, sunt deșerți, se tem de diavolul ca cum ar avea putere. Dacă omul umple niște urcioare potrivite cu vin bun, și unele le lasă cam goale, vine la urcioare (mai apoi) și nu caută

la cele pline — căci scie că sunt pline — ci cercetează pe cele cam goale temându-se că s'a acrit; căci urcioarele puțin goale oțetesc în curând și se pierde gustul vinului. Astfel și diavolul vine asupra tuturor servilor lui Dzeu ispitindu-i. Cei plini de credință i-se opun cu statornicie, iar el se depărtează dela ei neavând pe unde intra. Vine apoi la cei deșerți și găsind loc, intră în ei, și lucia aci ceace voesce, iar ei i-se fac slugi“.

6. „Iar eu vă zic, ângerul pocăinții: Nu vă temeți de diavolul. Căci am fost trimis, zice, să fiu cu voi ceice vă pocăiți din toată inima și să-i întăresc în credință. Credeți deci lui Dzeu, voi, care ați desperat de viață pentru păcatele voastre și ați îngreuiat viața voastră cu păcate noue, căci de vă veți întoarce la Domnul din toată inima și veți lucra dreptate în celelalte zile ale vieții voastre și veți servi lui cu dreptate după voia lui, va vindeca păcatele voastre de mai nainte și veți avea putere a stăpâni lucrările diavolului. Nu vă temeți absolut de amenințările diavolului; căci este fără simțire ca nervii cadavrului. Ascultați de mine, temeți-vă de celce toate le poate, a mântui și a pierde, țineți poruncile acestea și veți viețui lui Dzeu“. Atunci i-am zis: „Domnule, acum sânt tare în toate așezămintele Domnului, pentrucă tu esci cu mine; și sciu că scoți din rădăcini toată puterea diavolului, și noi îl vom stăpâni și vom învinge toate lucrările lui. Sper încă, Domnule, că voi putea păzi poruncile acestea ce mi le-ai dat, întărindu-mă Domnul“. „Le vei păzi, răspuse el, dacă inima ta va fi curată cătră Domnul; și toți le vor ține care își curătesc inimile de poftete deșerte ale lumii acesteia și vor fi vii pentru Dzeu“.

Asămănările (parabole) propuse mie.

Îmi zise: „Sciți, că voi servitorii lui Dzeu locuiți ca străini; căci cetatea voastră departe este de această cetate; dacă, zise, cunoașteți cetatea, în care veți locui, de ce vă preparați aici holde, pompă de mult preț, locuințe și zidiri fără folos? Cine astfel se aranjează în această cetate, nu așteaptă a intra în cetatea proprie. O omule ne'nțelepte, îndoelnice și mizerabile, nu cugeți, că toate acestea sunt ale altuia fiind supuse altei stăpâniri? căci va zice stăpânul acestei cetăți: „Nu voesc ca tu să locuiesci în cetatea mea, ci ieși din această cetate, pentrucă nu vietuesci după legile mele“. Acum având tu holde, case și multe lucruri, fiind alungat de el, ce vei face cu holdele, casa și celelalte ale tale, ce ți-ai agonisit? căci după dreptate grăesce stăpânul acestui ținut: „Sau țini legile mele, sau ieși din țara mea“. Tu deci ce vei face, având deja lege în cetatea ta? din pricina holdelor și a celor agonisite te vei lăpăda cu totul de legea ta și vei umbla în legea acestei cetăți? Socotesce, poate nu-ți folosesc se te lapezi de legea ta; căci dacă voesci să te re'ntorci în cetatea ta nu vei fi primit, ci eschis, pentrucă te-ai lăpădat de legea cetății tale. Caută deci ca, petrecând în străinătate, să nu-ți agonisesci mai mult decât ai trebuință și fii gata, când va

veni stăpânul acestei cetăți să te scoată ca pe unul ce te-ai opus legii, a ieși din cetatea lui și a merge în cetatea ta, și a vieții neconturbat și în bucurie după legea ta. Luați seama voi care serviți Domnului și-l purtați în inimă; lucrați faptele lui Dzeu aducându-vă aminte de poruncile lui și de promisiunile date, credeți că el le va împlini, de vor fi ținute poruncile lui. În loc de țarine cumpărați suflete strîmțorate, fiecare cum poate, de văduve și orfani îngrijiți și nu-i treceți cu vederea, averea și toate agoniseliile voastre cheltuiți-le pentru țarine și case cari le-ați primit dela Dzeu. Căci pentru aceea v-a îmbogățit Domnul, ca să faceți lui aceste slujbe; mai bine este a cumpăra astfel de țarine, bunuri și case, pe cari iarăș le vei găsi în cetatea ta, când te vei așeza acolo. Această cheltuire e bună și sântă, nu are durere, nici frică, ci bucurie. Nu cheltuiți ca păgânii; căci nu vă folosește fiind voi servitorii lui Dzeu; ci mai vîrtos cheltuiți cum se cuvine vouă, în ce veți putea avea bucurie; nu atingeți lucru străin, nici să-l poftiți; căci e stricăcios lucru a pofti ceva străin. Fă lucrul tău și te vei mântui.

Altă asemănare.

Plimbându-mă eu în holda mea și privind la un ulm și la o viță și cugetând asupra lor și a roadelor mi se arătă păstorul zicînd: „Ce cugeți întru tine asupra ulmului și a viței?” „Aflu, răspunsei (Domnule), că foarte bine se potrivesc la olaltă”. El îmi răspunse: „Acești 2 arbori sunt tipurile servilor lui Dzeu”. „Dorese, zisei, să cunosc tipul acestor arbori, de cari vorbesci”. „Vezi, zise, ulmul și vița?” „Ved, Domnule, răspunsei”. „Vița, zise el, face roade, iar ulmul este arbore fără rod; dar de nu s'ar urca vița pe ulm, ci ar rămâne la pământ, n'ar aduce rod mult, iar rodul ce-l face este putred, de nu se acată de ulm. De se sue deci vița pe ulm și acesta o poartă, face rod pentru sine și ulm. Vezi deci că și ulmul dă rod mult, nu mai puțin decît vița, din contră mai mult. (Cum, zisei, Domnule, mai mult?). Vița, zise el, numai înălțându-se pe ulm, face rod bogat și bun, iar zăcînd pe pământ face rod puțin și muced. Această asemănare se realizează în servitorii lui Dzeu, la sêrac și bogat”. „Cum, zisei, Domnule, învață-mă”. „Ascultă, zise el: bogatul are avuții multe, dar în cele cătră Domnul este sêrac fiind prea preocupat de averea sa, și foarte puțin timp are pentru mărturisire și rugăciune la Domnul, și cîtă (rugăciune) are, este mică, neșemnată, fără putere sus. Când deci bogatul grijește de cel sêrac și-i dă cele trebuincioase crede că ceea ce lucră față de cel sêrac poate avea rêsplată la Dzeu, căci sêracul este bogat în rugăciune și mărturisire, și rugăciunea lui are influență la Dzeu: acest avut grijește deci de sêrac fără ezitare; iar sêracul ajutorat de cel bogat mijlocește pentru el, mulțumind lui Dzeu pentru cece i-a dat. Și acesta încă mai mult grijește de sêrac, ca nimic să nu-i lipsiască în ale traiului; căci scie că rugăciunea sêracului e bine primită și bogată la Dzeu. Amîndoi deci își împlinesc datorința. Sêracul se roagă,

în care este bogăția primită dela Domnul; aceasta o aduce Domnului pentru celce poartă grijă de el. Asemene și bogatul împărtășește cu mână darnică pe cel sărac din averea primită dela Domnul. Aceasta este o faptă mare și plăcută lui Dzeu, pentrucă bogatul se nărăvesce cu averea sa, lucră cu darurile lui Dzeu pentru sărac și administrează cu dreptate servițul Domnului. Oamenii cred că ulmul nu aduce roade, dar nu știu, nici înțeleg, că fiind secetă, având ulmul umezală adapă vița, și vița, care ne'nterupt are umezală, aduce rod înđoit pentru sine și ulm. Așa și săracii rugându-se la Domnul pentru cei bogați le măresc avuția, și iarăș bogații purtând grija săracilor cu cele trebuincioase mulțumesc deplin sufletele acestora. Amândoi sunt deci părtași la un lucru drept. Celce face acestea nu va fi părăsit de Dzeu, ci va fi scris în cărțile viilor. Fericiți care posed și înțeleg că avuția lor e dela Domnul (căci cine înțelege acestea poate lucra și ceva bun).

Altă asămănare.

Îmi arătă arbori mulți fără frunză, păreau a fi uscați; toți erau asemene. Și-mi zise: „Vezi, acești arbori?“ „Ved, Domnule, răspunsei, samănă și sunt uscați“. Răspunzând îmi zise: „Acești arbori, care-i vezi, sunt locuitorii acestei lumi“. „Domnule, zisei, de ce sunt asemene și ca cum ar fi uscați?“ „Pentrucă, zise el, în lumea aceasta, nu se ved chiar nici dreptii, nici păcătoșii, ci toți samănă. Căci veacul acesta este pentru drepti iarnă, și nu se pot cunoaște locuind împreună cu păcătoșii. Căci precum arborii iarna toți samănă unul cu altul, dupăce a căzut frunza, și nu se vede cari sunt uscați, cari verzi, astfel și în veacul acesta nu se ved lămurit dreptii, nici păcătoșii, ci toți samănă unul cu altul“.

Altă asămănare.

Altădată îmi arătă mulți arbori, din cari unii înmugurau, alții erau uscați, și-mi zise: „Vezi, zice, acești arbori?“ „Ved, răspunsei, Domnule, unii înverzesc, alții sunt uscați“. „Acești arbori, zise el, cari înverzesc sunt dreptii care vor locui în veacul viitor; căci veacul viitor este adevă vară pentru cei drepti, iarnă însă pentru păcătoși. Când deci se va arăta îndurarea Domnului, atunci se vor descoperi servitorii lui Dzeu, si toți fără deosebire se vor descoperi. Căci precum se ved vara roadele fiecărui arbore și se cunosc care cum este, astfel și roadele dreptilor arătate vor fi în acel veac și se vor cunoaște fiind plini de bucurie. Iar păgânii și păcătoșii, pe care îi vezi arbori uscați, astfel vor fi în veacul acela, uscați și fără roade, se vor arde ca lemne și se vor ved; căci lucrarea lor în viață era rea. Păcătoșii adevă vor ajunge în foc, pentrucă au păcătuit fără a se pocăi, iar păgânii se vor arde, pentrucă n'au cunoscut pe celce i-a creat. Tu deci dă roade, ca cunoscut se fie rodul tău în vara aceea. Reține-te de multe afaceri și se nu mai păcătuesci. Căci ceice se ocupă cu multe, mult și păcătuesc, hotărindu-se numai de afacerile

lor fără a servi Domnului (Ior). Cum deci, zise, poate cere un atare ceva dela Domnul și să primiască, neservind Domnului? Numai ceice servesc vor lua cererile lor, iar care nu slujesc Domnului, nimic nu vor lua. Dacă se ocupă cineva numai cu un lucru, poate servi pelângă acesta și Domnului; căci cugetul lui nu se înstreinează de Domnul, ci va servi lui având cuget curat. Acestea deci făcând, vei putea aduce rod în veacul viitor; și ori cine face aceasta aduce rod.

Altă asemănare.

1. Postind într-o zi m'am suit pe un munte și mulțumiam Domnului pentru toate câte a făcut mie, ved pe păstor stând lângă mine și zicând: „De ce ai venit așa de dimineață încoace?” „Pentru că, răspunsei, Domnule, țin stație”. „Ce însumă, zise el, stație?” „Postesc, răspunsei eu, Domnule”. „Și ce post este, zise, care voi țineți?” „Postesc, Domnule, zisei, dupăcum m'am îndatinat”. „Voi nu știți, zise, cum se postesc Domnului, (de aceea) nefolositor este postul care voi postiți lui”. „De ce, zisei, grăesci aceasta, Domnule?” „Îți spun, zise, că nu aceasta este postul, cum voi credeți; ci te voi învăța postul deplin și plăcut Domnului; ascultă. Dzeu nu voescce acest post deșert; căci cine postescce așa lui Dzeu nu lucră nimic pentru dreptate. Postescce lui Dzeu acest post: nu săvârși nimic rău în viața ta, servescce Domnului cu inimă curată; păzescce poruncile lui umblând în așezămintele lui, nicio poftă rea să nu se înalțe în inima ta; crede lui Dzeu; de vei face acestea și te vei teme de el și te vei înfrâna de tot lucrul rău, vei fi viu lui Dzeu și acestea făcând vei face post mare și plăcut lui Dzeu”.

2. Ascultă asemănarea, care-ți voi spune cu privire la post. Cineva avea țarină și sclavi mulți; o parte o sădi cu vie. Și alegând între sclavii săi pe unul credincios, bine văzut și stimat, îl chemă și-i zise: „Primesce via aceasta, care am sădit-o, îngrădesce-o cu pari până când voi veni, altceva să nu faci la vie; împlinește numai această poruncă a mea și vei dobândi libertatea. Așa se duse stăpânul sclavului departe în străinătate. Ieșind acum sclavul îngrădi viea cu gard de pari. Dar sfârșind îngrădirea observă, că viea este plină de burueni. Și cugetă întru sine zicând: Această poruncă a stăpânului am împlinit; dar voi și săpa această vie și va arăta mai plăcută fiind săpată, și fără burueni va da roade mai multe, ne'năbușind-o mărăcina. Deci se puse, săpă viea, stirpi toate mărăcinele din ea. Și se făcu viea aceasta frumoasă și plăcută neavând mărăcini cari să o înăbușescă. După oarecare timp s'a întors stăpânul sclavului și al țarinei și a ieșit afară la vie. Și văzând viea îngrădită frumos, încă și săpată, toate mărăcinile plivite, iar vitele în floare s'a bucurat foarte de lucrul sclavului. Chiemând îndată pe iubitul său fiu, care era moscenitor, și pe prietenii cu care se sfătuia, le istorisi ce poruncise el sclavului și ce săvârșise acesta. Și aceștia împreună se bucurară de sclav pentru mărturia ce i-a dat-o stăpânul său. Și zice lor: Am promis acestui sclav libertate de va împlini

porunca ce i-am dat-o; el a împlinit porunca, dar a mai lucrat ceva bun în vie, ceea ce foarte mi-a plăcut. Pentru acest lucru al său voese să-l fac împreună moscenitor cu fiul meu, pentru că n'a trecut cu vederea priceperea mai bună, ci a săvârșit-o. Cu aceasta s'a învoit fiul stăpânului, ca sclavul să fie împreună moscenitor al fiului. După puține zile dădu ospet (stăpânul) și trimise lui din ospet multe feluri de bucate. Luând sclavul bucatele, trimise din partea stăpânului, reținu cât era de trebuință lui, iar rămășița o dăruie celor împreună sclavi. Ceialtați sclavi luând bucatele se bucurară foarte și începură a se ruga pentru dânsul, ca să afe și mai mare har la stăpânul său, căci așa se îngrijese de ei. Stăpânul auzise de toate aceste întâmplări și foarte s'a bucurat de fapta lui. Chiemând stăpânul iarăș pe prieteni și pe fiul său le istorisi cele întâmplare cu bucatele trimise; iar ei cu atât mai vârtos se învoiră ca sclavul să fie împreună moscenitor cu fiul lui.

3. „Domnule, zisei eu, nu înțeleg aceste asemănări, nici nu le pot pricepe, de nu mi le vei explica“. „Toate îți voi explica, și ce-ți voi mai vorbi îți voi lămuri. Poruncile (Domnului păzește-le și vei fi plăcut lui Dzeu și vei fi scris în numărul celor ce păzesc poruncile) lui. De faci ceva bun mai mult decât cere porunca lui Dzeu îți agonisești mai multă glorie, și vei ajunge la Dzeu în mărime mai mare, decum ar fi de rënd. Dacă deci păzind poruncile lui Dzeu mai adaugi și aceste exerciții pioase te vei bucura, de le ții după porunca mea“. „Domnule, zic, orice îmi vei porunci voi ține; căci știu că tu ești cu mine“. „Voi fi, zise, cu tine, căci ești foarte dispus a face bine, și cu toți voi fi, zise, care au această dispozițiune. Postul este foarte bun de împlinesc cineva poruncile lui Dzeu. Tu vei ține acest post deci astfel. Mai întâi de toate feresce-te de orice cuvânt rău și de toată pofta rea, curățește inima de toată deșertăciunea veacului acestuia. Păzind acestea, acest post al tău este desăvârșit. Astfel vei face: sfârșind toate cele scrise, în ziua când postesci nu vei gusta decât pâine și apă, calculă spesele ce le-ai face în acea zi pentru masa ta și le dă veduvelor, orfanilor și celor lipsiți, și așa te vei smeri, ca din smerenia ta celce primesce să se umple în sufletul său și să se roage pentru tine la Domnul. Dacă postesci precum ți-am poruncit, atunci jertfa ta va fi primită la Dzeu, și introdus va fi acest post, iar exercițul pios astfel împlinit va fi bun, sânt și Domnului bineplăcut. Ține-le acestea tu cu copiii și întreagă casa ta; ținându-le vei fi fericit; și toți care ascultând le vor ține vor fi fericiți, și vor lua orice vor cere dela Domnul“.

4. Mult l-am rugat, ca să-mi explice asemănarea despre țarină, stăpân, vie, sclav care a îngrădit viea, pari, despre buruenile plivite din vie, despre fiu și prietenii cu care se sfătuia. Căci înțeleseam că acestea sunt asemănări. Iar el răspunzând îmi zise: „Ești cam îndrăzneț la întrebări. N'ai trebuință să întrebi, zise; căci de trebe a ți să descoperi ceva, să face și așa“. Îi zisei: „Domnule, orice mi-ai arătat și nu-mi explici, înzadar le-am văzut căci nu le

înțeleg ce înseamnă; asemenea și de-mi vorbești asemănări și nu mi le explici, înzadar le-am auzit dela tine“. El iarăși îmi răspunse: „Cine este servul lui Dzeu și are pe Domnul în inimă cere dela dânsul înțelegere și va primi-o și va explica orice asemănare și va înțelege cuvintele Domnului, cele grăite în asemănări; iar cei slabi și trândavi la rugăciune se îndoiesc a ruga pe Domnul; dar Domnul este milostiv, și dă fără întârziere tuturor care-l roagă. Tu fiind întârit de ângerul sânt și ai primit dela dânsul astfel de însușire spre rugăciune și nici ești trândav, de ce nu rogi pe Domnul după înțelegere și o vei primi?“ I-am răspuns: „Domnule, avându-te lângă mine, am trebuință să te întreb și să te rog; căci tu-mi arăți toate și grăesci cu mine; iar de le-aș fi văzut sau auzit acestea fără tine, aș ruga pe Domnul să mi le explice“.

5. „Ți-am spus și-ți mai spun încă, zise, că ești viclean și îndrăzneț cerând explicarea asemănărilor. Dar fiind așa stăruitor, ți voi explica asemănarea despre țarina și celelalte obiecte după rândul lor, ca tuturor să le faci cunoscute. Ascultă deci, zise, și înțelege. Țarina este lumea aceasta; iar domnul țarinei este care toate a făcut și le-a întocmit și le-a dat putere (fiul este Spiritul sânt), sclavul este fiul lui Dzeu; vițele de vie este poporul acesta pe care însuș l-a sădit; parii sunt sântii ângeri ai Domnului care țin la un loc pe poporul lui; măcănele plivite din vie sunt fărădelegile servitorilor lui Dzeu; bucatele trimise dela ospet sunt poruncile date poporului prin Fiul său; prietenii și sfetnicii sunt sântii ângeri, cei ântâi șezători; depărtarea stăpânului este timpul până la revenirea lui“. „Domnule, îi răspunsei, toate sunt mărețe, minunate și prealăudate. Și eu să fiu fost în stare a le înțelege? Nici altul între oameni, fie el ori cât de înțelept, nu le poate înțelege. Domnule zisei, mai explică-mi ceea ce voesc încă să te rog.“ „Spune, zise el, ce voesci?“ „Pentruce, răspunsei, Domnule, Fiul lui Dzeu are în asemănare chipul sclavului?“

6. „Ascultă, zise el. (Nu) are Fiul lui Dzeu chipul sclavului, ci putere mare și stăpânire“. „Cum, zisei, Domnule, nu înțeleg?“ „Pentrucă, zise, Dzeu a sădit viea, adecă a creat poporul și l-a predat Fiului; iar Fiul a pus asupra lor pe ângeri ca să-i păziască; el însuș i-a curățit de păcatele lor multe suferind și multe chinuri purtând; căci nicio (vie) nu poate fi săpată fără osteneală și încordare. El deci, care a curățit păcatele poporului, le-a arătat căile vieții dându-le legea ce a primit-o dela Tatăl său. (Vezi, zise, că însuș este Domnul poporului, pentrucă toată puterea a primit dela Tatăl său). Că stăpânul a ținut sfat cu Fiul și ângerii aleși asupra primirii în moscenire a sclavului, ascultă: Pe Spiritul sânt care exista de mai înainte, creatorul tuturor făpturilor, l-a pus Dzeu să locuiască întrun trup ales de el însuș. Acest trup, în care a locuit Spiritul sânt, i-a slujit bine umblând în sântenie și curățenie, întrun nimic profanând pe Spiritul. Pentrucă vieții bine și curat, împreună cu Spiritul răbdă oboseli și munci, arătându-se tare și bărbătesc, avu parte cu Spiritul sânt. Căci plăcu (lui Dzeu) viețuirea acestui trup,

pentru că nu se pângări pe pământ fiind purtătorul Spiritului. S'a sfătuit deci cu Fiul și cu ângerii aleși ca și acest trup, care servi Spiritului fără prihană, să aibă loc de locuință și să nu se creadă că răsplata (servițului său a pierdut-o; căci tot trupul va lua răsplata) care se va afla nepătat și fără prihană, întru care a locuit Spiritul sânt. Acum ți s'a explicat și această asemănare.

7. „Domnule, zisei, foarte m'am bucurat auzind această explicație“. „Ascultă acum, zise. Păstrează curat și nepătat acest trup al tău, pentru că spiritul ce locuiește într'el se-îi deie mărturie, și se îndrepte trupul tău. Caută să nu se înalțe în inima ta cugetul că acest trup este peritor și ai putea abuza de el pentru o faptă rușinoasă. Căci dacă pângărești trupul tău, pângărești și pe Spiritul sânt; iar de pângărești pe spiritul, nu vei avea viață“. „Dacă oarecine, zisei, Domnule, ar fi fost înainte de a auzi aceste cuvinte în nesciință, cum se va mântui omul care a pângărit trupul său?“ „Pentru păcatele din nesciință de mai înainte numai Dumnezeu poate da mântuire; căci el are toată puterea. (Totuș poartă grijă de tine și atotputernicul și preainduratul Domn va vindeca păcatele de mai înainte din nesciință) dacă în viitor nu vei mai pângări trupul tău și pe Spiritul. Amândouă acestea fac un întreg și unul nu poate fi pângărit fără de celalalt. Amândouă țin-le curate și vei fi viu lui Dumnezeu“.

Asămănarea VI.

1. Odată ședeam în casă, preamăriam pe Domnul pentru cele văzute și cugetam asupra poruncilor, că sunt bune, eficace, plăcute și maiestose și pot mântui sufletul omului, zicând întru mine: „Fericit voi fi, de voi umbla în aceste porunci, și fericit va fi oricine va umbla întru ele.“ Cum vorbiam astfel întru mine, îl vedeam fără veste șezând lângă mine și zicând: „De ce te îndoiesc despre poruncile date ție? Sunt bune; nu te îndoiești deci cât de puțin, ci îmbracă credința Domnului și umblă într'ele; căci eu te voi întări în ele. Aceste porunci sunt folositoare celor care vor să se porăiască; căci dacă nu vor umbla în ele înzadar este pocăința lor. Drept aceea care vă pocăiți lăpădați răutatea acestui veac, care numai vă pierde; îmbrăcați toată virtutea dreptății și veți putea păzi aceste porunci și nu veți mai înmulți păcatele voastre. (Dacă nimic nu veți mai adăuga, vă veți feri de păcatele voastre de mai înainte) umblați deci în aceste porunci ale mele și veți viețui lui Dumnezeu. Toate acestea voesc să vi le fiu spus.“ Și după ce vorbi acestea cu mine îmi zice: „Să mergem în țarină și-ți voi arăta pe „păstorii oilor“.“ „Să mergem, zisei, Domnule“. Și ajunserăm într'un șes, și-mi arăta un păstor tânăr îmbrăcat cu haină de culoare ca șofranul. El păsea oi foarte multe, și oile acelea păreau foarte încălate și risipitoare și vesele săriau dintr'un loc într'altul; iar păstorul însuși era vesel de turma sa; ținuta păstorului era foarte veselă și alerga încoace și încolo după oi (și alte oi am văzut încălate și risipitoare într'alt loc, dar nu săriau).

2. Și-mi zise: „Vezi pe acest păstor? „Îl ved, răspunsei, Domnule“. „Acesta, zise, este ângerul plăcerii și al amăgirii. Acesta pierde sufletele servitorilor lui Dzeu și le abate dela adevăr, ademenindu-i cu poftre rele, în cari se pierd. Căci uită de poruncile lui Dzeu celui viu și umblă în amăgiri și poftre deșerte și se pierd de ângerul acesta unii spre moarte, alții spre cădere“. Îi zisei: „Domnule, nu înțeleg ce însemnează „spre moarte și spre cădere“. „Ascultă, zise: Oile ce vezi vesele și zburdând sunt ceice pentru totdeauna s'au lăpădat de Dzeu, și s'au dat pe sine (pofteilor veacului acestuia. În aceștia nu este pocăință spre viață; căci au adaus la păcatele lor, și adevă că au hulit numele lui Dzeu. Pe aceștia îi așteaptă moartea. Iar oile cari vezi că nu sâr, ci pasc pe un loc, acestea sunt ceice s'au dat pe sine) exceselor și amăgirilor, dar n'au hulit pe Domnul. Aceștia deci s'au lăpădat de adevăr; ei au speranța pocăinții, în care pot fi vii. Căderea are deci speranța înoirii, iar moartea numai pierzare vecinică“. Am mers apoi mai departe și-mi arătă un păstor mare, după înfățișare cam sêlbatec, îmbrăcat cu piele albă de capră, traistă pe umeri, toiag tare, nodoros și bici; privirea lui era aspră, încât mă temui de dênșul; așa privire avea! Acest păstor primi oile dela păstorul cel tinăr, pe cele încălate și risipitoare, dar cari nu sâriau, și le mênă întrun loc costiș, plin de spini și mărăcini, încât de spini și mărăcinile cu ghimpi oile nu puteau ieși, ci se infundară în spini și mărăcini. Așa incurcate păseau spini și mărăcinile cu ghimpi și suferiau mult de loviturile biciului; le mênă încoace și încolo, nu le lăsa se odihniască, și aceste oi deloc nu aveau soartă bună.

3. Vězându-le eu așa lovite cu biciul și chinuite mi s'a făcut milă de ele căci erau așa chinuite și nu aveau deloc repaos. Zisei deci păstorului, care vorbea cu mine: „Domnule, cine este acest păstor atât de nemilos și amărit, care nu are absolut inimă pentru aceste oi?“ „Acesta, zise, este ângerul pedepsirii; este dintre ângerii drepti, dar are oficiul a pedepsi. El primind pe ceice s'au abătut dela Dzeu și umblă în poftre și amăgirile acestui veac îi pedepsește, dupăcum sunt vrednici, cu pedepse grele și deosebite“. „Aș dori, zisei, Domnule, să cunosc, ce sunt aceste pedepse deosebite?“ „Ascultă, zisei pedepsele și chinurile deosebite. Pedepsele sunt luate din viață; căci se pedepsește unii cu pagube, alții duc lipsuri, alții cad în deosebite boale, alții nu au loc statornic, pe alții hulesc oameni nevrednici și sufer alte neplăceri; căci mulți, fiind nestatornici în planurile lor, se aruncă în multe afaceri și nimic nu le succede. Și zic că n'au noroc în afacerile lor, dar nu se înalță în inima lor gândul că au săvêrsit fapte rele, ci cer numai dela Domnul. Când se pedepsește deci în deosebite chipuri, atunci mi s'au predat mie ca greu pedepsindu-i să-i fac tari în credința în Domnul, și celelalte zile ale vieții lor vor servi Domnului cu inimă curată; (iar de se vor pocăi, atunci se vor înalța în inima lor faptele rele săvêrsite, și atunci vor preamări pe Dzeu zicând, că este drept judecător și cu dreptate fiecare

a suferit după faptele sale; vor servi în viitor Domnului cu inimă curată) și vor avea noroc în toate lucrările lor, primind dela Domnul orice vor cere; și atunci vor preamări pe Domnul, că nuau fost predați și nimic rău nu vor mai suferi“.

4. „Domnule, zisei, explică-mi încă aceasta“. „Ce poftesci, zise el“. „Vor fi chinuiți cei îmbuibăți și amăgiți atât timp cât au petrecut în îmbuibare și amăgire?“ „Da zise el, atâta timp vor fi chinuiți“. (Domnule, zisei, aceasta e prea puțin), căci cei îmbuibăți și care au uitat pe Dzeu se se pedepsiască de 7 ori“. „Zise, esci ne'ntept și nu cugeți la puterea chinului“. „Da, Domnule, zisei, de aș înțelege, nici nu te-aș ruga să-mi explici“. „Ascultă, zise, puterea amândurora. Timpul îmbuibării și al amăgirii este o oră; iar al chinului are putere de 30 de zile. Dacă cineva o zi a trăit în îmbuibare și amăgire va fi pedepsit o zi, ziua aceasta de chin este asemenea cu un an întreg. Câte zile trăește cineva în îmbuibare, atâția ani se va chinui. Vezi deci, zise, că timpul îmbuibării și al amăgirii este scurt, iar al pedepsei lung“.

5. „Domnule, zisei, încă nu'nteleg pe deplin timpul amăgirii, îmbuibării și chinului; explică-mi-l mai lămurit“. Răspunzând zise: „Nepriceperea ta aceea rămâne, și nu voesci să-ți curățești inima și să servești lui Dzeu. Vezi, zise, ca să nu se împlinască vremea, iar tu tot ne'ntept să fii. Ascultă deci, zise, precu'm voesi să le înțelegi. Celce trăește în îmbuibare și amăgire o zi și lucrează ce voește, s'a cufundat în mare ne'ntepeciune și nu înțelege lucrarea ce săvârșește; căci până dimineața uită cecece a făcut cu o zi mai înainte; pentrucă îmbuibarea și amăgirea nu au memorie din cauza neprudenții de care sunt cuprinse, iar pedeapsa și chinul când se lipsesc de om o zi îl pedepsesc și chinuesc un an; pentrucă pedeapsa și chinul au memorie puternică. Cel chinuit și pedepsit anul întreg își aduce aminte de îmbuibare și amăgire și cunoaște, că suferă rele pentru acestea. Fiecare om deci care trăește în îmbuibare și amăgire astfel se pedepsește, pentrucă având viață s'au dat pe sine morții“. „Domnule, zisei, cari plăceri sunt stricacioase?“ „Orice faptă, răspunse, este pentru om îmbuibare, de-i face plăcere: căci și cel arțăgos are plăcere când săvârșește fapta sa; asemenea curvarul, bețivul, clevețitorul, mincinosul, lacomul, înșelătorul etc. când satisfac boalei lor simțesc plăcere ne'nfrenată în fapta lor. Toate aceste plăceri de îmbuibare sunt păgubitoare pentru servitorii lui Dzeu și pentru aceste amăgiri suferă pedepse și chinuri. Există însă plăceri cari sunt mântuitoare omului. Mulți adevărat arată exces făcând bine fiind purtați de plăcerea lor. Această plăcere folosese servitorilor lui Dzeu și câștigă acestui om viață; iar plăcerile de mai înainte le aduc chinuri și pedepse; de stăruesc și nu se pocăesc își câștigă moarte“.

Asămănarea VII.

După câteva zile l-am văzut pe șesul acela unde văzusem păstorii, și zise cătră mine: Ce ceri?“ „Domnule, zisei, te-aș ruga să

poruncesi ca păstorul pedepsitor să se depărteze dela casa mea, căci mult mă supără". „Tu trebuie tocmai, zise, să fi strimtorat, căci astfel a poruncit ângerul cel preamărit în privința ta; căci voește să te scie examinat". „Dar, Domnule, zisei, ce rău am făcut, să fiu predat acelui ânger?" „Ascultă, zise; păcatele tale sunt multe, dar nu așa grele încât să fi predat acestui ânger; ci casa ta a lucrat multe fără-delegi și păcate, și s'a amărit foarte ângerul preamărit pentru faptele lor, și de aceea a poruncit ca tu să fi strimtorat câtva timp, ca și aceștia să se pocăiască și să se curățească de orice poftă a acestei lumi. Când deci să vor fi pocăit și curățiți, atunci se va duce (dela tine) ângerul pedepselor". „I-am respuns: Domnule, dacă aceia au făcut acestea că ângerul preamărit s'a amărit foarte, ce am făcut eu?" „Aceia, zise, nu pot fi altfel strimtorați, de-nu vei fi tu strimtorat, capul familiei; fiind tu strimtorat cu necesitate și aceia vor fi strimtorați, iar mergându-ți bine, ei nu pot fi în strimtoare". „Dar iată zisei, Domnule, ei s'au pocăit din toată inima". „Sciu, zise, și eu că s'au pocăit din toată inima; crezi tu că celorce se pocăesc îndată li s'e iartă păcatele? Nu, deloc; ci celce se pocăesc trebuie să chinuiască sufletul său și să se smeriască foarte tare în toată lucrarea sa și să se chinuiască cu toate chinurile posibile; și de va suporta cu statornicie necazurile ce vin asupra lui, atunci se va milostivi de tot de dânsul celce toate a creat și stăpânesce și-i va da vindecare. Aceasta însă s'e întâmplă numai (dacă vede inima) celuice se pocăesc curată de toată fapta rea. De folos este ție și casei tale ca acum să fi strimtorat precum a poruncit acel ânger al Domnului care te-a dat mie; și tu mulțumesc pentru aceasta Domnului, că te-a crezut vrednic a-ți descoperi mai nainte nevoia, ca cunoscându-se o suporti cu tărie". I-am zis: „Domnule, fi cu mine și voi suporta orice nevoie". „Eu, zise el, sunt cu tine; voi ruga pe ângerul pedepselor, ca să te strimtoareze mai ușor; dar puțin timp vei fi strimtorat, apoi iarăș va fi bine în casa ta; numai fii statornic smerindu-te și servind Domnului din toată inima curată, copiii tei și casa ta, și umblă în poruncile mele și va putea fi tare și curată pocăința ta. Dacă vei păzi acestea cu casa ta să va lua orice nevoie dela casa ta; și dela toți, zise, să va depărta calamitatea, care umblă în aceste porunci ale mele.

Asămănarea VIII.

1. Îmi arătă o salce mare, care umbria șesuri și dealuri și sub umbra sălcii sunt adunați toți care chiamă numele Domnului. Ângerul Domnului cel preamărit și înalt stătea lângă salce având un cuțit mare, tăia ramuri din salce și le dădea poporului ce se umbria sub salce; dădea numai ramuri mici, cam un cot de lungi. Iar dupăce luară ramuri lăsa ângerul cuțitul, iar copacul acela era neatins cum îl văzusem mai nainte. Mirându-mă ziceam întru mine: „Cum poate fi acest arbore neatins, dupăce s'au tăiat atâtea ramuri?" Îmi zise păstorul: „Nu te mira, că arborele a rămas întreg, deși s'au tăiat din el atâtea ramuri; (ci așteaptă) când toate vei fi văzut, zise, și

să vor explica ce însemnează". Ângerul, care dăduse ramurile poporului, iarăş le ceru înderēt dela ei; şi cum le-au primit, astfel îi chemă la sine şi fiecare dădea ramurile. Iar ângerul Domnului le luă şi le examină. Dela unii primi ramurile uscate şi ca roase de molii; ângerul porunci ca aceştia să stee de o parte. Alţii iarăş le dădură jumătate uscate; şi aceştia stătură separat. Alţii dădură ramurile uscate, dar nu erau roase de molie; şi aceştia se aşezară de o parte. Alţii dădură ramurile jumătate uscate; aceştia încă se aşezară separat. Alţii dădură ramurile jumătate uscate şi avēnd crepături; şi aceştia se puseră de o parte. (Alţii dădură ramurile verzi şi cu crepături, şi aceştia stătură separat). Alţii dădură ramurile jumătate uscate şi jumătate verzi; aceştia încă se puseră de o parte. Alţii aduseră ramurile 2 părţi ale ramului verzi, iar partea a treia uscată; şi ei se puseră separat. Alţii le dădură 2 părţi uscate, a treia parte verzi; şi ei se puseră separat. Alţii dădură ramurile mai de tot verzi, numai puţin erau uscate, şi adecă la vērŃ, dar aveau crepături; şi ei se puseră de o parte. Dela altele era numai puţin verde, iar rămăşiţa ramurilor uscată; şi aceştia se aşezară separat. Alţii însă veniră şi aduseră ramurile verzi cum le-au primit dela ânger. Partea mai mare a adunării aduse astfel de ramuri. Iar ângerul se bucura de dēnşii foarte; şi ei se aşezară separat. (Alţii însă dădură ramurile verzi şi avēnd vlăstari; şi aceştia se puseră de o parte; pentru dēnşii încă se bucură foarte ângerul). Alţii dădură ramurile lor verzi, cu vlăstari, dar vlăstarii aveau oarecare rod. Şi foarte veseli erau aceşti oameni, ale căror ramuri erau astfel. Ângerul încă se veselia pentru dēnşii, chiar faţa păstorului se veselî pentru ei.

2. Ângerul Domnului porunci să se aducă cununi. Şi fură aduse cununi ca de finici, şi încunună pe oamenii care dădură ramurile lor cu vlăstari purtând oarecare rod, şi-i lăsă în turn. Şi pe ceialaltii îi trimise în turn care dăduseră ramurile cu vlăstari deşi nu aveau rod, şi le dădu sigil. Toţi aveau îmbrăcăminte albă ca neaua ceice intraseră în turn. Celorce aduseseră ramurile verzi, cum le primiseră, dădu haină şi sigil. Dupăce sfērşi ângerul acestea, zise cătră păstor: „Mă duc; iar tu vei pune pe aceştia între ziduri, dupăcum fiecare va fi vrednic să locuiască. Priyescă însă bine la ramurile lor, şi astfel le dă loc; fii cu multă grijă. Caută, zise, să nu te înşale cineva. Iar de te va înşela vrurul, îl voi examina pe altar". Aceste grăind păstorului s'a depărtat. Iar depărtându-se ângerul zise păstorul cătră mine: „Vom lua ramurile tuturor şi le vom sădi, ca să vedem cari din ele au viaţă". „Domnule, zisei lui, cele uscate cum vor mai avea viaţă în ele?" El răspunzēnd îmi zise: „Arborele acesta e salce şi aceasta e tenace; dacă deci ramurile să sădesc şi rădēcinile au puţină umezală multe vlăstăresc din ele; vom face probă şi le vom da apă. Dacă vrura din ele poate rămâne vie ne vom bucura; dacă însă nu va putea, cel puţin eu nu sânt învinit că nu le-am purtat grija". Păstorul îmi porunci să le chem după rēndul în care erau puse. Rēnd după rēnd veniră şi dădură

ramurile păstorului. Iar păstorul luă ramurile, le sădi după rëndul lor, și după ce le sădi le udă cu apă multă, că nu se mai vedeau ramurile din apă. După ce udă ramurile îmi zise: „(Să mergem) și după puține zile ne vom reîntoarce și vom căuta la ramuri; căci cece a pus acest arbore aci voesce ca toți să fie vii care au primit ramuri din acest arbore. Sper și eu, că cele mai multe ramuri vor viețui după ce primară umezală și fură udate cu apă.“

3. „Domnule, zic lui, explică-mi ce însemnează acest arbore?“ Căci sânt în nedumerire în privința lui fiind întreg deși s'au tăiat ramuri din el, ba se înfățișează ca cum nimic n'ar fi fost tăiat; de aceea sânt în nedumerire.“ „Ascultă, zise. Arborele acesta mare care umbresce dealuri, văi și întreg pământul este legea lui Dzeu, care s'a dat pentru toată lumea; iar această lege este Fiul lui Dzeu, predicat până la marginile pământului; popoarele în umbră sunt ceice au ascultat predica și au crezut întrênsul; iar ângerul este marele și preamăritul Mihail care are putere asupra acestui popor și-l stăpânesce. Căci acesta este care a dat legea în inima credincioșilor; veghiază asupra lor, de o păzesc aceia, căror a dat-o. Vezi ramurile fiecăruia: ramurile însemnează adecă legea. Vezi multe ramuri nefolositoare, înțelegi că ele sunt ceice n'au păzit legea, și vei vedea și locuința fiecăruia.“ Zisei lui: „Domnule, de ce a lăsat o parte să între în turn, iar pe cealaltă ți-a dat-o ție?“ El răspunse: „Pe ceice au călcat legea primită dela el, i-a dat în puterea mea spre pocăință; iar pe ceice au bineplăcut legii, au păzit-o, îi ține sub puterea sa“. „Cine sunt, zisei, Domnule, care fură încununați și intrară în turn?“ („Sunt, zise, care au luptat contra diavolului și l-au învins, aceștia au fost încununați). „Aceștia sunt ceice au pățimit pentru lege; iar ceialalți care dădură ramurile lor verzi cu vâlstare, dar fără oarecare rod, sunt cei asupriți pentru lege, dar n'au pățimit, nici n'au lăpădat legea lor. Ceice au predat ramurile lor verzi cum le-au primit au viețuit cu demnitate, dreptate și zel din inimă curată și au păzit poruncile Domnului. Celelalte vei înțelege când vom cerceta ramurile sădite și udate.“

4. După puține zile am venit la acel loc și ședea păstorul la locul ângerului, iar eu luai loc lângă el. Și-mi zise: „Începe pânză curată (și-mi servește. Am încins pânză curată) de materie dură“. Vêzând apoi că am încins și sânt gata a-i servi îmi zise: „Chiamă pe oamenii ale căror ramuri au fost sădite, după rëndul în care a dat fiecare ramurile“. Și mă dusei în șes, chemai pe toți; și stăteau rënd după rënd. El le zise: „Fiecare să scoată ramul său și să-l aducă la mine“. Mai ântâi dădură ceice aveau uscate și scrijelite și se aflară astfel uscate și scrijelite; le porunci să stee separat. Apoi au dat ceice aveau uscate, dar neroase; unii din ei dădură ramurile verzi, alții uscate și ca roase de molie. Celorce le-au dat verzi porunci să stee separat, iar celorce dăduseră uscate și roase porunci să stee cu cei dântâi. Apoi dădură cei cu de jumătate uscate și sparte; mulți din ei le dădură verzi fără crepături; alții verzi cu

vlăstari, iar pe vlăstari cu roade, cum aveau cei încununați care se duseră în turn; alții le dădură uscate și roase, alții uscate și neroase, alții de jumătate uscate și cu crepături, cum erau și mai înainte. Le porunci ca fiecare să stea de sine, adică unii în rëndul lor cuvenit, iar ceilalți separat.

5. Apoi dădură ceice aveau ramuri verzi dar cu crepături; aceștia toți le dădură acum verzi și se puseră în rëndul lor. Se bucură păstorul pentru ei, căci toți s'au schimbat și au lăpădat crepăturile. Dădură și ceice aveau de jumătate verzi și de jumătate uscate; ramurile unora erau acum de tot verzi, ale altora de jumătate verzi, ale altora uscate și roase, ale altora verzi și având vlăstari. Toți aceștia intrară în rëndul lor. Apoi dădură ceice aveau 2 părți verzi, iar a treia era uscată; mulți din ei dădură verzi, mulți jumătate uscate, alții uscate și roase; aceștia ocupară rëndul lor. Apoi dădură ceice aveau 2 părți uscate și a treia parte verde. Mulți din ei dădură jumătate uscate, alții uscate și roase, alții jumătate uscate și având crepături, puțini verzi. Aceștia toți stătură în rëndul lor. Dădură și ceice aveau ramuri verzi numai puțin uscate și având vlăstari. Și aceștia se duseră la rëndul lor. Apoi dădură ceice aveau parte mică verde, iar cealaltă era uscată; ramurile acestora erau acum parte mai mare verzi și cu vlăstari și rod în vlăstari, iar celelalte erau toate verzi. De aceste ramuri se bucură păstorul foarte, căci astfel au fost aflate. Și aceștia fiecare ocupă loc în rëndul său.

6. După ce păstorul examinase toate ramurile îmi zise: „Spus-ți-am, că acest arbore este foarte tenace? Vezi, zise, câți s'au pocăit și mântuit.“ „Da, domnule, răspunsei!“ „Din acestea, zise, poți cunoaște că mila Domnului este mare și preatnaltă și dă spiritul pocăinții celor vrednici.“ „Domnule de ce nu s'au pocăit toți?“ „A căror inimă, zise, a văzut el că se va curăți și va servi lui din toată inima, aceluia a dat pocăință; iar a căror vicleșug și răutate văzu, care numai fățărăsc pocăința, nu le-a dat pocăință, ca se nu profaneze mai odată numele lui.“ Zisei lui: „Domnule, explică-mi acum cine este fiecare din ceice au depus ramurile și locuința lor, pentru că ceice au crezut și au primit sigilul, dar l-au vătămât și nu l-au păzit întreg, se audă și se se înțeleptească în faptele lor, se se pocăiască, și primind sigilul dela tine se preamărească pe Domnul, căci i-a miluit, și te-a trimis a le înoui spiritele.“ „Ascultă zise. Ale căror ramuri se aflară uscate și roase de molie, aceștia sunt apostazia și tradatorii bisericii și ceice huliră în păcatele lor pe Domnul, ba chiar se rușinară de numele Domnului chemat asupra lor. Aceștia deci sunt perduți pe veci pentru Dzeu. Vezi, că nici unul din ei nu s'a pocăit, deși au auzit cuvintele ce le-am poruncit ție despre ei; dela aceștia viața s'a depărtat. Iar ceice au dat cele uscate, dar nu putrede, stau aproape de aceștia; căci erau fățarnici și lățitori învătăturilor falze și sminteau pe servitorii lui Dzeu, mai vartos însă pe ceice păcătuiseră nelăsându-i să se pocăiască, ci îi

sfătuiau cu învățăturile lor bune. Aceștia mai au speranță de pocăință. Vezi, mulți din ei s'au și întors de când le-am spus poruncile mele; și se vor mai pocăi. Iar ceice nu se vor pocăi au pierdut viața; câți însă s'au pocăit, s'au făcut buni și locuința lor este în lăuntru zidului dântăi; unii chiar în turn s'au suit. Vezi, zise, că pocăința păcătoșilor aduce viață, iar nepocăința moarte."

7. „Ceice au dat de jumătate uscate și cu crepături, ascultă și explicarea lor. Ale căror ramuri erau numai de jumătate uscate sunt cei indoelnici; căci sunt nici vii nici morți. Iar ceice au de jumătate uscate cu crepături, aceștia sunt cei indoelnici și clevetitori deodată, care nicipând nu au pace între olaltă, ei pretutindene se ceartă. Dar și pentru aceștia, zise, este pocăință. Vezi, zise, că unii dintre ei s'au pocăit. Și mai este speranță de pocăință. Iar ceice din ei s'au pocăit, zice, au locuință în turn; care înse se vor pocăi mai târziu, vor locui în lăuntru zidurilor. Din contră ceice nu se pocăiesc, ei stăruesc în faptele lor, cu moarte vor muri. Ceice au dat ramurile lor verzi având crepături, aceștia totdeauna au fost credincioși și buni, dar erau jaluzi între sine pentru înțâietate și orice fel de mărire; dar toți sunt nebuni pentru că se pizmuesc între sine din cauza înțâietății. Totuș auzind ei poruncile mele, fiind buni s'au curățit și îndată s'au pocăit. Locuința lor se făcu așa în turn. Dacă însă cineva iarăș s'ar întoarce la ceartă, atunci se va scoate din turn și va pierde viața sa. Toți vor avea vieață de vor ține poruncile Domnului; în porunci însă nimic nu e cuprins despre înțâietate și oarecare glorie, ci despre îndelungărbdare și smerenia unui bărbat. Întru acestea deci este viața Domnului, iar în dezbinări și în călcările legii moarte."

8. Ceice au dat ramurile de jumătate verzi de jumătate însă uscate sunt cei incurcați în afacerile lor, care nu se lipsesc de sânți. De aceea viețuesc jumătate din ei, iar cealaltă jumătate e moartă. Mulți însă s'au pocăit auzind poruncile mele. Ceice s'au pocăit vor locui în turn. Unii din ei însă s'au lăpădat de tot. Aceștia nu mai au pocăință; căci pentru afacerile lor au hulit pe Domnul și în urmă s'au lăpădat. Au pierdut viața pentru nelegiuirea săvârșită. Mulți din ei au disperat. Aceștia se mai pot pocăi, dacă vor face aceasta în grabă, și vor avea locuință în turn; dacă însă vor întârzia cu pocăința, atunci vor locui în lăuntru zidurilor; iar de nu se vor pocăi, și ei au pierdut viața. Ceice au dat 2 părți verzi, iar a treia parte fiind uscate, sunt ceice s'au lăpădat în telurite chipuri. Mulți (din ei) s'au pocăit (și au căpătat locuință în turn; alții iarăș cu desevêrsire s'au lăpădat de Dzeu; aceștia deci pentru totdeauna au pierdut viața lor). Unii din ei însă au disperat și s'au dat certelor. Aceștia deci se mai pot pocăi, de o vor face în grabă și nu vor stărui în plăcerile lor; iar de vor stărui în faptele lor, și aceștia își agonisesc moarte."

9. „Ceice au dat ramurile de 2 părți uscate iar a treia parte verzi sunt ceice au fost credincioși, îmbogățindu-se însă ajunseseră

la păgâni în mare vază; se îmbrăcară cu multă mândrie, deveniră trufași, părăsiră adevărul, nu se asocieră dreptilor, ci viețuiră împreună cu păgânii părându-li-se această cale mai dulce; de Dzeu însă nu s'au lăpădat, ei au stăruit în credință fără a lucra faptele credinții. Unii din ei s'au pocăit și au locuință în turn. Alții însă viețuiesc cu desăvârșire cu păgânii și ascultând de deșertăciunile păgânilor (s'au lăpădat de Dzeu, servind faptelor și lucrărilor păgânilor). Aceștia au fost numărați cu păgânii. Alții din ei disperară neavând nădejde de mântuire pentru faptele săvârșite; alții au disperat și se dezbinară între sine. Acestora pentru că au disperat din cauza faptelor lor mai este pocăință; dar pocăința lor trebuie să fie cât mai îngrabă, ca și ei să capete locuință în turn; iar pentru ceice nu se vor pocăi, ei stăruiesc în plăcerile lor, este aproape moartea."

10. „Ceice au dat ramurile verzi, dar vîrfurile erau uscate și erepate, aceștia totdeauna au fost buni, credincioși și măriți la Dzeu, numai puțin au păcătuit prin poftă ne'nsemnată și fiind amăriți între olaltă; dar auzind cuvintele mele cea mai mare parte s'a pocăit, și vor locui în turn. Unii din ei au disperat, alții disperând au făcut dezbinări și mai mari. La aceștia mai este speranță de pocăință, pentru că peste tot au fost buni; cu greu va pieri unul din ei. Ceice au dat ramurile lor uscate, fiind numai cea mai mică parte verde, aceștia sunt ceice au crezut, dar lucrează faptele fărădelegii; de Dzeu nu s'au lăpădat nicicând, cu plăcere au purtat numele lui, în casele lor cu bucurie au primit pe servitorii lui Dzeu. Fiind provocați la pocăință fără întârziere s'au întors și lucrează toată virtutea și dreptatea; unii din ei însă (fiind strîmtorați au suferit), cunoscând faptele ce le-au săvârșit. Toți aceștia vor locui în turn."

11. După ce sfârși el a explica însemnătatea tuturor ramurilor îmi zise: „Mergi, spune tuturor ca să se pocăiască, și să viețuiască lui Dzeu; căci Domnul m'a trimis fiind îndurat să dea tuturor pocăință, deși unii nu mai sunt vrednici pentru faptele lor; dar Domnul fiind îndelungrăbdător voește să mântuiască chemarea săvârșită prin Fiul său". Îi răspunsei: „Domnule, sper că toți auzind acestea se vor pocăi; căci sînt convinși că fiecare cunoaște faptele sale și temându-se de Dzeu se va pocăi". Răspunzînd el îmi zise: „Toți care din inimă (se vor pocăi și) se vor curăți de toate răutățile expuse mai înainte și mai mult nu vor adauge la păcatele lor, vor dobîndi dela Domnul vindecarea păcatelor de mai înainte, de nu se vor îndoi în aceste porunci, și vor fi vii lui Dzeu. (Iar, zise, ceice vor mai înmulți păcatele lor și vor umbla în poftele acestui veac, se condamnă pe sine la moarte). Tu însă umblă în poruncile mele, și vei fi viu (lui Dzeu; și ceice vor umbla în ele și vor lucra cu dreptate, vor viețui lui Dzeu)". După ce îmi arătase și vorbise acestea zise: „Celelalte îți le voi arăta după câteva zile".

Asămănarea IX.

1. După ce scrisesem poruncile și asămănările păstorului, îngerul pocăinții, veni la mine și-mi zise: „Voește încă odată să-ți arăt

toate ce Spiritul sânt ți-a arătat vorbind cu tine în chipul bisericii; căci acest Spirit este Fiul lui Dzeu. Iar fiind tu atunci încă slab din pricina trupului nu ți s'au împărțisit de un ânger. Acum însă esci întărit prin Spiritul și ai puterea lui, că poți vedea pe ânger, atunci deci ți s'a arătat de biserica zidirea turnului; frumoase și mărețe le-ai văzut toate, cum nu se putea altcum dela o fecioară. Acum însă vezi prin mijlocirea ângerului, prin acelaș spirit; dar trebuie toate să înveți dela mine mai cu dinadinsul. Pentrucă de aceea am fost pus de ângerul preamărit a locui în casa ta, ca toate după puțină să vezi și să nu te mai sfiesci ca înainte. Și mă duse în Arcadia, pe un munte în forma țtței și mă puse pe vârful muntelui, îmi arătă un șes mare, iar împrejurul șesului 12 munți, fiecare avea înfățișare deosebită. Cel dântăi era negru ca funinginea; al doilea pleș fără vegetațiune; al treilea plin de spini și mărăcini; al patrulea avea plante de jumătate uscate, cari sus erau verzi, cătră rădăcini uscate; unele plante se uscară arzând soarele; al cincilea munte avea plante verzi, dar era pietros. Al șeselea munte era plin de crepături, mai mici, mai mari; în crepături erau însă plante, deși nu erau tocmai vesele, ci mai mult uscate. Al șeptelea munte avea plante vesele și întreg muntele era verde, pe acest munte tot soiul de animale și paseri se nutria; și cu cât mai mult mâncău animalele și paserile, cu atât mai tare cresceau plantele acelu munte. Al optulea munte era plin de fântâne, și tot felul de creaturi ale Domnului se adăpau din fântănele acestui munte. Al noulea munte (nu avea deloc apă și era de tot pustiu, aci petreceau vermi omoritori, primejdioși oamenilor. Al zecelea munte însă) avea copaci foarte mari și era de tot umbrat, iar sub umbra copacilor zăceau oi odihnind și rumegând. Al unsprezecelea munte era foarte bogat de arbori, pe cari erau fructe, fiecare avea alte fructe, că văzându-le cineva poftia să mănânce din ele. Al doisprezecelea munte era întreg alb, înfățișarea lui era veselă; în sine muntele era foarte plăcut.

2. În mijlocul șesului îmi arătă o stâncă albă, ce se ridica din șes. Stâncă era mai înaltă decât munții, în patru unghiuri, și putea cuprinde lumea întreagă. Veche era acea stâncă, avea poartă tăiată; cum mi se părea poarta nu era tăiată tocmai de mult. Poarta întrecea însă așa mult soarele cu razele sale, că mă minunam de strălucirea ei. Împrejurul porții stăteau 12 fecioare. Cele 4, cari stăteau la colțurile porții, mi se păreau a fi mai venerabile, deși și celelalte erau venerabile. Ele stăteau la cele 4 părți ale porții, în mijlocul lor câte 2 fecioare. Aveau îmbrăcăminte de in, frumos încinse, umerii drepți erau liberi ca cum ar voi să ducă o sarcină. Astfel erau gătite; căci erau foarte vesele și gata la serviciu. Dupăce văzui acestea mult m'am mirat întru mine, că vęd lucruri așa mari și mărețe. Și iarăș nu puteam cuprinde cu mintea, ca fecioare așa gingașe să stee cu atâta bărbăție, ca cum ar voi să poarte cerul. Și-mi zise păstorul: „Ce să petrece în mintea ta și te chinuesci făcându-ți singur întristare? Ceeace nu poți înțelege, nici nu încerca ca cum ai putea

Înțelege, ci roagă pe Domnul să-ți dea înțelegerea acestor lucruri. Cele dinapoia ta nu poți vedea, iar cele din nainte le vezi. Ceeace nu vezi, lasă deci, și nu te tortura mai mult. Ocupă-te numai cu ceea ce vezi, iar de celelalte nu te îngriji; toate ți le voi explica eu, câte îți voi arăta. Bagă seama de celelalte“.

3. Văzut-am 6 bărbați ieșind, înalți și venerabili și asemenea la chip; și chemară o mulțime de bărbați. Și aceștia pășiră, erau mari, frumoși și robuști; le porunciră cei 6 bărbați să zidiască un turn deasupra stâncii (și deasupra porții). Mare mișcare se făcu între bărbații care veniră să zidiască turnul, alergau încoaci și încolo împrejurul porții; iar fecioarele cari stăteau împrejurul porții ziseră bărbaților să grabiască a zidi turnul. Fecioarele întinseseră mâinile ca cum ar voi să iee ceva dela bărbați. Iar cei 6 bărbați porunciră unor pietri să iasă dintr-o adâncime și să se pună în zidul turnului. Se suiră 10 pietri în patru unghiuri luminoase, (ne) cioplite. Cei 6 bărbați chemară pe fecioare și le porunciră să iee toate pietrile cari vor voi a intra în zidul turnului și să le ducă pe poartă și predee bărbaților, care vor zidi turnul. Fecioarele puseră cele 10 pietri dântăi cari eșiseră din adâncime una peste alta și le duseră una după alta la un loc.

4. Precum stăteau împrejurul porții, astfel și duseră, celece păreau a fi tari se puseră sub unghiul pietrii; iar celelalte se puseră de laturile pietrii; și astfel duseră toate pietrile; le duseră pe poartă, cum li s'a poruncit și le dădură bărbaților în turn; aceștia iar având pietri zidiau. Iar zidirea turnului se făcea pe stânca cea mare și deasupra porții. Și se legară cele 10 pietri (și umplură stânca întregă. Și fură temelia zidirii turnului. Iar stânca și poarta purtau turnul întreg. După cele 10 pietri ieșiră din adâncime alte 25 de pietri. Și acestea se legară întru zidirea turnului, aducându-se de fecioare ca cele de mai nainte. După acestea ieșiră 35; și acestea asemenea se băgară în turn. După acestea ieșiră alte 40 de pietri; și acestea toate fură aduse în zidirea turnului (se făcuseră deci 4 straturi în temeliile turnului). Și încetară a mai ieși pietri din adâncime; odihniră însă puțin și zidarii. Și iarăș porunciră cei 6 bărbați mulțimei să aducă pietri de pe dealuri la zidirea turnului. Bărbații adunară deci de pe toate dealurile în deosebite colori, cioplite, le dădură fecioarelor; iar fecioarele le duceau pe poartă și le dădeau spre zidirea turnului. Și când se așezau pietrile de deosebite colori în zidirea turnului se făceau albe și schimbau colorile lor deosebite. Unele pietri fură însă date de bărbați spre zidire, și nu se făcură strălucitoare, ci rămăseră cum au fost puse; căci nu le dăduseră fecioarele nici trecuseră pe poartă. Aceste pietri nu erau frumoase în zidirea turnului. Văzând cei 6 bărbați pietriile nepotrivite la zidire, porunciră a le scoate și duce jos la locul de unde fură aduse. (Și) porunciră bărbaților celorce aduceau pietri: „Voi absolut să nu duceți pietrile în zidire; puneți-le lângă turn, ca fecioarele să le treacă pe poartă și de la zidire. Căci de nu vor trece, ziseră, prin

mănile acestor fecioare pe poartă, culoarea lor nu se poate schimba; nu vă siliți înzadar, ziseră ei“.

5. Și în acea zi se sistă zidirea, dar turnul încă nu era sfârșit; ci avea să se zidiască mai departe; și se făcu numai pauză la zidire. Porunciră deci cei 6 bărbați zidarilor să se depărteze puțin și pauzeze; iar fecioarelor porunciră a nu se duce dela turn. Mi se părea că fecioarele aveau să păziască turnul. După ce toți se duseră a pauza zic păstorului: „Domnule, zisei, de ce nu s'a sfârșit zidirea turnului?“ „Turnul nu poate fi sfârșit, îmi răspunse, până ce nu va veni Domnul lui și examinează zidirea aceasta, ca, de se vor afla unele pietri nefolositoare, să le înlocuiască cu altele; căci după voia lui se zidesc turnul“. „Aș dori, zisei, Domnule, să cunosc ce însemnează zidirea acestui turn, stâncă, poarta, munții, fecioarele, pietrele ieșite din adâncime necioplite, cari astfel fură așezate în zidire. Și de ce se puseră mai întâi în temelie 10 pietri, apoi 25, 35, 40, pietrele puse în zidire apoi scoase și așezate la locul lor; despre toate acestea Domnule, liniștește sufletul meu și mi le fă cunoscute“. „De nu vei fi aflat curios, zise, toate vei cunoaște; căci după puține zile (vom veni încoace și vei vedea celelalte ce se vor întâmpla la turn, și toate asemănările vei cunoaște cu deamăruntul“. Și după puține zile) venirăm la locul unde am șezut și-mi zise: „Să mergem la turn; căci stăpânul turnului vine să-l examineze“. Și sosirăm la turn; nime nu era acolo decât fecioarele. Și întrebă păstorul pe fecioare de a fost deja stăpânul turnului aci. Iar ele răspunseră, că va veni să vadă turnul.

6. Și iată după puțin timp vęd apropiindu-se un convoi de bărbați mulți; și în mijloc era un bărbat înalt de statură, că întrecea turnul. Și cei 6 bărbați care conduceau zidirea (stând de dreapta și stânga mergeau cu dânsul, și toți ceice lucraseră la zidire) erau cu dânsul și mulți alți venerabili îl încunjurau. Iar fecioarele cari păziau turnul alergându-i înainte îl salutară și începură a umbla în apropierea locului împrejurul turnului. Acel bărbat examină cu deamăruntul zidirea luând fiecare piatră. În mână avea toiag și lovia fiecare piatră din cele zidite. Și când lovia unele se făceau negre ca funinginea, altele aspre, altele se despicau, altele se sfărâmau în bucăți, altele nu erau nici negre, nici albe, altele deveniră grunzuroase și nu se potriviau cu celelalte pietri, altele aveau (multe) pete; aceste erau pietrele deosebite cari se afară nepotrivite în zidire. El porunci ca toate acestea să se scoată din turn și să se pună lângă turn, să se aducă altele și să se pună în locul lor. (Și-l întrebă zidarii, din care munte voescă să se aducă pietrele și să se pună în locul lor). Și nu-i lăsă să le aducă de pe munți (ci le spuse să le iee din un șes aproape). Săpară deci șesul și afară pietri strălucitoare în patru unghiuri, iar unele erau rotunde. Toate pietrele din acel șes fură aduse, trecute pe poartă de fecioare. Pietrele în patru unghiuri fură cioplite și așezate în locul celor scoase; iar cele rotunde nu se puseră în zidire,

căci erau prea tari și greu a le ciopli. Ele fură puse lângă turn, ca mai târziu să fie cioplite și puse în zidire; căci și ele străluciau.

7. Sfârșind toate acestea bărbatul preastimat și stăpânul turnului chemă la sine pe păstor, și i dădu toate pietrele de lângă turn, cari fură scoase din zidire, și zise lui: „Cu îngrijire curățește aceste pietri toate și pune le în zidirea turnului, întru-ât se potrivesc cu celelalte; iar cari nu se potrivesc aruncă-le departe de turn“. (Sfârșind a spune acestea păstorului se depărtă de turn) cu toți însoțitorii. Iar fecioarele stăteau în jurul turnului păzindu-l. Zisei păstorului: „Putea-vor oare aceste pietri să fie întrebuințate la zidire, de să vor dovedi la examinare?“ El îmi răspunse: „Vezi, zise, aceste pietri?“ „Le ved, răspunsei“. „Eu, zice, voi ciopli partea mai mare a acestor pietri și le voi aduce în zidire, și se vor potrivi cu celelalte pietri“. „Cum, Domnule, zisei, vor putea umplea acelaș loc dupăce au fost cioplite?“ Răspunzând, îmi zise: „Celece vor fi aflate prea mici să vor arunca în mijlocul zidirii, care vor fi mai mari să vor pune pe partea din afară și le vor ține la un loc“. Zicând acestea grăesce: „Să mergem, și după 2 zile să venim ca să curățim aceste pietri, și le vom pune în zidire; căci celece stau în jurul turnului toate trebuie să se curățească, ca nu venind stăpânul fără de veste să aște la lângă turn dărîmături și supărându-se aceste pietri să nu mai vină în zidire, iar eu să apar neglijent stăpânului“. Și după 2 zile am venit la turn și-mi zice: „Să examinăm toate pietrele și să vedem cari pot veni în zidire“. Răspunsei lui: „Domnule, să cercetăm“.

8. Și începurăm a examina mai întâi pietrele negre, și cum fură scoase din zidire, așa erau și acum. Și porunci păstorul ca ele să se depositeze și depărteze dela turn. Apoi cercetă pe cele aspre; și începând ciopli multe din ele și porunci fecioarelor să le iee și pună în zidire. Și le luară fecioarele și le puseră în mijlocul zidirii turnului. Rămășița lor porunci a să pune la cele negre; căci și acestea erau negre. Apoi cercetă pe celece aveau crepături; și din acestea multe ciopli și porunci fecioarelor să le pună în zidire; să așezară în partea de din afară, căci erau mai mari. Rămășița însă, din cauza multelor crepături, nu putu fi cioplită; de aceea să lăpădară dela zidirea turnului. Apoi examină pe cele ciuntite, și multe erau negre, altele aveau crepături mari; și porunci să se pună și acestea la cele lăpădate. Rămășița lor curățind-o și ciopliind-o porunci să se pună în zidire. Iar fecioarele le luară și așezară în mijlocul zidirii turnului; căci erau cam ușoare. Apoi cercetă cele jumătate albe, jumătate negre; și multe erau negre. Porunci deci ca să se iee (și pună) la cele lăpădate. Rămășița lor însă întregă fu luată de fecioare; pentrucă fiind albe se potriviau de aceste fecioare în zidire; să așezară însă în partea din afară, căci erau întregi și puteau ține la un loc cele așezate în mijloc; nimic nu se știrbise adevă din ele. Apoi examină pe cele aspre și tari, și puține din ele fură lăpădate pentrucă nu să puteau ciopli; căci erau foarte tari. Rămășița însă fu

cioplită, fecioarele le luară și așezară în mijlocul zidirii turnului; pentru că se țineau de cele cam slabe. Apoi examină pe cele ce aveau pete, și din ele foarte puține înegriseră, și fură lăpădate la celelalte. Partea prisositoare străluciau și erau întregi. Și pe acestea fecioarele le puseră în zidire; se așezară însă în partea din afară fiind vârtoase.

9. Apoi începu a examina pietrile albe și rotunde și-mi zise: „Ce se facem cu aceste pietri?” „Ce știu eu, răspunsei, Domnule?” „Nimic nu pricepi în acest lucru?” „Eu, zisei, Domnule, nu mă ocup cu această meserie, nici nu sînt cioplitor de piatră, nici nu pot pricepe ceva în aceasta”. „Nu vezi, că sînt foarte rotunde? și de aș voi să le fac în patru unghiuri mult ar trebui să tai din ele; unele însă cu necesitate trebuie să vină în zidire”. „Domnule, zisei, dacă trebuie numai decît, atunci de ce te chinuesci și nu alegi din ele la zidire pe cari voesci și le așezi acolo? Și alese din ele pe cele mai mari și strălucitoare și le ciopli; iar fecioarele le luară și puseră în partea din afară a zidirii. Rămășița fu dată la o parte și aruncată pe șes, de unde le adunaseră; dar nu fură lăpădate, pentru că, zise, turnul se mai zidesc încă puțină vreme. Iar stăpînul turnului voescă ca toate aceste pietri să vină în zidire, căci sînt foarte strălucitoare. Apoi fură chemate 12 femei, de statură frumoasă, îmbrăcate în negru, (incinse și cu umerii liberi), iar părul despletit. Mi se pareau aceste femei supuse patimei. Le chemă păstorul să iee pietrile lăpădate dela zidire, și se le ducă pe dealurile de unde fuseseră aduse. Iar femeile vesele le luară și duseră toate pietrile și le așezară, de unde fură luate. Și după ce fură duse toate pietrile și nu mai era piatră în jurul turnului îmi zise păstorul: „Să încungiurăm turnul și să vedem, de nu are vro scădere”. Și l-am încungiurat împreună. Văzînd păstorul turnul frumos la înfățișare se bucură foarte; căci turnul era zidit astfel, că văzîndu-l poftiam să-l am; era zidit ca dintr-o singură piatră, neavînd nicio încheietură. Piatra se arăta ca tăiată dintr-o stîncă; mi se părea a fi monolit.

10. Dar și eu eram vesel umblînd împreună cu dînsul în jurul turnului văzînd așa ceva bine întocmit. Iar păstorul îmi zise: „Mergi și adă var și mici hîrbură ca să umpli urmele pietrilor scoase și așezate în zidire; căci toate în jurul turnului trebuie să fie drepte”. Și făcui precum îmi poruncise, și le-am adus la el. „Ajută-mi, zise, și lucrul îndată va fi gata”. Umplu așa urmele pietrilor venite în zidire, și lăsa ca în jurul turnului să se măture și curățească. Iar fecioarele luînd mături, măturară și depărtară toată murdăria din turn și udară apă, iar locul în turn era plăcut și foarte frumos. Îmi zise apoi păstorul: „Toate, zise, sînt curate; dacă va veni stăpînul să vadă turnul nu va avea să ne mustre”. Acestea zicînd voia să se depărteze; iar eu îl prinsei de traistă și începui a-l jura pe Domnul să-mi explice cele arătate. El îmi răspunse: „Am puțin lucru, apoi toate îți voi explica; așteaptă aci până cînd vin”. „Domnule, zisei, ce se fac aci singur?” „Nu ești singur, răspunse el, căci aceste fecioare sînt cu tine”. Recomandă-mă deci lor, zisei”. „Păstorul le

chiamă la sine și le zise: „Vă recomand pe acesta până când vin.“ Și se depărtă. Iar eu eram singur cu fecioarele; ele erau acum și mai vesele și mă întimpinau prietenesce; mai ales cele 4 nobile dintre ele.

11. Fecioarele ziseră către mine: „Astăzi păstorul nu se va mai întoarce“. „Ce fac eu, zisei?“ „Ele răspunseră: până de seară îl vei aștepta; și viind va vorbi cu tine; iar de nu va veni, rămâi cu noi până când vine“. Le zisei: „Il voi aștepta până'ndeseară; iar de nu va veni, mă voi duce acasă și dimineată mă voi re'ntoarce“. Iar ele răspunzând îmi ziseră: „Nouă ai fost încredințat; nu te poți depărta dela noi“. Le răspunsei: „Dar unde să rămân?“ Vei dormi cu noi ca un frate, nu ca un bărbat. Căci esci fratele nostru și în viitor vom locui împreună cu tine; căci foarte te iubim“. Iar eu mă rușinam a rămâne cu dânsese. Și aceea care părea a fi între ele întâia începu a mă săruta (iar celelalte văzând-o că mă sărută și ele începură a mă săruta) și a mă duce în jurul turnului și a se juca cu mine. Iar eu mă facui tână și începui însumi a mă juca cu ele. Unele din ele executau horă, altele jucau, altele cântau; iar eu tăceam umblând cu dânsese în jurul turnului și eram vesel în mijlocul lor. Făcându-se seară voiam să plec acasă; iar ele nu mă lăsară, ci mă reținură. Și am rămas noaptea cu ele, și am dormit lângă turn. Iar fecioarele întinseseră pe pământ vestimintele lor de în și mă puseră în mijlocul lor, și nu făceau alta decât se rugau; și eu cu dânsese ne'nterupt mă rugam și nu mai puțin ca ele. Și se bucurară fecioarele că mă rugam astfel. Și am rămas acolo cu fecioarele până în ora a doua din ziua următoare. Apoi veni păstorul și zise fecioarelor: „Nu i-ați făcut vrana rușine?“ „Întrebă-l, răspunseră ele“. Îi zisei: „Domnule, m'am bucurat rămânând cu dânsese“. „Ce ai mâncat, zise el?“ „Am mâncat, Domnule, zisei, noaptea întregă cuvintele Domnului“. „Bine te-au primit?“ „Da, răspunsei, Domnule“. „Acum, zise, ce voesci să auzi mai întâi?“ „Domnule, răspunsei, dupăcum mi-ai explicat dintru început; rogu-te Domnule, ca să-mi explici cum te voi întreba“. „Precum voesci, zise, așa îți voi explica, și nimic nu voi ascunde naintea ta“.

12. Mai întâi de toate, zisei, Domnule, explică-mi: cine este stâncă și poarta?“ „Stâncă, zise, și poarta sunt Fiul lui Dzeu“. „Cum, Domnule, zisei; stâncă e veche, iar poarta e nouă?“ „Ascultă, zise, și înțelege nepricepătorule. Fiul lui Dzeu este mai vechi ca întreaga sa creatură, încât el a fost sfătuitorul Tatălui pentru creatura sa. De aceea și pare bătrân“. „Iar poarta, de ce e nouă, zisei eu?“ „Pentru că, răspunse, s'a arătat în zilele de pe urmă ale îndeplinirii, de aceea și poarta este nouă, ca ceice se vor mântui prin ea să intre în împărăția lui Dzeu. Ai văzut, continuă, pietrele cari trecuseră pe poartă în zidirea turnului (au fost puse), iar cari nu trecuseră fură aruncate iarăș la locul lor?“ „Am văzut, Domnule, răspunsei“. „Astfel, zise, nime nu va intra în împărăția lui Dzeu, de nu va primi numele Fiului său. Căci de voesci să întri în oarecare cetate,

și cetatea e încunjurată de zid având numai o poartă, poți tu intra în cetate pe altunde decât numai pe poarta ce are?“ „Domnule, zisei, cum se vor întâmpla toate acestea?“ „Dară în cetate se poate intra numai pe poartă, astfel, zise, și în împărăția lui Dzeu altcum omul nu poate intra decât prin numele Fiului său. Ai văzut, zise, mulțimea celorce zidiau turnul?“ „Am văzut, Domnule, răspunsei eu“. „Aceștia, zise, sunt toți ângeri preamăriți. Ei încungiură pe Domnul ca un zid. Poarta însă este Fiul lui Dzeu; aceasta este unica intrare la Domnul. Ai văzut, zise, pe cei 6 bărbați și în mijlocul lor pe bărbatul preamărit și mare, care umbla în jurul turnului și scotea pietrele din zid?“ „Da, Domnule“. „Bărbatul preastimat, zise el, este Fiul lui Dzeu, iar cei 6 sunt ângeri preamăriți care-l impresoră de dreapta și stânga. Din acești 6 ângeri nici unul nu intră la Dzeu decât prin el; ori cine nu primesce numele lui, nu va intra întru împărăția lui Dzeu“.

13. „Iar turnul, întrebai, cine este?“ „Turnul, răspunse, acesta e biserica“. „Iar fecioarele, cine sunt?“ „Sunt spirite sante; și altcum omul nu se poate afla în împărăția lui Dzeu, dacă acestea nu-l vor îmbrăca cu haina lor; căci dacă primesci numai numele, iar nu și haina dela acestea, nu-ți tolasesee. Căci aceste fecioare sunt puterile Fiului lui Dzeu. Dacă (deci) porți numele, iar puterea lui nu, înzadar porți numele lui. Iar pietrele, zise, cari le-ai văzut lăpădate, purtau numele, dar nu îmbrăcaseră haina fecioarelor“. „Domnule, zisei, cum este îmbrăcămintea lor?“ „Numele lor, zise, sunt îmbrăcămintea. Cine poartă numele Fiului lui Dzeu, trebuie să poarte și numele lor; căci și însuș Fiul poartă numele acestor fecioare. Pietrele, zise, cari le-ai văzut în zidirea (turnului puse, predate de mâna lor și cari au rămas în zidire) acestora fecioarele au îmbrăcat puterea lor. De aceea ai văzut turnul contopit întrun monolit cu stâncă. Astfel și ceice cred Domnului prin Fiul său și au îmbrăcat aceste spirite vor fi un spirit, un trup și o culoare și avea îmbrăcămintea lor. Iar ceice poartă numele fecioarelor vor locui în turn.“ „Domnule, zisei, de ce pietrele au fost lăpădate; căci trecuseră pe poartă, și prin mâinile fecioarelor fură așezate în zidirea turnului?“ „Deoarece tu de toate te interesezi, zise, și cercetezi cu deamăruntul, ascultă și despre pietrele lăpădate. Acestea, zise, toate au primit numele Fiului lui Dzeu, au primit și puterea acestor fecioare. Primind aceste spirite s'ntărîră, și erau cu servitorii lui Dzeu și aveau un spirit, un trup și o îmbrăcămintă; căci aceiaș cugetau și lucrau dreptate. După un timp oarecare fură seduși de femeile cari le-ai văzut îmbrăcate în negru, cu umerii liberi, părul despletit și frumoase la chip. Văzându-le și le-au poftit, au îmbrăcat puterea lor dezbrăcând îmbrăcămintea fecioarelor. Aceștia deci fură lăpădați dela casa lui Dzeu și predați acelora. Iar ceice nu s'au lăsat înșelați de chemarea acestor femei au rămas în casa lui Dzeu. Acum ai, zise, dezlegarea celor lăpădate“.

14. Domnule, zisei: ce va fi, dacă acești oameni, astfel fiind, se vor pocăi și vor lăpăda pofta acelor femei, și se'ntore la fecioare, umblă în puterea și faptele lor, nu vor intra în casa lui Dzeu?" „Vor intra, răspuse, de vor lăpăda faptele acelor femei, vor îmbrăca puterea fecioarelor și vor umbla în faptele lor. Pentru aceasta s'a și făcut pauză la zidire, ca pocăindu-se aceștia, să între în zidirea turnului. Iar de nu se vor pocăi, atunci alții vor intra, iar aceștia se vor lăpăda cu desevêrsire". Pentru toate acestea mulțumii Domnului, căci s'a milostivit de toți care au chemat numele lui, și a trimis pe ângerul pocăinții la noi care am păcătuit contra lui, și a învîit spiritul nostru și a deșteptat viața noastră, care eram deja pierduți și neavînd speranță mai mult". „Acum, zisei. Domnule, explică-mi, de ce turnul nu s'a zidit pe pămînt, ci pe stîncă și pe poartă". „Încă ești ne'ntelegător și nepriceput, răspuse el?". „Sînt silit, Domnule, despre toate să te întreb, pentru că nimic nu pot înțelege absolut; căci toate sunt lucruri mari și minunate și ne'ntelese de oameni". „Ascultă, zise el. Numele Fiului lui Dzeu este mare și ne'năput și poartă lumea întregă. Dacă Fiul lui Dzeu poartă orice creatură, ce crezi tu despre cei chemați de dînsul și care poartă numele Fiului lui Dzeu și umblă în poruncile lui? Vezi, pe care-i poartă? Pe ceice din toată inimă poartă numele lui. El s'a făcut temelia lor, și cu plăcere îi poartă, pentru că nu se rușinează a purta numele lui".

15. (Arată-mi), zisei, Domnule, (numele fecioarelor și al femeilor îmbrăcate în haine negre". „Ascultă, zise), numele fecioarelor mai tari, așezate în unghiuri. Ântăia este *credința*, a doua *înfrînarea*, a treia *puterea*, a patra *îndelungărabdarea*; iar celelalte cari stau între dînsese se numesc: *simplicitate*, *nevinovăție*, *curăție*, *veselie*, *adevăr*, *prudență*, *concordie* și *dragoste*. Cine poartă aceste nume și pe al Fiului lui Dzeu poate intra întru împărăția lui Dzeu. Ascultă, zise, și numele femeilor îmbrăcate în haine negre. Și din aceste 4 sunt mai puternice. Ântăia este *necredința*, a doua *neocupătarea*, a treia *neascultarea*, a patra *seducerea*. Iar cele următoare se numesc: *întristare*, *rêutate*, *lăcomie*, *mânie*, *minciună*, *imprudență*, *cleverire*, *ură*. Servitorul lui Dzeu care poartă aceste nume va vedea împărăția lui Dzeu, dar intrînsa nu va intra". „Iar pietrile, zisei, Domnule, cari fură puse în temelie din adîncime, cine sunt?". „Cele dîntăi, răspuse el, cele 10 puse în temelie, sunt ântăia generațiune; cele 25 sunt a doua generațiune a bărbaților drepți; cele 35 sunt profeti și servitorii lui Dzeu; iar cele 40 sunt apostolii și învățătorii predicei Fiului lui Dzeu". „Domnule, zisei, de ce fecioarele au pus și aceste pietri în zidirea turnului și le-au trecut pe poartă?". „Aceștia, răspuse el, au purtat mai ântăi aceste spirite și în nici un chip nu s'au părăsit unul pe altul, nici spiritele pe oameni, nici oamenii pe spirite, ci spiritele au stărui pe lângă dînsii până la moartea lor. Și de nu ar fi avut aceste spirite cu sine nu s'ar fi aflat apți la zidirea acestui turn".

„Domnule, zisei, explică-mi încă“. „Ce mai ceri, răspunse el?“ „Domnule, zisei, de ce au ieșit pietrele din adâncime și fură puse în zidirea (turnului), dacă au purtat aceste spirite?“ „El răspunse, era necesitate a trece prin apă, ca să dobândiască viață; căci nu puteau intra altcum absolut în împărăția lui Dzeu, de nu depuneau moartea vieții lor (de mai înainte). De aceea primiră și acești adormiți sigilul Fiului lui Dzeu (și intrară în împărăția lui Dzeu), căci, zise, omul este mort înainte de a purta numele (Fiului) lui Dzeu; iar când primesce sigilul lapedă moartea și îmbracă viață. Apa este deci sigilul; în apă se cobor ei deci morți fiind și ies având viață. Și acelora a fost predicat sigilul și s'au folosit de el, ca să între în împărăția lui Dzeu“. „Domnule, zisei, de ce ieșiră din adâncime cele 40 de pietri împreună cu ele având deja sigilul?“ „Pentru că, răspunse, acești apostoli și învățători care au predicat numele Fiului lui Dzeu, adormind în puterea și credința Fiului lui Dzeu au predicat și celor mai înainte adormiți și le-au dat sigilul predicei. S'au coborât deci împreună în apă și iarăș au ieșit. (Dar aceștia s'au coborât fiind vii, și iarăș vii au ieșit; iar ceice mai înainte adormiseră s'au coborât morți și au ieșit iarăș vii). Prin aceștia au dobândit viață și au cunoscut numele Fiului lui Dzeu. De aceea și împreună cu dâșii au ieșit și au fost așezați în zidirea turnului și împreună zidiți deși erau neciopliți; căci în dreptate au adormit și în mare curățenie; numai nu aveau acest sigil. Acum ai și această espicare“. „Am, Domnule, răspunsei eu“.

17. „Domnule, acum explică-mi munții; de ce forma lor este deosebită și unii întrun chip, alții întralt chip?“ „Ascultă, zise. Munții acești 12 sunt semințiile (12) cari locuesc întreagă lumea. La acestea a fost predicat Fiul lui Dzeu prin apostoli“. „Explică-mi, Domnule, de ce au munții deosebite infățisări?“ „Ascultă, zise. Aceste 12 seminții cari locuesc întreagă lumea sunt 12 popoare. Aceste se deosebesc în cunoscință și pricepere; cum ai văzut dealurile având deosebite chipuri, așa deosebite sunt cunoscința și priceperea popoarelor. Îți voi explica însă felul fiecăruia de lucrare“. „Domnule, zisei, mai întâi explică-mi, de ce fiind munții deosebiți, pietrele de pe ei așezându-se în zidire căpătară coloare strălucitoare ca și pietrele eșite din adâncime?“ „Pentru că, răspunse el, toate popoarele cari locuesc sub cer, intrucât au ascultat și crezut, au fost chemate pe numele (Fiului) lui Dzeu. Primind ele sigilul aveau o simțire și inteligență; între ele era o credință și dragoste și purtau spiritele fecioarelor împreună cu numele; de aceea zidirea turnului se făcu într-o coloare strălucitoare ca soarele. Iar după ce ele se adunară la un loc și se făcură un trup, unele se întinară și fură scoase din neamul dreptilor și se făcură iarăș ca mai înainte sau chiar mai rele“.

18. „Domnule, zisei, cum s'au făcut mai rele, după ce cunoscuseră pe Dzeu?“ „El răspunse, cine nu cunoaște pe Dzeu și face rău așteaptă pedeapsa răutății sale; iar cine cunoaște pe Dzeu este dator a nu mai face rău, ci bine. Dacă face rău celce este îndatorat

a face bine, nu ți s'e pare a face mai mare răutate decât celce nu cunoaște pe Dzeu? De aceea ceice nu au cunoscut pe Dzeu și fac rău sunt osândiți la moarte, iar ceice au cunoscut pe Dzeu și au văzut măririle lui și totuș fac rău duplu vor fi pedepsiți și vor muri în veci. Așa s'e curățește biserica lui Dzeu. Cum ai văzut pietrele scoțindu-se din turn, predându-se spiritelor rele și lăpădându-se de acolo; și va fi un trup al celor curați, precum și turnul s'a făcut ca dintr'o piatră după ce fusese curățit: astfel va fi și biserica lui Dzeu după ce va fi curățită și vor fi lăpădați cei răi, fățarnici, hulitori, invidioși și făcătorii de rele în deosebite chipuri. După ce aceștia vor fi lăpădați biserica lui Dzeu va forma un trup, o simțire, inteligență, credință, dragoste. Atunci Fiul lui se va veseli și bucura întrînșii agonisind un popor curat. „Domnule, zisei, toate sunt lucruri mari și mărețe“. „Mai explică-mi, Domnule, puterea și lucrarea fiecărui dintre munți, ca tot sufletul ce se încrede în Domnul auzind s'e preamăriască numele lui cel mare, minunat și preamărit“. „Ascultă, răspunse, despre deosebirea celor 12 munți și a popoarelor“.

19. „Din muntele dântăi, cel negru, credincioșii sunt astfel: apostatați, hulitori ai Domnului și tradatori ai servitorilor lui Dzeu. Pentru aceștia nu mai este pocăință, ci moarte, și de aceea sunt negri; căci și neamul lor este nelegiuit. Din muntele al doilea, cel pleșuv, sunt credincioșii: fățarnici și învățatori de rele. Aceștia sunt asemenea celor dântăi neavând rodul dreptății; căci precum muntele lor este neroditor, așa și acești oameni au nume, sunt deșerti de credință și întrînșii nu este nici un rod al adevărului. Pentru aceștia mai este pocăință, de se vor întoarce cuitend; iar de vor întârzia, cu cei dântăi vor afla moartea lor“. „Domnule, zisei, de ce pentru aceștia mai este pocăință, iar pentru cei dântăi nu? Căci lucrările lor sânt mai asemenea“. „De aceea, răspunse, pentru aceștia este pocăință, căci n'au hulit pe Domnul lor nici n'au tradat pe servitorii lui Dzeu, dar au fost fățarnici pentru pofta de câștig și au învățat după pofta oamenilor păcătoși. Dar vor suferi oarecare pedeapsă; pocăință însă au pentru că n'au hulit nici n'au fost tradatori“.

20. Iar din muntele al 3., care era cu spini și măracini, credincioșii sunt: unii din ei sunt bogați, alții copleșiți de multe afaceri. Măracinile însemnează pe cei bogați, iar spinii pe cei copleșiți de deosebite afaceri. Aceștia (deci, cei copleșiți de deosebite afaceri) nu se lipesc de servitorii lui Dzeu, ci rătăcesc înecându-se în afacerile lor; iar cei bogați cu greu se lipesc de servitorii lui Dzeu temându-se că li s'e va cere ceva. Aceștia deci cu greu vor intra în împărăția lui Dzeu. Căci precum greu este a umbla între măracini cu picioarele goale, așa anevoios este și pentru aceștia a intra întru împărăția lui Dzeu. Dar pentru toți aceștia este pocăință, însă neîntârziată, pentru că ceeace n'au lucrat mai înainte în ani s'e supliniască acum în zile făcând ceva bine. (Dacă deci se vor pocăi și vor face ceva bine) vor fi vii lui Dzeu; iar de vor stărui în faptele lor vor fi predați acelor femei cari-i vor da morții“.

21. „Din al patrulea munte cu multe plante, din cari partea de sus e verde, iar câtă rădăcini sunt uscate, unele uscate și de arșița soarelui, sunt credincioșii: indoeznici cari au pe Domnul pe buze, iar în inimă nu. De aceea principiile lor sunt uscate și n'au putere, numai cuvintele lor trăesc, iar faptele sunt moarte. Aceștia (nici nu vicțuesc, nici) mor. Ei samână cu indoeznicii; căci și aceștia nici nu sunt verzi, nici uscați; nici au viață, nici sunt morți. Precum plantele lor vënd soare se uscă, și cei indoeznici când aud de suferinți, din lașitate se închină la idoli și se rușinează de numele Domnului lor. Aceștia deci (nici sunt vii) nici morți. Dar și ei de se vor pocăi curënd (pot să fie vii; iar de nu se vor pocăi) sunt deja predați femeilor cari le iau viața“.

22. „Din muntele al cincilea cu plante verzi, pietros, sunt credincioșii astfel: sunt credincioși dar nedocili, volnici și iubitori de sine, voesc a înțelege toate și nimic nu înțeleg. Pentru închipuirea lor s'a depărtat dela dēnsii cunoșcința și a întrat întrēnsii nepricepere: nebuună. Ei se laudă a avea pricepere și voesc a fi învățatori harnici fiind neprudenți. Pentru această trufie mulți s'au făcut nimic înălțându-se pe sine; căci demon mare este închipuirea (și încrederea în sine); mulți din aceștia sunt lăpēlați, unii însă s'au pocăit, au crezut și s'au supus celorce au minte, cunoșcēnd nepriceperea lor. Și pentru ceialalți de acest fel este pocăință; căci nu erau rēi, ci mai ales (nebuuni și fără minte. Aceștia deci dacă) se vor pocăi vor viețui lui Dzeu; iar de nu se vor pocăi, vor locui împreună cu femeile cari le fac rău“.

29. Din (muntele) al șeselea cu crepături mari și mici și între crepături cu plante vestejite sunt credincioșii astfel: cei cu crepături mici sunt ceice au ceva între sine și li s'a stins credința pentru clevetirile lor; dar mulți s'au pocăit din ei. Și ceialalți se vor pocăi, când vor auzi poruncile mele; căci clevetirile lor sunt mici și îngrabă se întorc. Iar care au crepături mari stăruesc în clevetirile lor și aducēndu-și aminte de rele își răzbună. Acestea deci au fost aruncate dela turn și nu s'au aflat vrednice la zidirea lui. Aceștia cu greu vor fi vii. Dacă Dzeu și Domnul nostru, care toate le stăpănesce și are puterea asupra întregii creaturi, nu amintescce relele celorce își mărturisesc păcatele, ci este milostiv, omul fiind muritor și plin de păcate cum va aminti relele omului, că cum poate să-l piardă ori dee viață? Vē spun vouē eu, ângerul pocăinții, care aveți această dispozițiune, lăpēdați-o și vē pocăiți, și Domnul va vindeca (păcatele) voastre de mai înainte, de v-ați curățit de acest spirit rău; iar de nu, veți fi dați lui spre moarte“.

24. „Din al șeptelea (munte cu plante) verzi (și) vesele, iar muntele întreg este în helșug, și tot felul de animale și paserile cerului pășceau (plantele de pe acel) munte, iar plantele păscute cresceau și mai frumoase, credincioșii sunt așa: totdeauna au fost simpli, nevinovați (și fericiți), nimic n'au avut între sine, ci totdeauna s'au bucurat de servitorii lui Dzeu, erau îmbrăcați în spiritul (sânt

al acestor) fecioare și totdeauna erau milostivi cătră tot omul, și fiecărui om dădeau fără pizmă și întârziere din rodul ostenelelor. Văzând (deci) Domnul simplitatea și bunătatea lor li-a dat prisosință în ostenelele mânilor lor și li-a dat har în toată lucrarea lor. Iar eu, ângerul pocăinții, vă spun: rămâneți astfel, și nu să va risipi sēmēnța voastră în veci. Căci Domnul v-a examinat și v-a scris în numărul nostru, și întreaga voastră sēmēnță va locui cu Fiul lui Dumnezeu; căci voi ați luat din spiritul lui“.

25. „Din muntele al optulea, unde erau fântâni multe și toată creatura Domnului se adăpa din fântâni, credincioșii sunt astfel: apostoli și învățători care au predicat în întreaga lume și au predicat cu demnitate și sântenie cuvântul lui Dumnezeu și întru nimic nu s'au abătut după vro poftă rea, ci totdeauna au umblat în dreptate și adevăr, dupăcum primiseră Spiritul sânt. Viața acestora este cu ângeri“.

26. „Din muntele al noauălea, cel sterp, cu șerpi și animalele sălbatece cari păgubesc pe oameni, sunt credincioșii așa: unii cari au pe te sunt diaconi care rău au administrat oficiul și au răpit viața vĕduvelor și a orfanilor, iar loru-și au făcut câștig din servițul dobândit spre administrare; dacă deci stăruesc în pofta lor au murit și nu mai au speranță de viață; iar de se vor întoarce și vor împlini cu sântenie oficiul lor mai pot fi vii. Cele rîioase iarăș sunt ceice s'au lăpădat și nu s'au întors la Domnul lor, ci s'au sălbătedit și înstrăinat, nu se unesc cu servitorii lui Dumnezeu, ci singuratici dau sufletul lor pierzării. Căci precum vița rămasă singură într-o îngrăditură, piere în urma negrijirii și se pustiesce de celelalte plante, iar cu timpul se face sălbatecă și nu mai este folositoare stăpânului, astfel și acești oameni au degenerat și sălbătécindu-se devin nefolositori Domnului lor. Pentru aceștia este pocăința numai dacă nu se dovedescă că din inimă s'au lăpădat; iar de se va dovedi că din inimă s'a lăpădat vruncul, nu știu, de mai pot fi vii. Acestea nu le spun pentru zilele de acum, ca lăpădându-se cineva să iee pocăință; căci e cu neputință să se mântuiască celce acum se lăpădă de Domnul său; ci numai acelor pare a fi dăruită pocăința, care mai demult s'au lăpădat. Dacă deci cineva voesce a se pocăi să o facă îngrabă, mai înainte de ce s'a sfârși zidirea turnului; iar de nu, va fi pierdut de femei spre moarte. Și cele bucățite sunt cei vicleni și clevetitori; și animalele sălbatece ce le-ai văzut pe munte sunt aceștia. Căci precum fiarele strică și nimicesc pe om cu veninul lor, astfel și cuvintele acestor oameni strică și pierd pe oameni. Aceștia deci sunt scurtați în credință pentru faptele lor; unii însă s'au pocăit și mântuit. Și ceialalți — fiind astfel — se pot mântui, de se vor pocăi; dacă însă nu se vor pocăi, se vor omori cu acele femei, a căror putere au“.

27. „Din muntele al zecelea, cu arbori care umbriau turma de oi, credincioșii sunt: episcopii și cei ospitali care totdeauna cu bucurie au primit în casele lor pe servitorii lui Dumnezeu fără fățarnicie;

iar episcopii totdeauna fără încetare au purtat grijă de cei lipsiți și de veduve prin servitorimea lor și au trăit totdeauna în sântenie. Aceștia deci totdeauna vor fi îngrijiți de Domnul. Care lucră acestea sunt și binevăzuți la Dzeu și au deja loc cu ângerii, de vor stârui până în sfârșit servind Domnului“.

28. „Din muntele al unsprezecelea, unde erau arbori plini de fructe, înfrumsețați unii cu unele, alții cu alte fructe, credincioșii sunt așa: ceice au suferit pentru numele Fiului lui Dzeu, care cu bucurie au suferit din toată inima și și-au dat sufletul“. „Domnule, zisei, de ce au toți pomii fructe, unele însă sunt mai frumoase?“ „Ascultă, răspuse el. Cari au suferit pentru numele sunt binevăzuți la Dzeu, păcatele lor toate sunt șterse, căci au suferit pentru numele Fiului lui Dzeu. Ascultă, de ce fructele lor sunt deosebite, unele chiar foarte frumoase. Ceice aduși înaintea autorității lumesci, zise, fiind torturați nu s'au lăpădat, ci cu plăcere au răbdat, sunt mai văzuți la Domnul; fructul lor e mai frumos. Iar ceice fură lași și rezervați și cugetau în inimile lor, de să se lapede sau să mărturisască și au suferit, fructul acestora este inferior, pentrucă se înălțase în inima lor acest sfat; acest sfat este rău, ca un servitor să nege pe Domnul său. Căutați voi care voiți acestea, ca să nu dăinuiască acest sfat în inimile voastre și să fiți morți pentru Dzeu. Iar voi care ați suferit pentru numele trebuie să preamăriți pe Dzeu, că Dzeu v-a învrednicit ca să purtați acest nume și să vă vindecați de toate păcatele. Însă nu vă țineți pe voi fericiți; ci mai ales credeți că lucru mare este, dacă vrurul din voi a suferit pentru Dzeu. Domnul vă dă viață ca resplată și voi nu înțelegeți; căci păcatele voastre v'au asuprit, și de nu ați fi suferit pentru numele Domnului, ați fi fost morți pentru Dzeu din cauza păcatelor. Acestea vi le spun, celor îndoehnici, pentru lăpădare sau mărturisire. Mărturisiți că aveți un Domn, ca nu lăpădându-vă să fiți dați în închisoare. Dacă păgânii pedepsese pe sclavii lor când vrurul se lapedă de stăpânul său, ce credeți că va face Domnul vouă, care are putere peste toate? Depărtați aceste sfaturi din inimile voastre, ca totdeauna să fiți vii lui Dzeu“.

29. „Din muntele al doisprezecelea, cel alb, credincioșii: sunt ca copiii mici, în inima cărora nu s'a înălțat nici o răutate, nici nu cunosc maliția, ci totdeauna au stâruiit pelângă ființa copilărească. Aceștia vor locui fără șovăire în împărăția lui Dzeu (căci) cu nici o faptă n'au pângărit poruncile lui Dzeu, ci au stâruiit ca copii în toate zilele vieții în acelaș cuget. Ceice stâruiți, zise, și veți fi ca copiii, fără răutate, veți fi mai cinstiți decât cei despre care am vorbit mai nainte; pentrucă toți pruncii sunt binevăzuți la Dzeu și cei dântâi la densus. Fericiți sunteți deci câți ați lăpădat răutatea și ați îmbrăcat nevinovăția; mai nainte de toți veți fi vii lui Dzeu.“ După ce sfârși el asemănările despre munți îi zisei: „Domnule, explică-mi acum pietrile luate din șes cari au fost așezate în zidire în locul pietrilor scoase din turn, și pietrile rotunde puse în zidire și acelea cari încă sunt rotunde.“

30. „Ascultă răspunse, despre toate acestea. Pietrile luate din șes și puse în zidirea turnului în locul celor lăpădate sunt rădăcinile acestui munte alb. Dupăce toți credincioșii din muntele cel alb fură aflați nevinovați porunci stăpânul turnului ca acestea să fie scoase din poalele acestui munte și aduse în zidirea turnului. Căci scia, că venind aceste pietri în zidirea turnului vor rămâne tot albe strălucitoare și nici una nu va negri. Iar de ar fi luat pietri de pe ceialalți munți ar fi trebuit iarăș să examineze turnul și să-l curețe. Aceste toate erau albe, care au crezut și vor mai crede; căci sunt din acelaș neam. Fericit este acest neam pentrucă e nevinovat. Ascultă acum și despre pietrile rotunde și strălucitoare. Toate sunt de pe acest munte alb. Ascultă, de ce au fost aflate rotunde. Avuțiile lor le-au ascuns puțin adevărul și l-a întunecat, de Dzeu însă nicidecând nu s'au lăpădat, nici cuvânt rău n'a ieșit din gura lor, ci toată equitatea și virtutea adevărului. Văzând Domnul cugetul lor, că ar putea favoriza adevărul și rămâne buni, a poruncit să li se ciuntiască averile, dar să nu li se iee de tot, ca să poată face ceva bine din cele rămase lor, și vor viețui lui Dzeu, pentrucă sunt din neam bun. De aceea deci sunt puțin ciuntite și puse în zidirea acestui turn“.

31. „Iar celece au rămas până acum rotunde, nici nu sunt apte spre zidire, pentrucă n'au primit sigilul, au fost puse la locul lor; căci erau foarte rotunde. Trebuie ciuntite asupra lor veacul acesta și toată deșertăciunea averilor lor, și atunci vor intra în împărăția lui Dzeu. Ei trebuie să între în împărăția lui Dzeu; căci Domnul a binecuvântat acest neam nevinovat. Din acest neam deci nici unul nu va pieri. Deși greșese vrurul fiind ispitit de diavolul cel rău, îndată va alerga la Domnul. Vă declar fericiți eu, ângerul pocăinții, toți care sunteți nevinovați ca pruncii, pentrucă partea voastră este bună și cinstită la Dzeu. Vă spun tuturor care ați primit sigilul acesta, ca să fiți simpli și să nu vă aduceți aminte de toate vătămările, nici stăruiți în răutatea voastră sau în amintirea amărăciunii vătămărilor, să fiți întrun spirit, vindecați și lăpădați dela voi aceste sciziuni rele, ca Domnul turmei să se bucure de acestea. Se va bucura însă de va afla toate sănătoase. Iar de va afla vruna rătăcită din ele, vai va fi păstorilor. Iar de înșiși păstorii vor fi risipiți, ce vor răspunde pentru oile lor? Vor zice doar, că au fost maltratați de oi? Nu vor afla crezământ. Căci necrezut lucru este, ca păstorul să sufere ceva din partea turmei; ci mai vartos să va pedepsi pentru minciuna sa. Și eu sânt păstor și trebuie să dau cea mai severă dare de samă despre voi.“

32. „Vindecați-vă deci până să zidesce turnul. Domnul locuesce în bărbații iubitori de pace; pentrucă scumpă este înaintea lui pacea; se depărtează însă foarte de cei certăreți și pierduți prin răutate. Dați-i înapoi spiritul întreg cum l-ați primit. Căci dacă piuarului ai dat o haină nouă întregă, voesci întregă să ți-o dea înapoi, dacă ți-ar da-o piuarul ruptă, ai primi-o? nu mai vartos te-ai aprinde și l-ai

muștra, zicând: Ți-am dat haina întreagă; de ce ai rupt-o și ai făcut-o nefolositoare? și pentru ruptura ce ai făcut nu se mai poate întrebuința. Au nu toate aceste cuvinte vei zice piuarului pentru ruptura aflată în haina ta? Dacă deci așa îți pare rău după haina ta și te căinezi că n'ai primit-o întreagă, ce gândești că-ți va face ție Domnul care ți-a dat un spirit întreg, iar tu îl redai nefolositor încât spre nimic nu mai poate fi de folos stăpânului său? Întrebuințarea lui adevărat devine nefolositoare după ce este stricat de tine. Au Domnul spiritului tău nu-ți va face ție asemenea pentru că ai făcut aceasta și te va da (morții)? „Da, zisei eu.“ „Tuturor pe care-i va afla stăruind în amintirea vătămărilor suferite asemenea le va face.“ „Nu călcați, zise el, blândeța lui cu picioarele, ci mai ales îl cinștiți, căci este atât de răbdător cătră călcările voastre, și nu este ca voi. Faceți pocăință care vă este de folos.“

33. „Cele scrise mai înainte eu, păstorul, ângerul pocăinții le-am arătat și grăit servitorilor lui Dzeu. De veți crede deci și veți asculta cuvintele mele și veți umbla întrênsele și veți îndrepta căile voastre, puteți fi vii. Iar de veți stărui în răutate și aducerea aminte de vătămări, nici unul din aceștia nu va viețui lui Dzeu. Toate acestea ce aveam să spun sunt grăite pentru voi.“ Mie iarăș îmi grăi păstorul: „M'ai întrebat despre toate?“. „Da, răspunsei, Domnule.“ „De ce nu m'ai întrebat asupra formei pietrilor puse în zidire, ca să umplem forma lor?“. „Domnule, răspunsei, am uitat.“ „Ascultă, zise, despre ele. Acestea sunt ceice au auzit poruncile mele și din toată inima au făcut pocăință. Și văzând Domnul că pocăința lor este bună și curată și că pot stărui întrênșa a poruncit să li se șteargă păcatele de mai înainte. Aceste urme erau păcatele lor și au fost nivelate ca să nu se vază.“

Asămănarea X.

1. După ce scrisesem această carte veni acel ânger, care m-a predat păstorului, în casa unde eram, și șezu pe pat, iar la dreapta lui stătea păstorul. Apoi mă chiamă și-mi zise: „Te-am dat pe tine și casa ta acestui păstor, ca să poți fi scutit de el“. „Da, Domnule“. „De voesci, zise el, a fi scutit de orice chin și cruzime, să ai noroc în tot lucrul și cuvântul bun și toată virtutea dreptății, umblă în aceste porunci, cari ți le-am dat și vei putea stăpâni toată nedreptatea. De vei ține aceste porunci, ți se va supune toată pofta și plăcerea acestui veac, dar vei avea succes în orice lucru bun. Însușese-ți maturitatea acestuia și modestia, și spune tuturor că el stă în mare onoare la Dzeu și în vază la Domnul, este capul unei puteri mari și puternic este în oficiul său. Numai lui s'a dat puterea pocăinții în lumea întreagă. Nu ți se pare puternic? Dar voi disprețuiri seriozitatea lui și crutărea, ce o are cu voi.“

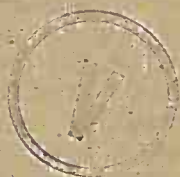
2. Iar eu i-am răspuns: „Domnule, întreabă-l de am făcut ceva — de când este în casa mea — afară de rânduială, de l-am ofențat cu ceva“. „Sciu, zise, că tu nimic n'ai făcut afară de rânduială, nici

vei face. Dar de aceea îți grăesc acestea ca să stăruiesci. Căci el mi-a spus lucruri bune despre tine. Tu însă vei spune aceste lucruri altora, ca și ei care deja s'au pocăit sau se vor pocăi să aibă același cuget ca tine, și acesta să mijlociască pentru dênșii la mine, iar eu la Domnul". „Domnule, zisei, eu vestesc fiecărui om lucrurile minunate ale Domnului; dar sper, că ceice mai înainte au păcătuit auzind acestea, de bună voe se vor pocăi ca să dobândiască iarăș viața". „Stăruiesce deci, răspunse, în acest ofici și-l împlinește. Iar toți care vor împlini poruncile lui vor avea viață, iar acesta mare onoare la Domnul. Ceice nu vor ține însă poruncile lui fug dela viața lui și sunt contra lui, nici urmează poruncile lui, ci se dau morții și fiecare din ei este vinovat de sângele său. Ție-ți spun însă ca se servesci acestor porunci și te vei vindeca de păcate".

3. „Ți-am trimis însă aceste fecioare ca să locuiască cu tine; căci am văzut că-ți sunt binevoitoare. Le ai deci ajutoare, ca atât mai bine să poți ține poruncile lui; căci e cu neputință fără aceste persoane a ține poruncile acestea. Văd că bucuros petrec cu tine. Dar eu le voi porunci ca absolut să nu părăsiască casa ta. Tu curățește numai casa ta; în casă curată ele cu plăcere stau. Căci sunt curate, caste și sirguincioase și pline de grație la Domnul. De vor avea deci casa ta curată, cu tine vor rămâne; iar de se va întâmpla numai ceva întinare, îndată vor părăsi casa ta. Aceste fecioare absolut nu iubesc întinarea". Eu i-am răspuns: „Sper, Domnule, că le va plăcea așa mult înecat cu plăcere vor locui totdeauna în casa mea. Și precum nu s'a jălbut întru nimica cela cui m'ai predat, așa nici acelea nu se vor jălbuti". Păstorului zise: „Văd, zise, că servul lui Dzeu voește a fi viu, a păzi aceste porunci și ca fecioarele să locuiască în locuință curată". Zicând acestea, mă dădu iarăș păstorului, chieamă fecioarele și le zise: „Pentru că văd că voi cu plăcere locuiți în casa acestuia vi-l recomand și casa lui, ca nicidecum să nu părăsiți casa lui". Iar ele cu bucurie primiră aceste cuvinte.

4. Apoi îmi zise: „Fii bărbat în administrarea acestui ofici, fiecărui om spune lucrurile minunate ale Domnului și vei avea har în acest ofici. Oricine va umbla în aceste porunci va fi viu și fericit va fi în viața sa; iar cine le va negriji nu va fi viu și nefericit va fi în viața sa. Spune tuturor care pot face bine, să nu neglige aceasta; folositor este lor a face fapte bune. Iar eu zic, că fiecare om trebuie ajutat în nevoi. Căci celce duce lipsă și suferă neplăceri în viața sa zilnică se află în mare chin și lipsă. Cine scoate din nevoie atare suflet își agonisește mare bucurie. Căci cel chinuit de atare nevoie se chinuiește ca și cel legat în fieră. Căci mulți pentru aceste strimtorări, neputându-le suporta, își fac moartea. Cine deci cunoaște necazurile unui atare om și nu-i ajută, face păcat mare și este vinovat de sângele aceluia. Faceți fapte bune, voi care ați primit dela Domnul, ca să nu se sfârșiască zidirea turnului pânăce voi întârziati cu facerea. Pentru voi s'a întrerupt zidirea turnului. De nu grăbiți

a face bine, să va sfârși zidirea, iar voi veți fi eschiși". Iar după ce vorbi cu mine, se sculă de pe pat și luând pe păstor și pe fecioare se depărtă zicându mi, că va trimite pe păstor și pe fecioare in casa mea.

VERIFICAT
2007

VERIFICAT
2017

